

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

Statsbudsjettet

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

Statsbudsjettet

Innhold

1	Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2020	7	3.2.4	Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	42
1.1	Hovedtrekk	7	3.3	Gruppering av statsbudsjettets utgifter	43
1.2	Hovedprioriteringer i 2020	8	3.3.1	Driftsutgifter (postene 1–29)	43
2	Nærmere om budsjettforslaget	12	3.3.2	Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	45
2.1	Hovedtall i budsjettet	12	3.3.3	Overføringer til andre (postene 50–89)	45
2.2	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner .	13	3.3.4	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90–99)	47
2.2.1	Inntekter	15	3.4	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	47
2.2.2	Utgifter	15	3.4.1	Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	47
2.3	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov	15	3.4.2	Statens pensjonsfond	49
2.4	Oversikt over utgifter under de ulike departementene	16	3.5	Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov	49
2.4.1	Innledning	16	4	Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2009–2020	51
2.4.2	Utenriksdepartementet	17	4.1	Innledning	51
2.4.3	Kunnskapsdepartementet	18	4.2	Samlet utgiftsvekst for statsbudsjettet	51
2.4.4	Kulturdepartementet	19	4.3	Realvekst i statsbudsjettets utgifter på politikkområder	51
2.4.5	Justis- og beredskapsdepartementet	20	4.4	Realvekst i folketrygdens utgifter	58
2.4.6	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	21	4.5	Bevilgninger til forskning over statsbudsjettet	62
2.4.7	Arbeids- og sosialdepartementet ..	23	5	Budsjettkonsekvenser 2021–2023	63
2.4.8	Helse- og omsorgsdepartementet	25	5.1	Bakgrunn	63
2.4.9	Barne- og familiedepartementet ...	26	5.2	Beregning av flerårige budsjettkonsekvenser	63
2.4.10	Nærings- og fiskeridepartementet	27	5.3	Budsjettkonsekvenser 2021–2023	64
2.4.11	Landbruks- og matdepartementet	28	5.4	Handlingsrommet i de nærmeste årene	71
2.4.12	Samferdselsdepartementet	28	5.5	Planlagte satsinger og ambisjoner	71
2.4.13	Klima- og miljødepartementet	30	6	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	73
2.4.14	Finansdepartementet	30	6.1	Anslag på regnskap for 2019	73
2.4.15	Forsvarsdepartementet	31	6.1.1	Statsbudsjettets inntekter	73
2.4.16	Olje- og energidepartementet	32	6.1.2	Statsbudsjettets utgifter	74
2.4.17	Ymse utgifter og inntekter	33	6.1.3	Folketrygdens inntekter, utgifter og finansieringsbehov	75
2.5	Folketrygdens utgifter og inntekter	33			
2.5.1	Folketrygdens finansieringsbehov	35			
2.6	Forslag til vedtak	36			
3	Budsjettets inntekter og utgifter etter art	37			
3.1	Budsjettets samlede inntekter og utgifter	37			
3.2	Gruppering av statsbudsjettets inntekter	38			
3.2.1	Driftsinntekter (postene 1–29)	38			
3.2.2	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	39			
3.2.3	Overføringer fra andre (postene 50–89)	41			

6.1.4	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	75	Helse- og omsorgsdepartementet	109	
6.1.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	76	Barne- og familiedepartementet	113	
6.2	Statsregnskapet medregnet folketrygden for første halvår 2019	77	Nærings- og fiskeridepartementet	116	
6.2.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter	77	Landbruks- og matdepartementet	118	
6.2.2	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	78	Samferdselsdepartementet	121	
6.2.3	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	78	Klima- og miljødepartementet	123	
7	Statens lånebehov	79	Finansdepartementet	126	
7.1	Fullmakt til å ta opp statslån o.a. ..	79	Forsvarsdepartementet	128	
7.2	Sammensetningen av statsgjelden	79	Olje- og energidepartementet	129	
7.3	Statens lånebehov og behovet for lånefullmakter i 2020	80	Ymse	131	
7.3.1	Fullmakt til å ta opp langsiktige lån i 2020	81	Statsbankene	131	
7.3.2	Fullmakt til å ta opp kortsiktige markedslån i 2020	81	Statlig petroleumsvirksomhet	132	
7.3.3	Fullmakt til å ta opp andre kortsiktige lån i 2020 mv.	81	Statens forretningsdrift	132	
7.3.4	Fullmakt til å inngå derivater mv.	81	Folketrygden	133	
8	Omtale av særskilte saker	82	Statens pensjonsfond utland	135	
8.1	Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen	82	Inntekter under departementene	136	
8.2	Andre saker	82	Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet ...	147	
8.2.1	Fullmakt om utvidet innsparingsperiode ved investeringer	82	Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	147	
8.2.2	Statlige regnskapsstandarder (SRS)	83	Skatter og avgifter	147	
8.2.3	Tydeliggjøring av innholdet i mellomværendet med statskassen	83	Renter og utbytte mv.	150	
8.2.4	Fullmakt om utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn i 2020	83	Folketrygden	151	
			Statens pensjonsfond utland	151	
			Statslånemidler	151	
			Andre vedtak	152	
			Vedlegg		
			1	Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for budsjetterterminen 2020	200
			2	Statsbudsjettet	202
			3	Bevilgningsregnskapet	212
			4	Virksomheter med særskilte fullmakter (nettobudsjetterte forvaltningsorganer)	216
			5	Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	222

Forslag til vedtak om statsbudsjettet for budsjettåret 2020	87
Det kongelige hus	88
Regjering	88
Stortinget og tilknyttede organ	88
Høyesterett	89
Utenriksdepartementet	89
Kunnskapsdepartementet	92
Kulturdepartementet	96
Justis- og beredskapsdepartementet	99
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	103
Arbeids- og sosialdepartementet	107

Tabelloversikt

Tabell 2.1	Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner	13	Tabell 5.2	Flerårige budsjettkonsekvenser fordelt på drift, investeringer og overføringer 2021–2023. Endringer i forhold til Gul bok 2020	65
Tabell 2.2	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner	14	Tabell 5.3	Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2021–2023.1 Endringer i forhold til Gul bok 2020	65
Tabell 2.3	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov	16	Tabell 6.1	Statsbudsjettets inntekter	73
Tabell 2.4	Folketrygdens utgifter	33	Tabell 6.2	Statsbudsjettets utgifter	74
Tabell 3.1	Statsbudsjettets inntekter	38	Tabell 6.3	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	75
Tabell 3.2	Statsbudsjettets utgifter	38	Tabell 6.4	Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2019	76
Tabell 3.3	Driftsinntekter (postene 1–29) ..	39	Tabell 6.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	76
Tabell 3.4	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	39	Tabell 6.6	Statsbudsjettets inntekter	77
Tabell 3.5	Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2020 for statens forretningsdrift	40	Tabell 6.7	Statsbudsjettets utgifter	77
Tabell 3.6	Overføringer fra andre (postene 50–89)	41	Tabell 6.8	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	78
Tabell 3.7	Utbytte fra statlig eide selskaper	42	Tabell 6.9	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	78
Tabell 3.8	Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	43	Tabell 7.1	Sammensetningen av statsgjelden (i mill. kroner)	79
Tabell 3.9	Driftsutgifter (postene 1–29)	44	Tabell 7.2	Statens finansieringsbehov i 2019 og 2020 (i mrd. kroner)	80
Tabell 3.10	Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	45	Tabell 7.3	Fullmakt til å ta opp statslån i 2020 (i mill. kroner)	80
Tabell 3.11	Overføringer til andre (postene 50–89)	46			
Tabell 3.12	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90–99)	47	Vedlegg 2		
Tabell 3.13	Inntekter fra petroleumsvirksomheten	47	Tabell 2.1	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2014–2020	202
Tabell 3.14	Utgifter til petroleumsvirksomheten	48	Tabell 2.2	Samlede utgifter etter departement 2014–2020	203
Tabell 3.15	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	48	Tabell 2.3	Driftsutgifter (postene 1–29) etter departement 2014–2020	204
Tabell 3.16	Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2019–2020	49	Tabell 2.4	Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49) etter departement 2014–2020	205
Tabell 3.17	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	50	Tabell 2.5	Overføringer til andre (postene 50–89) etter departement 2014–2020	206
Tabell 4.1	Utviklingen i politikkområder 2009–2020. Nominelle tall i mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst	52	Tabell 2.6	Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99) etter departement 2014–2020	207
Tabell 4.2	Utviklingen i folketrygdens utgifter etter stønadstype 2009–2020. I nominelle mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst.	59	Tabell 2.7	Skatter og avgifter i perioden 2014–2020	208
Tabell 5.1	Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer i forhold til Gul bok 2020, utgifter og inntekter	64	Tabell 2.8	Samlede inntekter i perioden 2014–2020	209
			Tabell 2.9	Vedtatt budsjett 2019 (des. 2018). Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	210

Tabell 2.10	Forslag for 2020. Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	211
-------------	---	-----

Vedlegg 3

Tabell 3.1	Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet per 1. halvår 2019	212
Tabell 3.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2018 og 2019	214

Vedlegg 4

Tabell 4.1	Utgifter og inntekter fordelt etter art	216
Tabell 4.2	Inntekter etter inntektskilde	218
Tabell 4.3	Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger per 31.12	219
Tabell 4.4	Oversikt over nettobudsjetterte virksomheter	221

Vedlegg 5

Tabell 5.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	222
Tabell 5.2	Oversikt over statlige garantier ..	227

Figuroversikt

Figur 4.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet, prosentvis vekst	51	Figur 4.3	Realvekst i utgiftene til utvalgte formål 2009–2020. Indeksert slik at 2009=100	61
Figur 4.2	Statsbudsjettets utgifter i 2020, mrd. kroner	55	Figur 4.4	Andel av anslåtte utgifter til folketrygden i 2020	61

Oversikt over bokser

Boks 2.1	Veksten i statsbudsjettets utgifter.....	15	Boks 4.1	Rammeoverføringer til kommuneforvaltningen	53
Boks 3.1	Statsbudsjettets inndeling.....	37	Boks 4.2	Datagrunnlaget for beregningene.	54
Boks 3.2	Statens forretningsdrift	40			
Boks 3.3	Driftsresultatet til statens forretningsdrift.....	44			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2020

Statsbudsjettet

*Tilråding fra Finansdepartementet 27. september 2019,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2020

1.1 Hovedtrekk

Det går godt i norsk økonomi. Ledigheten er lav, og det skapes nye jobber både i bygd og by. Det bidrar til å skape et bærekraftig velferdssamfunn. I løpet av det siste året er 40 000 flere kommet i jobb i privat sektor.

Det viktigste for den enkelte, og for landet, er at flest mulig har en jobb å gå til. Selv om ledigheten er lav, er det for mange som ikke får sjansen til å jobbe. Regjeringen vil bidra til at enda flere blir kvalifisert og inkludert i arbeidslivet. Regjeringen satser på mer tidlig innsats i barnehage og skole for å ruste de unge til fremtidens arbeidsmarked. Regjeringen prioriterer gode helse-tjenester, eldreomsorg og hjelp til dem som trenger en ny sjanse. Familiene skal settes bedre i stand til å ta vare på seg selv og sine barn.

Omstillingen til et grønnere Norge må fortsette. Forskning og teknologiutvikling skal bidra til reduserte utslipp og nye grønne arbeidsplasser.

Det skal være enkelt og lønnsomt å velge grønt. Derfor satser regjeringen på jernbane, kollektivtrafikk og tiltak som gir insentiver til å ta grønne valg. Klimapolitikken virker. Trenden i utslippene har vært nedadgående de siste 10 årene, og fremskrivningene viser at nedgangen forsterkes.

Norge skal være et trygt land å bo i. Regjeringen fortsetter å ruste opp politi og forsvar, og bygger trygge og gode veier. Folk og varer skal komme raskt og trygt frem.

Utenfor Norges grenser skjer det endringer i de globale og økonomiske maktforholdene som kan skape usikkerhet også her hjemme. Regjeringen står ved våre internasjonale forpliktelser og øker bistanden.

Vårt beste forsvar er å investere fremtidsrettet, omstille oss, og føre en ansvarlig økonomisk politikk. Det gjør vi blant annet ved å holde igjen på oljepengebruken, og investere og bygge landet for fremtiden. I budsjettet for 2020 foreslår regjeringen å redusere oljepengebruken med 0,2 pst.,

målt som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien. Ved å holde igjen når det går godt i økonomien, unngår vi unødvendig press på rente og kronekurs, og støtter opp under konkurransekraft, omstilling og videre vekst i næringslivet. I regjeringens forslag til budsjett for 2020 er bruken av oljeinntekter på 243,6 mrd. kroner, som tilsvarer 2,6 pst. av kapitalen i Statens pensjonsfond utland.

1.2 Hovedprioriteringer i 2020

Regjeringen har i budsjettet for 2020 prioritert tiltak som følger opp Granavolden-plattformen, hvor det ble trukket opp fire hovedutfordringer for norsk økonomi. Tiltakene er tilpasset konjunktursituasjonen i samsvar med handlingsregelen for finanspolitikken:

Bærekraftig velferdssamfunn

Regjeringen vil skape et bærekraftig velferdssamfunn gjennom å omstille norsk økonomi, skape vekst og flere jobber, bygge infrastruktur i hele landet, fremme det grønne skiftet og sikre flere ben å stå på. Det viktigste for den enkelte, og for landet, er at flest mulig har en jobb å gå til. Regjeringens politikk og bedringen i konkurransevnen gjør at det skapes nye jobber over hele landet. Fire av fem nye jobber skapes i privat sektor. Det trykker finansieringen av velferdsordningene. Regjeringen er opptatt av å ta vare på denne tryggheten, og å legge til rette for at enda flere som i dag ikke er i jobb, kommer i jobb. Vårt beste svar er da å investere fremtidsrettet, omstille der det trengs, og føre en ansvarlig politikk. I budsjettet for 2020 foreslår regjeringen å redusere oljeengebruken med 0,2 pst., målt som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien. Ved å holde igjen når det går godt i økonomien, unngår vi unødvendig press på rente og kronekurs, og støtter opp under konkurransekraft, omstilling og videre vekst i næringslivet.

Det er gledelig at flere lever lenger, men bærekraften i velferdsordningene avhenger av at flere er yrkesaktive og av nye løsninger. Hovedgrepene i pensjonsreformen er økt økonomisk bærekraft og sterkere insentiver til arbeid. Regjeringen la våren 2019 frem forslag til ny offentlig tjenestepensjon. Forslaget, som følger opp avtalen inngått med partene i arbeidslivet 3. mars 2018, ble vedtatt i Stortinget i juni 2019. Omleggingen tar pensjonsreformen videre og vil bedre insentivene til å stå lenger i arbeid for offentlig ansatte. Regjering-

gen har sammen med organisasjonene i arbeidslivet startet arbeidet med å tilpasse systemet med særaldersgrenser til det nye pensjonssystemet.

Vi må lykkes bedre med integreringen og sørge for at innvandrere kommer raskere i jobb. Dette krever et inkluderende arbeidsliv. Forslag til ny integreringslov er på offentlig høring. Lovforslaget skal bidra til at flere innvandrere oppnår formell kompetanse og deltar i arbeidslivet. Regjeringen foreslår å vri deler av innsatsen gjennom integreringstilskuddet mot tiltak som gir flere utdanning og kvalifisering. Innvandrere fra land utenfor EØS-området er blant gruppene som er særlig prioritert for arbeidsmarkedstiltak.

Høy sysselsetting og lav arbeidsledighet er sentrale mål for regjeringens økonomiske politikk og er avgjørende for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn og jevn inntektsfordeling. Sysselsettings- og inntektspolitikken er nærmere omtalt til slutt i dette kapitlet.

Den teknologiske utviklingen skaper store muligheter for nye arbeidsplasser, myndiggjøring av folk og effektivisering, men utfordrer også enkelte arbeidsplasser og krever ny kompetanse. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til kompetansereformen og å opprette et kompetanseprogram. For å gjøre det enklere å kombinere utdanning og opplæring med arbeid, foreslås det endringer i utdanningsstøtten. Regjeringen vil også opprette 100 nye fagskoleplasser og styrke fleksible videreutdanningstilbud.

Forskning og høyere utdanning er viktig for å opprettholde velferd og utvikle et bærekraftig samfunn. I budsjettet fortsetter regjeringen satsingene i *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2019–2028* på teknologi, kvalitet i høyere utdanning og FoU for omstilling og fornyelse i næringslivet. Regjeringen øker blant annet satsingen på forskning for omstilling til lavutslippssamfunnet, teknologiutvikling for det grønne skiftet og vellykket klimatilpasning.

Regjeringen viderefører den sterke satsingen på samferdsel. Bedre mulighet for rask og effektiv transport støtter opp under vekst og omstilling, samtidig som det skaper en enklere hverdag for folk flest og næringslivet. Med dette budsjettforslaget er samferdselsbudsjettet økt med over 80 pst. nominelt siden 2013. I 2019 åpnes 102 km firefeltsvei, og dette er mer enn den totale lengden på motorveinettet i 1990, som bare var på 73 kilometer. I budsjettet for 2020 foreslås til sammen 69,3 mrd. kroner til oppfølging av Nasjonal transportplan (NTP). Det er en reell økning på 2,9 mrd. kroner fra 2019. Dette legger til rette for reduserte bompenger, økt tilskudd til kollektivtrans-

port i byområdene, utbygging av veiprosjekter i hele landet og et bedre togtilbud. Regjeringen arbeider målrettet med å få mer igjen for pengene på samferdselsområdet. Nye Veier AS skal prioritere prosjekter med størst lønnsomhet for samfunnet. Åpningen av jernbanen for konkurranse skal gi innsparinger og et mer attraktivt tilbud. Statens vegvesen blir omorganisert for å legge til rette for mer effektiv ressursbruk.

Regjeringen foreslår flere nye digitaliserings tiltak som skal bidra til forenkling og effektivisering i offentlig sektor, bedre offentlige tjenester og økt IT-sikkerhet.

Offensiv klimapolitikk

Klimaendringer er en av vår tids hovedutfordringer som bare kan løses gjennom globalt samarbeid. En offensiv klimapolitikk er nødvendig for å skape økologisk bærekraft, slik at kommende generasjoner skal ha like gode muligheter som oss. Vi må oppfylle Norges klimaforpliktelser og ta vår del av ansvaret for å løse klimautfordringene. Vårt nye arbeidsliv må være grønt, smart og nyskapende. For å styrke mulighetene må det satses mer på ny grønn teknologi, forurensere må betale og vi må utvikle markeder for nullutslippsløsninger. Regjeringen vil oppfylle 2030-målet om å redusere utslippene med minst 40 pst. i 2030 sammenlignet med 1990 sammen med EU.

Klimapolitikken virker. Utslippstrenden har vært nedadgående de siste 10 årene, og fremskrivingene viser at nedgangen forsterkes. I budsjettet for 2020 foreslår regjeringen tiltak for å redusere klimagassutslippene både på kort og lang sikt. Regjeringen foreslår å øke CO₂-avgiften på mineralske produkter og andre avgifter på utslipp av klimagasser med 5 pst. utover prisjustering. I tillegg foreslås det å oppheve reduserte satser og fritak i CO₂-avgiften. Dette forsterker insentivene til utslippsreduksjoner i alle sektorer og bidrar til en jevnere prising av utslipp av klimagasser på tvers av sektorer. Dette gjør klimapolitikken mer kostnadseffektiv.

Regjeringen har et mål om å redusere de ikke-kvotepliktige utslippene med 45 prosent i 2030 sammenlignet med 2005, og norske ikke-kvotepliktige utslipp kommer i hovedsak fra transport og landbruk. Det foreslås derfor en betydelig satsing på klimavennlige transportløsninger. Elbilfordelene videreføres. Økt bevilgning til Nullutslippsfondet under Enova skal prioriteres til tiltak for å redusere utslipp fra næringstransport. Regjeringen foreslår også tiltak for å stimulere til økt bruk av null- og lavutslippsløsninger i skipsfarten.

Videre foreslår regjeringen at det bevilges 700 mill. kroner i ny investeringskapital til Nysnø Klimainvesteringer AS. Dette er nær en dobling av den samlede kapitaltilførselen til selskapet.

Bevilgningene til kollektivtransport foreslås økt. Regjeringen prioriterer et bedre togtilbud og foreslår blant annet oppstart av InterCity-prosjektet Kleverud-Sørli på Dovrebanen og elektrifisering av deler av Trønderbanen og Meråkerbanen. Videre foreslår regjeringen å øke det statlige bidraget i viktige kollektivprosjekter i de fire største byområdene samt midler til reduserte billettpriser for kollektivtransport i de største byene.

Regjeringen har en ambisjon om å realisere en kostnadseffektiv løsning for fullskala CO₂-håndteringsanlegg i Norge, gitt at dette gir teknolog utvikling i et internasjonalt perspektiv. I 2020 foreslås det bevilgninger til videre planlegging, herunder en undersøkelsesbrønn for et CO₂-lager. Regjeringen tar sikte på at investeringsbeslutning kan fattes i 2020/2021.

Regjeringen bidrar også til å redusere utslippene i andre land, og foreslår å bevilge drøye 7 mrd. kroner til bistandsrelaterte tiltak innen fornybar energi, klima, miljø og hav, en økning på 200 mill. kroner fra 2019.

Regjeringen følger opp Klimarisikoutvalgets anbefalinger. Flom- og skredforebygging prioriteres gjennom kartlegging, arealplanlegging, overvåking, varsling og sikringstiltak. Det foreslås en særskilt bevilgning under NVE til utgifter ved krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser.

Sosial bærekraft og muligheter for alle

Sosial bærekraft er avhengig av små forskjeller, tillit mellom folk og lav fattigdom. Utenforskap bidrar til at folk mister muligheter til å skape sitt eget, gode liv. En god skole og kunnskap er det viktigste for å skape muligheter for alle. For å bygge sterke fellesskap må vi redusere fattigdom, gjennomføre et integreringsløft og skape et samfunn der folk kan leve frie og selvstendige liv.

Regjeringen vil prioritere tidlig innsats i barnehage og skole for å hjelpe elever som har behov for det. En stortingsmelding om tidlig innsats og inkluderende fellesskap legges frem høsten 2019. Av regjeringens forslag til vekst i kommunesektorens frie inntekter foreslås 400 mill. kroner begrunnet med tidlig innsats i skolen. Samlet videreføres midlene som kan benyttes til flere lærerårsverk som følge av lærernormen, på om lag samme nivå som i 2019.

Gode skoler med oppdatert innhold og dyktige lærere er viktige forutsetninger for læring. Regjeringen gjennomfører fagfornyelsen for grunnskolen og videregående skole og vil videreføre innsatsen på kvalifisering av og videreutdanning for lærere og skoleledere. Regjeringen vil også videreføre tiltak for å fremme kvalitet og kompetanse i barnehagene.

Regjeringen vil fjerne økonomiske barrierer som hindrer barn og unges deltakelse. Fra høsten 2019 er toåringer fra familier med lav inntekt inkludert i ordningen med gratis kjernetid i barnehage. Fra 2020 foreslås det å tilby gratis heltidsplass i barnehage også til to- og treåringer i asylmottak. Videre foreslår regjeringen å inntektsgradere foreldrebetalingen i SFO på 1.–2. trinn og å gi gratis SFO til elever på 5.–7. trinn med særskilte behov.

Regjeringen foreslår å øke barnetrygden for alle barn opp til fylte seks år med 300 kroner i måneden fra 1. september 2020. Økningen vil forbedre alle småbarnsforeldres økonomi, men vil bety mest for dem med lav inntekt. I tillegg foreslår regjeringen å starte et forsøk med fritidskort for barn over seks år, for å gjøre det lettere økonomisk for barn å delta på fritidsaktiviteter.

Gode velferdsordninger bidrar til å utjevne forskjeller og er viktige for den enkeltes mulighet for å lykkes og få et godt liv, uansett bakgrunn og helse. Gode velferdsordninger er også viktige for arbeidslivets omstillingsevne. Velferdsordningene må stimulere til arbeid, samtidig som de skal sikre inntekt for de som ikke kan delta i arbeidslivet.

Velferdstjenestene styrkes gjennom regjeringens budsjettforslag. Regjeringen prioriterer god sykehusøkonomi, investeringer i sykehusbygg og e-helse og økt kvalitet og kapasitet i omsorgstjenestene. Det legges til rette for en aktivitetsvekst i sykehusene på 1,5 pst. i 2020, som overstiger behovet som følger av den demografiske utviklingen på 1,3 pst. Det legges til rette for nye sykehusinvesteringer, blant annet med en låneramme på over 29 mrd. kroner til nye Oslo universitetssykehus. Det foreslås et løft for den nasjonale e-helseutviklingen gjennom investeringer i helseanalyseplattformen og etablering av et «standardisert språk» for e-helseløsninger. Det settes inn tiltak for å møte rekrutteringsutfordringer i fastlegeordningen og behovet for legespesialister.

Kommunesektoren, som leverer viktige velferdstjenester, får i budsjettforslaget en realvekst i sine frie inntekter på 1,3 mrd. kroner. Det legges til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan fortsette å tilby flere og bedre tjenester til sine innbyggere. Budsjettet gir rom for tilskudd til

2 000 heldøgns omsorgsplasser i kommunene. Eldrereformen *Leve hele livet* følges opp gjennom å øke tilsagnsrammen for tilskuddsordningen til lokale kjøkkenløsninger i sykehjem og omsorgsboliger. Regjeringen vil videreføre og utvide forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Opptappingsplanen for rusfeltet følges opp, og i perioden 2016–2020 er det bevilget mer enn 2,4 mrd. kroner til planen. Planen er dermed overopplyt.

Regjeringen vil bruke den positive utviklingen i arbeidsmarkedet til å inkludere flest mulig i ordinært arbeidsliv. Inkluderingsdugnaden skal bidra til at flere med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en skal komme i vanlig jobb. Arbeidsmarkeds tiltakene er viktige virkemidler i inkluderingsdugnaden. I 2020 foreslår regjeringen økte bevilgninger til individuell jobbstøtte, mentortiltak og funksjonsassistanse i arbeidslivet.

Den internasjonale migrasjonen er uforutsigbar, og vi må være forberedt på raske skiftninger. Den løpende utviklingen må møtes med tiltak som til sammen skaper en restriktiv, rettssikker og ansvarlig innvandringspolitikk.

Regjeringen er opptatt av å se antallet kvoteplasser for overføringsflyktninger i sammenheng med antallet asylsøkere og øvrige innvandrings- og integreringsutfordringer i Norge. På bakgrunn av forventninger om lave asylankomster til Norge, foreslås det å videreføre kvoten for overføringsflyktninger på 3 000 plasser i 2020.

Regjeringen mener at Norge skal ha tilstrekkelige og forsvarlige ordninger for dem som får oppholdstillatelse, men ordningene må være rettferdige, bærekraftige og hensiktsmessige. Ordningene må stimulere dem som får opphold i Norge til å være yrkesaktive. Det foreslås derfor at folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger avvikles, og at botidskravet i folketrygden heves fra tre til fem år.

Trygghet

Trygghet er en forutsetning for frihet. Kriminalitet skaper utrygghet. Derfor må innbyggerne trygges gjennom rettsstaten, et sterkt og effektivt politi og et troverdig forsvar av landet vårt.

I budsjettet for 2020 følges dette opp med forslag om å øke bevilgningene til forsvarssektoren med 2,5 mrd. kroner til blant annet investeringer i ubåter, maritime patruljefly og nytt artilleri til Hæren. Det legges opp til økt aktivitet og styrket beredskap. Regjeringen følger opp målsetningene i langtidsplanen for forsvarssektoren for

2017–2020 og vil øke forsvarsbudsjettet som forutsatt med over 8 mrd. kroner reelt i planperioden.

Regjeringen legger til rette for fortsatt økt politi-dekning. Med budsjettforslaget kan det ansettes nyutdannede fra Politihøgskolen i 2020. I tillegg økes bevilgningen for å dekke helårsvirkningen av ansettelsene av nyutdannede i 2019. Gjennom økte midler til politiet, settes politidistriktene i bedre stand til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger.

Det foreslås å tilføre politiet og UDI midler til nye Schengen-systemer for grense- og territorialkontroll. Tiltaket innebærer bedre verktøy for å avdekke og forebygge kriminalitet, ID-juks og ulovlig migrasjon.

For å legge til rette for oppfølging av sikkerhetsloven foreslår regjeringen økt bevilgning til Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM). Forslaget legger til rette for økt effektivitet og kvalitet i arbeidet med sikkerhetsklarering av personell. Videre foreslår regjeringen tiltak for å øke evnen til å forebygge, oppdage og håndtere sikkerhets-

hendelser innen nød- og beredskapskommunikasjon.

Budsjettforslaget legger opp til økt beredskap i nordområdene. For å legge til rette for økt redningsberedskap i Nord-Norge, tar regjeringen sikte på å opprette en ny redningshelikopterbase i Tromsø fra 2022, basert på sivil innleie. En slik base vil også kunne dekke politiets behov for beredskap. For å ivareta politiets behov på kortere sikt, når Forsvarets Bell 412-helikoptre flyttes fra Bardufoss til Rygge, foreslår regjeringen å opprette en midlertidig løsning basert på innleie av sivil helikopterberedskap. Det foreslås videre å etablere high frequency (HF)-dekning i de nordligste havområdene, som vil gi bedre nødkommunikasjon.

Med budsjettet for 2020 tar regjeringen viktige steg for å møte hovedutfordringene for norsk økonomi, samtidig som en viderefører og støtter nytt omstillingsarbeid og reformer som strekker seg over tid.

2 Nærmere om budsjettforslaget

2.1 Hovedtall i budsjettet

Det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet

Bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet måles ved *det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet*. I beregningen korrigeres det blant annet for virkningene av økonomiske svingninger på skatter, avgifter, renter og arbeidsledighetstrygd. Endringen i dette underskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge er et forenklet mål på budsjettets virkning på økonomien. Regjeringens budsjettforslag for 2020 innebærer et strukturelt, oljekorrigeret underskudd på 243,6 mrd. kroner. Anslaget for det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge reduseres med 0,2 prosentenheter. Målt som andel av anslått kapital i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til 2020 utgjør underskuddet 2,6 pst.

Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2019 til 2020 anslås til 0,8 pst.

Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet og Statens pensjonsfond

Det *oljekorrigerede budsjettunderskuddet* anslås til 241,1 mrd. kroner i 2020. Dette underskuddet motsvares av en overføring fra Statens pensjonsfond utland, slik at statsbudsjettet er i balanse. Forskjellen mellom det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet og det oljekorrigerede budsjettunderskuddet er nærmere redegjort for i Nasjonalbudsjettet 2020.

Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond anslås til 255,2 mrd. kroner i 2020. Overskuddet består av statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten fratrukket overføringen til statsbudsjettet for å dekke det oljekorrigerede budsjettunderskuddet, samt rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge.

Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2020 anslås til 10 256,4 mrd. kroner. Av dette er 9 984,7 mrd. kroner i Statens pensjonsfond utland, mens 271,7 mrd. kroner er i Statens pensjonsfond Norge. Utenlandsdelen av fondet anslås å øke med 484,7 mrd. kroner i 2020, fra en anslått kapital på 9 500 mrd. kroner ved utgangen av 2019.

Tabell 2.1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner

		Mrd. kroner		
		Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	1 432,2	1 446,4	1,0
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	312,8	273,0	-12,7
A.2	Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	1 119,4	1 173,5	4,8
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	1 378,9	1 442,6	4,6
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	27,0	28,0	3,7
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 351,9	1 414,6	4,6
=	Overskudd i statsbudsjettet før overføring til Statens pensjonsfond utland (A-B)	53,3	3,9	-92,7
-	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond utland	285,8	245,0	-14,3
=	Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-232,5	-241,1	3,7
+	Overført fra Statens pensjonsfond utland	232,5	241,1	3,7
=	Statsbudsjettets overskudd	0,0	0,0	-
+	Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland	53,3	3,9	-92,7
+	Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond	225,7	251,3	11,3
=	Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond	279,0	255,2	-8,6

Kilde: Finansdepartementet

2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

Tabell 2.2 viser statsbudsjettets inntekter og utgifter når petroleumsvirksomheten og lånetransaksjoner holdes utenom.

Tabell 2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Mrd. kroner Endring i pst.
Statsbudsjettets inntekter (utenom petroleum)	1 119,4	1 173,5	4,8
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	1 032,1	1 084,8	5,1
<i>Skatt på formue og inntekt</i>	268,1	291,1	8,6
<i>Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift</i>	342,5	359,1	4,8
<i>Merverdiavgift</i>	310,0	325,6	5,0
<i>Avgifter på tobakk og alkohol</i>	20,8	21,2	1,9
<i>Avgifter på motorvogner</i>	25,9	22,7	-12,3
<i>Elektrisitetsavgift</i>	11,0	11,3	2,6
<i>Tollinntekter</i>	3,3	3,4	3,0
<i>Andre avgifter</i>	50,5	50,3	-0,2
Renter og aksjeutbytte	38,6	36,4	-5,6
Inntekter av statens forretningsdrift	3,0	2,9	-2,7
Andre inntekter	45,8	49,4	8,0
Statsbudsjettets utgifter (utenom petroleum)	1 351,9	1 414,6	4,6
Sum folketrygden	478,6	498,1	4,1
<i>Alderspensjon</i>	232,2	244,3	5,2
<i>Sykepenger</i>	42,0	44,8	6,6
<i>Øvrige sosiale formål</i>	140,9	145,0	3,0
<i>Helsetjenester</i>	31,7	33,4	5,5
<i>Foreldrepenger</i>	20,6	20,6	-0,3
<i>Arbeidsliv</i>	11,2	10,0	-11,2
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	171,4	179,0	4,4
Regionale helseforetak	158,8	167,6	5,5
Samferdsel	73,0	75,4	3,3
Forsvar	58,9	61,0	3,6
Høyere utdanning, forskning og fagskoler	48,1	50,4	4,8
Bistand ¹	36,2	37,6	3,9
Politi og påtalemyndighet	21,6	22,2	2,7
Barnetrygd og kontantstøtte	17,7	18,0	2,0
Jordbruksavtalen	15,9	16,6	4,6
Renter på statsgjeld	10,5	10,0	-4,5
Andre utgifter	261,3	278,6	6,6
Oljekorrigert overskudd	-232,5	-241,1	3,7

¹ Den ODA-godkjente bistanden inkluderer i tillegg midler til Norfund (grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland), midler til Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB), enkelte bistandsmidler under Kunnskapsdepartementet, samt Riksrevisjonens bistandsutgifter og utgifter til merverdiavgift til bistandsformål (som budsjetteres under Finansdepartementet).

2.2.1 Inntekter

De største inntektene kommer fra skatter og avgifter fra Fastlands-Norge. Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 1 084,8 mrd. kroner i 2020. De største bidragene kommer fra skatter på inntekt og formue, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden, merverdiavgift og øvrige særavgifter medregnet tollinntekter.

Anslagene for skatter og avgifter for 2020 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2019, hvor ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er anslagene basert på vekstforutsetningene for blant annet sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2020. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og kommunale og fylkeskommunale skattører.

Regjeringens forslag til nye skatte- og avgiftsendringer innebærer samlet sett et om lag provenytralt skatte- og avgiftsopplegg bokført i 2020. Påløpt innebærer forslaget samlede nye skattelettelser i 2020 på om lag 0,5 mrd. kroner.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2020 er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2019–2020) *Skatter, avgifter og toll 2020*.

Inntekter utenom skatter og avgifter består i hovedsak av utbytteinntekter, renteinntekter og salgs- og leieinntekter. Det vises til nærmere omtale i kapittel 3.

2.2.2 Utgifter

De største utgiftene gjelder folketrygdens ytelser som til sammen anslås til 498,1 mrd. kroner i 2020. Andre større utgifter er rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner, overføringene til de regionale helseforetakene og utgifter til investeringer og drift innen samferdsel. En vesentlig del av øvrige utgifter er driftsutgifter i store etater som NAV, Forsvaret og politi og påtalemyndighet, statlige byggeprosjekter, overføringer til universitets- og høyskolesektoren og ulike tilskudd til private.

Utgiftene på statsbudsjettet omtales nærmere under hvert departement i avsnitt 2.4. Folketrygdens utgifter omtales nærmere i avsnitt 2.5.

Boks 2.1 Veksten i statsbudsjettets utgifter

Statsbudsjettets underliggende, reelle utgiftsvekst anslås til 11,5 mrd. 2020-kroner, som tilsvarer 0,8 pst. Det er betydelig lavere enn gjennomsnittet siden 2001. Den nominelle utgiftsveksten er anslått til 3,9 pst. Prisveksten i statsbudsjettets utgifter anslås til 3,0 pst.

Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten holdes utgifter til statlig petroleumsvirksomhet, dagpenger og renter utenom. I tillegg korrigeres det for enkelte regnskapsmessige forhold og ekstraordinære endringer.

Utviklingen på ulike utgiftsområder over tid er nærmere omtalt i kapittel 4.

2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

Staten lånefinansierer ikke utgifter til drift, investeringer eller overføringer til private, kommuner og fylkeskommuner. Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet, hvor disse utgiftene inngår, finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner.

Statens lånetransaksjoner omfatter blant annet utlån til husholdninger og næringsliv, salg og kjøp av aksjer og innskudd i foretak og fond. Investeringer i selskaper regnes som lånetransaksjoner dersom forventet avkastning minst tilsvarer avkastningen på alternative plasseringer. Med avkastning på alternative plasseringer menes finansiell avkastning som svarer til risikoen ved plasseringen. Lånetransaksjoner inngår ikke i det oljekorrigerede budsjettunderskuddet.

Tabell 2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	113,0	125,0	10,7
- Tilbakebetalinger	112,3	114,9	2,3
- Statsbudsjettets overskudd	0,0	0,0	-
= Netto finansieringsbehov	0,6	10,1	1 483,4
+ Gjeldsavdrag	76,5	0,0	-100,0
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	77,2	10,1	-86,9

Kilde: Finansdepartementet

Forskjellen mellom nye utlån mv. og tilbakebetalinger gir staten et brutto finansieringsbehov som anslås til 10,1 mrd. kroner i 2020. Statens *faktiske* lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra finansieringsbehovet som fremgår av tabell 2.3. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for fremtidige tilskudd. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning. Det gjelder blant annet renter og overføringer fra Norges Bank. Når det korrigeres for disse størrelsene, anslås statens likviditetsjusterte finansieringsbehov i 2020 til om lag 25 mrd. kroner.

Lånetransaksjoner og finansieringsbehov omtales nærmere i kapittel 3, mens statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter omtales i kapittel 7.

2.4 Oversikt over utgifter under de ulike departementene

2.4.1 Innledning

I denne delen omtales hovedtrekkene i utgiftene per departement. Tabellene viser utgiftene etter programområde og programkategori i Saldert budsjett 2019 og forslaget for 2020. Tallene for de to årene er ikke i alle tilfeller fullt ut sammenlignbare. For eksempel vil overføring av oppgaver mellom departementene, og tilsvarende overføring av bevilgninger, gi en endring i bevilgningsrammene, uten at det er en reell omprioritering mellom formål.

I tabellene oppgis Saldert budsjett 2019 som bevilgningsnivå i 2019. Tilleggsbevilgninger i første halvår 2019 er derfor ikke inkludert i tallene for 2019. I den grad tilleggsbevilgninger i første halvår 2019 er ført videre i 2020-budsjettet, vil tabellen vise en økt bevilgning fra 2019 til 2020. Det vil for eksempel gjelde virkningen av lønnsoppgjøret i staten våren 2019, som ikke var fordelt til departementene i Saldert budsjett 2019. Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i staten i 2019 er imidlertid innarbeidet i forslaget til budsjett for 2020.

2.4.2 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenrikspolitikken	2 360,0	2 429,5	2,9
02.10 Utenriksformål	4 982,2	6 462,5	29,7
Sum før lånetransaksjoner	7 342,2	8 892,1	21,1
Lånetransaksjoner ¹	190,4	3 325,4	1 646,9
Sum Utenriksforvaltning	7 532,5	12 217,4	62,2
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Forvaltning av utviklingssamarbeidet	2 255,0	2 338,4	3,7
03.10 Utviklingssamarbeidet	30 738,7	32 058,9	4,3
Sum før lånetransaksjoner	32 993,7	34 397,2	4,3
Lånetransaksjoner	1 406,3	1 365,0	-2,9
Sum Internasjonal bistand ²	34 399,9	35 762,2	4,0
Sum Utenriksdepartementet	41 932,5	47 979,6	14,4

¹ Økningen i lånetransaksjoner skyldes forslag om kortsiktig overgangslån til Somalia i 2020.

² 85 pst./161,5 mill. kroner av bevilgningen til Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB) på kap. 116, post 90 under programkategori 02.10 Utenriksformål beregnes som bistand etter OECDs kriterier og inngår på bistandsbudsjettet sammen med bevilgninger på andre departementers budsjetter.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Utenriksdepartementet:

- nødhjelp og humanitær bistand
- klimatilpasning, forebygging av naturkatastrofer og bekjempelse av sult
- sårbare og marginaliserte grupper
- Afrika sør for Sahara og minst utviklede land (MUL)
- nordområdene

Behovet for *nødhjelp og humanitær bistand* er betydelig som følge av katastrofer, krig og langvarige konflikter. Regjeringen vil særlig prioritere beskyttelse, herunder beskyttelse av barn og unge, og bekjempelse av seksualisert og kjønnsbasert vold. Det legges stor vekt på helhetlig innsats og innovasjon for å forbedre responsen og bidra til å redusere fremtidige behov. Regjeringen foreslår å fortsatt gi betydelig humanitær støtte til Syria-krisen. Deler av støtten til syriske flyktninger i Libanon og Jordan vil dreies fra humanitær bistand til stabiliseringsstøtte.

Konsekvensene av klimaendringene undergraver arbeidet med fattigdomsbekjempelse og en

bærekraftig utvikling. Regjeringen vil derfor øke innsatsen for *klimatilpasning, forebygging av naturkatastrofer og bekjempelse av sult* i utviklingsarbeidet. Innsatsen vil rettes mot de mest sårbare landene for å bygge motstandsdyktige samfunn.

At ingen skal utelates er et grunnleggende prinsipp i 2030-agendaen og bærekraftsmålene. Derfor foreslår regjeringen å øke bevilgningene til arbeidet med *sårbare og marginaliserte grupper*, herunder innsats for mennesker med funksjonsnedsettelse, samt bekjempelse av skadelige skikker og moderne slaveri.

Regjeringen foreslår å prioritere *Afrika sør for Sahara og minst utviklede land (MUL)* i utviklingspolitikken. Nye bilaterale satsinger og opptrapping innenfor regjeringens tematiske hovedprioriteringer foreslås primært å skje i disse landene samt våre 16 partnerland.

Regjeringen foreslår et samlet bistandsbudsjett på 39,2 mrd. kroner, en økning på 1,4 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019. Dette tilsvarer 1 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI). Foruten ODA-godkjente formål under Utenriksdepartementet omfatter bistandsrammen klima- og

skogsatsingen under Klima- og miljødepartementet, utgifter til merverdiavgift og Riksrevisjonens bistandsutgifter under Finansdepartementet samt noe forskning under Kunnskapsdepartementet.

Nordområdene er Norges viktigste strategiske ansvarsområde. Norge vil ha formannskapet i

Barentsrådet i 2019–2021. Regjeringen foreslår i 2020 å videreføre norsk-russisk myndighetssamarbeid og folk-til-folk-samarbeid på områder av felles interesse, med vekt på miljø.

2.4.3 Kunnskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Kunnskapsformål</i>			
07.10 Administrasjon	442,3	626,0	41,5
07.20 Grunnopplæringen	12 932,1	11 428,5	-11,6
07.30 Barnehager	967,4	807,8	-16,5
07.40 Høyere yrkesfaglig utdanning	796,8	887,8	11,4
07.50 Kompetansepolitikk og livslang læring	2 393,9	1 820,8	-23,9
07.60 Høyere utdanning og forskning	47 351,4	49 558,9	4,7
07.80 Utdanningsfinansiering	13 532,9	14 555,9	7,6
07.90 Integrering og mangfold	13 598,8	11 405,5	-16,1
Sum før lånetransaksjoner	92 015,7	91 091,1	-1,0
Lånetransaksjoner	28 594,6	30 728,7	7,5
Sum Kunnskapsdepartementet	120 610,3	121 819,8	1,0

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kunnskapsdepartementet:

- tidlig innsats i barnehage og skole
- kompetansereformen
- langtidsplanen for forskning og høyere utdanning
- integreringsløft

Regjeringen prioriterer *tidlig innsats i barnehage og skole* og vil legge frem en stortingsmelding om tidlig innsats og inkluderende fellesskap høsten 2019. Regjeringen foreslår at 400 mill. kroner av veksten i kommunenes frie inntekter blir begrunnet med tidlig innsats i skolen. Samlet videreføres midlene som kan benyttes til flere lærerårsverk som følge av lærernormen, på om lag samme nivå som i 2019.

Regjeringen vil fjerne økonomiske barrierer som hindrer barn og unges deltakelse. Fra høsten 2019 er toåringer fra familier med lav inntekt inkludert i ordningen med gratis kjernetid i barnehage. Fra høsten 2020 foreslås gratis heltids-

plass i barnehage også for to- og treåringer i asylmottak. Videre foreslår regjeringen å redusere foreldrebetalingen i SFO på 1.–2. trinn for barn av foreldre med lav inntekt og å gi gratis SFO til elever på 5.–7. trinn med særskilte behov. Fordi stadig flere kommuner oppfyller bemanningsnormen i barnehagen, foreslår regjeringen å trappe ned det midlertidige tilskuddet.

Fagfornyelsen for grunnskolen og videregående skole er i rute, og regjeringen foreslår å bevilge 250 mill. kroner til læremidler. Regjeringen vil videreføre innsatsen på kvalifisering av og videreutdanning for lærere og skoleledere, og foreslår totalt 1,5 mrd. kroner til dette. Regjeringen vil også videreføre den desentraliserte kompetanseutviklingen for lærere og foreslår 430 mill. kroner til tiltak for å fremme kvaliteten og kompetansen i barnehagene.

Målet med *kompetansereformen Lære hele livet* er at flere skal stå lenger i jobb. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til reformen og å opprette et kompetanseprogram. Innenfor program-

met foreslår regjeringen blant annet å utvide programmene rettet mot bransjer som er særlig utsatte for omstilling. For å gjøre det enklere å kombinere utdanning og opplæring med arbeid, foreslås det endringer i utdanningsstøtten. Regjeringen vil også opprette 100 nye fagskoleplasser og utvide fleksible videreutdanningstilbud.

I oktober 2018 la regjeringen frem *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2019–2028*. Planen innebærer konkrete opptrappingsplaner for teknologi, kvalitet i høyere utdanning og FoU for omstilling og fornyelse i næringslivet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til forskning og høyere utdanning for å følge opp langtidsplanen.

Regjeringen foreslår også å starte opp byggeprosjektet for det nye Vikingtidsmuseet ved Universitetet i Oslo og forprosjekt til nytt campus for NTNU og Ocean Space Laboratories i Trondheim.

Videre ønsker regjeringen å starte opp 250 nye studieplasser innen helse- og sosialfag, med særlig vekt på sykepleierutdanning, og innen teknologi og omstilling til grønn bærekraft. Regjerin-

gen vil også videreføre og trappe opp antall studie-plasser som Stortinget allerede har bevilget midler til, samt fullføre innfasingen av elleve måneders studiestøtte.

Regjeringen har fremdeles høye ambisjoner om å få bygd flere studentboliger. Forslaget til budsjett gir rom for tilskudd til 2 200 nye studentboliger i 2020.

Som en del av *integreringsløftet* er forslag til ny integreringslov på offentlig høring. Lovforslaget skal bidra til at flere innvandrere oppnår formell kompetanse og deltar i arbeidslivet. Regjeringen foreslår å vri deler av innsatsen fra integreringstilskuddet over til tiltak som gir flere utdanning og kvalifisering. Dette inkluderer blant annet tiltak for økt kompetanse for lærere i norskopplæringen for voksne innvandrere, en ny tilskuddsordning for fagopplæring og utvidelse av Jobbsjansen del A og B. I tillegg foreslås det økt innsats mot negativ sosial kontroll og tvangsekteskap, flere minoritetsrådgivere og utvidelse av områdesatsingene i Oslo og i Fjell i Drammen.

2.4.4 Kulturdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kulturformål</i>			
08.10 Administrasjon	170,0	177,3	4,3
08.15 Frivillighetsformål	1 886,3	1 969,5	4,4
08.20 Kulturformål	8 558,9	9 281,8	8,4
08.30 Medieformål m.m. ¹	1 559,1	8 063,0	417,1
08.40 Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn ²	2 843,1	0,0	-100,0
08.45 Likestilling og ikke-diskriminering ²	0,0	433,2	
Sum Kulturdepartementet	15 017,3	19 924,8	32,7

¹ Bevilgningsøkningen skyldes hovedsakelig endret finansiering av Norsk rikskringkasting AS.

² Programkategori 08.40 er i all hovedsak overført til Barne- og familiedepartementet og programkategori 08.45 er overført fra Barne- og familiedepartementet. Øvrige poster er flyttet til kategori 08.20 Kulturformål.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kulturdepartementet:

- frivillige organisasjoner
- bevaring og tilgjengeliggjøring av kulturarvs-materiale
- museer og kulturbygg

- mediestøtte
- kulturelt mangfold, integrering og likestilling

Når en justerer for at NRK heretter skal finansieres over statsbudsjettet med en foreslått bevilgning på om lag 6,4 mrd. kroner, og for endringer i departementsstrukturen, foreslår regjeringen å

øke bevilgningene under Kulturdepartementet med 850 mill. kroner, tilsvarende 6,7 pst.

Regjeringen ønsker å legge til rette for bredde og mangfold gjennom gode støtteordninger for *frivillige organisasjoner*. Bevilgningen til merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner foreslås økt til 1,7 mrd. kroner.

Bevilgningene til Nasjonalbiblioteket og Arkivverket foreslås økt med til sammen 127 mill. kroner til *bevaring og tilgjengeliggjøring av kulturarvsmateriale*.

Tilskuddet til *Nasjonalmuseet* foreslås økt med 280 mill. kroner i forbindelse med innflytting i nytt bygg. Regjeringen foreslår en bevilgning på 291 mill. kroner til tilskudd til Nasjonale *kulturbygg* og

tilsagnsfullmakt på 768 mill. kroner for å ferdigstille prosjekter i senere år. Det gir rom for oppstart av ti nye prosjekter.

Innenfor bevilgningene til *mediestøtte* har regjeringen varslet en omfordeling av produksjonstilskuddet til nyhets- og aktualitetsmedier til fordel for små, lokale aviser. For å lette omstillingene for berørte støttemottakere i en overgangsperiode, foreslås det en økning av produksjonstilskuddet.

I budsjettforslaget inngår bevilgninger til en rekke andre kulturelle formål samt likestillings- og ikke-diskrimineringsformål. Tiltak som fremmer *kulturelt mangfold, integrering og likestilling* på kulturområdet er prioritert.

2.4.5 Justis- og beredskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	561,8	595,4	6,0
06.20 Rettsvesen	2 998,1	3 068,1	2,3
06.30 Kriminalomsorg	5 050,1	5 372,2	6,4
06.40 Politi og påtalemyndighet	21 565,7	22 152,5	2,7
06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap	5 660,0	5 450,4	-3,7
06.60 Andre virksomheter	1 655,5	1 540,0	-7,0
06.70 Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	1 517,2	1 648,4	8,7
06.80 Svalbardbudsjettet	360,5	375,8	4,3
06.90 Beskyttelse og innvandring	2 320,3	2 464,4	6,2
Sum Justis- og beredskapsdepartementet	41 689,2	42 667,3	2,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Justis- og beredskapsdepartementet:

- kapasitet i politiet
- grense- og territorialkontroll
- fengselsbygg
- beredskap i nordområdene
- oppfølging av sikkerhetsloven

Regjeringen foreslår økt bevilgning til *politiet*. Budsjettforslaget innebærer midler til ansettelse av nyutdannede fra Politi høyskolen. Dette legger til rette for at målet om to politiårsverk per 1 000 innbyggere på nasjonalt plan nås i 2020. Forslaget

inkluderer også midler til å øke politiets kapasitet for etterforskning.

For å iverksette nye systemer for *grense- og territorialkontroll*, foreslås økte midler til politiet og UDI. Tiltaket følger opp Norges Schengen-forpliktelser, og innebærer bedre verktøy for å avdekke og forebygge kriminalitet, ID-juks og ulovlig migrasjon.

Regjeringen foreslår midler til *rehabilitering og bygging av fengselsbygg*. Budsjettforslaget legger til rette for å starte rehabilitering av Ila fengsels- og forvaringsanstalt og gjennomføre forprosjekt for nytt fengsel i Oslo. Nytt fengsel i Agder skal stå

ferdig i 2020 og bevilgningen foreslås økt til investeringer i utstyr og inventar. Regjeringen prioriterer i tillegg investeringer i sikkerhetsutstyr og andre vedlikeholdsprosjekter i kriminalomsorgen.

Regjeringen prioriterer *beredskap i nordområdene*. For å legge til rette for økt redningsberedskap i Nord-Norge, tar regjeringen sikte på å opprette en ny redningshelikopterbase i Tromsø fra 2022, basert på sivil innleie. Basen vil også kunne dekke politiets behov for beredskap. For å ivareta politiets behov på kortere sikt, når Forsvarets Bell 412-helikoptre flyttes fra Bardufoss til Rygge, foreslås en midlertidig løsning med innleie av sivil helikopterberedskap.

I budsjettet er det forslag om å etablere bedre radiodekning i de nordlige havområdene. Det vil støtte opp om redningsberedskapen i disse områdene og lette kommunikasjonen i en nødsituasjon. Regjeringen foreslår også å utvide seilingssesongen for Sysselmannens fartøy M/S Polarsyssel fra ni til ti måneder i året.

Budsjettforslaget innebærer økt innsats for *oppfølging av sikkerhetsloven*. Nasjonal sikkerhetsmyndighet vil kunne digitalisere arbeidet med sikkerhetsklareringer av personell, slik at klareingsprosessen blir bedre og mer effektiv. Videre foreslås det økte midler for bedre å kunne forebygge, oppdage og håndtere sikkerhetshendelser i Nødnett.

2.4.6 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	433,9	291,1	-32,9
Sum Konstitusjonelle institusjoner	433,9	291,1	-32,9
<i>Programområde 13 Statsforvaltning og kommunesektoren mv.</i>			
13.00 Administrasjon	1 730,5	1 698,5	-1,8
13.25 Fylkesmannsembetene	2 055,8	2 069,3	0,7
13.30 Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning	6 725,2	5 077,6	-24,5
13.40 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk ¹	715,6	1 823,3	154,8
13.45 Personvern	60,0	69,0	15,1
13.50 Distrikts- og regionalpolitikk	1 206,1	1 286,7	6,7
13.60 Samiske formål	518,6	534,9	3,1
13.67 Nasjonale minoriteter	48,5	48,7	0,4
13.70 Kommunesektoren mv.	182 279,0	191 159,4	4,9
13.80 Bolig, bomiljø og bygg	4 681,9	4 038,3	-13,7
13.90 Planlegging, byutvikling og geodata	1 225,4	1 326,3	8,2
Sum før lånetransaksjoner	201 246,7	209 132,1	3,9
Lånetransaksjoner	14 330,0	14 810,0	3,3
Sum Statsforvaltning og kommunesektoren mv.	215 576,7	223 942,1	3,9
Sum Kommunal- og moderniseringsdepartementet	216 010,6	224 233,2	3,8

¹ Økningen under 13.40 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk må ses i sammenheng med at Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra 3. mai 2019 har overtatt ansvaret for elektronisk kommunikasjon fra Samferdselsdepartementet og ansvaret for IKT-relaterte oppgaver fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

- levende lokaldemokrati
- en enklere hverdag
- trygge og gode boforhold

Kommunesektoren har hatt god inntektsvekst de senere årene og har et solid økonomisk fundament. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for et godt og stabilt tjenestetilbud til innbyggerne. Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 3,2 mrd. kroner, og en realvekst i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for 2019 etter Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2019. Regjeringen foreslår at veksten i frie inntekter i sin helhet tildeles kommunene. Av veksten begrunnes 400 mill. kroner med tidlig innsats i skolen og 150 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet.

Kommune- og regionreformene bidrar til et *levende lokaldemokrati* og flytter makt og myndighet nærmere innbyggerne. Innlemming av øremerkede tilskudd gir økt handlefrihet for kommunesektoren og mindre byråkrati i både stat og kommune. Rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner økes med knapt 4 mrd. kroner i 2020 som følge av oppgaveoverføringer og innlemminger. Fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets område innlemmes tilskudd til etablering og tilpasning av bolig samt regional- og distriktpolitiske tilskudd. Som del av regionreformen, overføres også oppdragsgiveransvaret for fem næringsrettede ordninger til fylkeskommunene.

Byggeprosjektet Campus Ås ferdigstilles i 2020. Byggeaktiviteten i statlige byggeprosjekter reduseres i 2020, sammenlignet med 2019, men er fortsatt på et høyt nivå. Regjeringen foreslår å starte opp nybygg for Vikingtidsmuseet og rehabilitering av Ila fengsel. Regjeringen foreslår også midler til å prosjektere Campus NTNU, Ocean Space Laboratories i Trondheim og nytt fengsel i Oslo. Videre foreslås det å øke bevilgningen til rehabilitering og vedlikehold av kulturhistoriske eiendommer. Rehabilitering av Rosenkrantzårnet skal prioriteres i 2020.

For å bidra til *en enklere hverdag* fortsetter regjeringen arbeidet med å fornye, forenkle og

forbedre offentlig sektor. Det skal legges til rette for innovasjon, omstilling og digitalisering. Regjeringen foreslår om lag 700 mill. kroner til nye IT- og digitaliseringstiltak i 2020.

På Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett foreslås det å øke tilsagnsrammen for medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter med 60 mill. kroner, slik at flere lønnsomme prosjekter kan realiseres. Tilskudd til bredbåndsutbygging foreslås økt med 50 mill. kroner. For å styrke beredskapen og den lokale krisehåndteringsevnen, foreslås det også økt ramme til programmet for forsterket ekom. Videre vil regjeringen legge til rette for at Digitaliseringsdirektoratet kan arbeide mer med deling av data, noe som er en forutsetning for utvikling av mer sammenhengende offentlige tjenester. Det skal også etableres en markeds plass for skytjenester rettet mot offentlig sektor. For å legge til rette for innføring av 5G, foreslår regjeringen også å øke budsjettrammen til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Et godt kunnskapsgrunnlag bidrar til bedre og mer effektiv samfunns- og arealplanlegging, og gir grunnlag for verdiskaping og utvikling som en rekke samfunnsaktører drar nytte av. Regjeringen vil i 2020 starte et pilotprosjekt for marine grunnkart, for å kartlegge naturressurser i kystnære områder. For å bidra til økt kvalitet på det offentlige datagrunnlaget, foreslår regjeringen økt bevilgning til videreutvikling av matrikkelen i 2020. Videre skal arbeidet med nasjonal detaljert høydemodell fortsette, med en samlet statlig innsats på om lag 65 mill. kroner i 2020.

Trygge og gode boforhold er viktig for å bekjempe fattigdom. For å redusere barnefattigdom ble bostøtten til barnefamilier og andre store husstander økt i 2019. Økningen får helårsvirkning i 2020. Det innebærer at 22 000 barnefamilier og andre store husstander får økt bostøtten med opptil 13 300 kroner per år. Videre foreslår regjeringen å utvikle digitale løsninger for å søke, tildele og administrere kommunale boliger. Det skal blant annet bidra til at flere vanskeligstilte får tilbud om egnet utleiebolig. Regjeringen foreslår å videreføre lånerammen for Husbanken på 16 mrd. kroner. Startlån og lån til utleieboliger til vanskeligstilte skal prioriteres også i 2020.

2.4.7 Arbeids- og sosialdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Arbeid og sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	488,5	612,9	25,5
09.10 Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken	12 564,6	13 082,5	4,1
09.20 Tiltak for bedre levekår mv.	373,4	374,0	0,1
09.30 Arbeidsmarked	9 006,5	9 094,2	1,0
09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	1 126,2	1 212,4	7,7
09.50 Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse	3 038,4	6 126,3	101,6
09.60 Kontantytelser	3 090,0	3 352,0	8,5
Sum før lånetransaksjoner	29 687,6	33 854,2	14,0
Lånetransaksjoner	5 900,0	10 300,0	74,6
Sum Arbeid og sosiale formål	35 587,6	44 154,2	24,1
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.20 Enslige forsørgere	2 905,9	2 574,6	-11,4
29.50 Inntektssikring ved sykdom, arbeidsavklaring og uførhet	167 420,3	174 671,5	4,3
29.60 Kompensasjon for merutgifter for nedsatt funksjonsevne mv.	10 363,4	10 378,7	0,1
29.70 Alderdom	232 178,0	244 300,0	5,2
29.80 Forsørgertap mv.	2 181,3	2 217,1	1,6
Sum Sosiale formål, folketrygden	415 048,8	434 141,8	4,6
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	11 143,0	9 889,8	-11,2
Sum Arbeidsliv, folketrygden	11 143,0	9 889,8	-11,2
Sum Arbeids- og sosialdepartementet	461 779,4	488 185,9	5,7

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Arbeids- og sosialdepartementet:

- økt sysselsettingsgrad
- et mer inkluderende arbeidsliv
- gode velferdsordninger

Veksten i folketrygdens stønadsordninger står for hoveddelen av utgiftsøkningene på Arbeids- og sosialdepartementets budsjettområder. Se nærmere omtale i avsnitt 2.5.

For å bidra til økt sysselsetting, lav ledighet og god mobilitet, tilpasses de arbeidsmarkedspoli-

tiske virkemidlene situasjonen i arbeidsmarkedet. Bedrede utsikter i arbeidsmarkedet i 2020 tilsier at bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak kan reduseres noe. Bevilgningen legger likevel til rette for et fortsatt godt tilbud til personer med nedsatt arbeidsevne og andre utsatte grupper. Ungdom, innvandrere fra land utenfor EØS-området og personer som har stått lenge uten arbeid, er særlig prioritert for deltakelse i arbeidsmarkedstiltak.

Det er en rekke særregler for permitteringer i fiskeindustrien, blant annet for hvor lenge permit-

terte kan motta dagpenger. Bakgrunnen har vært mer usikre rammevilkår for denne næringen enn andre, med usikker tilgang på råstoff. Større fartøyer, fremvekst av oppdrettsnæringen og bruk av innleid arbeidskraft bidrar til at næringen i dag er mindre sårbar for vær og variasjon i råstofftilgang. Kombinert med et bedret arbeidsmarked, mener regjeringen dette gir grunnlag for å redusere maksimal periode med dagpenger under permitteringer i fiskeindustrien fra 52 til 26 uker, tilsvarende som for permitterte for øvrig. De øvrige særreglene for fiskeindustrien opprettholdes.

Regjeringen ønsker *et mer inkluderende arbeidsliv* og vil dra nytte av den positive utviklingen i arbeidsmarkedet til å inkludere flest mulig. Regjeringens inkluderingsdugnad skal bidra til at flere med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en skal komme i ordinær jobb. Arbeidsmarkedstiltakene er viktige virkemidler i inkluderingsdugnaden. Bevilgningen til individuell jobbstøtte og funksjonsassistanse i arbeidslivet foreslås økt for at flere med nedsatt arbeidsevne, psykiske lidelser eller rusproblemer skal komme i arbeid. Bruken av lønnstilskudd og mentortiltak økes for å støtte arbeidsgivere som ansetter flere personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Økningen på 300 plasser til varig tilrettelagt arbeid (VTA) fra Revidert nasjonalbudsjett 2019 foreslås også videreført i 2020.

Arbeidslivet er i stadig utvikling. Selv om norsk arbeidsliv i hovedsak er ryddig og har gode arbeidsforhold, er det også utfordringer. Regjeringen foreslår en arbeidslivspakke som styrker Petroleumstilsynet og Arbeidstilsynets oppfølging av utsatte næringer og virksomheter. Samtidig økes bevilgningen til norsk deltakelse i Det europeiske arbeidsmarkedsbyrået (ELA), og det foreslås en nemndløsning for behandling av saker om gjengjeldelse på grunn av varslings.

Gode velferdsordninger må målrettes og utformes slik at de stimulerer til arbeid og selvforsørgelse. Antall unge mottakere av helserelaterte ytelser har økt de senere årene. Det er viktig at utformingen av ordningene ikke gjør det attraktivt

å få innvilget en trygdeytelse. Sysselsettingsutvalgets første rapport viser at unge på arbeidsavklaringspenger (AAP) i gjennomsnitt har vesentlig høyere inntekt enn unge som ikke mottar trygdeytelser. Regjeringen foreslår derfor å redusere minsteytelsen for nye AAP-mottakere under 25 år. Ytelsen blir dermed på nivå med andre ytelser, som kvalifiseringsstønad og introduksjonsstønad. Regjeringen foreslår også å avvikle ung ufør-tillegget til nye AAP-mottakere. Samtidig foreslår regjeringen å benytte et beløp tilsvarende innsparingen i 2020 på tettere oppfølging av unge mottakere av arbeidsavklaringspenger.

Norge skal ha tilstrekkelige og forsvarlige ordninger for dem som får oppholdstillatelse. Samtidig må ordningene være rettferdige, bærekraftige og hensiktsmessige. De som får opphold i Norge må stimuleres til yrkesaktivitet. Regjeringen foreslår derfor å avvikle folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger, og å heve folketrygdens botidskrav fra tre til fem år for en rekke ytelser.

På bakgrunn av en kartlegging av ekstrautgifter til glutenfri kost foreslås satsen for grunnstønad ved glutenfri kost redusert, slik at stønaden i større grad reflekterer faktiske ekstrautgifter. For barn og unge foreslås en høyere sats enn for øvrige aldersgrupper, for å ta høyde for barn og unges deltakelse i sosiale sammenhenger.

Etter en gjennomgang av ordningen med stønad til barnebriller er det avdekket at det blir gitt stønad til uforholdsmessig kostbare briller. Det foreslås derfor å innføre faste satser for stønad til barnebriller.

Moderniseringen av Arbeids- og velferdsforvaltningens IKT-systemer fortsetter. Digitalisering gjør forvaltningen mer effektiv og brukerorientert. Samtidig frigjøres ressurser som kan benyttes til bedre oppfølging. IKT-moderniseringsprogrammets Prosjekt 3 ble startet opp i 2019 og fortsetter i 2020 med utvikling av nye løsninger for blant annet sykepenger, pleiepenger og omsorgspenger.

2.4.8 Helse- og omsorgsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helse og omsorg</i>			
10.00 Helse- og omsorgsdepartementet mv.	1 127,7	1 650,4	46,3
10.10 Folkehelse mv.	860,1	847,5	-1,5
10.30 Spesialisthelsetjenester	159 210,7	168 065,9	5,6
10.40 Sentral helseforvaltning	3 991,7	4 070,7	2,0
10.60 Helse- og omsorgstjenester i kommunene	12 334,0	12 075,6	-2,1
10.70 Tannhelse	327,5	342,3	4,5
10.80 Kunnskap og kompetanse	749,8	664,6	-11,4
Sum Helse og omsorg	178 601,5	187 717,0	5,1
<i>Programområde 30 Helsetjenester, folketrygden</i>			
30.10 Spesialisthelsetjenester mv.	5 800,3	5 960,8	2,8
30.50 Legehjelp, legemidler mv.	25 597,7	27 196,0	6,2
30.90 Andre helsetiltak	254,9	247,0	-3,1
Sum Helsetjenester, folketrygden	31 652,9	33 403,8	5,5
Sum Helse- og omsorgsdepartementet	210 254,4	221 120,8	5,2

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet:

- behandle flere pasienter i sykehusene og økte investeringer
- bedre kvalitet og økt kapasitet i omsorgstjenestene
- økte investeringer i e-helseløsninger
- tiltak på rusfeltet

Regjeringen prioriterer å *behandle flere pasienter i sykehusene*. Det foreslås en bevilgning som gir rom for å øke aktiviteten i sykehusene med om lag 1,5 pst. Regjeringen foreslår også en samlet låneramme på drøyt 29 mrd. kroner til nye Oslo universitetssykehus, med en lånebevilgning på 100 mill. kroner i 2020. Det legger til rette for at Helse Sør-Øst og Oslo universitetssykehus kan gå i gang med prosjektering og bygging av et nytt, stort akuttstusykehus på Aker og et samlet og komplett regionsykehus inkludert lokalsykehusfunksjoner på Gaustad. I tillegg skal Radiumhospitalet videreutvikles som et spesialisert kreftsykehus. Nye Oslo universitetssykehus vil få nye og moderne sykehuslokaler med økt kapasitet og tilretteleg-

ging for nye organisasjonsløsninger og arbeidsmetoder. Det foreslås også en lånebevilgning til universitetsarealer ved det nye sykehuset i Stavanger.

Regjeringen legger til rette for *bedre kvalitet og økt kapasitet i omsorgstjenestene*. Det foreslås en tilsagnsramme på 3,6 mrd. kroner for å legge til rette for investeringstilskudd til 2 000 heldøgns omsorgsplasser. For å øke antall sykehjem og omsorgsboliger med egne kjøkkenløsninger for produksjon av mat, vil regjeringen foreslå en samlet tilsagnsramme på 400 mill. kroner til tilskudd til lokale produksjonskjøkken i planperioden for «Leve hele livet (2019–2023)». Det foreslås en tilsagnsramme i 2020 på 96,8 mill. kroner. Forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene foreslås utvidet med seks nye kommuner fra 1.7.2020. Videre foreslås det å øke bevilgningen til mobilisering mot ensomhet, og til et nytt tilskudd til utvikling av gode modeller for å bedre kvalitet, kompetanse og kontinuitet i omsorgstjenestene, i tråd med hovedområdene i «Leve hele livet». Regjeringen foreslår også at det bevilges midler til

å opprette et eget eldreombud for å fremme eldres interesser, rettigheter og behov.

Budsjettforslaget representerer et betydelig løft for den nasjonale e-helseutviklingen. Det foreslås blant annet å realisere en nasjonal helseanalyseplattform. Helseanalyseplattformen er en del av regjeringens langtidsplan for forskning og skal bidra til bedre helseforskning, mer innovasjon og næringsutvikling, og mer kunnskapsbaserte helsetjenester. Videre foreslås det å etablere et «standardisert språk», det vil si standardisert kodeverk og terminologi i helse- og omsorgssektoren. Dette

skal bidra til bedre pasientsikkerhet og mer samhandling. Det foreslås også å øke bevilgningen til modernisering av Folkeregisteret i helse- og omsorgssektoren og til forvaltning og drift av de nasjonale e-helseløsningene kjernejournal, e-resept, hels norge.no, grunndata og helseID.

Det foreslås 150 mill. kroner til *Opptrappingsplan for rusfeltet* gjennom vekst i kommunenes frie inntekter. I perioden 2016–2020 er bevilgningene knyttet til opptrappingsplanen med dette økt med over 2,4 mrd. kroner, som var måltallet for planen.

2.4.9 Barne- og familiedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Barn og familie</i>			
11.00 Administrasjon	160,9	162,7	1,1
11.10 Familie og oppvekst	19 288,7	19 731,7	2,3
11.20 Barnevernet	8 719,8	9 237,0	5,9
11.30 Forbrukerpolitikk	233,0	238,8	2,5
11.40 Likestilling og ikke-diskriminering ¹	407,9	0,0	-100,0
11.50 Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn ²	0,0	2 836,5	
Sum Barn og familie	28 810,2	32 206,6	11,8
<i>Programområde 28 Foreldrepenger, folketrygden</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	20 649,0	20 589,0	-0,3
Sum Foreldrepenger, folketrygden	20 649,0	20 589,0	-0,3
Sum Barne- og familiedepartementet	49 459,2	52 795,6	6,7

¹ Ansvar for likestilling og ikke-diskriminering ble overført til Kulturdepartementet i mai 2019.

² Ansvar for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn ble overført fra Kulturdepartementet i mai 2019.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Barne- og familiedepartementet:

- økt barnetrygd for barn opp til seks år
- forsøk med fritidskortordninger
- arbeid mot vold og overgrep
- institusjonstiltak i det statlige barnevernet

Regjeringen foreslår å øke barnetrygden for alle barn opp til fylte seks år med 300 kroner i måneden fra 1. september 2020. Det utgjør 3 600 kroner i året. Økningen vil forbedre alle småbarnsforeldres økonomi, men vil bety mest for de med lav inntekt. Økningen skal også komme sosialhjelps-

mottakere til gode. Regjeringen vil videre gi førstegangsførelde et eget tilbud om samlivskurs, som skal styrke parforholdet og gi foreldre trygghet i foreldrerollen.

Deltakelse i fritidsaktiviteter er viktig for å unngå utenforskap. Regjeringen foreslår 60 mill. kroner til å starte opp et forsøk med fritidskortordninger for barn over seks år. Hensikten med forsøket er å finne ut hvordan en fritidskortordning kan innrettes på en treffsikker og effektiv måte, slik at flere barn deltar i fritidsaktiviteter.

Regjeringen følger opp *Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (2017-2021)*. I budsjettforsla-

get utgjør den samlede satsingen til oppfølging av tiltak i planen i overkant av 1 mrd. kroner. På Barne- og familiedepartementets område foreslår regjeringen å øke bevilgningene til Alternativ til Vold og til støtteverktøy som gjør det lettere å oppdage og følge opp utsatte barn og unge. Satsinger på andre departementers områder inkluderer etablering av et helhetlig tilbud til personer som står i fare for å begå seksuelle overgrep mot barn, behandling av personer som er dømt for seksuelle

overgrep og forskning på forebygging av seksuelle overgrep mot barn.

Barn og unge med behov for tiltak i barnevernsinstitusjon har større og mer komplekse behov enn tidligere. Dette medfører behov for flere skreddersydde tiltak og høyere bemanning. Regjeringen foreslår en økning på 307 mill. kroner til institusjonstiltak i det statlige barnevernet, slik at flere barn får nødvendig hjelp.

2.4.10 Nærings- og fiskeridepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og fiskeriformål</i>			
17.10 Forvaltning og rammebetingelser	5 770,0	5 786,2	0,3
17.20 Forskning og innovasjon	8 226,6	8 080,1	-1,8
17.30 Markedsadgang og eksport	207,1	177,8	-14,1
17.40 Statlig eierskap	162,9	317,8	95,0
Sum før lånetransaksjoner	14 366,5	14 361,9	0,0
Lånetransaksjoner	62 533,5	64 519,6	3,2
Sum Nærings- og fiskeriformål	76 900,0	78 881,5	2,6
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv	85,0	80,0	-5,9
Sum Arbeidsliv, folketrygden	85,0	80,0	-5,9
Sum Nærings- og fiskeridepartementet	76 985,0	78 961,5	2,6

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Nærings- og fiskeridepartementet:

- opprydding og sikring av atomanlegg
- investeringskapital til Nysnø Klimainvesteringer AS
- næringsrettet forskning og innovasjon

For å sørge for fremdrift i arbeidet med *opprydding og sikring av atomanlegg* foreslår regjeringen bevilgninger på til sammen 638 mill. kroner. Dette vil dekke utgifter ved å planlegge nedbygging av reaktorene i Halden og Kjeller samt opprettholde nødvendig sikring ved atomanleggene.

Regjeringen foreslår at det bevilges 700 mill. kroner i *investeringskapital til Nysnø Klimainvesteringer AS*. Dette er nær en dobling av den samlede kapitaltilførselen til selskapet. Investeringsinnsatsen skal rettes mot ny klimateknologi i overgan-

gen fra teknologiutvikling til kommersialisering og selskapet skal prioritere lav- og nullutslippsløsninger.

Regjeringen foreslår å opprettholde et høyt nivå på bevilgningene til *forskning og innovasjon* for å bidra til langsiktig konkurransekraft, omstillingsevne og stimulere til vekst i privat, konkurranseutsatt næringsliv. Som ledd i regjeringens langtidsplan for forskning, foreslås det å øke basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene. Dette skal gi instituttene mulighet til å øke sin langsiktige kunnskapsoppbygging. For å utløse mer kapital til innovative prosjekter i næringslivet foreslår regjeringen å øke rammen for innovasjonslånordningen i Innovasjon Norge. Regjeringen foreslår også å videreføre Norges deltakelse i ESAs frivillige romprogram på samme høye nivå som tidligere. I tillegg foreslås

endringer i mandatet til Investinor AS og tilførsel av ny kapital.

Høye ambisjoner om vekst i marine næringer og økt aktivitet langs kysten gir økt behov for

kunnskap. Regjeringen foreslår økt bevilgning til kunnskapsinnhenting og forskning på hav- og kystøkologi, samt til innsats mot marin forsøpling.

2.4.11 Landbruks- og matdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Administrasjon m.m.	180,3	182,2	1,0
15.10 Matpolitikk	1 465,4	1 507,2	2,8
15.20 Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling	820,1	837,3	2,1
15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak	17 030,0	17 940,2	5,3
Sum Landbruks- og matdepartementet	19 495,7	20 466,8	5,0

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Landbruks- og matdepartementet:

- landbruk over hele landet
- kompensasjons- og omstillingsordning for pelsdyroppdrettere
- flytting av Veterinærinstituttet
- forskning på klimatilpasset og lønnsom matproduksjon

Innretningen av virkemidlene over jordbruksavtalen skal legge til rette for *landbruk over hele landet*. Som følge av jordbruksavtalen for 2019–2020 foreslås det 720 mill. kroner i økt budsjettstøtte. Årets avtale gir grunnlag for en inntektsvekst for jordbruket på 6¼ pst. per årsverk fra 2019 til 2020. Avtalen legger blant annet til rette for en vesentlig

bedring av økonomien i kornproduksjonen og frukt- og grøntsektoren.

Regjeringen foreslår en *kompensasjons- og omstillingsordning for pelsdyroppdrettere* som avvikler som følge av Stortingets vedtatte forbud mot hold av pelsdyr.

Veterinærinstituttet etablerer og samlokalisere seg med NMBU og øvrige forskningsmiljøer på Ås i 2020. *Flytting av Veterinærinstituttet* medfører økte utgifter i en overgangsperiode. Regjeringen foreslår å øke Veterinærinstituttets budsjett for å håndtere utgifter i forbindelse med flyttingen og omstillingsprosessen dette medfører.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til *forskning på klimatilpasset og lønnsom matproduksjon*.

2.4.12 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m. ¹	514,0	444,6	-13,5
21.20 Luftfartsformål	1 069,9	1 078,3	0,9
21.30 Veiformål	36 884,7	37 983,4	3,0
21.40 Særskilte transporttiltak	4 028,0	5 901,0	46,5
21.50 Jernbaneformål	26 411,8	26 781,6	1,4

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
21.60 Kystforvaltning	2 700,6	2 615,6	-3,1
Sum Innenlands transport	71 608,1	74 804,5	4,5
<i>Programområde 22 Posttjenester</i>			
22.10 Posttjenester ¹	1 391,2	617,4	-55,6
Sum Posttjenester	1 391,2	617,4	-55,6
Sum Samferdselsdepartementet	72 999,3	75 421,9	3,3

¹ Reduksjonen under 21.10 Administrasjon m.m. og 22.10 Posttjenester må ses i sammenheng med at ansvaret for elektronisk kommunikasjon er overført fra Samferdselsdepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra 3. mai 2019.

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Samferdselsdepartementet:

- reduserte bompenger for bilistene
- økt tilskudd til kollektivtransport i byområdene
- utbygging av veiprojekter i hele landet
- et bedre togtilbud

Til formål under Nasjonal transportplan foreslås bevilgningene økt med 2,9 mrd. kroner, sammenlignet med 2019 og målt i 2020-priser.

Regjeringen prioriterer *reduserte bompenger for bilistene og økt tilskudd til kollektivtransport i byområdene*. Tilskuddet til reduserte bompengetakster utenfor byområdene foreslås økt til 1,4 mrd. kroner. I utvalgte veiprojekter vil bomstasjoner bli fjernet eller takstene settes ned. Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til viktige kollektivprosjekter i de fire største byområdene, herunder en økning av statens bidrag fra 50 pst. til 66 pst. Sistnevnte forutsetter at halvparten går til reduserte bompenger og halvparten til bedre kollektivtilbud i byene etter lokal prioritering. Store kollektivprosjekter som omfattes av ordningen er Fornebubanen og ny T-banetunnel i Oslo og Akershus, Metrobussen i Trondheim, Bybanen til Fyllingsdalen i Bergen og Bussveien på Nord-

Jæren. Regjeringen foreslår også å bevilge 300 mill. kroner til reduserte billettpriser for kollektivtransport i de store byene.

I budsjettforslaget prioriteres *utbygging av veiprojekter i hele landet*. Regjeringen foreslår midler til forberedende arbeider og eventuell oppstart av prosjektene E6 Ballangen sentrum, E8 Sørbotn–Laukslett, E39 Myrmel–Lunde, E39 Ørskogfjellet - krabbefelt, rv. 4 Roa–Gran grense, tunnelfornyingsprosjektet E134 Vågsli, Haukeli og Svandalsflonatunnelene samt utbedring av delstrekninger på rv. 52 over Hemsedal. Budsjettforslaget innebærer at vedlikeholdsetterslepet på vei reduseres. Regjeringen foreslår oppstart av skredsikringsprosjektet E16 Kvamskleiva og et nytt tilskudd til fylkesveier som er viktige for næringstransport.

Regjeringen prioriterer *et bedre togtilbud* med flere togavganger, bedre nettdekning om bord og innfasing av ni nye tog. Åpningen av jernbanen for konkurranse skal gi innsparinger og et mer attraktivt tilbud. Budsjettforslaget legger til rette for oppstart av InterCity-prosjektet Kleverud–Sørli på Dovrebanen samt elektrifisering av deler av Trønderbanen og Meråkerbanen. Regjeringen foreslår å videreføre utbyggingen av nytt signal-system (ERTMS).

2.4.13 Klima- og miljødepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Klima og miljø</i>			
12.10 Fellesoppgaver, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	2 177,5	2 242,5	3,0
12.20 Klima, naturmangfold og forurensning	7 470,0	8 531,4	14,2
12.30 Kulturminner og kulturmiljø	813,7	805,9	-1,0
12.60 Nord- og polarområdene	422,9	436,4	3,2
12.70 Internasjonalt klimaarbeid	3 360,4	3 474,4	3,4
Sum Klima- og miljødepartementet	14 244,5	15 490,6	8,7

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Klima- og miljødepartementet:

- økt bruk av lav- og nullutslippsløsninger i skipsfarten
- Nullutslippsfondet for næringstransport
- tiltak for naturmangfold
- forskning innen klima og marine økosystemer

Regjeringen har en ambisjon om å halvere klimagassutslippene fra innenriks sjøfart og fiske innen 2030, og å stimulere til utvikling av null- og lavutslippsløsninger i alle fartøykategorier. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til grønn skipsfart med 100 mill. kroner. Midlene skal blant annet bidra til *økt bruk av lav- og nullutslippsløsninger* i fylkeskommunale hurtigbåtsamband og fornyelse i nærkystflåten.

For å bidra til reduserte utslipp fra vei- og sjøtransport foreslår regjeringen å øke bevilgningen

til *Nullutslippsfondet*. Fondet forvaltes av Enova og skal stimulere til at klimavennlig teknologi tas raskere i bruk i næringstransporten.

Regjeringen ønsker å bidra til god tilstand i økosystemene, hindre tap av arter og naturtyper og beskytte et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Det foreslås derfor å øke bevilgningene til *tiltak for naturmangfold*. Midlene skal blant annet gå til forvaltningen av verneområdene, tiltak for truet natur og villrein, økt vern av skog og restaurering av natur.

Regjeringen foreslår økt bevilgning til *forskning* for omstilling til lavutslippssamfunnet, teknologiutvikling for det grønne skiftet og vellykket klimatilpasning. Videre foreslår regjeringen å øke bevilgningen til forskning, kartlegging og overvåking i Antarktis.

2.4.14 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	431,6	453,8	5,1
00.40 Stortinget og tilknyttede organ	2 332,1	2 073,2	-11,1
Sum Konstitusjonelle institusjoner	2 763,7	2 527,0	-8,6

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	1 433,2	1 573,6	9,8
23.20 Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	8 560,2	9 223,4	7,7
23.30 Offisiell statistikk	866,4	893,7	3,2
23.40 Andre formål	33 380,0	36 680,0	9,9
Sum Finansadministrasjon	44 239,8	48 370,7	9,3
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	10 532,9	10 015,8	-4,9
24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.	0,0	0,0	
Sum før lånetransaksjoner	10 532,9	10 015,8	-4,9
Lånetransaksjoner	76 515,0	0,0	-100,0
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	87 047,9	10 015,8	-88,5
Sum Finansdepartementet	134 051,4	60 913,5	-54,6

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Finansdepartementet:

- overføre skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten fra 1. juni 2020
- digitale løsninger for Tolletaten
- økt kapasitet i Finanstilsynet

Regjeringen foreslår å *overføre skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten*. Det skal gjøre innkrevingen mer effektiv, enklere for næringslivet og publikum samt styrke innsatsen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet.

Regjeringen foreslår å videreføre satsingen på *digitale løsninger for Tolletatens grensekontroll*.

Flere grenseoverganger vil få kamera med skiltgjenkjenning. Det skal etableres ny prosedyre for deklarerer og automatisk fortolling av varer på grensen (ekspressfortolling) som vil redusere næringslivets transportkostnader. I tillegg skal etatens kontroll med vareførsel bli mer treffsikker og effektiv.

Regjeringen foreslår å *øke kapasiteten i Finanstilsynet*. Bakgrunnen er nytt og mer komplekst regelverk for finansnæringen og flere tilsynsområder og objekter. Finanstilsynet er fullt ut selvfinansiert, i det vesentlige ved utligning på tilsynsobjektene.

2.4.15 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.10 Militært forsvar mv.	58 863,5	60 977,4	3,6
Sum Forsvarsdepartementet	58 863,5	60 977,4	3,6

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Forsvarsdepartementet:

- nye ubåter, maritime patruljefly og nytt artilleri til Hæren mv.
- økt øving og beredskap
- objektsikring
- nye kampfly med baseløsning

Regjeringen følger opp langtidsplanen for forsvarssektoren for perioden 2017–2020 ved å foreslå en bevilgningsøkning på om lag 2,4 mrd. kroner til LTP-formål. Beløpet vil blant annet gå til økt aktivitet og økte investeringer i nytt materiell og infrastruktur. Med forslaget til bevilgning for 2020 følger regjeringen opp målsettingene i langtidsplanen. Dette vil øke bevilgningene til tiltak i langtidsplanen som forutsatt med over 8 mrd. kroner reelt i planperioden.

Det legges opp til *mer aktivitet* i Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret. Regjeringens forslag til statsbudsjett legger til rette for forsert anskaffelse av tre nye havgående kystvaktfartøyer og kamp-

luftvern til Hæren, anskaffelse av nye ubåter og maritime patruljefly, nytt artillerisystem til Hæren, flernasjonalt satellittsamarbeid og videreutvikling av sjømålsmissil. Regjeringen foreslår også midler til *objektsikring* i forsvarssektoren. Nivået på Norges bidrag til internasjonale operasjoner videreføres.

Regjeringen foreslår videre økt bevilgning til en delt helikopterløsning for Bell 412 helikoptre på Bardufoss og Rygge og til midlertidige tiltak etter havariet med fregatten KNM Helge Ingstad for å redusere de negative operative konsekvensene av forliset.

Regjeringen foreslår en fullmakt til å bestille ytterligere *seks nye kampfly (F-35)* med forventet levering i 2024. Med dette vil det anskaffes i alt 52 kampfly. Samlet foreslår regjeringen å bevilge om lag 6,8 mrd. kroner til anskaffelse av kampfly med baseløsning. Budsjettforslaget legger til rette for en bedring av Forsvarets operative evne og *beredskap*.

2.4.16 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	243,3	231,1	-5,0
18.10 Petroleum	27 863,7	28 857,5	3,6
18.20 Energi og vannressurser	1 101,1	1 125,7	2,2
18.30 Forskning og næringsutvikling	845,5	809,0	-4,3
18.40 CO ₂ -håndtering	657,5	628,0	-4,5
Sum før lånetransaksjoner	30 711,1	31 651,3	3,1
Lånetransaksjoner	0,0	0,0	0,0
Sum Olje- og energidepartementet	30 711,1	31 651,3	3,1

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Olje- og energidepartementet:

- Flom- og skredforebygging
- CO₂-håndtering

Flom og skred kan medføre skader på liv og helse, eiendom, infrastruktur og miljø. Regjeringen viderefører satsingen på *flom- og skredforebygging* under Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gjennom kartlegging, arealplanlegging,

overvåking, varsling og sikringstiltak. Fra og med budsjettet for 2020 foreslås det en særskilt bevilgning til utgifter ved krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser.

Arbeidet med *CO₂-håndtering* skal bidra til å utvikle og demonstrere kostnadseffektiv teknologi for fangst og lagring av CO₂ med et spredningspotensial. Regjeringen foreslår å videreføre satsingen på CO₂-håndtering, herunder forskning og demonstrasjon under CLIMIT-programmet og

videre arbeid med planlegging av fullskala CO₂-håndtering. Det pågår forhandlinger om videre drift av Teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM) etter at nåværende avtale utløper i august 2020. Regjeringen vil ta endelig stilling til videreføring av driften ved TCM når det foreligger utkast til ny avtale og finansieringsplan, senest i forbindelse med revidert budsjett for 2020.

2.4.17 Ymse utgifter og inntekter

Det foreslås bevilget 5 mrd. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger knyttet til blant annet forhandlinger hvor staten er part, herunder til lønnsoppgjøret for statsansatte og takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, og til uforutsette utgifter.

På kap. 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 300 mill. kroner. Dette gjelder enkelte

mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet.

2.5 Folketrygdens utgifter og inntekter

Regjeringens samlede forslag til utgifter under alle folketrygdens programområder for 2020 er på 498,1 mrd. kroner. Det er en økning på 19,5 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019. Samtidig forventes det nå lavere utgifter i 2019 enn anslått i saldert budsjett. Sammenlignet med anslag på regnskap for 2019 innebærer regjeringens forslag en økning på 21,6 mrd. kroner. Utgiftsanslaget for 2020 inkluderer en økning på 11,5 mrd. kroner fra en anslått økning på 3,6 pst. i folketrygdens gjennomsnittlige grunnbeløp (G). Budsjettallene fordelt på programkategorier fremgår av omtalen av de ulike departementene tidligere i dette kapitlet.

Tabell 2.4 Folketrygdens utgifter

		Mill. kroner			
Programområde	Saldert budsjett 2019	Anslag på regnskap 2019	Forslag 2020	Endring Saldert budsjett 2019 til forslag 2020 i pst.	
28 Foreldrepenger, folketrygden	20 649,0	19 988,0	20 589,0	-0,3	
29 Sosiale formål, folketrygden	415 048,8	414 199,4	434 141,8	4,6	
<i>Sykepenger</i>	42 018,6	42 622,0	44 812,0	6,7	
<i>Arbeidsavklaringspenger</i>	32 324,6	29 943,0	29 052,0	-10,1	
<i>Uføretrygd</i>	93 077,0	94 550,0	100 807,5	8,3	
<i>Alderspensjon</i>	232 178,0	231 940,0	244 300,0	5,2	
<i>Annet</i>	15 450,6	15 144,4	15 170,3	-1,8	
30 Helsetjenester, folketrygden	31 652,9	32 021,0	33 403,8	5,5	
33 Arbeidsliv, folketrygden	11 228,0	10 310,0	9 969,8	-11,2	
Sum	478 578,7	476 518,4	498 104,4	4,1	

Kilde: Finansdepartementet

Programområde 28 Foreldrepenger, folketrygden Stønadordningene under dette programområdet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til foreldre som ikke har opptjent rett til foreldrepenger. Programområdet omfatter foreldrepenger til yrkesaktive, engangsstønad ved fødsel og adop-

sjon og feriepenger av foreldrepenger mv. Barne- og familiedepartementet har ansvar for programområdet.

Utgiftsanslaget for 2020 bygger på at antallet stønadsmottakere vil være likt som i 2019. Det antas videre at opptjeningsgrunnlaget for foreldre som mottar foreldrepenger øker noe mer enn lønnsveksten.

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden

Programområdet omfatter ordninger som skal kompensere for inntektsbortfall ved sykdom og uførhet (sykepenges, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd), pensjoner (alderspensjon og etterlattepensjon), stønader til enslige forsørgere, stønader og hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne og enkelte andre formål. Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for programområdet. Økningen fra Saldert budsjett 2019 er på 19,1 mrd. kroner. Økningen skyldes både flere mottakere av alderspensjon og uføretrygd og effekten av økning i gjennomsnittlig grunnbeløp. Færre mottakere av arbeidsavklaringspenger og lavere forventede utgifter i 2019 enn anslått i Saldert budsjett 2019, virker i motsatt retning. Økningen fra anslag på regnskap for 2019 er på 19,7 mrd. kroner. Nedenfor gjennomgås utviklingen fra 2019 til 2020 på de største utgiftsområdene.

Sykepenges

Forslaget innebærer en økning på 2,8 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Om lag 0,6 mrd. kroner av økningen skyldes at utgiftene for 2019 nå anslås høyere enn i Saldert budsjett 2019. På bakgrunn av utviklingen i sykefraværet hittil i år forventes det en økning i det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt tilsvarende 2 pst. for 2019, mot anslått nullvekst i Saldert budsjett 2019. I tillegg er sysselsettingsveksten i 2019 anslått å bli høyere enn det som ble lagt til grunn i Saldert budsjett 2019. I motsatt retning bidrar omleggingen av virkemidlene i IA-avtalen til at utgiftene under folketrygden er 0,2 mrd. kroner lavere i 2019 enn lagt til grunn i saldert budsjett. Dette motsvares av tilsvarende utgiftsøkninger utenfor folketrygden.

For 2020 legges det til grunn nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet. I tillegg ventes det at utgiftene til sykepenges vil øke som følge av vekst i sysselsettingen og sykepengegrunnlaget på hhv. 1 pst. og 3,6 pst. i 2020. Disse faktorene bidrar til at utgiftene i 2020 øker med hhv. 1,4 og 0,4 mrd. kroner. Høyere utgifter til sykepenges i 2019 øker også utgiftene til feriepenger av sykepenges med 0,2 mrd. kroner i 2020. I tillegg forventes utgiftene til pleiepenger å øke med 0,2 mrd. kroner fra 2019 til 2020, hovedsakelig som følge av effektene av endringene i pleiepengeordningen.

Arbeidsavklaringspenger

Forslaget innebærer en reduksjon på om lag 3,3 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Om lag 2,4 mrd. kroner av reduksjonen skyldes at anslaget for 2019 er nedjustert. Det skyldes at det anslås større nedgang i antall mottakere i 2019 enn det ble lagt til grunn i Saldert budsjett 2019. Avgangen fra ordningen ventes å være nesten like høy i 2019 som i 2018, men tilgangen forventes å være høyere i 2019 enn i 2018. Avgangen fra ordningen er likevel fortsatt betydelig høyere enn tilgangen, noe som gir en nedgang i antall mottakere. Det er ventet at denne nedgangen fortsetter i 2020, men i en noe lavere takt enn i 2018 og 2019. Det anslås at gjennomsnittlig antall mottakere vil gå ned fra 117 900 i 2019 til 111 100 i 2020. Færre mottakere bidrar til en reduksjon i utgiftene på 1,7 mrd. kroner i 2020. Lavere minstepensjon for unge AAP-mottakere og avvikling av ung ufør-tillegget bidrar til en reduksjon i utgiftene på i overkant av 0,1 mrd. kroner. Økte utbetalinger som følge av økt grunnbeløp bidrar til å øke utgiftene i 2020 med om lag 1 mrd. kroner.

Uføretrygd

Forslaget innebærer en utgiftsøkning på om lag 7,7 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Flere mottakere i 2019 enn det som ble lagt til grunn for saldert budsjett øker utgiftene i 2020 med om lag 1,5 mrd. kroner. Videre vekst i antall mottakere i 2020 øker utgiftene med om lag 2,8 mrd. kroner. Utviklingen i antall mottakere er preget av høy tilgang fra arbeidsavklaringspenger, men ses også i sammenheng med økt innsats for å ta unna ubehandlede saker. Gjennomsnittlig antall mottakere forventes å øke fra 332 500 til 346 900 i 2019, og videre til om lag 357 200 i 2020. Effekten av økt gjennomsnittlig G fra 2019 til 2020 bidrar til å øke utgiftene med om lag 3,5 mrd. kroner.

Alderspensjon

Utgiftene til alderspensjon øker i hovedsak fordi det blir flere alderspensjonister. Fra 2019 til 2020 anslås det at gjennomsnittlig antall mottakere av alderspensjon vil øke med 21 900, til om lag 969 500 personer. I anslaget for 2020 er overhendet av trygdeoppgjøret i 2019, samt førsteårseffekten av trygdeoppgjøret i 2020, anslått å utgjøre om lag 6,9 mrd. kroner.

Etter at fleksibelt uttak av alderspensjon ble innført i 2011, steg antall mottakere av alderspensjon under 67 år raskt. Omfanget av tidlig uttak

ser nå ut til å stabiliseres, og utgiftene til tidlig uttak har flatet ut etter 2016. Selv om mange tar ut alderspensjon, har yrkesaktiviteten i aldersgruppen over 60 år økt i perioden 2010–2019, og mange kombinerer arbeid og uttak av alderspensjon. Over tid påvirkes utgiftene til alderspensjon i liten grad av fleksibelt uttak, siden tidlig uttak gir en lavere årlig pensjon for den enkelte.

Pensjonsreformen anslås samlet å ha bidratt til å øke utgiftene til alderspensjon med 3,5 mrd. kroner i 2018 og 0,2 mrd. kroner i 2019. I 2020 er pensjonsutgiftene anslått å bli lavere med pensjonsreformen enn de ville vært uten pensjonsreformen.

Programområde 30 Helsetjenester, folketrygden

Programområdet omfatter folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, herunder lege- og psykologhjelp, fysioterapi samt legemidler og medisinsk forbruksmateriell på blå resept. Helse- og omsorgsdepartementet har ansvar for programområdet.

Budsjettforslaget innebærer en økning i utgiftene med om lag 1,8 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Om lag 0,4 mrd. kroner av økningen skyldes at anslaget for 2019 er oppjustert tilsvarende sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Om lag 0,2 mrd. kroner av oppjusteringen i 2019 skyldes takstforhandlingene med leger, psykologer og fysioterapeuter. Sammenlignet med anslag på regnskap for 2019, øker utgiftene til helserefusjoner under folketrygden med knapt 1,4 mrd. kroner.

Refusjon av legemidler på blå resept er den største utgiften på stønadsbudsjettet for helsetjenester. Utgiftene til refusjon av legemidler på blå resept anslås å øke med om lag 1 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Dette skyldes i all hovedsak en underliggende vekst i utgiftene til legemidler på 10 pst. i 2020. I tillegg er anslaget for 2019 oppjustert med i underkant av 0,4 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. I motsatt retning reduseres utgiftene under folketrygden med i underkant av 0,3 mrd. kroner som følge av at de regionale helseforetakene overtar finansieringsansvar for en rekke legemidler.

Anslaget for utgifter til egenandelstak 1 og 2 øker med om lag 260 mill. kroner i 2020 sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Denne økningen skyldes en underliggende vekst på om lag 3 pst. i 2020, i tillegg til økte refusjoner som følge av økte egenandeler. Det legges til grunn at egenandelene i sum øker i tråd med forventet lønnsvekst på 3,6 pst. fratrukket 0,75 prosentenheter. Ut over

dette foreslås egenandelene som inngår i takordningene økt med ytterligere 4 pst. neste år. Egenandelene som inngår i takordningene øker dermed samlet med 6,85 pst. For lege-, psykolog- og fysioterapitjenester, poliklinisk konsultasjon, lab/røntgen vil økningen først skje fra 1. juli 2020, hvilket innebærer en økning for året 2020 under ett på vel 3,4 pst.

Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden

Programområdet omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, statsgaranti for lønnskrav ved konkurs og stønad ved arbeidsledighet for fiskere og fangstmenn. Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for programområdet, med unntak av ett kapittel, som ligger under Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde. Dagpenger ved arbeidsledighet utgjør den største utgiftsposten under dette programområdet. Det var i gjennomsnitt 53 200 dagpengemottakere i 2018. I første halvår av 2019 var det i gjennomsnitt 48 700 dagpengemottakere.

Dagpengebevilgningen i Saldert budsjett 2019 var om lag 10,3 mrd. kroner. Grunnet utviklingen på arbeidsmarkedet er anslåtte utgifter i 2019 nå på 9,2 mrd. kroner. For 2020 foreslås en dagpengebevilgning på om lag 9 mrd. kroner. Reduksjonen i utgifter fra 2019 til 2020 skyldes primært den positive utviklingen på arbeidsmarkedet og færre dagpengemottakere.

2.5.1 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygdens utgifter inngår i budsjettet på linje med andre utgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner mv., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter i 2020 anslås til 361,7 mrd. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift på 156,5 mrd. kroner (jf. kap. 5700, post 71), arbeidsgiveravgift på 202,6 mrd. kroner (jf. kap. 5700, post 72), samt enkelte mindre inntekter på til sammen 2,6 mrd. kroner (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende mv., jf. kapitlene 5701, 5704 og 5705). Utgiftene utgjør til sammen 498,1 mrd. kroner.

Differansen mellom bevilgningsforslagene til folketrygdens utgifter og inntekter innebærer et beregnet finansieringsbehov for folketrygden i 2020 på 136,4 mrd. kroner, jf. oversikten i vedlegg 1 til Gul bok. Finansieringsbehovet for folketryg-

den utgjør tilskuddet fra staten, jf. folketrygdlovens § 23-10 første ledd, og inngår i statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd. Statstilskuddet inkluderer deknningen av folketrygdens utgifter som iht. folketrygdlovens § 23-10, tredje ledd, minst skal dekkes gjennom direkte tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre spesifiserte inntekter under folketrygden.

Regjeringen har i forslaget til statsbudsjett for 2020 ikke fremmet et eget forslag til romertallsvedtak om finansiering av folketrygden. I tidligere års forslag til statsbudsjett og forslag til nysaldering av statsbudsjettet har det vært ulik praksis mht. formulering av romertallsvedtaket om folketrygden. Romertallsvedtaket har i de senere årene vært fremmet med et konkret beløp for finansiering av folketrygden i Gul bok, mens det i nysalderingsproposisjonen har vært fremmet uten beløp. Det har vært liten oppmerksomhet om romertallsvedtaket.

Denne endringen har ingen konsekvens for statens finansieringsansvar for folketrygden etter folketrygdlovens § 23-10. Folketrygdens utgifter og inntekter finansieres på lik linje med andre utgifter som følger av vedtatte lover og andre stortingsvedtak.

Utgiftene som skal dekkes fullt ut ved tilskudd fra staten iht. folketrygdlovens § 23-10, tredje ledd

inneholder en rekke elementer som ikke kan leses direkte ut av postene i statsbudsjettet. Tallet har i seg selv liten interesse når det faktiske finansieringsbehovet som dekkes av staten, er vesentlig større. Tilskuddet etter § 23-10, tredje ledd utgjør i saldert budsjett 2019 bare 14 prosent av det totale finansieringsbehovet for folketrygden. Det legges derfor opp til at dette tilskuddsbeløpet fremover ikke lenger omtales i statsbudsjettet.

2.6 Forslag til vedtak

De forslag til vedtak som legges frem i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i Prop. 1 S for de enkelte departementene. Enkelte bevilgningsforslag blir bare omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kap. 2309 Tilfeldige utgifter og kap. 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales i avsnitt 2.4.17. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 3.2. Overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland, som er bevilget på kapitlene 2800 og 5800 i statsbudsjettet, omtales i avsnitt 3.4.

Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov dekkes gjennom lån bevilget på kap. 5999, jf. avsnitt 3.5.

3 Budsjettets inntekter og utgifter etter art

3.1 Budsjettets samlede inntekter og utgifter

Dette kapitlet gir en oversikt over statsbudsjettets inntekter og utgifter, gruppert etter art, jf. boks 3.1.

Boks 3.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster, jf. § 4 i bevilgningsreglementet. Stortingets bevilgningsvedtak gjelder beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i nummerserier for de ulike departementene. Nummereringen av postene følger et fast mønster hvor postnummeret angir hva slags type inntekt eller utgift det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at inntektene og utgiftene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndele postnummerseriene i følgende avdelinger etter art:

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1–29
2. Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.: Postene 30–49
3. Overføringer fra andre: Postene 50–89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90–99

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1–29
2. Nybygg, anlegg mv.: Postene 30–49
3. Overføringer til andre: Postene 50–89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90–99

De samlede inntektsbevilgningene i statsbudsjettet for 2020 er anslått til 1 802,4 mrd. kroner. Dette inkluderer petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføringen fra Statens pensjonsfond

utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Holdes disse utenom, anslås inntektene i 2019 til 1 173,5 mrd. kroner.

Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Driftsinntekter (Salg av varer og tjenester) (postene 1–29)	132,2	113,0	-14,5
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	25,5	26,4	3,4
Overføringer fra andre (postene 50–89)	1 507,1	1 548,1	2,7
Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	112,3	114,9	2,3
Sum inntekter	1 777,0	1 802,4	1,4

Kilde: Finansdepartementet

Forslaget til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2020 utgjør samlet sett 1 812,6 mrd. kroner, medregnet petroleumsvirksomhet, overføring til Statens pensjonsfond utland og lånetransaksjoner. Sammenlignet med Saldert budsjett 2019 reduseres de samlede utgiftene med 41,6 mrd. kroner.

Holdes petroleumsvirksomheten, overføringen til Statens pensjonsfond utland og lånetransaksjoner utenom, foreslås det utgifter på 1 414,6 mrd. kroner. Dette er en økning fra Saldert budsjett 2019 på 62,7 mrd. kroner.

Tabell 3.2 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Driftsutgifter (postene 1–29)	176,3	187,0	6,1
Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	76,0	75,5	-0,6
Overføringer til andre (postene 50–89)	1 412,4	1 425,0	0,9
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99)	189,5	125,0	-34,0
Sum utgifter	1 854,2	1 812,6	-2,2

Kilde: Finansdepartementet

3.2 Gruppering av statsbudsjettets inntekter

3.2.1 Driftsinntekter (postene 1–29)

I regjeringens budsjettforslag for 2020 utgjør driftsinntekter til sammen 113,0 mrd. kroner, jf. tabell 3.3.

Tabell 3.3 Driftsinntekter (postene 1–29)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	107,9	87,2	-19,2
Andre driftsinntekter	24,3	25,8	6,4
Sum driftsinntekter	132,2	113,0	-14,5

Kilde: Finansdepartementet

Driftsinntekter fra statens petroleumsvirksomhet utgjør hoveddelen av de samlede driftsinntektene. Petroleumsvirksomheten omtales nærmere i avsnitt 3.4.

I tillegg benyttes postene 1–29 på statsbudsjettets inntektsside for inntekter fra salg av varer og tjenester, for eksempel:

- salg av materiell, publikasjoner og andre varer
- utleie av materiell, bygninger og anlegg
- oppdrag
- gebyrer
- tilfeldige inntekter

Inntektene på postene 1–29 gjelder en rekke virksomheter. Blant virksomheter hvor det budsjetteres med størst inntekter i 2020 er Politidirektoratet, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statens

kartverk og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

I Saldert budsjett 2019 ble det budsjettert med inntekter fra salg av klimakvoter på 7,2 mrd. kroner. Deler av salget av klimakvoter er forskjøvet fra 2019 til 2020. For 2020 budsjetteres det med inntekter fra salg av klimakvoter på 8,3 mrd. kroner.

3.2.2 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. er på 26,4 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2020. Det er inntektene i forbindelse med nybygg, anlegg mv. i statens petroleumsvirksomhet som utgjør størstedelen av disse inntektene.

Tabell 3.4 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	22,1	22,9	3,6
Andre inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	3,4	3,5	1,9
Sum inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	25,5	26,4	3,4

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene 30–49 deles i to grupper.

Postene fra 30 til 39 inneholder inntektsbevilgninger under statens forretningsdrift, herunder avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, avsetninger til investeringsformål, overføringer fra bedriftenes egne fond og andre fond, samt andre inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med bygg og anlegg, jf. omtalen ovenfor. Inntektene fra statens forretningsdrift i

forbindelse med nybygg og anlegg mv. utgjør 2,8 mrd. kroner. I tillegg til statens forretningsdrift er det budsjettert med enkelte husleieinntekter under Landbruks- og matdepartementet på til sammen 20 mill. kroner på postene 30–39.

Post 30 brukes også for avskrivninger under kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det foreslås inntekter på 22,9 mrd. kroner på denne posten i 2020.

Boks 3.2 Statens forretningsdrift

Statens forretningsdrift vil i 2020 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og Statens pensjonskasse. Det budsjetteres med nær 3 mrd. kroner i inntekter under disse virksomhetene i 2020. Inntektsbevilgningene under statens forretningsdrift omfatter flere inntektsarter, men omtales samlet nedenfor.

Det samlede avskrivningsbeløpet for den statlige forretningsdriften føres under kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital per 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem, der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter varierer med forventet levetid. Ved salg av eiendommer i Statsbygg avskrives også bokført verdi av eiendommene. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Avskrivningene beløper seg totalt til 1 585,3 mill. kroner i 2020.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegningen er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Rentesaften for netto investeringsbidrag det enkelte år tilsvarer gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden frem til 30. september året før budsjettåret. Renter av statens kapital i forretningsdriften foreslås budsjettert med 100,8 mill. kroner i 2020.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2020 er 1 199,3 mill. kroner.

Tabell 3.5 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2020 for statens forretningsdrift

	Mill. kroner		
	Avskrivninger	Renter	Avsetninger til investeringsformål
Statsbygg	1 464,3	100,8	1 132,3
Statens pensjonskasse	121,0	0,0	67,0
Sum	1 585,3	100,8	1 199,3

Kilde: Finansdepartementet

I tabell 3.5 er inntekter på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. I tillegg til tallene nevnt i tabellen er det også enkelte andre inntekter under forretningsdriften. Dette gjelder tilbakeføring fra gamle ordninger under GIEK og inntekter fra salg av utstyr og eiendom på til sammen 16,8 mill. kroner.

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel, slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

Postene fra 40 til 49 gjelder salg av fast eiendom og tilskudd og refusjoner i forbindelse med statens bygge- og anleggsarbeider fra statlige særregnskap, kommuner og andre. Samlet utgjør disse inntektene 0,6 mrd. kroner i 2020. Salg innen forsvarssektoren utgjør de største inntektspostene.

3.2.3 Overføringer fra andre (postene 50–89)

Inntektspostene 50–89 på statsbudsjettets inntektsside deles inn i følgende undergrupper:

- Postene fra 50 til 59 nyttes til overføringer fra andre statlige regnskaper, for eksempel statlige fond.
- Postene fra 60 til 69 omfatter overføringer fra kommunesektorens forvaltningsbudsjetter.
- Postene fra 70 til 79 brukes til statsskatt på formue og inntekt, avgifter på omsetning, produksjon og driftsmidler, dokumenter, spill og andre fiskalavgifter.
- Under postene fra 80 til 84 føres renteinntekter, mens utbytte på aksjer, bøter, erstatninger, tilbakebetaling av gitte tilskudd mv. budsjetteres på postene 85–89.

Tabell 3.6 Overføringer fra andre (postene 50–89)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Postene 50–59</i>			
Overføring fra Statens pensjonsfond utland	232,5	241,1	3,7
Øvrige overføringer fra andre statsregnskap	0,0	0,1	190,6
Sum overføringer fra andre statsregnskap	232,5	241,2	3,7
<i>Postene 60–69</i>			
Overføringer fra kommunesektoren	1,4	1,5	3,3
<i>Postene 70–79</i>			
Inntekter under postene 70–79	1 196,9	1 226,1	2,4
<i>Postene 80–89</i>			
Renter, utbytte mv.	76,2	79,4	4,2
Sum overføringer fra andre (postene 50–89)	1 507,1	1 548,1	2,7

Kilde: Finansdepartementet

Overføringen fra Statens pensjonsfond utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet øker med 8,6 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. For postene 70–79 øker inntektene med 29,2 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019 til budsjettforslaget for 2020, mens inntektene på postene 80–89 øker med 3,2 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019 til budsjettforslaget for 2020.

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 1 084,8 mrd. kroner i 2020. De største bidragene kommer fra skatter på inntekt og formue, trygdeavgift og arbeids-

giveravgift til folketrygden, merverdiavgift og øvrige særavgifter medregnet tollinntekter.

Skatte- og avgiftsanslagene for 2020 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2019, hvor ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er anslagene basert på de vekstforutsetningene for blant annet sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2020. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og kommunale og fylkeskommunale skattører.

Regjeringens forslag til nye skatte- og avgiftsendringer innebærer samlet sett et om lag provenytralt skatte- og avgiftsopplegg bokført i 2020. Påløpt innebærer forslaget samlede nye

skattelettelser i 2020 på om lag 0,5 mrd. kroner. Skatte- og avgiftsopplegget for 2020 er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2019–2020) *Skatter, avgifter og toll 2020*.

Utbytte

Regjeringen foreslår samlede utbytteinntekter på 42,9 mrd. kroner i 2020. Av dette gjelder 20,4 mrd. kroner utbytte fra Equinor ASA, som inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Regjeringens forslag innebærer en økning i de samlede utbytteinntektene på 2,6 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019.

Samlet utbytte fra selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning anslås til 20,2 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på 1,4 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Andre store utbytteinntekter kommer fra Statnett, Kommunalbanken, Avinor og Vygruppen, hvor utbyttene anslås å øke med til sammen 0,4 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019.

Det er i tråd med vanlig praksis ikke laget egne anslag på utbytte fra de børsnoterte selskapene i 2020, men teknisk videreført utbetalt utbytte per aksje i 2019.

Tabell 3.7 viser saldert budsjett for utbytte fra de enkelte selskapene i 2019 og forslag i 2020.

Tabell 3.7 Utbytte fra statlig eide selskaper

Kap.	Post	Selskap	Mill. kroner		
			Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
5685	85	Equinor ASA	16 620,0	20 350,0	22,4
5656	85	Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementet ¹	21 635,5	20 209,7	-6,6
5680	85	Statnett SF	443,0	1 135,0	156,2
5616	85	Kommunalbanken AS	481,0	510,0	6,0
5622	85	Avinor AS	512,5	208,0	-59,4
5611	85	Vygruppen AS	225,0	185,0	-17,8
5692	85	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	112,7	84,2	-25,3
5625	85	Innovasjon Norge/Lavrisikolåneordningen	125,0	75,0	-40,0
5631	85/86	AS Vinmonopolet	41,2	66,1	60,4
5652	85	Statskog SF	24,8	33,8	36,4
5693	85	Folketrygdfondet	0,6	0,9	50,0
Sum utbytte			40 221,3	42 857,7	6,6

¹ Norsk Hydro ASA, Yara International ASA, Telenor ASA, Kongsberg Gruppen ASA, DNB ASA, Entra ASA, Aker Kværner Holding AS, Statkraft SF, Argentum Fondsinvesteringer AS, Mesta AS, Nammo AS, Flytoget AS, Electronic Chart Centre AS, Ambita AS, Baneservice AS, Posten Norge AS og Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS.

Kilde: Finansdepartementet

3.2.4 Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)

Postene 90–99 på statsbudsjettets inntektsside inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens

aksjer og obligasjoner, samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som fremkommer i statens kapitalregnskap.

Tabell 3.8 Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Statsbankene	92,2	100,2	8,6
Andre tilbakebetalinger	20,1	14,8	-26,6
Sum tilbakebetalinger	112,3	114,9	2,3

Kilde: Finansdepartementet

Tilbakebetalingene anslås til 114,9 mrd. kroner i 2020. Dette er en økning på 2,6 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019. Økningen skyldes blant annet økte avdrag på utestående fordringer under Innovasjon Norge med 4,8 mrd. kroner og økte avdrag på utestående fordringer under eksportfinansieringsordningen som forvaltes av Eksportkreditt Norge AS med 2,8 mrd. kroner. Videre budsjetteres det med tilbakebetaling av et kortsiktig overgangslån til Somalia på 3,1 mrd. kroner. I motsatt retning trekker blant annet reduserte tilbakebetalinger fra avdrag på egenbeholdning av statsobligasjoner. For 2019 er det budsjettert med slike avdrag på 8 mrd. kroner. Siden det ikke budsjetteres med tilsvarende inntekter for 2020, bidrar dette til å redusere de samlede tilbakebetalingene.

3.3 Gruppering av statsbudsjettets utgifter

3.3.1 Driftsutgifter (postene 1–29)

Driftsutgifter budsjetteres over postene 1–29. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter, i tillegg til statens forretningsdrift. Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser, ettersom disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på postene 1–29 for stat-

lige nettobudsjetterte virksomheter eller helseforetak. Samtidig er det enkelte utgifter som budsjetteres over postene 1–29 som har mer karakter av overføringer enn av drift. Dette gjelder blant annet pensjoner til statsansatte mv.

I forslaget til statsbudsjett for 2019 utgjør driftsutgiftene samlet sett 187 mrd. kroner. Tabell 3.9 gir en oversikt over de største utgiftsområdene. Tabellen viser at store etater som Arbeids- og velferdsetaten, Statens vegvesen og politi og påtalemyndighet, samt etatene i forsvarssektoren, står for de største driftsutgiftene.

I regjeringens budsjettforslag utgjør forsvarssektorens driftsutgifter 20,8 pst. av de samlede driftsutgiftene. Med forslagene til økte driftsutgifter til politi og påtalemyndighet, vil disse stå for 11,1 pst. av de samlede driftsutgiftene. Driftsutgiftene til Statens vegvesen vil med regjeringens budsjettforslag utgjøre 7,9 pst. av de samlede driftsutgiftene.

Mesteparten av utgiftene under Statens pensjonskasse i tabellen er utgifter til pensjoner til statsansatte mv. som dekkes etter lov om Statens pensjonskasse. Det resterende omfatter blant annet arbeidsgiveravgift til folketrygden for arbeidsgiverdelen av pensjonsinnskuddet mv., samt erstatningsutbetalinger under forsikringsordningene og utgifter til særskilte pensjoner fra statskassen. Driftsresultatet til Statens pensjonskasse inngår i driftsresultatet til statens forretningsdrift i tabellen.

Tabell 3.9 Driftsutgifter (postene 1–29)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Forsvar	37,2	38,9	4,5
Politi og påtalemyndighet	20,1	20,8	3,4
Andre store direktorater mv. ¹	17,6	18,4	4,5
Statens vegvesen	14,8	14,7	-0,3
Arbeids- og velferdsetaten	11,8	12,3	4,2
Departementene og Statsministerens kontor	9,3	9,5	1,3
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	8,4	8,9	6,5
Barnevernet	7,3	7,8	7,4
Statens pensjonskasse	2,7	5,8	111,2
Kriminalomsorg	4,9	5,1	3,4
Rettsvesen	3,0	3,1	2,3
Utlendingsdirektoratet	1,6	1,7	6,9
Statens forretningsdrift	-0,4	-0,7	86,2
Andre driftsutgifter	38,1	40,9	7,3
Sum driftsutgifter	176,3	187,0	6,1

¹ Inkluderer Utdanningsdirektoratet, DSB, DSS, Digitaliseringsdirektoratet, Statens kartverk, Arbeidstilsynet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Mattilsynet, Jernbanedirektoratet, Kystverket, Miljødirektoratet, DFØ, SSB, Oljedirektoratet og NVE.

Kilde: Finansdepartementet

Boks 3.3 Driftsresultatet til statens forretningsdrift

Driftsresultatet til statens forretningsdrift skal i henhold til bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under budsjettkapitlene 2445–2490. Driftsresultatet består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet føres på post 24. Brutto driftsinntekter i statens forretningsdrift tas inn i budsjettet på underpost som et negativt beløp, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for statens forretningsdrift i tabell 3.9 betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv., følges bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften. Disse beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene nedenfor.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter av statens kapital beregnet som om statens netto investeringsbidrag skulle være et lån fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter på post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for den samlede forretningsdriften tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside, jf. nærmere omtale av forretningsdriften i avsnitt 3.2.2.

3.3.2 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

Utgiftene til investeringer budsjetteres på postene 30–49, og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Bevilgningene på postene 30–49 gir imidlertid

ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet, ettersom blant annet investeringer i helseforetakene, Nye Veier AS og Bane NOR SF finansieres med tilskudd over statsbudsjettet. Videre finansieres deler av veiutbyggingene med bompenger som ikke budsjetteres på statsbudsjettet.

Tabell 3.10 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	27,0	28,0	3,7
Forsvar	20,0	20,3	1,4
Statens vegvesen	13,7	14,4	4,8
Statsbygg	4,4	3,0	-31,7
Bygg utenfor husleieordningen	2,6	2,6	2,5
Redningshelikoptertjenesten	3,1	2,3	-25,2
Andre investeringsbevilgninger	5,2	4,9	-4,9
Sum investeringer	76,0	75,5	-0,6

Kilde: Finansdepartementet

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor petroleumsvirksomheten, forsvarssektoren og samferdselssektoren. I tillegg utgjør de statlige byggebevilgningene en stor del av investeringene. Dersom investeringer innenfor petroleumsvirksomheten holdes utenom, reduseres utgiftene på postene 30–49 med til sammen 1,4 mrd. kroner, eller 2,9 pst., fra Saldert budsjett 2019 til budsjettforslaget for 2020.

3.3.3 Overføringer til andre (postene 50–89)

Overføringer til andre budsjetteres på postene 50–89 i statsbudsjettet. Bevilgninger i denne kate-

gorien utgjør mer enn $\frac{3}{4}$ av de totale bevilgningene på utgiftssiden. Overføringen til Statens pensjonsfond utland og overføringene under folketrygden utgjør hoveddelen av disse bevilgningene.

Overføringene deles inn i tre faste undergrupper:

- Overføringer til andre statsregnskap: Postene 50–59
- Overføringer til kommuneforvaltningen: Postene 60–69
- Andre overføringer: Postene 70–89

Tabell 3.11 Overføringer til andre (postene 50–89)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
<i>Postene 50–59</i>			
Overføring til Statens pensjonsfond utland	285,8	245,0	-14,3
Øvrige overføringer til andre statsregnskap (netto- budsjetterte virksomheter, fond mv.)	63,4	64,8	2,2
Sum overføringer til andre statsregnskap	349,2	309,8	-11,3
<i>Postene 60–69</i>			
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	171,4	178,9	4,4
Øvrige overføringer til kommuneforvaltningen	71,8	72,1	0,4
Sum overføringer til kommuneforvaltningen	243,2	251,0	3,2
<i>Postene 70–89</i>			
Folketrygden	478,2	497,7	4,1
Regionale helseforetak	158,7	167,6	5,6
Øvrige overføringer	183,1	199,0	8,7
Sum andre overføringer	820,0	864,2	5,4
Sum overføringer til andre (postene 50–89)	1 412,4	1 425,0	0,9

Kilde: Finansdepartementet

Den største bevilgningen på 50-postene er overføringen fra statsbudsjettet til Statens pensjonsfond utland. Denne overføringen tilsvarer statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Postene 50–59 brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor drifts- og investeringsutgifter gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og defineres ikke som selvstendige rettssubjekter. Blant annet er Norges forskningsråd, universitetene og de statlige høyskolene nettobudsjetterte virksomheter. Det vises til vedlegg 4 for nærmere oversikt over den samlede aktiviteten i disse virksomhetene og spesifisering av kontantbeholdningen i virksomhetene.

Overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank budsjetteres også på overføringspostene til andre statsregnskap (postene 50–59). Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det aktuelle departement midlene til fondet, og utbetaling fra fondene skjer dels i budsjettåret og dels i påfølgende år.

Postene 60–69 omfatter overføring til kommunenes og fylkeskommunenes forvaltningsbudsjet-

ter. Overføringer til kommunesektoren gis dels som rammetilskudd over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett og dels som øremerkede tilskudd som bevilges over flere departementers budsjetter. Kommunesektoren har i tillegg inntekter fra blant annet skatter og gebyrer.

Utgiftspostene 70–89 omfatter overføringer til private, for eksempel husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. I budsjettforslaget for 2020 er nær 60 pst. av bevilgningene på disse postene utgifter under folketrygden. Postene omfatter også overføringer til statlige foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Dette gjelder blant annet tilskudd til de regionale helseforetakene, Nye Veier AS og Bane NOR SF. Øvrige overføringer til private inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse. Eksempler på slike overføringer er barne-trygd, kontantstøtte, AFP-tilskudd, tilskudd til internasjonale organisasjoner, bistandsmidler og renter på innenlandsk statsgjeld.

3.3.4 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90–99)

Postene 90–99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formue i kapitalregnskapet. De største postene i 2020 gjelder utlån mv. til stats-

bankene. Lån mv. til statsbankene i tabell 3.12 omfatter utlån gjennom Husbanken og Statens lånekasse for utdanning, samt lån til Innovasjon Norge og SIVA. Utlån under eksportfinansieringsordningen som forvaltes av Eksportkreditt Norge AS, er også medregnet her.

Tabell 3.12 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90–99)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Lån mv. til statsbankene	104,8	109,4	4,4
Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	5,9	10,3	74,6
Avdrag innenlandsk statsgjeld	76,5	0,0	-100,0
Andre lånetransaksjoner	2,2	5,3	137,6
Sum utlån, statsgjeld mv.	189,5	125,0	-34,0

Kilde: Finansdepartementet

Samlet reduseres utgiftene på postene 90–99 med 64,4 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. Dette skyldes hovedsakelig at det i Saldert budsjett 2019 ble budsjettert med avdrag på statsgjeld, mens det ikke budsjetteres med slike avdrag for 2020. Når avdrag på statsgjeld holdes utenom, øker samlede utlån mv. med 12,1 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019. Dette gjelder både økte samlede utlån mv. i statsbankene og under boliglånsordningen i Statens pensjonskasse. Videre budsjetteres det med blant annet med et kortsiktig overgangslån til Somalia på 3,1 mrd. kroner.

Tabell 3.13 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
SDØE – driftsresultat	107,9	87,2	-19,2
SDØE – avskrivninger og renter	25,0	25,5	2,0
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	163,3	139,9	-14,3
Aksjeutbytte fra Equinor ASA	16,6	20,4	22,4
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	312,8	273,0	-12,7

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 87,2 mrd. kroner for 2020. Det er en reduksjon på 20,7 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019. Mens det i Nasjo-

3.4 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter**3.4.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter**

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning, aksjeutbytte fra Equinor ASA og inntekter fra SDØE. Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

nalbudsjettet 2019 var lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 583 kroner per fat i 2019, legges det nå til grunn en forventet pris på 538 kroner

per fat i 2019 og 476 kroner i 2020 målt i løpende priser.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker avskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås til 139,9 mrd. kroner i 2020. Dette er 23,4 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2019, men 7 mrd. kroner høyere enn i anslag på regnskap for 2019. Påløpte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås til 136,8 mrd. kroner i 2019 og 142,9 mrd. kroner i 2020. Forskjellen mellom betalte skatter og

påløpte skatter har blant annet sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterslep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Det budsjetterte utbyttet som utbetales i 2020 fra Equinor ASA på 20,4 mrd. kroner er en teknisk fremskriving av siste utbytteutbetaling fra selskapet (utbyttet for fjerde kvartal 2018). Equinor utbetaler utbytte fire ganger i året. I løpet av et kalenderår utbetales utbyttet for tredje og fjerde kvartal fra året før, samt første og andre kvartal i innværende år.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten i 2019 og 2020 består av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomhetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel, jf. tabell 3.14.

Tabell 3.14 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
SDØE – investeringer	27,0	28,0	3,7
Øvrige utgifter	0,0	0,0	-
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	27,0	28,0	3,7

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen i 2020 forventes å bli 28,0 mrd. kroner. Dette er en økning på 1 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene.

Tabell 3.15 viser hvordan netto kontantstrøm fremkommer. Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er anslått til 245 mrd. kroner i 2020. Dette er 40,9 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2019.

Tabell 3.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Inntekter SDØE	132,9	112,7	-15,2
- Utgifter SDØE	27,0	28,0	3,7
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	163,3	139,9	-14,3
+ Aksjeutbytte fra Equinor ASA	16,6	20,4	22,4
= Netto kontantstrøm	285,8	245,0	-14,3

Kilde: Finansdepartementet

3.4.2 Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet fra statsbudsjettets utgiftsside på kap. 2800 til Statens pensjonsfond utland. Sammen med avkastningen på Statens pensjonsfonds kapital utgjør denne overføringen fondets samlede inntekter.

Deler av fondets inntekter brukes til å dekke det oljekorrigerede underskuddet, og overføres fra

Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed avsatt midler i utlandsdelen av Statens pensjonsfond dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Grunnkapitalen i Statens pensjonsfond Norge stammer i hovedsak fra overskudd på trygderegnskapene etter innføringen av folketrygden i 1967 og frem til slutten av 1970-tallet. Avkastningen av midlene i Statens pensjonsfond Norge overføres ikke til statskassen, men legges løpende til denne delen av fondet.

Tabell 3.16 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2019–2020

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	285,8	245,0	-14,3
- Overført til statskassen	232,5	241,1	3,7
+ Rente- og utbytteinntekter mv.	225,7	251,3	11,3
= Overskudd i Statens pensjonsfond	279,0	255,2	-8,6

Memo:

Anslått kapital i Statens pensjonsfond per 31.12.2019 (målt til markedsverdi) 9 758 mrd. kroner

Hvorav utlandsdelen utgjør 9 500 mrd. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Anslagene på overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland vil bli endret i løpet av budsjettåret, basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerede underskudd. Tilbakeføringen fra fondet for 2020 vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2020. Det følger av lov om Statens pensjonsfond at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som fremkommer først etter terminavslutning. Det innebærer at det vil kunne være avvik mellom den budsjetterte overføringen i nysalderingen og regnskapet.

Verdien i Statens pensjonsfond anslås til 9 757,5 mrd. kroner ved utgangen av 2019, mens anslaget for verdien ved utgangen av 2020 er 10 256,4 mrd. kroner. Utlandsdelen av Statens pensjonsfond anslås til 9 500 mrd. kroner ved

utgangen av 2019 og 9 984,7 mrd. kroner ved utgangen av 2020.

3.5 Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov

Statsbudsjettets oljekorrigerede underskudd finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets finansieringsbehov bestemmes derfor av differansen mellom utlån mv. og tilbakebetalinger og bevilges over kap. 5999 Statslånemidler, post 90. Brutto finansieringsbehov anslås til 10,1 mrd. kroner i 2020. Bevilgningen til statslånemidler er en saldering av statsbudsjettets inntekter og utgifter medregnet lånetransaksjoner. Ved nysalderingen om høsten gjøres det et endelig vedtak om statslånemidler. Ved årsavslutningen blir statsregnskapet gjort opp, og det blir foretatt en endelig årsavslutningsrapportering slik at kap. 5999 viser brut-

tofinansieringsbehovet slik det fremkommer i regnskapet. Brutto finansieringsbehov vil kunne avvike fra budsjettvedtaket i forbindelse med nysalderingen om høsten som følge av at det

endelige regnskapet på de enkelte budsjettpostene vil kunne avvike noe fra de vedtatte bevilgningene.

Tabell 3.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

		Mrd. kroner		
Inntekter/utgifter/balanse		Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020	Endring i pst.
1.	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 432,2	1 446,4	1,0
2.	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 664,7	1 687,5	1,4
3.	Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-232,5	-241,1	3,7
4.	Overføring fra Statens pensjonsfond utland	232,5	241,1	3,7
5.	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	-
6.	Utlån, gjeldsavdrag mv.	189,5	125,0	-34,0
7.	Tilbakebetalinger mv.	112,3	114,9	2,3
8.	Utlån mv., netto (6-7)	77,2	10,1	-86,9
9.	Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	77,2	10,1	-86,9

Kilde: Finansdepartementet

Statens *faktiske* lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra finansieringsbehovet som fremgår av tabell 3.17. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for fremtidige tilskudd. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de

påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning. Det gjelder blant annet renter og overføringer fra Norges Bank. Når det korrigeres for disse størrelsene, anslås statens likviditetsjusterte finansieringsbehov i 2020 til om lag 25 mrd. kroner.

Det vises til nærmere omtale av statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter i kapittel 7.

4 Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2009–2020

4.1 Innledning

I dette kapitlet presenteres realvekst for politikkområder i perioden 2009–2020. Beregningene av realvekst gir uttrykk for ressursbruken på utgiftssiden i budsjettet, og viser utviklingen i bevilgningene til politikkområder over tid, korrigert for prisstigning og endret oppgavefordeling.

Endringer i statsbudsjettets utgifter følger både av nye prioriteringer og tidligere vedtak. Enkeltområder kan vise sterk eller svak utgiftsvekst som følge av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser. Eksempler på dette er utgifter til pensjons- og trygdeutbetalinger.

På enkelte områder kan det over tid være store forbedringer i tjenesteleveranser uten økt ressursbruk. Økt produktivitet vil i mange statlige virksomheter både bidra til at flere tjenester blir produsert og til økt kvalitet. Slike forbedringer er imidlertid vanskelige å måle for statsforvaltningen. Beregningene av realvekst viser dermed ikke det fulle resultatet av politikken på de ulike områdene. Videre vil utviklingen i statens utgifter ikke nødvendigvis gi et godt uttrykk for prioriteringen på områder hvor skatte- og avgiftspolitikken er viktig for rammevilkårene.

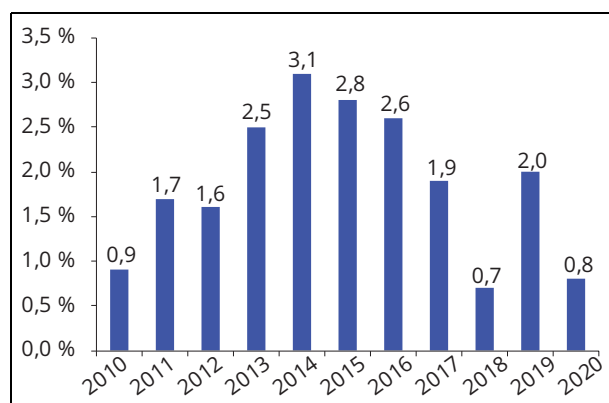
Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet, anslag på regnskap for 2019 og forslag til budsjett for 2020. Det er i hovedsak korrigert for endringer i statsbudsjettets inndeling. Beregningen er basert på statsbudsjettets kapitell- og postinndeling for 2020-budsjettet, jf. nærmere omtale av datagrunnlaget og beregningsmetoden i boks 4.2.

4.2 Samlet utgiftsvekst for statsbudsjettet

Figur 4.1 viser statsbudsjettets reelle, underliggende utgiftsvekst (medregnet folketrygden) i perioden 2009–2020.

Det var en forholdsvis lav utgiftsvekst i 2010 som må ses i sammenheng med de finanspolitiske tiltakene i 2009 for å motvirke finanskrisen og det markerte tilbakeslaget i internasjonal økonomi. Dette ga et ekstraordinært høyt utgiftsnivå i 2009.

Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2019 til 2020 anslås til 0,8 pst. Dette er vesentlig lavere enn anslått vekst fra 2018 til 2019.

Figur 4.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet, prosentvis vekst

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

4.3 Realvekst i statsbudsjettets utgifter på politikkområder

Tabell 4.1 viser årlig realvekst i prosent innenfor politikkområder. Figur 4.2 viser utgiftenes størrelse i 2020. Tallene er fra statsregnskapet, anslag på regnskap for 2019 og forslag til budsjett for 2020. Folketrygden er holdt utenom i dette avsnittet og omtales i avsnitt 4.4.

Tabell 4.1 Utviklingen i politikkområder 2009–2020. Nominelle tall i mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst

Politikkområde	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2019	2020	2009–2013	2013–2019	2019–2020
<i>Internasjonal bistand</i> ¹	22,1	25,5	32,4	33,7	-0,1 %	1,2 %	1,0 %
<i>Utdanning</i>							
- Statlige bevilgninger til opplæring og barnehager	6,6	8,3	14,6	13,9	2,6 %	6,8 %	-7,5 %
- Høyere utdanning og forskning under Kunnskapsdepartementet	38,4	46,0	61,9	64,7	1,3 %	2,4 %	1,5 %
<i>Kultur og likestilling</i>	11,2	14,4	18,9	19,7	2,6 %	1,7 %	1,4 %
<i>Rettsvesen og beredskap inklusiv Svalbardbudsjettet</i>	19,5	26,4	39,6	39,8	3,8 %	3,0 %	-2,6 %
<i>Utlendingsområdet inkl. integrering av innvandrere</i>	9,9	13,4	16,4	14,1	4,4 %	0,5 %	-16,7 %
<i>Kommunal og modernisering utenom kommunale rammetilskudd</i>	13,0	14,9	20,1	17,5	0,7 %	2,3 %	-15,5 %
<i>Arbeid og sosiale formål</i>	26,0	27,1	32,4	33,6	-2,3 %	0,0 %	0,5 %
<i>Helse</i>							
- Spesialisthelsetjenesten	96,1	117,4	159,6	168,4	1,5 %	2,3 %	2,3 %
- Andre helseformål	8,5	9,9	19,1	19,9	1,2 %	8,5 %	1,1 %
<i>Barn, familie, tros- og livssynssamfunn</i>	24,3	26,2	30,9	31,9	-0,4 %	0,5 %	0,9 %
<i>Næringsformål</i>							
- Næring og fiskeri	9,4	9,7	13,7	14,0	-2,8 %	2,9 %	-0,9 %
- Landbruk og mat	15,0	17,0	19,9	20,3	-0,7 %	-0,1 %	-1,7 %
<i>Olje og energi utenom statlig petroleumsvirksomhet</i>	3,4	5,1	3,7	3,5	6,8 %	-8,1 %	-8,2 %
<i>Samferdselsformål</i>							
- Vei- og jernbaneformål	23,3	35,6	61,1	64,8	7,9 %	6,3 %	2,9 %
- Andre samferdselsformål	4,3	5,6	7,9	10,5	3,6 %	2,5 %	29,2 %
<i>Forsvarsformål</i>	32,2	36,1	53,6	54,8	-0,8 %	3,9 %	-0,4 %
<i>Klima og miljø</i> ²	6,5	8,4	13,7	15,1	3,3 %	5,4 %	6,9 %
<i>Statlig administrasjon, EØS-finansieringsordningene mv.</i>	17,7	19,8	27,2	28,9	-0,7 %	1,6 %	3,3 %
Underliggende utgiftsvekst i statsbudsjettet, samlet					1,7 %	2,2 %	0,8 %
<i>Rammeoverføringer til kommunene</i>	114,1	148,2	187,1	190,7			
<i>Kompensasjon for merverdiavgift til offentlig forvaltning og private</i>	20,5	23,8	35,2	36,7			
<i>Renter på statsgjeld</i>	20,3	12,3	10,0	10,2			
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>	24,7	33,6	28,0	28,0			

¹ Internasjonal bistand inkluderer i denne tabellen ikke bevilgninger til klima- og skogsatsingen under Klima- og miljødepartementet eller ODA-godkjente flyktningutgifter i Norge. Disse bevilgningene inngår i øvrige politikkområder. Tabellen inneholder heller ikke kapitaltransaksjoner, som innskudd av grunnfondskapital i Norfund og innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIB). Bistandsmidler under Kunnskapsdepartementet og Finansdepartementet er også holdt utenfor.

² Politikkområdet omfatter utgifter til klima- og miljøtiltak kun på Klima- og miljødepartementets områder.

Bevilgningene til *internasjonal bistand* under Utenriksdepartementet er økt fra 2019 til 2020. For å unngå overlapp med andre kategorier er ikke flyktningsutgifter i Norge og klima- og skogsatsingen under Klima- og miljødepartementet inkludert i kategorien for internasjonal bistand i tabell 4.1. Fordi oversikten ikke inkluderer kapitaltransaksjoner (90-poster) er heller ikke bevilgninger til grunnfondskapital i Norfund og deler av

innskuddet i Den asiatiske investeringsbanken inkludert i tabellen. I tråd med OECDs regelverk rapporterer Norge imidlertid også disse utgiftene som ODA-godkjent bistand. Det har vært en sterk vekst i klima- og skogsatsingen og bevilgninger til Norfund i perioden fra 2009, slik at den ODA-godkjente bistanden samlet sett har økt svakt i perioden fra 2009 til 2020.

Boks 4.1 Rammeoverføringer til kommuneforvaltningen

Flere offentlige velferdsordninger finansieres av kommunene. Dette gjelder blant annet barnehage, grunnskole, primærhelsetjenester og eldreomsorg. Kommuneforvaltningens viktigste inntektskilder er kommuneskatt og overføringer fra staten. Overføringene fra staten er generelle rammeoverføringer og øremerkede tilskudd til spesifikke formål. Rammeoverføringene fra staten til kommuner og fylkeskommuner er ikke fordelt på de enkelte kommunale utgiftsformålene. Beregningene for de statlige bevilgningene under utgiftsområdene inkluderer bare de øremerkede tilskuddene til kommunene og ikke finansiering gjennom rammetilskudd. Beregningene gir dermed ikke et fullstendig bilde av den samlede offentlige ressursbruken på utgiftsområdet.

I analyseperioden er det foretatt større endringer i oppgavefordelingen mellom staten og kommunene/fylkeskommunene, blant annet på samferdselsområdet som del av forvaltningsreformen i 2010. Fra 2011 er de øremerkede tilskuddene til barnehager innlemmet i rammetilskuddene til kommunesektoren. Det innebærer at veksten i utgiftene til barnehager under politikkområdet opplæring og barnehager i avsnitt 4.3 bare inkluderer enkelte mindre statlige øremerkede bevilgninger til barnehager. Videre ble det på helseområdet innført kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i 2012. I den sammenheng ble det fra 2012 overført 5,6 mrd. kroner fra helseforetakene til kommunene. Ordningen med kommunal medfinansiering ble avviklet i 2015, og midlene knyttet til dette ble ført tilbake til helseforetakene. Det er i beregningene korrigert for disse endringene slik at tallene skal bli sammenlignbare mellom år. Det samme er gjort for kompensasjon for opphevelse av veifritaket i merverdiavgiftsloven fra 1. januar 2013. For 2020 er en rekke øremerkede tilskudd foreslått innlemmet i rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner. Dette utgjør i underkant av 4 mrd. kroner. Det er korrigert for disse innlemmingene i tallene for rammeoverføringer til kommuner og fylkeskommuner og i presentasjonen av realveksten for de berørte politikkområdene.

Skattenes andel av samlede inntekter for kommunene og fylkeskommunene har blitt justert i løpet av perioden, og dette reflekteres i størrelsen på de statlige overføringene til kommuneforvaltningen. Disse endringene er det i hovedsak ikke korrigert for i rammeoverføringene til kommuneforvaltningen i beregningene i dette kapitlet. For en samlet omtale av kommuneøkonomien henvises det til kap. 3.2 i Nasjonalbudsjettet 2020.

Statlige bevilgninger til *opplæring og barnehager* gjelder i all hovedsak bevilgninger til grunnopplæring (herunder kvalitetsutvikling og private skoler), statlige øremerkede tilskudd til barnehager og voksenopplæring. Tabellen viser en reell nedgang på området fra 2019 til 2020. Det er korrigert for innlemming av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet. Nedgangen forklares i hovedsak av en reduksjon i den øremerkede bevilgningen ifb. innføring av lærernormen. Samlet videreføres midlene som kan benyttes til flere lærerårsverk som

følge av lærernormen, på om lag samme nivå som i 2019, siden 400 mill. kroner av den foreslåtte veksten i kommunenes frie inntekter er begrunnet med tidlig innsats i skolen. Den fireårige forsøksordningen med økt lærertetthet på ungdomsskolen og tilskuddsordningen til kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen ble avsluttet i 2017. Veksten fra 2009 og frem til 2019 kan i stor grad tilskrives tiltak for kvalitetsutvikling i grunnopplæringen og frem til 2014 tilskuddene til private skoler.

Boks 4.2 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper, budsjettets stilling for 2019 og budsjettforslaget i Gul bok 2020. For noen bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønsmessig gruppering på områder. Lånetransaksjoner er i sin helhet holdt utenfor beregningene.

I analyseperioden har det vært foretatt funksjonsendringer mellom departementene, omlegginger i budsjetteringspraksis og omorganiseringer av statlige virksomheter. Det er derfor foretatt flere korreksjoner for at dataene skal bli sammenlignbare mellom år. Det gjelder f.eks. overgang til bruttobudsjettering og omdanning av statlige virksomheter. Merverdiavgiftsreformen i 2015 innebærer at statlig betaling av merverdiavgift utgiftsføres på et sentralt samlekapittel, i stedet for under den enkelte utgiftsposten. Berørte kapitler er korrigert bakover i tid ved å trekke ut et tilsvarende uttrekk som i 2015 i årene tilbake til 2009. Fra og med 2017 har de fleste statlige virksomheter som ikke tidligere betalte pensjonspremie betalt en sjablongmessig beregnet pensjonspremie til Statens pensjonskasse. Bevilgningene i tidligere år er korrigert for omleggingen, slik at realveksten mellom år ikke skal påvirkes av reformen. Korreksjonene medfører at det for politikkområdene ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her, og de som finnes i andre publikasjoner. Ved endret funksjonsdeling som følge av endret regjeringssammensetning i 2019, presenteres likestillingsområdet som *Kultur- og likestilling*, mens *Kirke- og livssynsamfunn* inngår i *Barn, familie, tros- og livssynsamfunn*.

Videre kan det i enkelte tilfeller, på grunn av store overførte beløp mellom budsjettårene, bruk av merinntektsfullmakter o.l., gi feil inntrykk å sammenligne budsjettet i ett år med regnskapstall for foregående år.

Alle beløp er oppgitt i nominelle priser. For årene 2009–2018 er det tatt utgangspunkt i regnskapstall, mens 2019-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger hittil i år samt forventede tilleggsbevilgninger i høst. For 2019 er virkningen av lønnsoppjøret for staten våren 2019 fordelt.

Realveksten er beregnet ved hjelp av prisindekser fra *Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppjørene* og Statistisk sentralbyrå, blant annet fra nasjonalregnskapet. Disse prisindeksene er valgt for å gi et best mulig uttrykk for utgiftsveksten på politikkområdene. Prisindeksene som er benyttet i beregningene gjelder for relativt brede grupper som statlig lønn, andre driftsutgifter, investeringer og overføring til kommeforvaltningen og private, og vil således ikke være presise for enkeltområder der lønns- og prisveksten avviker fra andre områder i staten. Tallene for realvekst vil i disse tilfellene ikke gi et fullt ut dekkende uttrykk for ressursinnsatsen de enkelte år målt i faste priser.

Realveksten er beregnet basert på bruken av innsatsfaktorer i de enkelte statlige virksomheter. Den årlige veksten i statlige virksomheters produktivitet vil dermed ikke være reflektert i realveksten presentert i dette kapitlet.

Høyere utdanning og forskning under Kunnskapsdepartementet består i hovedsak av bevilgninger til universiteter, høyskoler og forskningsbevilgninger under Kunnskapsdepartementet. Veksten fra 2019 til 2020 fordeles med 1,1 pst. vekst til høyere utdanning og 4,2 pst. til forskning. Utgiftene til høyere utdanning utenom forskning har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst på 1,2 pst. i perioden 2009–2013. I perioden 2013 til 2019 utgjør den gjennomsnittlige årlige utgiftsveksten i høyere utdanning utenom forskning 2,1 pst. NIFU publiserer årlig en oversikt over nivået på de samlede bevilgningene til forskning og utvikling (FoU) på

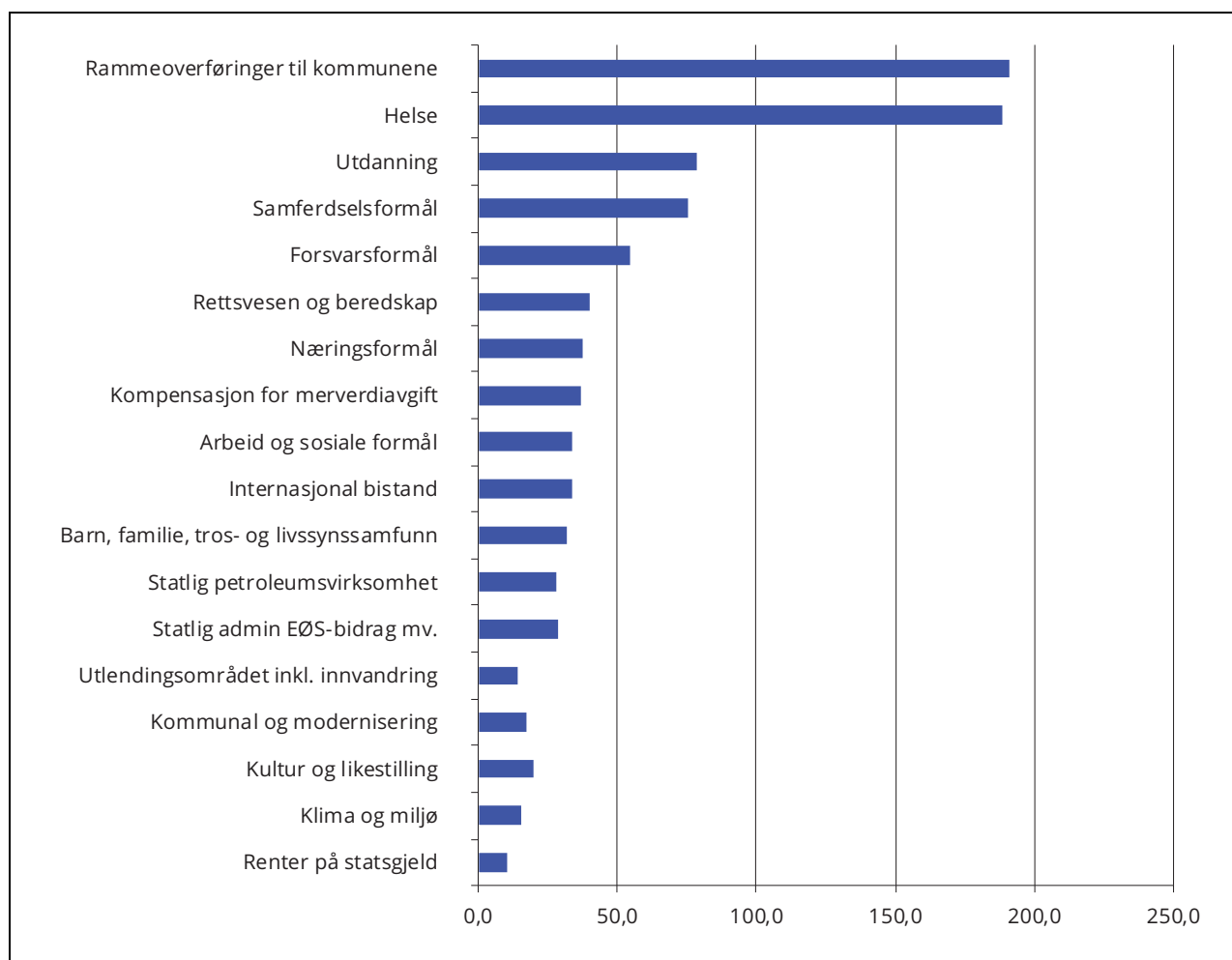
statsbudsjettet og utviklingen over tid, jf. omtale i avsnitt 4.5.

Innenfor området *kultur og likestilling* er nivået reelt styrket noe fra 2019 til 2020. Den gjennomsnittlige årlige veksten på 2,6 pst. i perioden 2009 til 2013 og 1,7 pst. fra 2013 til 2019 viser at ressursinnsatsen på området er vesentlig økt fra 2009 til i dag. I tallene er det tatt hensyn til at NRK fra 2020 finansieres over statsbudsjettet. Uten NRK vil årlig realvekst på kultur og likestillingsområdet være om lag ett prosentpoeng høyere. Bevilgninger til å dekke utestående krav på feriepenger i 2017 i forbindelse med fristillingen av Den norske kirke er holdt utenom. Fra 2015 inntektsføres ikke

lenger en andel av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping på statsbudsjettet. Overskuddet fordeles nå i sin helhet til kultur-, idretts- og frivillighetsformål utenfor statsbudsjettet. I tabell 4.1 er tallene justert slik at realveksten ikke påvirkes av omleggingen av tippenøkkelen.

Bevilgningene til *rettsvesen og beredskap* har hatt en gjennomsnittlig årlig realvekst på 3,3 pst. i perioden 2009 til 2019. Veksten skyldes blant annet investeringer i landsdekkende nødnett, redningshelikoptre, politihelikoptre, nytt beredskaps-senter for politiet og sikrede datasentre i justis-sektoren. Når det samlede bevilgningsnivået går ned 2,6 pst. fra 2019 til 2020, skyldes det hovedsakelig reduserte utgifter etter gjennomføring av større anskaffelser og investeringer. I tillegg ble det bevilget midler til investeringer i PST og politiet ifb. RNB 2019, som ikke videreføres i 2020.

Utlendingsområdet omfatter Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, utgifter i forbindelse med innkvartering av asylsøkere og integrering av innvandrere, i tillegg til grunnopplæring av asylsøkere, barnevernets omsorgssentre for enslige mindreårige og statlige utgifter til kommunale barneverntiltak for flyktninger og asylsøkere. Utgiftene varierer fra år til år som følge av variasjoner i tilstrømningen av asylsøkere. Det store antallet ankomster høsten 2015 medførte spesielt høye utgifter på området i 2015, 2016 og 2017. Nedgangen fra 2019 til 2020 skyldes særlig at utgiftene til integreringstilskudd til kommunene reduseres med 1,5 mrd. kroner, som følge av at effekten av de store asylankomstene i 2015 avtar.

Figur 4.2 Statsbudsjettets utgifter i 2020, mrd. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Området *kommunal og modernisering* omfatter i hovedsak fylkesmannsembetene, statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning, forvaltnings-

utvikling, IT- og ekompolitikk, personvern, distrikts- og regionalpolitikk, samiske formål, nasjonale minoriteter, bolig, bomiljø og bygg og plan-

legging, byutvikling og geodata. På grunn av oppstart og ferdigstilling av byggeprosjekter vil utgiftene til slike prosjekter kunne variere betydelig mellom år. Utgiftene til kommunal- og moderniseringsformål utenom rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner anslås å reduseres reelt med 15,5 pst. fra 2019 til 2020. En stor del av reduksjonen kan forklares av redusert bevilgningsbehov til byggeprosjekter som ferdigstilles i 2019 og 2020, blant annet nytt Nasjonalmuseum og Agder fengsel. I tallene er det tatt hensyn til innlemming av tilskudd til etablering og tilpasning av bolig i rammetilskuddet til kommunene.

Politikkområdet *arbeid og sosiale formål* viser en liten økning fra 2019 til 2020. Det var en reell nedgang i bevilgningsnivået på området gjennom perioden 2009 til 2013. Nedgangen kan primært forklares med utfasing av høye utgifter i begynnelsen av perioden til gjennomføring av NAV-reformen og til IKT-arbeid i forbindelse med pensjonsreformen. Fra 2013 til 2019 er utgiftsnivået for området samlet sett om lag uendret.

Bevilgningene til *spesialisthelsetjenesten* anslås å øke med 2,3 pst. fra 2019 til 2020. En stor del av økningen skyldes vekst i helseforetakenes driftskredittramme med 2,2 mrd. kroner. Økte bevilgninger til aktivitetsvekst i helseforetakene bidrar også i stor grad til økningen. Tallene omfatter også bevilgninger til investeringslån, som helseforetakene tilbakebetaler over tid. Disse bevilgningene varierer mye fra år til år, blant annet avhengig av fremdriften i tidligere igangsatte prosjekter. Betaling av avdrag på investeringslån er trukket fra de samlede utgiftene i tabell 4.1. Holdes investeringslån utenfor, er veksten på området 2,1 pst.

Veksten i bevilgninger til spesialisthelsetjenesten er korrigert for endret ansvarsfordeling mellom sykehusene og kommuneforvaltningen i forbindelse med Samhandlingsreformen i 2012, og avviklingen av ordningen med kommunal medfinansiering i 2015. Samtidig er bevilgningen i 2009 på 7,3 mrd. kroner for å dekke opparbeidede driftskreditter i perioden 2002 til 2008 holdt utenfor beregningene. I perioden fra 2009 har helseforetakene overtatt ansvar for finansieringen av enkelte legemidler fra folketrygden, og regjeringen foreslår å overføre ytterligere legemidler i 2020. Det er korrigert for dette i realvekstberegningene. I tillegg er det korrigert for at det i 2020 overføres bevilgninger fra spesialisthelsetjenesten til andre helseformål for å samle bevilgningene til drift og vedlikehold av nasjonale e-helseløsninger.

Området *andre helseformål* består av tiltak for folkehelsen, helseforvaltning, støtte til helse- og omsorgstjenester i kommunene, tannhelse og oppbygging av kunnskap og kompetanse. Fra 2019 til 2020 anslås det at utgiftene øker med 1,1 pst. I tallene er det tatt hensyn til innlemming av enkelte øremerkede tilskudd i rammetilskuddene til kommunesektoren. For perioden 2013 til 2019 forventes en gjennomsnittlig årlig realvekst på 8,5 pst. En av årsakene til den sterke veksten i denne perioden er utbetaling av investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i kommunene.

Området *barn, familie, tros- og livssynssamfunn* omfatter barne- og familievern, barnetrygd, kontantstøtte og tiltak innen tros- og livssynssamfunn. Utgiftene under politikkområdet anslås å øke med 0,9 pst. i 2020. Satsene for barnetrygd ble holdt nominelt uendret i perioden fra 2009 til 2019. Det innebærer en reell nedgang i utbetalt barnetrygd, som har redusert veksten på området barn, familie og likestilling i alle år i denne perioden. Utbetalt kontantstøtte til småbarnsforeldre ble i perioden 2009 til 2013 redusert med gjennomsnittlig 7 pst. per år, men økte i 2014 og 2015 grunnet høyere satser fra august 2014.

Området *næring og fiskeri* reduseres marginalt fra 2019 til 2020. I hovedsak skyldes det endringer på forsknings- og innovasjonsområdet. Dette gjelder blant annet at deltakelsen i nåværende periode av EUs romfartsprogram er i ferd med å avsluttes og at norsk deltakelse i EUs Entreprenørskaps- og innovasjonsprogram (CIP) nå er avviklet. I tillegg er bevilgningsbehovet til miljøtiltak i Svea og Lunckefjell lavere i 2020 enn i 2019.

Området *landbruk og mat* gjelder i hovedsak bevilgninger i forbindelse med jordbruksavtalen. Den årlige realveksten i budsjettstøtten over jordbruksavtalen har vært marginalt negativ i perioden 2013–2019. Dette må blant annet ses i sammenheng med at antall årsverk i næringen har blitt redusert med i overkant av 1 pst. per år de siste årene. Budsjettstøtten over jordbruksavtalen per bruk og per årsverk har økt i faste priser gjennom perioden 2013–2019 sett under ett. Støtte som gis gjennom målpriser og jordbruksfradrag fremkommer ikke på utgiftssiden av budsjettet. I 2018 og 2019 gikk bevilgningene over jordbruksavtalen kraftig opp som følge av tørkesommeren i 2018. Dette fører isolert sett til en større nedgang fra 2019 til 2020.

Området *olje og energi (eksklusiv statlig petroleumsvirksomhet)* inkluderer Oljedirektoratet, Petoro AS, Norges vassdrags- og energidirektorat, overføring til Norges forskningsråd og tiltak

for å fremme CO₂-håndtering. Det er en nedgang på 8,2 pst fra 2019 til 2020. Årlig, gjennomsnittlig nedgang fra 2013 til 2019 er 8,1 pst. Nedgangen kan i stor grad forklares med reduksjon i bevilgningen til CO₂-håndtering, hvor man i 2013 bevilget over 3 mrd. kroner til investering og drift av TCM og planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-fangst på Mongstad. Til sammenligning er det foreslått bevilget 628 mill. kroner til CO₂-håndtering i 2020.

Utgiftene til *vei- og jernbaneformål* har hatt en gjennomsnittlig realvekst per år på 7,0 pst. fra 2009 til 2019. Fra 2019 til 2020 anslås det en realvekst på 2,9 pst. Det er i tallene tatt hensyn til innlemming av øremerkede tilskudd i fylkeskommunenes rammetilskudd. Store engangsutgifter knyttet til pensjon i 2019 bidrar til noe lavere vekst. Den årlige gjennomsnittlige realveksten i vei- og jernbaneformål på 6,3 pst. fra 2013 til 2019 skyldes økte bevilgninger til drift, vedlikehold og utbygging, herunder etablering av Nye Veier AS, som var operativt fra 2016. Bevilgningsøkningen til veiformål i 2013 som gjelder kompensasjon for opphevelsen av veifritaket i merverdiavgiftsloven fra 1. januar 2013, er korrigert for i beregningene. Det er også korrigert for oppgaveendringer i forbindelse med forvaltningsreformen, der fylkeskommunene fra og med 2010 overtok ansvaret for en del av det statlige veinettet.

Den gjennomsnittlige årlige realveksten til *andre samferdselsformål* enn vei- og jernbaneformål har vært på 2,5 pst. fra 2009 til 2019, mens økningen fra 2019 til 2020 er på 29,2 pst. som i hovedsak skyldes økt tilskudd til kollektivtransport i byområder.

Utgiftene til *forsvarsformål* anslås å øke med 3,9 pst. gjennomsnittlig per år fra 2013 til 2019. Den markerte veksten skyldes opptrapping av bevilgningene til langtidsplanen for forsvarssektoren og økte bevilgninger til anskaffelse av nye kampfly med baseløsning. I 2020 foreslår regjeringen å fullføre opptrappingen av langtidsplanen, slik at bevilgningen økes reelt med over 8 mrd. kroner samlet i planperioden 2017-2020. Når utgiftene til *forsvarsformål* derimot anslås å gå ned reelt med 0,4 pst. fra 2019 til 2020, må det ses i sammenheng med utfasing av tilleggsfinansiering av kampflyanskaffelsen og forsert anskaffelse av nye kystvakt fartøyer. Korrigert for utgifter til kampflyanskaffelsen viser utgiftene til forsvarsformål en reell vekst på 3,5 pst. fra 2019 til 2020. Nedgangen må også ses i sammenheng med at det ifb. RNB 2019 ble gitt betydelig økte bevilgninger til forsvarsformål, i hovedsak til sikring, heving og transport av skipet KNM Helge Ingstad. I tabell

4.1 er det korrigert for store engangsutgifter i 2018 og 2019 som følge av at Norge var vertsna-sjon for NATO-øvelsen Trident Juncture. Slike utgifter til vertslandsstøtte refunderes av de andre deltakernasjonene. Det er også korrigert for innføring av bruttobudsjettering av Forsvarsbygg fra 2011 og endringer i departementsstrukturen fra 2019. Utgifter til redningshelikoptre bevilges delvis over Forsvarsdepartementets budsjett, men er holdt utenfor forsvarsformål slik det er angitt i tabellen.

Utgifter til politikkområdet *klima- og miljø* omfatter tiltak under Klima- og miljødepartementet, herunder Enovas satsing på energi- og klimateknologi. Utgifter til klima- og miljøtiltak under andre departementer er ikke med. Utgiftene i denne kategorien gir derfor ikke et fullstendig uttrykk for de samlede prioriteringene av norsk klima- og miljøpolitikk på utgiftssiden. Klima- og miljøpolitikken føres dessuten i stor grad ved hjelp av skatter, avgifter, kvoter og reguleringer. Det har vært en betydelig vekst i bevilgningene til Klima- og miljødepartementet frem til 2020. En av hovedforklaringene ligger i en økning til klima- og skogsatsingen fra 0,9 mrd. kroner i 2009 til 3,1 mrd. kroner i 2020. Bortsett fra i 2018 da de samlede utgiftene på området gikk noe ned, har det vært reell vekst i alle årene i perioden.

Politikkområdet *statlig administrasjon, EØS-finansieringsordningene mv.* omfatter i hovedsak utgifter til Kongehuset, Stortinget, regjeringen, administrasjonen av departementene og deler av budsjettene til Utenriksdepartementet og Finansdepartementet som har karakter av fellesadministrasjon, herunder EØS-finansieringsordningene. Økningen fra 2019 til 2020 skyldes i hovedsak en økning i bevilgningene til EØS-finansieringsordningene fra 2,1 mrd. kroner i 2019 til 4,5 mrd. kroner i 2020. Reduksjon i bevilgningene til bygg under Stortinget og til IKT-utvikling i Skatteetaten bidrar til at den samlede økningen er mindre. Historisk sett har det vært svingninger i bevilgningene på dette området. Dette skyldes i stor grad at bevilgningen til EØS-finansieringsordningene varierer mye, spesielt i overgangene mellom avtaleperioder. Når utgiftene til området samlet sett i perioden 2009–2013 ble redusert med en gjennomsnittlig årlig rate på 0,7 pst., må dette særlig ses i lys av at utgiftene til EØS-finansieringsordningene ble redusert fra 2,2 mrd. kroner i 2009 til 1,8 mrd. kroner i 2013. Fra 2013 til 2019 er utgiftene til EØS-finansieringsordningene reelt sett uendret.

I tabell 4.1 fremkommer tall for *rammeoverføringene til kommuner og fylkeskommuner*. Etter-

som rammeoverføringene kun er én av flere finansieringskilder for kommuner og fylkeskommuner, er det ikke beregnet realvekst for dette området. Videre kan rammeoverføringene endres betydelig mellom år som følge av innlemming av øremerkede tilskudd og fastsettelsen av skattørene for kommunene og fylkeskommunene. Det er i tabell 4.1 korrigert for store reformer som påvirker nivået på rammetilskuddene, jf. boks 4.1 Rammeoverføringer til kommuneforvaltningen. Når en beregner den samlede underliggende realveksten i statsbudsjettet medregnet folketrygden, korrigeres ofte de kommunale rammeoverføringene for skatteendringer som påvirker veksten i kommuneforvaltningens økonomi. Det er ikke korrigert for endringer i skattereglene i tabell 4.1. Kommuneøkonomien omtales utførlig i den årlige kommuneproposisjonen og av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi.

Det gis årlig et betydelig beløp i *kompensasjon for merverdiavgift* til kommuner, statlige virksomheter og private. I tabell 4.1 er ikke disse bevilgningene fordelt på formål.

Utgiftene til *renter på statsgjelden* varierer dels som følge av statens lånestrategi og endringer i rentenivået. Bevilgningene er et resultat av tekniske forutsetninger om låneopptak og renteutviklingen mer enn prioriteringer i budsjettet. I Norge dekkes det oljekorrigerede underskuddet av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettets renteutgifter er dermed uavhengig av den oljekorrigerede balansen på statsbudsjettet.

Statlig petroleumsvirksomhet omfatter utgifter til statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) og utgifter i forbindelse med disponering av innretninger på kontinentalsokkelen. Utgiftene til petroleumsvirksomheten varierer til dels betydelig mellom år. Det er særlig investeringsutgiftene som varierer mye.

4.4 Realvekst i folketrygdens utgifter

Utviklingen i folketrygdens utgifter vises i tabell 4.2, delt inn etter stønadstype. Dagpenger mv. er ikke inkludert i tabellen.

For sykepenger og foreldrepenger fremkommer realveksten ved at utgiftene justeres for lønnsutviklingen. Utgiftene til arbeidsavklaringspenger, uføretrygd, enslige forsørgere og etterlatte justeres for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G), mens utgiftene til alderspensjon etter 2011 justeres med en lavere sats,¹ som følge av at de fleste pensjoner under utbetaling reguleres med G fratrukket 0,75 pst. Lavere regulering av alderspensjoner gjør at veksten i de nominelle utgiftene er lavere enn den ellers ville vært. Realveksten viser imidlertid ikke effekten av at alderspensjon reguleres med en lavere sats enn f.eks. arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. Andre helseformål er justert med dels konsumprisindeksen og dels lønnsvekst. For legemidler² er det i utgangspunktet lagt til grunn at den observerte prisstigningen gjenspeiler en kvalitetsforbedring, slik at de nominelle tallene gir et dekkende uttrykk for realveksten. Øvrige stønader er justert med konsumprisindeksen.

Realveksten viser endringer i utgiftene som ikke skyldes generell prisvekst og annen regulering av folketrygdens ytelser. Endringer i sykepengeutgiftene skyldes blant annet endringer i det trygdefinansierte sykefraværet og antall sysselsatte. Realveksten i utgifter til alderspensjon skyldes i hovedsak endringer i antall pensjonister og at nye pensjonister kan ha en annen gjennomsnittlig pensjonsopptjening enn de som faller fra. For uføretrygd og andre stønader illustrerer realveksten hovedsakelig endringer i antall mottakere. Realveksten i legemidler skyldes volumvekst, kvalitetsforbedringer og den internasjonale markedsutviklingen.

Samlet sett har det vært en realvekst i folketrygdens utgifter hvert år siden 2009. Utgiftsveksten i disse rettighetsbaserte ordningene har begrenset handlingsrommet i budsjettpolitikken i betydelig grad, og dette forventes å fortsette i de kommende årene, ved en videreføring av dagens regelverk.

¹ Utgifter til alderspensjon justeres med G fratrukket 0,7 pst. som følge av at satsene for minste pensjonsnivå reguleres med en høyere sats enn andre pensjoner under utbetaling.

² Resten av kap. 2751 (dvs. post 71 Legeerklæring og post 72 Medisinsk forbruksmaterie) er justert med KPI.

Tabell 4.2 Utviklingen i folketrygdens utgifter etter stønadstype¹ 2009–2020. I nominelle mrd. kroner og gjennomsnittlig årlig realvekst.²

	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2019	2020	2009-2013	2013-2019	2019-2020
Stønadsutgifter							
Sykepenger	36,2	36,5	42,6	44,8	-3,6 %	0,0 %	1,5 %
Arbeidsavklaringspenger	30,5	36,5	29,9	29,1	0,5 %	-5,8 %	-6,3 %
Uføretrygd	59,5	71,6	94,6	100,8	0,7 %	2,0 %	2,9 %
Alderspensjon	112,8	164,6	231,9	244,3	6,2 %	3,8 %	2,4 %
Enslige forsørgere	3,6	3,7	2,4	2,3	-3,5 %	-9,2 %	-5,7 %
Foreldrepenger	13,9	17,1	20,0	20,6	1,5 %	-0,1 %	-0,5 %
Legemidler mv.	8,8	9,1	12,8	13,8	0,9 %	5,8 %	7,6 %
Andre helseformål	11,4	14,3	18,7	19,3	2,5 %	2,0 %	0,5 %
Annet	11,2	11,2	12,5	12,6	-2,0 %	-0,7 %	-1,5 %
Sum	287,5	364,2	465,5	487,6	2,4 %	1,8 %	1,6 %

¹ Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden. F.eks. er utgiftene til uførepensjon i 2014 og tidligere år justert slik at de er sammenlignbare med bruttoutgiftene til ny uføretrygd fra 2015. Utgiftene til legemidler mv. er korrigert for overføring av legemidler til helseforetakene.

² Stønadsutgiftene følger hovedsakelig kapittelstrukturen i statsbudsjettet, med følgende unntak: Enslige forsørgere omfatter kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far, men bidragsforskott er korrigert for inntekter fra bidragspliktige. Legemidler mv. omfatter i tillegg til kap. 2751, deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling blåreseptmedisiner). Andre helseformål omfatter programområde 30 Stønad ved helsetjenester, unntatt ovennevnte utgifter under kap. 2751 og kap. 2752.

³ Annet består av kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv., kap. 2680 Etterlatte og kap. 2686 Stønad ved gravferd.

Kilde: Finansdepartementet

Sykepenger

Etter en betydelig økning i det trygdefinansierte sykefraværet i 2009 og foregående år, ble fraværet lavere i årene 2010 til 2012. Fra 2013 og frem til 2015 var det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt relativt stabilt, for så å bli redusert med 3,4 pst. fra 2015 til 2016, med 1,5 pst. fra 2016 til 2017 og med 3,6 pst. fra 2017 til 2018. Som følge av observert utvikling så langt i 2019 legges det til grunn en økning i det trygdefinansierte sykefraværet i 2019 på 2 pst. For 2020 legges det til grunn nullvekst. Veksten i sykepengeutgiftene påvirkes også av endringer i sysselsettingen. Det har vært sysselsettingsvekst i alle årene, med unntak av en svak nedgang i 2009–2010. Realveksten i folketrygdens sykepengeutgifter anslås til 1,5 pst fra 2019 til 2020, tilsvarende en økning på om lag 0,7 mrd. 2020-kroner.

Arbeidsavklaringspenger

Fra og med 1. mars 2010 ble rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad erstattet av den nye ytelsen arbeidsavklaringspenger. I 2010 var realveksten 7,0 pst. Veksten antas å være knyttet til overgangen til nytt regelverk. I 2011 flatet veksten noe ut, og fra 2012 har det vært en årlig nedgang i antall mottakere. I 2018 var nedgangen i gjennomsnittlig antall mottakere per måned større enn i foregående år. Den økte nedgangen skyldes først og fremst en økt avgang fra ordningen, både til uføretrygd og til andre statuser, som for eksempel arbeid, økonomisk sosialhjelp eller privat forsørgelse. Dette må ses i sammenheng med innstramningen av vilkårene for unntak fra den generelle, maksimale varigheten som ble iverksatt fra 1. januar 2018. Nedgangen i antall mottakere forventes å fortsette i 2019, som følge av fortsatt høy avgang fra ordningen. For 2020 ventes det en noe lavere nedgang i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Realveksten i folketrygdens utgifter til

arbeidsavklaringspenger anslås til -6,3 pst. fra 2019 til 2020, tilsvarende en nedgang på om lag 2 mrd. 2020-kroner.

Uføretrygd

Utgiftene til uføretrygd³ følger i stor grad utviklingen i antall mottakere. De første årene etter 2009 var utviklingen i antall uføre om lag i tråd med den demografiske utviklingen. I 2013 falt antall mottakere av uføretrygd noe fordi mange uføre nådde pensjonsalder. Siden 2014 har det vært en økning i antall mottakere. Dette har særlig sammenheng med høy tilgang til uføretrygd fra arbeidsavklaringspenger, og at noe færre uføre har nådd pensjonsalder enn tidligere år. I 2020 forventes fortsatt vekst i antall mottakere. Økningen skyldes blant annet at overgangen fra arbeidsavklaringspenger til uføretrygd også i 2020 antas å bli relativt høy. Realveksten i folketrygdens utgifter til uføretrygd anslås til 2,9 pst. fra 2019 til 2020, tilsvarende en økning på om lag 2,9 mrd. 2020-kroner.

Alderspensjon

Veksten i utgiftene til alderspensjon skyldes særlig at det fra 2011 ble mulig å ta ut alderspensjon fra 62 år uavhengig av om en fortsatte i arbeid. Mange valgte å ta ut alderspensjon før 67 år, og dette bidro til at utgiftene til alderspensjon økte sterkt fra 2011 og de påfølgende årene. Den årlige veksten i antall alderspensjonister under 67 år har vært avtakende, og stagnerte i 2018. Høyere opp-tjening for nye alderspensjonister sammenlignet med de som går ut, har dessuten bidratt til en underliggende vekst i gjennomsnittlige pensjoner og dermed utgiftene i siste tiårsperiode. Ulike tiltak har også bidratt til utgiftsveksten, som økt grunnpensjon og økt minstepensjon i flere omganger. Utgiftene til alderspensjon vil øke betydelig også i årene som kommer, hovedsakelig som følge av at det blir flere alderspensjonister over 67 år. I 2020 anslås realveksten i folketrygdens utgifter til alderspensjon til 2,4 pst., tilsvarende en økning på om lag 5,7 mrd. 2020-kroner.

Enslige forsørgere

Utgiftene til enslige forsørgere og etterlatte har vært avtakende i hele perioden. Nedgangen kan ha sammenheng med økt barnehagedekning, at flere har delt omsorg, og at regelverket for å motta overgangsstønad har blitt strammet inn og gjort mer arbeidsrettet. Realveksten i folketrygdens utgifter til enslige forsørgere anslås til -5,7 pst. fra 2019 til 2020, tilsvarende en nedgang på om lag 0,1 mrd. 2020-kroner.

Foreldrepenger

Det var realvekst i utgiftene til foreldrepenger i perioden 2010–2015. Dette skyldtes blant annet flere utvidelser av foreldrepengeordningen og økt yrkesdeltakelse blant mødre. Opptjeningsgrunnlaget for foreldre, og dermed også utbetalingene per familie, har også økt mer enn den generelle lønnsveksten. Fra 2016 har det vært en realnedgang i utgiftene til foreldrepenger, hovedsakelig på grunn av lavere fødselstall. Realveksten i folketrygdens utgifter til foreldrepenger anslås til -0,5 pst. fra 2019 til 2020.

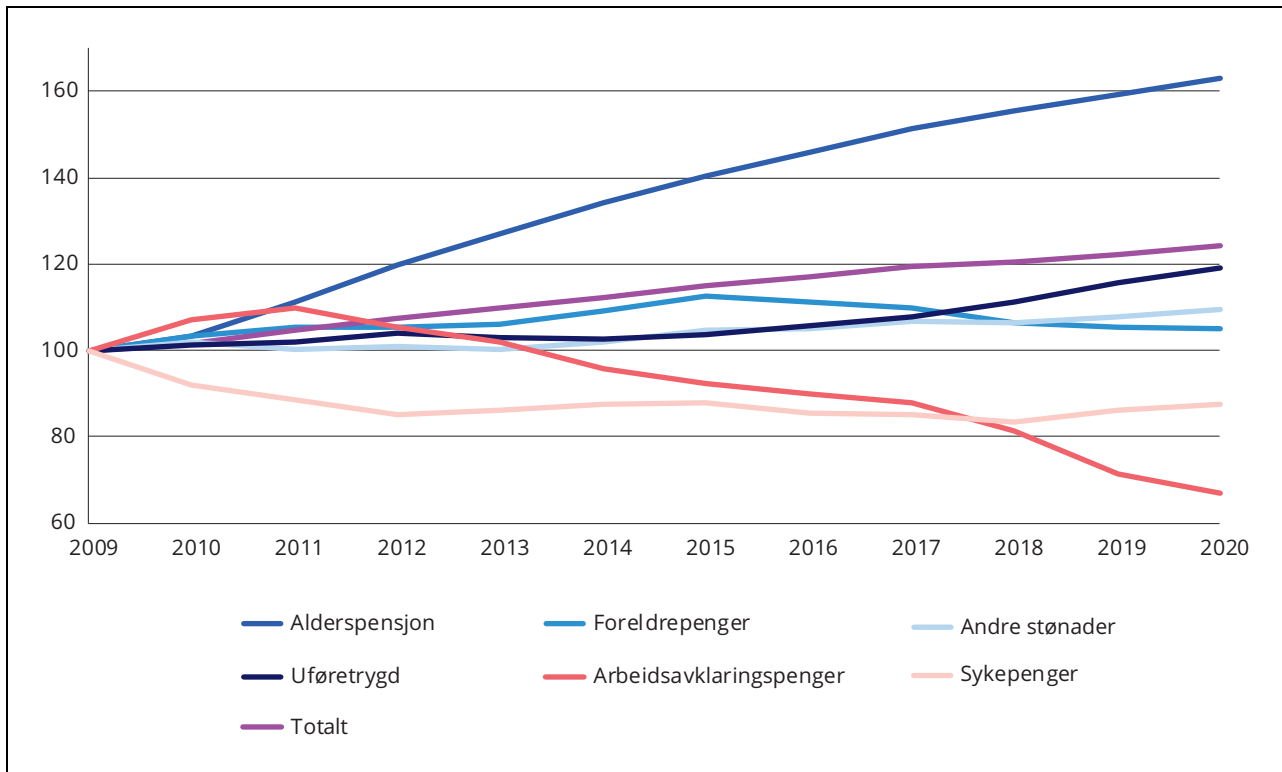
Legemidler mv.

Det har vært en gjennomgående høy underliggende volumvekst de siste årene. Ulike prisregulerende tiltak har bidratt til å dempe veksten i utgiftene til legemidler. Blant annet har årlig maksimalprisregulering av reseptpliktige legemidler og trinnprismodellen for generiske legemidler gitt innsparinger. Fra 2014 har derimot en svekket norsk krone gitt noe merutgifter ved maksimalprisreguleringen. Realveksten er korrigert for at finansieringsansvaret for enkelte legemidler som forskrives av spesialisthelsetjenesten er overført til de regionale helseforetakene de senere årene. Det anslås en realvekst på 7,6 pst. i folketrygdens utgifter til legemidler mv. fra 2019 til 2020.

Andre helseformål

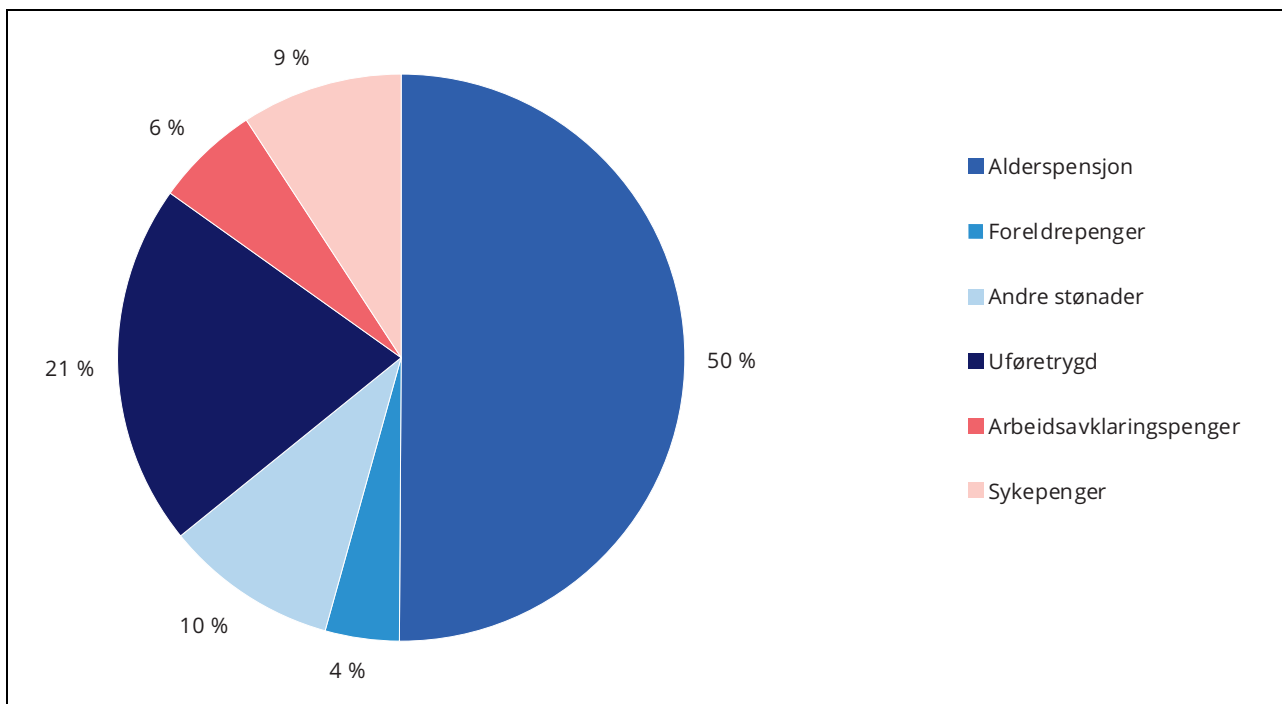
Utgiftene til andre helseformål har økt gjennom perioden, men vekstraten har variert. Veksten har særlig vært knyttet til refusjon for legetjenester og refusjon av egenandeler ut over tak 1. Det anslås en realvekst på 0,5 pst. i utgiftene til andre helseformål fra 2019 til 2020.

³ Ved innføringen av uføreformen 1. januar 2015 endret ytelsen navn fra uførepensjon til uføretrygd.

Figur 4.3 Realvekst i utgiftene til utvalgte formål 2009–2020. Indeksert slik at 2009=100

Kilde: Finansdepartementet

Figur 4.4 Andel av anslåtte utgifter til folketrygden i 2020

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Bevilgninger til forskning over statsbudsjettet

Foreløpige anslag tilsier at den offentlige innsatsen i forskning og utvikling er på 43,2 mrd. kroner i 2020 når Skattefunn inkluderes. Dette utgjør 1,14 pst. av anslått BNP i 2020. De samlede bevilgningene til forskning og utvikling er anslått til 38,9 mrd. kroner ekskl. Skattefunn, tilsvarende 1,03 pst. av anslått BNP.

Utgiftene til forskning og utvikling er anslått å øke nominelt med 0,8 mrd. kroner fra 2019 til 2020, noe som medfører en realnedgang på 0,8 pst. Nedgangen kan i stor grad forklares av at bevilgningene til Campus Ås går ned når byggeprosjektet blir ferdigstilt. I tillegg trekkes FoU-bevilgningene ned som følge av en ettårig reduksjon i Forskningsrådets kapitalbeholdning på 400 mill. kroner. Denne reduksjonen skal imidlertid ikke redusere aktiviteten i Forskningsrådet.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til målene og prioriteringene i langtidsplanen for forskning og utdanning med 585 mill. kroner. Av

dette er 315 mill. kroner knyttet til de tre opptrapingsplanene, Teknologiløft, FoU i næringslivet og Kvalitet i høyere utdanning. Noen av de store satsingene innenfor langtidsplanen er videre utvikling av helseanalyseplattformen, satsing på fremragende forskertalenter og forskning på grunnleggende IKT. I tillegg foreslår regjeringen bevilgninger til flere UH-bygg, blant annet videreføring av livsvitenskapsbygget, samt forprosjekter til ny campus for NTNU og Ocean Space Centre.

For perioden 2009–2013 viser utviklingen i bevilgninger til forskning og utvikling over statsbudsjettet en nominell vekst på 5,2 mrd. kroner utenom Skattefunn. Det tilsvarer en gjennomsnittlig årlig realvekst på 1,8 pst. Den nominelle veksten i perioden 2013–2019 anslås nå til 11,7 mrd. kroner i statsbudsjettanalysen for 2019 fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig realvekst på 3,6 pst. For nærmere omtale av bevilgningene til forskning, henvises det til Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon.

5 Budsjettkonsekvenser 2021–2023

5.1 Bakgrunn

Fremskrivningene for perioden 2021–2023 skal gi et realistisk bilde av konsekvensene for kommende års budsjetter av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020.

Hensikten med fremskrivningene er å legge til rette for prioritering av utgifter og inntekter, i tråd med politiske mål og økonomiske utsikter. Sammen med forventet utvikling i skatte- og avgiftsinntektene og avkastningen fra Statens pensjonsfond utland, gir fremskrivningene et grunnlag for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene.

Nye satsinger og videre opptrapping av eksisterende planer må innpasses innenfor handlingsrommet. Politiske ambisjoner om fremtidige satsinger, mål og varslede tiltak som ikke er en del av regjeringens budsjettforslag for 2020, omfattes ikke direkte av budsjettfremskrivningene. Dette omfatter blant annet oppfølging av Nasjonal transportplan og byggeprosjekter under planlegging. Denne type ambisjoner oppsummeres i avsnitt 5.5. Til sammen kan disse legge betydelige bindinger på handlingsrommet i fremtidige budsjetter.

5.2 Beregning av flerårige budsjettkonsekvenser

Budsjettfremskrivningene skal være helhetlige. Større endringer i utgifter og inntekter i perioden 2021–2023 vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende prinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger fremskrives i tråd med regelverket, inkludert forslag til regelverksendringer i dette budsjettet.
- Utgifter til store, igangsatte investeringer fremskrives i takt med fremdriftsplanen.
- På områder der enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen uendret.
- Det tas høyde for engangsutgifter og -inntekter i forslaget for neste år.

- Tiltak som settes i gang i løpet av budsjettåret fremskrives med helårsvirkningen.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak uendret.

Alle tall i tabellene nedenfor er endringer i 2021–2023 sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett for 2020, målt i 2020-kroner.

Nedenfor gis det en nærmere omtale av elementene som inngår i fremskrivningene av flerårige budsjettkonsekvenser.

Regelstyrte ordninger

Utgifter til regelstyrte ordninger er definert ved at utgiftene følger av et regelverk og ikke en fastsatt budsjetttramme. Bevilgningene har gjerne stikkordet «overslagsbevilgning». Utgifter under folketrygden utgjør en vesentlig del. Andre store ordninger hvor utbetalingene følger av regelverket er barnetrygd, utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning og pensjonsutbetalinger fra Statens pensjonskasse.

De regelstyrte utgiftene fremskrives på grunnlag av forventninger om utbetalingene forutsatt uendret regelverk og forventet demografisk utvikling. Konsekvenser av regelverksendringer som foreslås i budsjetteringsåret, innarbeides også.

Investeringer

Som investeringer regnes bevilgninger under postgruppen 30–49. De største er investeringer i riksveier, forsvarsmateriell i Forsvaret og bygg i regi av Statsbygg. Investeringer i petroleumssektoren er holdt utenfor.

Mange investeringer går over flere år. Utgiftene kan variere betydelig. Ofte vil vedtak om å sette i gang et nytt byggeprosjekt medføre et begrenset bevilgningsbehov det første året og vesentlig økte bevilgninger senere år.

Byggeprosjekter med en vedtatt kostnadsramme justeres som hovedregel etter forventet fremdrift i prosjektene. Dette gjelder også andre investeringsprosjekter som finansieres over statsbudsjettet, for eksempel IT-prosjekter. For inves-

teringer i vei og jernbane som inngår i Nasjonal transportplan 2018–2029, og investeringer i forsvarsmateriell, er det lagt til grunn at investeringsrammene videreføres uendret.

Investeringene på postene 30–49 gir ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet. Investeringer i helseforetakene, Nye Veier AS og Bane NOR SF finansieres for eksempel med tilskudd eller investeringslån over statsbudsjettet, mens deler av veiutbyggingen finansieres med bompenger utenfor statsbudsjettet.

Engangseffekter og helårsvirkninger

Salg av eiendommer, innbetaling fra fond, auksjonering av konsesjoner og ekstraordinære utbyttebetalinger kan gi store inntekter som normalt

ikke kan videreføres til senere år. Det er tatt hensyn til større engangseffekter i fremskrivingene.

Enkelte nye tiltak iverksettes i løpet av budsjettåret, slik at budsjetteffekten påfølgende år blir større. Et eksempel på dette kan være utdannings tiltak som skal følge skoleåret med oppstart i august, og som får helårsvirkning året etter. For andre ordninger kan innfasingen vare over flere år.

5.3 Budsjettkonsekvenser 2021–2023

Oppsummering

Tabellene 5.1 og 5.2 oppsummerer fremskrivingene av utgiftene. Tabellene viser konsekvensene for 2021, 2022 og 2023 av regjeringens forslag til budsjett for 2020.

Tabell 5.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer i forhold til Gul bok 2020, utgifter og inntekter¹

	Mill. 2020-kroner		
	2021	2022	2023
Folketrygden	9 817	18 651	27 529
Utgifter utenom folketrygden	-522	-7 424	-10 717
Lavere inntekter utenom skatter, avgifter mv.	7 084	7 154	7 136
Sum økte utgifter og reduserte inntekter	16 379	18 381	23 948

¹ Petroleumsvirksomhet, lånetransaksjoner og endringer som inngår i korreksjonene ved beregning av det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

Fremskrivingene viser at utgiftene øker kraftig og inntektene utenom skatter og avgifter reduseres betydelig de nærmeste årene. I 2021 svekker dette isolert sett budsjettbalansen med over 16 mrd. kroner sammenlignet med budsjettforslaget for 2020. Det er særlig økte utgifter under folketrygden og bortfall av engangsinntekter fra salg av klimavoter i 2020 som forklarer budsjettsveksten. Utenom folketrygden forventes store

økninger i utgiftene til EØS-finansieringsordningene, toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og investeringslån til helseforetakene. I motsatt retning trekker utgiftene til redningshelikoptre og kampfly, og bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, som går ned. Videre i perioden reduseres utgiftene utenom folketrygden i takt med at prosjekter og tiltak ferdigstilles.

Tabell 5.2 Flerårige budsjettkonsekvenser fordelt på drift, investeringer og overføringer 2021–2023.¹
Endringer i forhold til Gul bok 2020

	Mill. 2020-kroner		
	2021	2022	2023
Driftsutgifter (post 01-29)	601	858	1 330
Nybygg, anlegg (post 30-49)	-3 908	-5 491	-6 948
Overføringer til andre mv. (post 50-89)	12 603	15 860	22 430
Sum	9 295	11 227	16 812

¹ Petroleumsvirksomhet, lånetransaksjoner og endringer som inngår i korreksjonene ved beregning av det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet, er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

I tabell 5.2 er fremskrivingene fordelt på drift, investeringer (nybygg, anlegg) og overføringer til andre.

Innenfor kategorien driftsutgifter er det særlig utgiftene til Statens pensjonskasse som øker, mens utgiftene til kjøp av klimavoter reduseres gjennom perioden.

Som i tidligere år, går investeringene betydelig ned gjennom perioden. Dette skyldes at vedtatte prosjekter ferdigstilles, eller får lavere utgiftsbehov gjennom perioden. Dette gjelder blant annet igangsatte byggeprosjekter, redningshelikopter-

anskaffelsen og anskaffelsen av nye kampfly til Forsvaret. Normalt vil en imidlertid sette i gang nye investeringsprosjekter i årene fremover, som trekker utgiftene opp igjen, jf. omtale i avsnitt 5.5.

Utgiftsveksten under *Overføringer til andre mv.* skyldes i hovedsak vekst i folketrygdens utgifter, men også utgiftene til toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester anslås å øke mye gjennom perioden. I motsatt retning trekker utgiftene til bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, som ventes å gå betydelig ned.

Tabell 5.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2021–2023.¹ Endringer i forhold til Gul bok 2020

	2021	2022	2023
<i>Utenriksdepartementet</i>	1 258	340	-690
EØS-finansieringsordningen 2014-2021	516	40	-560
Den norske finansieringsordningen 2014-2021	742	300	-130
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	-2 765	-5 543	-6 352
Fagfornyelsen	-160	-160	-160
Midlertidig ekstratilskudd bemanningsnorm barnehage	-111	-111	-111
Studentboliger	-146	-669	-669
Opptopping av nye studieplasser	151	226	263
Statens lånekasse for utdanning	255	330	380
Forskningsrådet, ettårig reduksjon i kapitalbeholdningen	400	400	400
EUs rammeprogram for forskning og innovasjon	-580	-1 240	-1 570
EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett	-460	-610	-650
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	-2 114	-3 709	-4 235

Tabell 5.3 fortsetter

	2021	2022	2023
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>	-919	-2 524	-3 047
Politibemannning	100	100	100
Politiets beredskapssenter og datasentre	-788	-870	-870
Anskaffelse av nye redningshelikoptre	-543	-1 975	-2 388
Nye systemer for grensekontroll	145	87	78
3 000 overføringsflyktninger	167	133	33
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>	-1 590	-1 084	-526
Byggeprosjekter utenfor husleieordningen mv.	-856	-258	-219
Moderasjonsordninger i SFO	111	111	111
Kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt	71	142	213
Kommunereform	-822	-822	-822
Ressurskrevende tjenester	440	1 112	1 825
Bostøtte	-130	-255	-364
Nytt regjeringskvartal, forprosjekt	-400	-500	-500
Statsbygg, ordinære byggeprosjekter	-4	-615	-771
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>	8 230	15 694	23 022
IKT-modernisering i NAV	-424	-424	-424
Tilskudd til Statens pensjonskasse	505	993	1 448
Tilskudd til avtalefestet pensjon (AFP)	220	420	610
Sykepenger	420	600	770
Arbeidsavklaringspenger	-1 134	-1 804	-2 159
Uføretrygd	2 437	3 544	4 312
Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	140	290	445
Alderspensjon	6 135	12 321	18 459
Andre endringer	-70	-100	-100
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	4 260	5 574	5 958
Tilskudd til protonsentre, Oslo og Bergen	210	220	120
Investeringslån til helseforetak, inkl. Aker/Gaustad	2 770	3 230	3 090
Investeringsstilskudd, heldøgns omsorgsplasser	-344	-1 254	-2 519
Folketrygdens helseutgifter	1 624	3 377	5 267
<i>Barne- og familiedepartementet</i>	1 080	1 345	1 600
Økt barnetrygd 0–5 år mv.	815	775	725
Foreldrepenger	265	570	875

Tabell 5.3 fortsetter

	2021	2022	2023
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	-97	-38	40
Opprydding på det nukleære området	-47	210	288
Opprydding etter gruvevirksomhet i Svea/Lunckefjell	-49	-248	-248
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	30	-110	-110
Kompensasjonsordning for pelsdyroppdrettere	30	-110	-110
<i>Samferdselsdepartementet</i>	-205	-280	-359
Kjøp av persontransport med tog	-205	-280	-359
<i>Klima- og miljødepartementet</i>	815	-1 707	-1 659
CO ₂ -kompensasjonsordningen for industrien	832	-1 473	-1 473
Kjøp av klimakvoter	-17	-234	-186
<i>Finansdepartementet</i>	300	600	900
Momskompensasjon, kommunesektoren	300	600	900
<i>Forsvarsdepartementet</i>	-936	-873	-1 799
Forsert anskaffelse nye kystvaktfartøy	-426	106	-200
Kampflyanskaffelsen m/baseløsning	-418	-708	-1 329
<i>Olje- og energidepartementet</i>	-165	-165	-165
Fullskala CO ₂ -håndtering, undersøkelsesbrønn	-165	-165	-165
<i>Sum</i>	<i>9 295</i>	<i>11 227</i>	<i>16 812</i>

¹ Petroleumsvirksomhet, lånetransaksjoner og endringer som inngår i korreksjonene ved beregning av det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

Nedenfor omtales nærmere de største og viktigste sakene som fremkommer i tabellen.

EØS-finansieringsordningene

Utbetalingene under EØS-finansieringsordningene øker betydelig i 2021 som følge av at avtalen med Ungarn forventes undertegnet i 2019, og at alle programmer under ordningene vil være i en gjennomføringsfase i 2021. Det antas at utbetalingene vil avta frem mot avslutning i 2025.

Fagfornyelsen

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2020 å bevilge 250 mill. kroner til læremidler i forbindelse med fagfornyelsen. 160 mill. kroner av dette er ettårige midler.

Øremerket tilskudd til bemanningsnorm i barnehage

I forbindelse med innføring av bemanningsnorm i barnehagen opprettet Stortinget et overgangstilskudd for 2018–2020. For 2020 er tilskuddet foreslått til 111 mill. kroner. Tilskuddet avvikles i 2021.

Studentboliger

Regjeringen foreslår å bevilge 822,4 mill. kroner i 2020 til nye og gamle tilsagn til bygging av studentboliger. Ettersom utgifter til tidligere gitte tilsagn reduseres og avsluttes, synker utgiftene i årene som kommer.

Statens lånekasse for utdanning

Utgiftene under Statens lånekasse for utdanning forventes å øke gjennom hele perioden. Dette er i

hovedsak grunnet økt rentestøtte knyttet til en anslått økning i mengden ikke-rentebærende lån, og utdanningsstøtteeffekten av nye studieplasser.

Forskningsrådet, ettårig reduksjon i kapitalbeholdningen

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2020 å redusere kapitalbeholdningen til Forskningsrådet med 400 mill. kroner. Reduksjonen skal ikke påvirke aktiviteten i Forskningsrådet. Reduksjonen er ettårig.

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon

Gjeldende programperiode avsluttes i 2020, og utgiftene reduseres betydelig fra 2021. Utbetaling av tilsagn fra siste del av perioden gjør at utgiftene er ventet å fases gradvis ut. Regjeringen vil i 2020 ta stilling til ev. deltakelse i EUs neste rammeprogram, Horisont Europa. Det er foreløpig ikke kjent hvor store utgiftene ved ev. deltakelse vil bli.

EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett

Gjeldende programperiode avsluttes i 2020. Det er ventet at det vil finne sted noe etterbetaling av tilsagn fra siste del av perioden i etterfølgende år. Regjeringen vil i 2020 ta stilling til ev. deltakelse i EUs neste program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett. Det er foreløpig ikke kjent hvor store utgiftene ved ev. deltakelse vil bli.

Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere

Utgiftene på integreringsområdet forventes betydelig redusert i årene fremover fordi effekten av de store asylankomstene høsten 2015 avtar. De fleste av asylsøkerne som kom i 2015 og som senere har fått innvilget opphold, er nå bosatt i en kommune. Mange vil også i løpet av perioden 2020–2023 ha vært bosatt tilstrekkelig lenge til at utgiftene til integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap reduseres eller opphører. Til grunn for anslagene ligger en årlig ankomstprognose på 3 000 asylsøkere i 2019 og 2020. Til sammenligning kom det mer enn 31 000 asylsøkere til Norge i 2015, og om lag 3 500 i hhv. 2016 og 2017.

Politibemannning

Det legges til rette for ansettelse av nyutdannede fra Politihøgskolen i 2020. Tiltaket legger til rette

for at målet om to politiårsverk per 1 000 innbyggere på nasjonalt plan nås i 2020. Helårsvirkningen av ansettelsene innebærer økte utgifter fra 2021.

Politiets beredskapssenter og datasentre

Politiets nasjonale beredskapssenter ventes ferdigstilt i løpet av 2020. Utgiftene til investeringer reduseres dermed fra 2021. Videre ble det i 2019 etablert to sikrede datasentre for justissektoren. Etter hvert som investeringene fullføres, reduseres utgiftene fra 2021.

Anskaffelse av nye redningshelikoptre

I løpet av 2018 og 2019 er flere av de nye redningshelikoptrene mottatt, men også i 2020 påløper utgifter til kjøp av redningshelikoptre. I tillegg til kjøp av helikoptre omfatter anskaffelsen også engangsutgifter til å gjøre helikoptrene operative og utgifter til oppgradering av baser og landingsplasser ved sykehus. Fra 2022 forventes utgiftene til anskaffelsen å falle markert.

Nye systemer for grensekontroll

Regjeringen foreslår å ta i bruk nye systemer for grense- og territorialkontroll for å følge opp Norges Schengen-forpliktelser. Tiltaket medfører økte investeringsutgifter i 2021. I påfølgende år går utgiftene noe ned som følge av at investeringskostnadene reduseres.

Videreføring av kvoten på 3 000 overføringsflyktninger

Det foreslås å videreføre kvoten for overføringsflyktninger på 3 000 plasser. Overføringsflyktningene vil ankomme i 2020 og 2021, og utgiftene til integreringstilskudd til kommunene øker i påfølgende år som følge av dette.

Byggeprosjekter

Det er satt i gang mange nye byggeprosjekter de siste årene, og det samlede bevilgningsnivået til byggeprosjekter er høyt. Bevilgningen til store byggeprosjekter som NMBU Campus Ås og det nye Nasjonalmuseet reduseres i årene fremover, som følge av at prosjektene ferdigstilles. Samtidig øker utgiftene til byggeprosjekter som nybygg ved Universitetet i Oslo for livsvitenskap og for Vikingtidsmuseet. I beregningene er det ikke tatt høyde for at det pågår forprosjektering av flere

nye store byggeprosjekter som kan gi betydelige utgifter fremover. Nytt regjeringskvartal, nytt campus for NTNU, rehabilitering av Nationaltheatret, nytt universitetsmuseum i Tromsø og nytt klinikkbygg for Odontologisk fakultet ved Universitetet i Oslo er eksempler på prosjekter i forprosjektfasen.

Kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt

Det foreslås å kompensere kommunene for bortfall av inntekter som følge av endringer i eiendomsskatten. Kompensasjonen fases inn over sju år fra og med 2019, og øker med om lag 70 mill. kroner per år til et samlet beløp på 500 mill. kroner fra 2025.

Kommunereform

Staten utbetaler reformstøtte til kommuner som slår seg sammen i reformperioden for kommunereformen. Reformstøtten utbetales til den nye kommunen etter sammenslåingen. Bevilgningen vil reduseres i 2021 som følge av at en rekke kommunesammenslåinger trer i kraft 1. januar 2020.

Moderasjonsordninger i skolefritidsordningen

Regjeringen foreslår å innføre to moderasjonsordninger i skolefritidsordningen. Helårseffekten av tiltakene medfører et økt budsjettbehov fra 2021.

Ressurskrevende tjenester

Overføringer til kommunene gjennom toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester forventes i gjennomsnitt å øke med om lag 0,6 mrd. kroner per år som følge av vekst i både antall brukere og kostnad per bruker. Anslagene er basert på samme årlige vekst som gjennomsnittet de siste fire årene (2016–2019).

Utgiftsveksten i folketrygden

Utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger eksklusive dagpenger mv., forventes å øke med gjennomsnittlig 9 mrd. kroner årlig i treårsperioden 2021–2023, tilsvarende en samlet vekst på nær 28 mrd. kroner.

Veksten drives først og fremst av flere alderspensjonister. Utbetalingene til alderspensjon anslås å øke med om lag 18 mrd. kroner i løpet av treårsperioden.

Det legges til grunn en stabil utvikling i det trygdefinansierte sykefraværet. Utgiftene til syke-

penger er likevel ventet å øke, som følge av økt sysselsetting. Utgiftene til arbeidsavklaringspenger (AAP) er ventet å gå betydelig ned. Fortsatt reduksjon i antall mottakere forklarer 1,4 mrd. kroner av nedgangen, noe som skyldes en nedadgående trend over flere år, samt regelverksendringene i 2018, der den maksimale varigheten i ordningen ble strammet inn. Mange av mottakerne som går ut av ordningen er antatt å få innvilget uføretrygd. Helårseffekten av regjeringens forslag om redusert minstestøtte for unge AAP-mottakere reduserer utgiftene med 0,8 mrd. kroner over perioden.

Utgiftene til uføretrygd ventes å øke med 4,3 mrd. kroner i løpet av treårsperioden. Den demografiske utviklingen, gitt konstante uttakrater i hver aldersgruppe, tilsier fortsatt vekst i antall uføre frem til 2023. I tillegg forventes økning i antall mottakere grunnet fortsatt høy overgang fra arbeidsavklaringspenger etter regelverksendringene i 2018.

Utgiftene til hjelpemidler mv. ventes å øke med 0,4 mrd. kroner i løpet av treårsperioden, blant annet grunnet demografisk utvikling. I motsatt retning trekker utgiftene til etterlattepensjoner, som ventes å gå ned med 0,2 mrd. kroner.

Avvikling av særregler i folketrygden for flyktinger og økt botidskrav for en rekke ytelser i folketrygden vil i tillegg gi en innsparing på 0,4 mrd. kroner sammenlignet med 2020. Innsparingen fordeles på flere forskjellige ytelser i folketrygden.

Basert på utviklingen de siste årene anslås den underliggende veksten i folketrygdens utgifter under Helse- og omsorgsdepartementets å øke med vel 5 mrd. kroner frem til 2023. Særlig er utgifter til legemidler forventet å øke med 3,5 mrd. kroner.

Utgiftene til foreldrepenger under Barne- og familiedepartementet ventes å øke med 0,9 mrd. kroner frem til 2023 som følge av forventet vekst i antall fødsler.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Statens tilskudd til AFP i privat sektor ventes å øke betydelig i årene fremover. Det skyldes fortsatt høy vekst i antall mottakere fordi AFP-ordningen i privat sektor fortsatt er under innfasing.

Tilskudd til Statens pensjonskasse

Tilskuddet til Statens pensjonskasse (SPK) til offentlig tjenestepensjon mv. ventes å øke i takt med at det blir flere pensjonister samt fordi nye

pensjonister har høyere pensjonsnivå enn de som faller fra.

IKT-modernisering i NAV

Prosjekt 3 i IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten skal etter planen avsluttes i 2020.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Kommuner som får tilsagn om investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser mottar tilskudd over en femårsperiode. Kommunene mottar hoveddelen av tilskuddene to til tre år etter at tilsagn er gitt, dvs. i 2022 og 2023 for tilsagn gitt i 2020. Nye tilsagn i 2020 bidrar isolert sett til å øke utgiftene i årene fremover. Etter hvert som prosjektene ferdigstilles, vil utgiftene bli redusert.

Investeringer i de regionale helseforetakene

Investeringer i helseforetakene finansieres gjennom basisbevilgningene til de regionale helseforetakene, samt investeringslån. De siste årene har det kommet flere investeringsprosjekter inn i ordningen med statlige investeringslån. I 2020 foreslår regjeringen et nytt investeringslån til nye Oslo universitetssykehus. Det foreslås også å utvide lånerammen til nytt sykehus i Stavanger til universitetsarealer for Universitetet i Stavanger. Utbetalingene de kommende årene vil følge fremdriften i prosjektene som nå er inne i ordningen. Anslaget for utgiftene til investeringslån vil over tid motsvares av inntekter når lånene betales tilbake.

Barnetrygd

Regjeringen foreslår å øke barnetrygden for barn opp til fylte seks år fra 1. september 2020. Økningen får helårsvirkning i 2021. Den underliggende utviklingen for utgiftene i ordningen trekker i motsatt retning.

Opprydding på det nukleære området

Utgiftene til håndtering av norsk atomavfall og atomanlegg forventes redusert i 2021 da større investeringer i sikringstiltak gjennomføres i 2020. Fra 2022 ventes utgiftene å øke som følge av at større oppryddingsprosjekter kan igangsettes.

Opprydding Svea/Lunckefjell

Oppryddingen etter gruvevirksomhet i Svea og Lunckefjell på Svalbard planlegges gjennomført innen utløpet av 2021.

Kompensasjonsordning for pelsdyroppdrettere

Som følge av den nye loven om forbud mot pelsdyrhold foreslår regjeringen en kompensasjonsordning for pelsdyroppdrettere som avvikler driften. Utbetalinger til kompensasjonsordningen forventes å øke i 2021, for så å reduseres i 2022 og 2023.

Kjøp av persontransport med tog

Utgiftene til kjøp av persontransport med tog reduseres i tråd med inngåtte avtaler. Kontraktene for drift av Sørlandsbanen (trafikkpakke 1) og Nordlandsbanen mv. (trafikkpakke 2) er blitt rimeligere etter konkurranse.

Kjøp av klimakvoter

Utgiftene til kjøp av klimakvoter reduseres i årene frem til 2023. Reduksjonen skyldes at alle kvoter under Kyotoprotokollens andre periode (2013–2020) skal være levert innen midten av 2021. I 2022 og 2023 er det bare medregnet kvoter som blir levert fra pilotprogrammet under Verdensbanken, TCAF.

CO₂-kompensasjonsordningen

Utgiftene til CO₂-kompensasjonsordningen for industrien øker betydelig i 2021, hovedsakelig som følge av forventinger om høyere kvotepris. 2021 er siste utbetalingsår for nåværende ordning. Utgiftene i 2022 og 2023 er derfor faset ut.

Nye kampfly – midlertidig økning

I Langtidsplanen for forsvarssektoren er det lagt til grunn at det frem mot 2024 skal anskaffes inntil 52 nye F-35 kampfly. Det er samtidig lagt til grunn en midlertidig bevilgningsøkning på 22–28 mrd. kroner (2012-priser) samlet over anskaffelsesperioden. Stortinget har tidligere gitt bestillingsfullmakt for totalt 46 kampfly for levering i perioden 2015–2022. Behovet for midlertidig bevilgningsøkning på Forsvarsdepartementets budsjett knyttet til kampflyanskaffelsen nådde et toppunkt i 2017, og reduseres gradvis fra 2018 og fremover.

Fullskala CO₂-håndtering – undersøkelsesbrønn

Equinor, Shell og Total samarbeider om forprosjektering av transport og lagring av CO₂ i fullskalaprojektet. I 2020 foreslår regjeringen å bevilge midler til en undersøkelsesbrønn som skal gi mer informasjon om hvor egnet det planlagte reservoaret er som CO₂-lager. Arbeidet ferdigstilles i 2020. Regjeringen tar sikte på at investeringsbeslutning for fullskalaprojektet kan fattes i 2020/2021.

Inntekter

Salg av klimakvoter

Norge startet salget av klimakvoter på den felles europeiske auksjonsplattformen 3. juni 2019. Arbeidet med tilknytning til auksjonsplattformen tok lang tid. Det har derfor bygget seg opp en stor beholdning av klimakvoter som skulle vært solgt i tidligere år. Salget av oppsparte kvoter er fordelt på auksjonene i 2019 og 2020, noe som innebærer betydelige engangsinntekter i disse årene. Fra og med 2021 reduseres antallet kvoter som skal selges.

5.4 Handlingsrommet i de nærmeste årene

Skatte- og avgiftsinntektene forventes å øke over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene (gitt uendret skatte- og avgiftssystem). For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skatte- og avgiftsinntektene å styrke budsjettet med om lag 13,5 mrd. 2020-kroner per år. Anslaget har blitt satt litt ned de siste årene, noe som blant annet må ses i sammenheng med en vedvarende svak utvikling i bilavgiftene.

Regjeringens forslag til nye skatte- og avgiftsendringer innebærer et om lag provenynøytralt skatte- og avgiftsopplegg bokført i 2020, se Prop. 1 LS (2019–2020) *Skatter, avgifter og toll 2020*. Helårsvirkningen av skatteopplegget i 2020 og tidligere års skatte- og avgiftsendringer med effekt i 2021 styrker balansen med 0,3 mrd. kroner bokført i 2021.

Bruken av olje- og fondsinntekter har økt markert siden 2001 og blitt en stadig viktigere finansieringskilde i de årlige statsbudsjettene. Om lag 13 pst. av utgiftene i offentlig forvaltning finansieres fra Statens pensjonsfond utland. Nå er vi inne i en ny fase i finanspolitikken. Fremover venter vi lavere vekst i Statens pensjonsfond utland, og

rommet for ytterligere økt bruk av oljeinntekter er dermed svært begrenset. Dersom det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet vokser i takt med verdiskapingen i fastlandsøkonomien, gir det en økning i bruken av fondsinntekter på rundt 2 mrd. 2020-kroner i året de neste tre årene. Budsjettpolitikken på mellomlang sikt er nærmere omtalt i Meld. St. 1 (2019–2020) *Nasjonalbudsjettet 2020*.

Tallene i dette kapitlet viser at økte utgifter og reduserte inntekter utenom skatter og avgifter samlet svekker budsjettbalansen med over 16 mrd. kroner fra 2020 til 2021. Fra 2021 til 2022 svekkes budsjettbalansen ytterligere med 2 mrd. kroner. Anslagene er usikre, og usikkerheten øker utover i perioden.

Fremskrivningene viser de fremtidige konsekvensene av regjeringens budsjettforslag for 2020. Effektiviseringstiltak som øker handlingsrommet, slik som videreføring av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, er ikke tatt med i fremskrivningene. Reformen frigjør årlig om lag 1,7 mrd. kroner til prioriterte formål i regjeringens forslag til statsbudsjett. Fremskrivningene omfatter heller ikke eventuelle utgiftsøkninger blant annet for helse- og omsorgstjenester som følge av at det blir flere eldre. Det er heller ikke tatt hensyn til opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger som ikke er en del av regjeringens budsjettforslag for 2020. Flere av disse innebærer i sum vesentlige bindinger på handlingsrommet i fremtidige budsjetter. Planlagte satsinger og ambisjoner er nærmere omtalt i avsnitt 5.5.

Det samlede handlingsrommet i budsjettet i årene fremover er usikkert og avhenger av politiske beslutninger, men vil trolig være mindre enn i årene vi har bak oss.

5.5 Planlagte satsinger og ambisjoner

Flere langsiktige planer, mål og byggeprosjekter vil kreve økte budsjetter de nærmeste årene. Hvis disse realiseres, blir de samlede kostnadene større enn det anslåtte handlingsrommet som følger av vekst i inntektene. Det betyr at planene ikke kan finansieres av vekst alene, og at det kan bli nødvendig å redusere andre utgifter for å gi rom for satsingene og ambisjonene. I tillegg kan det oppstå nye politiske tiltak i budsjettene eller behov for å håndtere større utgifter som er vanskelige å forutse, som for eksempel det store antall asylkomster i 2015 og finanskrisen i 2009.

Utgiftsvekst til befolkningsendringer

Flere eldre gir økt behov for helse- og omsorgstjenester, og behovet øker med gjennomsnittsalderen i befolkningen. Gruppen som er eldre enn 80 år, vil øke mye raskere fremover: De siste ti årene har det i gjennomsnitt blitt om lag 400 flere personer i denne gruppen hvert år. I årene 2020–2023 blir det i gjennomsnitt 5 700 flere hvert år – og veksttakten tiltar. Aldring bidrar til å øke demografikostnadene i helseforetakene og kommunene. Endringene i befolkningen samlet anslås å bidra til å øke kostnadene i helseforetak og kommuner med om lag 3,5 mrd. kroner årlig de nærmeste årene.

Planlagte satsinger

Nasjonal transportplan

Meld. St. 33 (2016–2017) *Nasjonal transportplan 2018–2029* legger opp til en ramme for statlige midler på 933 mrd. kroner i årene 2018–2029, i tillegg til 131 mrd. kroner i bompenger (prisnivå 2017). I budsjettet for 2020 er utgiftene til NTP-formål foreslått økt reelt med 2,9 mrd. kroner til totalt 69,3 mrd. kroner. Midler til NTP-formål i de enkelte budsjettår vil bli tilpasset det samlede økonomiske opplegget innenfor rammene som følger av handlingsregelen og tilstanden i norsk økonomi for øvrig. Endringer i handlingsrommet, i prosjektenes kostnader eller utgifter på andre samfunnsområder vil kunne påvirke innføring og gjennomføring av planen.

Byggeprosjekter

De siste årene har staten satt i verk en rekke nye byggeprosjekter. Bevilgningene til byggeprosjekter i regi av Statsbygg er økt fra om lag 3 mrd. kroner i 2014 til forslag om 5,7 mrd. kroner i 2020. Det største prosjektet er nytt bygg for livsvitenenskap ved Universitet i Oslo, med en kostnadsramme på 5,8 mrd. 2019-kroner. I tillegg er flere store byggeprosjekter under prosjektering, blant annet nytt regjeringskvartal, rehabilitering av Nationaltheatret og flere prosjekter i universitets- og høyskolesektoren. Utgifter ved faktisk gjennomføring av slike bygg etter prosjektering må

antas å være omfattende, men er krevende å anslå nøyaktig nå. Det er heller ikke tatt stilling til eller er kjent når byggestart ev. vil være.

Store sykehusprosjekter finansieres delvis gjennom investeringslån til helseforetakene. Omfanget av helseforetakenes investeringslån har økt de siste årene. I 2014 ble det bevilget 1,6 mrd. kroner. For 2020 legger regjeringen opp til om lag 5,8 mrd. kroner i samlet lån til helseforetakene, blant annet til nye Oslo universitetssykehus.

Bevilgningene til byggeprosjekter og investeringslån til helseforetakene har de siste årene økt reelt med i gjennomsnitt 1 mrd. kroner årlig. Dette er et nettotall som både inkluderer prosjekter som ferdigstilles og nye prosjekter.

FoU-bevilgninger – 1 pst. av BNP

Regjeringen har en ambisjon om å øke den offentlige forskningsinnsatsen ut over 1 pst. av BNP i en omstillingsfase, jf. langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. I 2020 ligger samlede FoU-bevilgninger anslagsvis 1,1 mrd. kroner over 1 pst. av BNP. Kostnaden ved å videreføre en FoU-innsats på 1 pst. av BNP anslås til om lag 0,8 mrd. 2020-kroner årlig over tid.

I revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning lanserer regjeringen tallfestede opptrappingsplaner på til sammen 1,5 mrd. kroner i perioden 2019–2022, hvor av om lag 0,3 mrd. kroner inngår i budsjettforslaget for 2020. Oppfølging av disse vil bidra til målet om offentlig FoU-innsats som andel av BNP.

Regjeringen vil i 2020 også ta stilling til ev. deltakelse i EUs neste rammeprogram. Det er foreløpig ikke kjent hvor store utgiftene ved ev. deltakelse vil bli.

Bistand – 1 pst. av BNI

Ved behandlingen av 2017-budsjettet vedtok Stortinget følgende: «Stortinget ber regjeringen avsette 1 pst. av BNI til bistand i de årlige budsjetter.» Dersom man legger til grunn at BNI vokser i takt med BNP for Fastlands-Norge, innebærer vedtaket at bistandsbudsjettet må øke med anslagsvis 0,8 mrd. 2020-kroner årlig.

6 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

Kapitlet gir en oversikt over gjennomføringen av inneværende års budsjett basert på anslag på regnskap for 2019. I tillegg gis det en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2019.

6.1 Anslag på regnskap for 2019

6.1.1 Statsbudsjettets inntekter

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2019 anslås nå til 1 728,8 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen fra Statens pensjonsfond utland, jf. tabell 6.1. Reduksjonen fra Saldert budsjett 2019 kan i stor grad tilskrives reduserte anslag for inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Inntekter utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen fra Statens

pensjonsfond utland anslås nå å bli 1 120,9 mrd. kroner i 2019. Dette er 1,5 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2019.

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er redusert med 1,4 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2019. De oppdaterte tallene for 2019 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for blant annet sysselsetting, etterspørsel og lønns- og prisvekst. Anslaget for direkte skatter og folketrygdavgifter er økt med til sammen 2,2 mrd. kroner. Inntektene fra merverdiavgiften er redusert med 0,6 mrd. kroner, mens øvrige avgifter og tollinntekter samlet sett er redusert med 3 mrd. kroner.

Renteinntekter anslås nå knapt 0,1 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2019.

Tabell 6.1 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Endring fra Saldert budsjett 2019	Anslag på regnskap 2019
Driftsinntekter (Salg av varer og tjenester) (postene 1–29)	132,2	-18,2	114,0
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	25,5	-2,0	23,5
Overføringer fra andre (postene 50–89)	1 507,1	-24,6	1 482,5
Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	112,3	-3,5	108,8
Sum inntekter	1 777,0	-48,3	1 728,8

Kilde: Finansdepartementet

Inntekter utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomhet, overføring fra Statens pensjonsfond, skatter, avgifter og renter anslås nå knapt 3 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2019.

Dette skyldes blant annet høyere utbytteinntekter og høyere overføringer fra Norges Bank enn tidligere lagt til grunn. I motsatt retning trekker lavere inntekter fra salg av klimakvoter.

6.1.2 Statsbudsjettets utgifter

Anslag på regnskap for utgiftsbevilgningene i statsbudsjettet utgjør nå 1 802,6 mrd. kroner for 2019, jf. tabell 6.2. Da er lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen til Statens pensjonsfond utland medregnet. Reduksjonen fra Saldert budsjett 2019 skyldes blant annet at ansla-

get for overføringen til Statens pensjonsfond utland er betydelig redusert.

Når lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen til Statens pensjonsfond utland holdes utenom, anslås utgiftene i 2019 til 1 353,6 mill. kroner. Dette er 1,7 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2019.

Tabell 6.2 Statsbudsjettets utgifter

	Saldert budsjett 2019	Endring fra Saldert budsjett 2019	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2019
Driftsutgifter (postene 1–29)	176,3	1,7	178,0
Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	76,0	2,0	77,9
Overføringer til andre (postene 50–89)	1 412,4	-48,5	1 363,9
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99)	189,5	-6,7	182,7
Sum utgifter	1 854,2	-51,6	1 802,6

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftene ble økt med 0,3 mrd. kroner ved behandlingen av proposisjoner som ble fremmet før RNB 2019, jf. Prop. 54 S (2018–2019) og Prop. 57 S (2018–2019). Også i forbindelse med RNB 2019 foreslo regjeringen utgiftsøkninger på flere områder. Det ble blant annet foreslått økt tilskudd til Statens pensjonskasse (0,9 mrd. kroner), økt mva.-kompensasjon til kommuner og fylkeskommuner (0,8 mrd. kroner) og økte utgifter til erstatningsordningen for avlingsskade (0,5 mrd. kroner). Det ble også foreslått økte utgifter til riksveiinvesteringer (0,9 mrd. kroner) og økt jernbanelikehold og investeringer i programområder og tiltak (0,4 mrd. kroner). Videre ble det blant annet foreslått økte utgifter forbundet med forliset av KNM Helge Ingstad og økt seiling med KNM Maud (0,7 mrd. kroner), økte utgifter under Statens lånekasse for utdanning (0,6 mrd. kroner) og økte utgifter til videreføring av byggeprosjekter (0,6 mrd. kroner).

I motsatt retning trakk blant annet anslagene for utgifter under folketrygden ekskl. dagpenger mv., som ble satt ned med knapt 2,6 mrd. kroner i forbindelse med RNB 2019. Videre ble anslaget for dagpenger satt ned med knapt 1,1 mrd. kroner. Det ble også foreslått reduserte utgifter til EØS-

finansieringsordningene (0,6 mrd. kroner), planlegging av Ringeriksbanen (0,5 mrd. kroner), redningshelikopteranskaffelsen (0,5 mrd. kroner) og OPS-prosjekter på vei (0,4 mrd. kroner).

I anslag på regnskap for 2019 er renteutgiftene 0,5 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2019. Videre er anslaget for utgifter til dagpenger økt med 0,1 mrd. kroner sammenlignet med anslaget til RNB 2019, som innebærer en reduksjon fra Saldert budsjett 2019 på 0,9 mrd. kroner. I anslag på regnskap er det videre tatt høyde for Stortingets behandling av RNB 2019, samt forslag om bevilgningsendringer våren 2019 som ble fremmet etter RNB 2019. Det er videre innarbeidet oppdaterte anslag på enkelte områder, blant annet for utgiftene under folketrygden ekskl. dagpenger mv.

I Saldert budsjett 2019 ble det bevilget 4,3 mrd. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjøret i staten mv. dekkes ved reduksjon av bevilgningen under dette kapitlet. I nysalderingsproposisjonen som fremmes senere i høst, vil det bli gjort rede for fordelingen av lønnsoppgjøret på kapittel og post, og fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen under kap. 2309.

6.1.3 Folketrygdens inntekter, utgifter og finansieringsbehov

Folketrygdens inntekter og utgifter medregnes i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov i 2019, som fremkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2019 samtykket Stortinget i at finansieringsbehovet ble dekket.

I nysalderingsproposisjonen som legges frem senere i høst vil det bli fremmet forslag til vedtak

om folketrygdens finansieringsbehov i 2019 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

6.1.4 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket utgifter gir netto kontantstrøm fra virksomheten. Hva som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Tabell 6.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Endring fra Saldert budsjett 2019	Anslag på regnskap 2019
Inntekter SDØE	132,9	-19,0	113,9
- Utgifter SDØE	27,0	1,0	28,0
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	163,3	-30,4	132,9
+ Aksjeutbytte fra Equinor ASA	16,6	2,9	19,5
= Netto kontantstrøm	285,8	-47,6	238,3

Kilde: Finansdepartementet

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter. Inntektene anslås til 113,9 mrd. kroner i 2019, hvilket innebærer en reduksjon på 19 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2019. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, samt aksjeutbytte fra Equinor ASA. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 132,9 mrd. kroner, som er 30,4 mrd. kroner lavere enn anslaget i Saldert budsjett 2019. I motsatt retning trekker utbytteinntektene fra Equinor ASA, som øker med 2,9 mrd. kroner.

Petroleumsutgifter

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av SDØE. Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås til 28 mrd. kroner i 2019, som er 1 mrd. kroner høyere enn anslått i Saldert budsjett 2019.

Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond utland. Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 2019 anslås å bli 238,3 mrd. kroner. Det er 47,6 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2019.

Overføringen fra Statens pensjonsfond utland til å dekke statsbudsjettets oljekorrigerte budsjettunderskudd er i Saldert budsjett 2019 satt til 232,5 mrd. kroner. Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet for 2019 anslås nå til 232,7 mrd. kroner.

Anslaget for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2019 er fortsatt usikkert. I nysalderingsproposisjonen vil det bli lagt frem oppdaterte anslag for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2019 og eventuelt fremmet forslag om endret overføring fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet i 2019.

Kapitalen i Statens pensjonsfond utland anslås til 9 500 mrd. kroner ved utløpet av 2019, mens kapitalen i Statens pensjonsfond Norge anslås til 257,5 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 9 757,5 mrd. kroner ved utløpet av 2019.

Tabell 6.4 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2019

	Saldert budsjett 2019	Endring fra Saldert budsjett 2019	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2019
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	285,8	-47,6	238,3
- Overført til statskassen	232,5	0,2	232,7
+ Rente- og utbytteinntekter mv.	225,7	11,0	236,7
= Overskudd i Statens pensjonsfond	279,0	-36,8	242,3

Kilde: Finansdepartementet

6.1.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets finansieringsbehov bestemmes således av differansen mellom utlån mv. og tilbakebetalinger. I Saldert budsjett 2019 ble brutto finansieringsbehov anslått til 77,2 mrd. kroner. Brutto finansierings-

behov anslås nå til 73,9 mrd. kroner. Reduksjonen i utlån mv. fra saldert budsjett skyldes blant annet lavere avdrag på statsgjeld i 2019 enn lagt til grunn i saldert budsjett. I motsatt retning trekker blant annet at det i forbindelse med RNB 2019 ble foreslått økte utlån under Husbanken og i boliglånsordningen i Statens pensjonskasse. Reduksjonen i tilbakebetalinger mv. skyldes primært lavere avdrag på egenbeholdning av statsobligasjoner enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Tabell 6.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Inntekter/utgifter/balanse	Saldert budsjett 2019	Endring fra Saldert budsjett 2019	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2019
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 432,2	-45,0	1 387,2
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 664,7	-44,8	1 619,9
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-232,5	-0,2	-232,7
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	232,5	0,2	232,7
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	0,0
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	189,5	-6,7	182,7
7. Tilbakebetalinger mv.	112,3	-3,5	108,8
8. Utlån mv., netto (6-7)	77,2	-3,3	73,9
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	77,2	-3,3	73,9

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for første halvår 2019

Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2019. Regnskapstallene er sammenstilt med Saldert budsjett 2019. Tabellene i avsnittet viser også hvor stor andel av bevilgningen i Saldert budsjett 2019 som er regnskapsført. Endrede anslag og bevilgningsendringer vedtatt etter at budsjettet ble saldert i Stortinget i fjor høst, inngår således ikke i beregningene av hvil-

ken andel av bevilgningene som nå er regnskapsført.

6.2.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter

Statsregnskapet viser at det er regnskapsført inntekter på til sammen 793,3 mrd. kroner i perioden 1. januar – 30. juni 2019. Det tilsvarer 44,6 pst. av budsjetterte inntekter. Tabell 6.6 viser hvordan inntektene fordeler seg etter art.

Tabell 6.6 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Regnskap per 30.06.2019	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsinntekter (Salg av varer og tjenester) (postene 1–29)	132,2	67,3	51,0
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	25,5	12,9	50,5
Overføringer fra andre (postene 50–89)	1 507,1	658,3	43,7
Tilbakebetalinger mv. (postene 90–99)	112,3	54,8	48,8
Sum inntekter	1 777,0	793,3	44,6

Kilde: Finansdepartementet

Per 30. juni 2019 er det regnskapsført utgifter på til sammen 857 mrd. kroner. Det utgjør 46,2 pst.

av bevilgningene. Tabell 6.7 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 6.7 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2019	Regnskap per 30.06.2019	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsutgifter (postene 1–29)	176,3	84,7	48,0
Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49)	76,0	32,2	42,4
Overføringer til andre (postene 50–89)	1 412,4	611,7	43,3
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99)	189,5	128,4	67,8
Sum utgifter	1 854,2	857,0	46,2

Kilde: Finansdepartementet

6.2.2 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

juni 2019. Det tilsvarer 46,9 pst. av netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten slik denne ble anslått i Saldert budsjett 2019.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten utgjør 134 mrd. kroner i perioden 1. januar – 30.

Tabell 6.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2019	Regnskap per 30.06.2019	Mrd. kroner Regnskap i pst. av bevilgning
Inntekter SDØE	132,9	71,4	53,7
- Utgifter SDØE	27,0	12,1	44,8
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	163,3	65,2	39,9
+ Aksjeutbytte fra Equinor ASA	16,6	9,5	57,3
= Netto kontantstrøm	285,8	134,0	46,9

Kilde: Finansdepartementet

6.2.3 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

detaljer vedrørende statsregnskapet for første halvår 2019 vises det til tabellene i vedlegg 3.

Regnskapet per 30. juni 2019 viser et brutto finansieringsbehov på 73,6 mrd. kroner. For nærmere

Tabell 6.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Inntekter/utgifter/balanse	Saldert budsjett 2019	Regnskap per 30.06.2019	Mrd. kroner Regnskap i pst. av bevilgning
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 432,2	738,5	51,6
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 664,7	728,6	43,8
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-232,5	9,9	-4,2
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	232,5	-9,9 ¹	-4,2
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	189,5	128,4	67,8
7. Tilbakebetalinger mv.	112,3	54,8	48,8
8. Utlån mv., netto (6-7)	77,2	73,6	95,4
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	77,2	73,6	95,4

¹ Teknisk satt til å motsvare overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland. Overføring fra Statens pensjonsfond utland blir endelig fastsatt og ført i forbindelse med nysalderingen av 2019-budsjettet.

Kilde: Finansdepartementet

7 Statens lånebehov

7.1 Fullmakt til å ta opp statslån o.a.

Statens lånebehov for 2020 følger av forslaget til statsbudsjett for 2020. Det blir lagt opp til at finansieringsbehovet i hovedsak blir dekket ved opptak av nye, langsiktige lån innenlands. Av hensyn til markedet for statspapirer legges det normalt opp til å søke å jevne ut den langsiktige opplåningen over flere år. For 2020 er det foreslått en fullmakt på 75 mrd. kroner for opptak av nye, langsiktige lån.

Statens kortsiktige opplåning i markedet skjer ved salg av statskasseveksler, som er papirer med løpetid på inntil tolv måneder. For 2020 er det foreslått en ramme på 100 mrd. kroner for utestående volum i kortsiktige markedslån. Det er 25 mrd. kroner lavere enn rammen for 2019.

For andre kortsiktige lån ber regjeringen om en fullmakt der det ikke blir satt noen konkret beløpsgrense. Regjeringen ber i tillegg om at den

generelle fullmakten til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler blir videreført. Det bes også om fullmakt til å gjennomføre sikkerhetsplasseringer knyttet til slike avtaler.

Dette er omtalt nærmere i avsnitt 7.3, og forslagene er sammenfattet i tabell 7.3.

Det vises også til generell omtale av statsgjeldsforvaltningen i Meld. St. 1 (2019–2020) *Nasjonalbudsjettet 2020*. Dersom Stortinget vedtar de fullmaktene det her bes om, vil Finansdepartementet gi Norges Bank fullmakt til å dekke lånebehovet og eventuelt inngå derivatavtaler.

7.2 Sammensetningen av statsgjelden

Tabell 7.1 viser størrelsen på og sammensetningen av statens bruttogjeld ved utgangen av de to siste årene og første halvår i 2019.

Tabell 7.1 Sammensetningen av statsgjelden (i mill. kroner)

	31.12.17	31.12.18	30.06.19
Langsiktige lån ¹	390 000	400 101	380 000
Kortsiktige markedspapirer ²	74 000	66 000	58 000
Andre kortsiktige lån ³	58 047	57 768	58 238
Statsgjelden	522 047	523 869	496 238
Memo:			
Rentebytteavtaler			59 500

¹ Lån med lengre løpetid enn ett år.

² Lån med løpetid inntil ett år.

³ Kontolån fra statsinstitusjoner mv.

Kilde: Finansdepartementet

Statsgjelden består av langsiktige lån, kortsiktige markedspapirer og andre kortsiktige lån. Staten dekker behovet for langsiktig finansiering ved å selge statsobligasjoner i det innenlandske markedet gjennom auksjoner. Den kortsiktige opplåningen i markedet skjer gjennom salg av statskasseveksler i auksjoner. Statskasseveksler er omsette-

lige lån uten kupongrente, hvor avkastningen er knyttet til underkursen de blir lagt ut til. Andre, kortsiktige lån omfatter alminnelige kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond, samt eventuelle kontolån fra institusjoner som i særskilte tilfeller kan pålegges å plassere overskuddslikviditet som kontolån til staten.

7.3 Statens lånebehov og behovet for lånefullmakter i 2020

I tråd med lov om Statens pensjonsfond blir det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet foreslått dekket ved en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Avdrag på statsgjelden, netto

utlån og kapitalinnskudd til statsbankene mv. blir dekket ved nye låneopptak og/eller ved å trekke på statens kontantbeholdning. Staten har ut fra forslaget i denne proposisjonen et brutto finansieringsbehov på 10,1 mrd. kroner i 2020, jf. tabell 7.2.

Tabell 7.2 Statens finansieringsbehov i 2019 og 2020 (i mrd. kroner)

	Saldert budsjett 2019	Gul bok 2020
A Oljekorrigert overskudd på statsbudsjettet	-232,5	-241,7
B Overført fra Statens pensjonsfond utland	232,5	241,7
C Overskudd før lånetransaksjoner (A + B)	0,0	0,0
D Utlån til statsbankene, aksjetegning o.l., netto	0,6	10,1
E Statens netto finansieringsbehov (D – C)	0,6	10,1
F Gjeldsavdrag ¹	76,5	0,0
Statens brutto finansieringsbehov (E + F)	77,2	10,1

¹ Dette gjelder avdrag på langsiktige statslån.

Kilde: Finansdepartementet

Når en vurderer statens lånebehov i markedet, tar Finansdepartementet normalt utgangspunkt i statens finansieringsbehov, jf. tabell 7.2. Videre tas det hensyn til virkningen av statens transaksjoner på likviditeten i pengemarkedet. Pengemarkedet blir tilført likviditet når staten betaler avdrag på gjelden eller øker netto utlån fra statsbankene, mens opptak av statslån inndrar likviditet fra markedet. Det er et mål at statens transaksjoner over tid ikke skal endre den samlede likviditeten i pengemarkedet.

Siden underskuddet på statsbudsjettet blir dekket ved en overføring fra Statens pensjonsfond utland, påvirker ikke statsbudsjettet den samlede likviditeten i pengemarkedet. Samtidig påvirker enkelte poster på statsbudsjettet ikke likviditeten i pengemarkedet direkte, selv om de påvirker balansen på statsbudsjettet og størrelsen på statens kontantbeholdning. Det gjelder blant annet

renter og overføringer fra Norges Bank. Når statens kapitaltransaksjoner samlet sett ikke skal påvirke likviditeten i pengemarkedet, må det korrigeres for slike poster. Det må også korrigeres for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men som ikke har likviditetseffekt, som innskudd i fond. For 2020 er det samlet sett beregnet at disse postene vil øke behovet for likviditetsinndragning med om lag 15 mrd. kroner netto. Et likviditetsjustert finansieringsbehov blir dermed på om lag 25 mrd. kroner.

Tabell 7.3 gir en samlet oversikt over gjeldende lånefullmakter for 2019 og forslag til nye fullmakter for 2020. I tillegg ber regjeringen om at fullmakten til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler blir videreført, og at det gis fullmakt til å foreta sikkerhetsplasseringer hos motparter i rentebytteavtaler.

Tabell 7.3 Fullmakt til å ta opp statslån i 2020 (i mill. kroner)

	Fullmakt for 2019	Utnyttet per 30.06.19	Forslag til fullmakt for 2020
Nye langsiktige lån	75 000	44 000	75 000
Kortsiktige markedslån	125 000	58 000	100 000
Andre kortsiktige lån	Ubegrenset	58 238	Ubegrenset

Kilde: Finansdepartementet

7.3.1 Fullmakt til å ta opp langsiktige lån i 2020

Statens lånebehov blir dekket ved å ta opp nye, langsiktige lån innenlands. Finansdepartementet legger normalt opp til å søke å jevne ut opptakene av langsiktige lån. Formålet er at store svingninger i finansieringsbehovet fra ett år til det neste ikke skal slå ut tilsvarende på opplåningstakten. I 2020 er det ikke forfall av langsiktige obligasjonslån, mens det i 2021 er forfall av et lån med utestående volum per 1. september 2019 på 88 mrd. kroner. Det tas sikte på å finansiere om lag halvparten av dette forfallet i løpet av 2020. En slik strategi vil innebære at behovet for nye langsiktige lån i 2020 blir i overkant av 40 mrd. kroner høyere enn det som følger direkte av det likviditetsjusterte finansieringsbehovet. Ønsket om utjevning av låneopptakene kan begrense dette. Et samlet anslag på opplåningen i 2020 er om lag 50 mrd. kroner.

For å ta hensyn til usikkerhet og at det ikke er ønskelig at fullmakten blir for liten, er det ønskelig med en lånefullmakt som er noe høyere enn planlagt opplåning. Regjeringen ber på denne bakgrunn om at fullmakten for 2020 til å ta opp nye langsiktige lån innenlands blir satt til 75 mrd. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Dette tilsvarer fullmakten for 2019.

7.3.2 Fullmakt til å ta opp kortsiktige markedslån i 2020

Fullmakten under kortsiktige markedslån er utformet som en ramme for maksimalt utestående beløp. Regjeringen ber om at fullmakten til å ha utestående kortsiktige markedslån blir satt til 100 mrd. kroner i 2020, jf. forslag til romertallsvedtak. Dette er 25 mrd. kroner lavere enn fullmakten for 2019. Utstedelsen av statskasseveksler er noe redusert, slik at behovet for fullmakter er lavere enn tidligere.

7.3.3 Fullmakt til å ta opp andre kortsiktige lån i 2020 mv.

Fullmakten for andre kortsiktige lån omfatter alminnelige kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond samt eventuelle kontolån fra institusjoner som kan pålegges å plassere overskuddslikvi-

ditet som kontolån til staten. Fullmakten omfatter også eventuelle plasseringer som er gitt som sikkerhet fra motparter i rentebytteavtaler. Størstedelen av andre kortsiktige lån er innskudd fra operatørbanken for skattebetalingsordningen.

Lånene under denne fullmakten er gjeld av en slik karakter at en ikke bør fastsette en beløpsgrense. Det foreslås at Finansdepartementet for 2020 får fullmakt til å ta imot slike plasseringer som kontolån uten at det blir satt en beløpsgrense, jf. forslag til romertallsvedtak. Da unngår en at staten ev. må avvise innskudd fordi fullmakten ikke er stor nok.

7.3.4 Fullmakt til å inngå derivater mv.

I gjeldsforvaltningen brukes rentebytteavtaler for å styre rentebindingen på gjelden sammenlignet med det som følger direkte av en strategi der opplåningen spres på løpetider fra null til ti år. Rentebytteavtaler gir staten fleksibilitet til å endre den gjennomsnittlige rentebindingen på gjeldsporteføljen uten at selve opplåningen blir endret.

Det følger av statens avtaler med motpartene i rentebytteavtalene at motparten må innbetale kontantsikkerhet på konto i Norges Bank dersom rentebytteavtalene har en netto markedsverdi i statens favør som er over avtalte terskelnivåer. Dette reduserer statens risiko for tap hvis en motpart får betalingsproblemer. Det er i dag ikke et krav etter avtalene at staten innbetaler slik kontantsikkerhet til motpartene. Norges Bank har anbefalt at avtalene reforhandles slik at også staten vil måtte betale sikkerhet. Slike tosidige avtaler er markedspraksis mellom banker, og etter hvert også for statsgjeldforvaltere. Innskudd som sikkerhetsstillelse skiller seg fra vanlige bankinnskudd ved at det potensielle tapet er svært begrenset. Volumet av sikkerhetsstillelsen vil være lik markedsverdien av rentebytteavtalene, slik at netto markedsverdi av stilt sikkerhet tillagt rentebytteavtaler er null.

Finansdepartementet har bedt Norges Bank vurdere om hovedstyret bør fastsette en øvre ramme for sikkerhetsplasseringer, forutsatt Stortingets tilslutning til at slike kan gjennomføres.

Det bes om fullmakt til å inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler samt å gjennomføre sikkerhetsplasseringer knyttet til slike i 2020, jf. forslag til romertallsvedtak.

8 Omtale av særskilte saker

8.1 Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen

Regjeringen bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. For å hente ut potensialet må det stilles klare krav om mindre byråkrati og mer igjen for skattebetalernes penger.

Regjeringen innførte derfor fra budsjettåret 2015 avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) som en fast del av budsjettarbeidet. I Granavolden-plattformen viser regjeringen til at offentlig sektor må vise omstillingsevne og -vilje, og at tiltak for å effektivisere og avbyråkratisere offentlig sektor må gjennomføres. Reformen gir insentiver til mer effektiv statlig drift og skaper handlingsrom for å sikre velferden, investere i utdanning og kunnskap og styrke samarbeid, politi og forsvar.

Den årlige overføringen settes til 0,5 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet. Samlet sett er økningen av handlingsrommet som følge av reformen beregnet til vel 1,7 mrd. kroner i 2020.

Regjeringen forutsetter at alle statlige virksomheter gjennomfører tiltak for å bli mer effektive. Reformen gir et desentralt ansvar og et viktig insentiv for statlige virksomheter og virksomhetsledere til å gjennomføre systematisk effektiviseringsarbeid i et flerårig perspektiv. Reformen omfatter også sektorer som er politisk prioritert. Det er ikke mindre viktig å ha effektiv ressursbruk i prioriterte sektorer.

Kravet gjelder alle statlige virksomheter som mottar driftsbevilgninger fra statsbudsjettet. Nettobudsjetterte virksomheter som universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner er inkludert i reformen. I tillegg er spesialisthelse-tjenestene med. Driftsresultatene i statlig forretningsdrift holdes utenfor.

Driftsutgiftene til departementer og etater hvor deler av virksomheten finansieres av gebyrer er inkludert. For disse virksomhetene stilles det krav om at tiltak for mindre byråkrati og mer igjen for pengene skal komme publikum til gode.

For å oppnå en varig effekt må tiltakene være en del av en planlagt prosess. Reformen inngår som en fast del av budsjettarbeidet.

8.2 Andre saker

8.2.1 Fullmakt om utvidet innsparingsperiode ved investeringer

Ved behandlingen av Gul bok 2017 vedtok Stortinget en prøveordning med utvidet innsparingsperiode ved gjennomføring av investeringer.

Forslaget var en oppfølging av NOU 2015: 14 *Bedre beslutningsgrunnlag, bedre styring* der det bl.a. ble foreslått å utvide forvaltningens investeringsfullmakter. Begrunnelsen var at fullmakten kan bidra til god likviditetsstyring og rasjonell fremdrift og at ordningen bør utvides til for eksempel fem år, med en lengre periode for investering og gevinstrealisering før tilbakebetaling starter opp.

Prøveordningen ble iverksatt ved kongelig resolusjon 13. januar 2017 og Finansdepartementets rundskriv R-110 om fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet. Det ble presisert at med investeringsformål menes også IKT-baserte tjenester og systemer i tillegg til bygningsmessige arbeider og utstyrsanskaffelser. Prøveordningen innebærer to års «avdragsfrihet» ved at innsparingen først må starte i år tre etter at investeringen er gjort. Med mindre prøveordningen gjøres permanent eller forlenges, vil det ordinære kravet til tre års innsparing gjelde ved bruk av fullmakten fra 2020.

Bruken av fullmakten er tatt inn som tilleggsinformasjon i hjemmelsoversikten som viser fullmakt til å overskride bevilgningen i den årlige stortingsmeldingen om statsregnskapet, Meld. St. 3. Denne viser at fullmakten så langt bare er benyttet i et fåtall tilfeller.

Den beskjedne bruken av fullmakten så langt kan ha sammenheng med at det tar en viss tid fra ikrafttredelse til anvendelse.

Utvidet fullmakt har nå vært gjeldende for to hele budsjetterminer (2017 og 2018) og anvendte fullmakter i 2017 skal senest være spart inn i 2022.

Grunnlaget for å vurdere om fem års innsparingsperiode bør gjøres permanent er foreløpig begrenset. Finansdepartementet foreslår derfor at prøveperioden forlenges med ytterligere tre år. En slik forlengelse gir mulighet til å høste ytterligere erfaringer og følge de første prosjektene frem til ferdig gjennomføring og innsparing. En vil da også se om bruken av fullmakten øker over tid.

Finansdepartementet foreslår derfor en ny romertallsfullmakt om å forlenge prøveordningen med innsparingsperiode på fem år, jf. forslag til romertallsfullmakt. Dersom Stortinget vedtar fullmakten, vil Finansdepartementet fremme en oppdatert kongelig resolusjon som iverksetter forlengelsen.

8.2.2 Statlige regnskapsstandarder (SRS)

I Gul bok 2017 ble det redegjort for oppfølgingen av NOU 2015:14 og Børnerutvalgets forslag om å gjøre de statlige regnskapsstandardene obligatoriske for alle statlige virksomheter. Det ble lagt opp til at det skulle arbeides videre med tiltak for forenkling, effektivisering og publisering for å øke nytten og redusere kostnadene forbundet med periodisering og bruk av SRS i virksomhetene. Det ble ikke tatt stilling til om SRS skulle gjøres obligatorisk på virksomhetsnivå, men lagt opp til at det skulle foretas en ny vurdering innen tre år når forenklingstiltak var gjennomført.

I slutten av juni 2019 leverte Direktoratet for økonomistyring (DFØ) sin anbefaling etter gjennomførte forenklingstiltak. DFØ tilrår nå å gjøre SRS obligatorisk for alle statlige virksomheter med en innføringsperiode på fem år. DFØ begrunner blant annet tilrådingen med at et regnskap etter SRS gir best grunnlag for å vurdere om ressursbruken er effektiv i den enkelte virksomhet og at kostnadene ved å føre og utarbeide et regnskap etter SRS er redusert og nytten økt.

Finansdepartementet vil sende DFØs anbefaling på departementshøring høsten 2019 og tar sikte på å komme tilbake til saken i Gul bok 2021.

8.2.3 Tydeliggjøring av innholdet i mellomværendet med statskassen

I Gul bok 2017 og 2018 ble det informert om arbeidet med å foreslå normering av regler for regnskapsmessig håndtering av mellomværendet med statskassen og for refusjoner mellom statlige virksomheter.

Mellomværendet viser om en statlig virksomhet eller regnskapsførende statlig ordning har penger til gode fra statskassen eller skylder pen-

ger til statskassen. Statsbudsjettet og statsregnskapet følger som hovedregel kontantprinsippet. Mellomværendet med statskassen er et uttrykk for enkelte, tillatte unntak fra kontantprinsippet, men hva som kan inngå i mellomværendet har ikke vært tydelig nok regulert i økonomiregelverket.

Forslag til normerte regler ble sendt på høring til departementene og Riksrevisjonen høsten 2017. Høringen gav gode, supplerende innspill som det har vært nødvendig å vurdere nærmere før en definerer hva som kan inngå i mellomværendet.

Etter høringen vurderte Finansdepartementet at iverksettningstidspunktet for regulering av mellomværendet og for refusjoner først bør skje med virkning fra budsjettåret 2020, ettersom det for noen virksomheter vil være behov for enkelte budsjett- og regnskapstekniske tilpasninger.

Finansdepartementet har fulgt opp forslagene til regelverksendringer i forberedelsene til statsbudsjettet for 2020. Nye regler tas formelt inn i det statlige økonomiregelverket høsten 2019, med virkning fra budsjettåret 2020.

Det tas i bestemmelsene om økonomistyring i staten inn en klargjøring av sammenhengen mellom kontantprinsippet og at det kan oppstå et mellomværende med statskassen. Det vil fremgå av omtalen at det skal gjøres enkelte unntak fra kontantprinsippet i tråd med Finansdepartementets rundskriv R-101 *Statens kontoplan for statsbudsjettet og statsregnskapet*. Andre unntak i enkeltsaker krever uttrykkelig vedtak av Stortinget. Det foreslås derfor i statsbudsjettet for 2020 flere nye romertallsfullmakter med slike vedtak. Det vises til forslag til romertallsvedtak under det enkelte departement.

I bestemmelsene om økonomistyring i staten er det videre klargjort at det skal gjøres enkelte unntak fra bruttoprinsippet i tråd med Finansdepartementets rundskriv R-101. Dette gjelder ved innbetalinger ved refusjoner av utlegg og utgiftsdeling. Slike innbetalinger skal nettoføres, dvs. føres som en utgiftsreduksjon. Virkningstidspunktet for denne endringen settes til 2021 slik at eventuelle budsjettmessige konsekvenser kan innarbeides i statsbudsjettet 2021.

8.2.4 Fullmakt om utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn i 2020

Direktoratet for økonomistyring (DFØ) leverer lønns- og regnskapstjenester til en stor del av statsforvaltningen. Etter ønske fra brukerne har DFØ nå varslet en teknisk omlegging av utbeta-

lingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn fra 2020. Omleggingen innebærer at slike utbetalinger kan utbetales raskere enn i dag, og fremskyndes og belastes en regnskapsperiode tidligere. En konsekvens av dette er at 2020-regnskapet, som en engangseffekt, vil inneholde 13 måneders utbetalinger siden november-utbetalingen vil komme i desember fremfor januar neste år.

Finansdepartementet er positiv til en mer effektiv utbetalingsløsning for brukerne, men ser at engangseffekten av den tekniske omleggingen i 2020 vil gi økt belastning i bevilgningsregnskapet.

Omleggingen er begrenset til statlige virksomheter som får levert lønnstjenester av DFØ. Det er vanskelig å anslå et nøyaktig tall for virkningen i 2020 nå. For nettobudsjetterte virksomheter har omleggingen kun en likviditetseffekt knyttet til fremskyndet betaling og denne vil dekkes av virksomhetenes likviditetsbeholdning. Disse virksomhetene fører periodisert virksomhetsregnskap etter de statlige regnskapsstandardene (SRS), og endret utbetalingstakt vil ikke påvirke avlagt regnskap/resultat for 2020. For bruttobudsjetterte virksomheter vil den tekniske omleggingen isolert sett føre til noe økte utgifter i 2020.

Finansdepartementet foreslår derfor en romertallsfullmakt for å håndtere den tekniske omleggingen av overtid, mv. i 2020, jf. forslag til romertallsfullmakt. Fullmakten innebærer følgende:

1. Berørte statlige virksomheter gis fullmakt til å overskride bevilgningen i 2020 tilsvarende engangseffekten knyttet til omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ.
2. Det kan tas hensyn til engangseffekten ved beregning av overføring av ubrukt driftsbevilgning fra 2020 til 2021 slik at overført, ubrukt bevilgning ikke blir redusert.

Bruttobudsjetterte virksomheter har fullmakt til å overføre ubrukt driftsbevilgning til neste år, begrenset til maksimalt 5 prosent av årets bevilgning. Med en fullmakt som foreslått vil engangseffekten øke statens samlede utgifter noe i regnskapet i 2020, men vil ikke påvirke overført, ubrukt driftsbevilgning til 2021 og dermed heller ikke disponibel bevilgning for berørte virksomheter i 2020 eller 2021. Ordningen vil være arbeidsbesparende ved at Finansdepartementet innhenter en samlet, regnskapsbasert oversikt fra DFØ over faktisk utbetalt beløp for den enkelte virksomhet for november 2020.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
statsbudsjettet 2020.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet 2020 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet for
budsjettåret 2020**

I

Kap. Post		Kroner	Kroner
	Utgifter:		
Det kongelige hus			
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen:		
1	Apanasje	12 528 000	
50	Det kongelige hoff	218 137 000	
51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	50 000 000	280 665 000
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen:		
1	Apanasje	10 427 000	10 427 000
	Sum Det kongelige hus		<u>291 092 000</u>
Regjering			
20	Statsministerens kontor:		
1	Driftsutgifter	123 500 000	123 500 000
21	Statsrådet:		
1	Driftsutgifter	207 800 000	207 800 000
24	Regjeringsadvokaten:		
1	Driftsutgifter	108 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 400 000	122 500 000
	Sum Regjering		<u>453 800 000</u>
Stortinget og tilknyttede organ			
41	Stortinget:		
1	Driftsutgifter	973 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	139 600 000	
50	Sannhets- og forsoningskommisjonen	10 000 000	
70	Tilskudd til partigruppene	197 000 000	
72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstitutt bibliotek	1 500 000	
73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	15 500 000	
74	Reisetilskudd til skoler	5 300 000	1 345 800 000
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret:		
1	Driftsutgifter	7 500 000	7 500 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen:		
1	Driftsutgifter	91 100 000	91 100 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:		
1	Driftsutgifter	26 000 000	26 000 000
45	Norges institusjon for menneskerettigheter:		
1	Driftsutgifter	25 700 000	25 700 000
51	Riksrevisjonen:		
1	Driftsutgifter	550 100 000	
75	Internasjonale organisasjoner og nettverk	27 000 000	577 100 000
	Sum Stortinget og tilknyttede organ		<u>2 073 200 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Høyesterett			
61	Høyesterett:		
1	Driftsutgifter	116 138 000	116 138 000
	Sum Høyesterett	<u>116 138 000</u>	<u>116 138 000</u>
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenrikspolitikken			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	2 334 217 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 595 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	22 858 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	1 120 000	
71	Hjelp til norske borgere i utlandet	190 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet	360 000	2 372 340 000
103	Regjeringens representasjon:		
1	Driftsutgifter	47 428 000	47 428 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	10 140 000	10 140 000
	Sum Administrasjon av utenrikspolitikken	<u>2 429 908 000</u>	<u>2 429 908 000</u>
Utenriksformål			
115	Næringsfremme, kultur og informasjon:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og 71</i>	12 847 000	
70	Kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	27 860 000	
71	Næringsfremme, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	7 820 000	48 527 000
116	Internasjonale organisasjoner:		
70	Pliktige bidrag	1 497 132 000	
90	Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB)	190 000 000	
91	Kortsiktig overgangslån til Somalia	3 135 000 000	4 822 132 000
117	EØS-finansieringsordningene:		
77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	2 526 000 000	
78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021, <i>kan overføres</i>	1 931 000 000	4 457 000 000
118	Utenrikspolitiske satsinger:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70, 71, 72 og 73</i>	77 942 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Nordområdetiltak, samarbeid med Russland og atomsikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	259 734 000	
71	Globale sikkerhetsspørsmål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	12 974 000	
72	Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	28 428 000	
73	Klima, miljøtiltak og hav mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	27 434 000	
74	Forskning, dialog og menneskerettigheter mv.	53 355 000	459 867 000
	Sum Utenriksformål		<u>9 787 526 000</u>

Forvaltning av utviklingssamarbeidet

140	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	1 640 558 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	156 020 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>33 810 000</u>	1 830 388 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad):		
1	Driftsutgifter	284 425 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	<u>23 271 000</u>	307 696 000
144	Norsk senter for utvekslingssamarbeid (Norec):		
1	Driftsutgifter	54 464 000	
70	Uttekslingsordninger, <i>kan overføres</i>	<u>145 811 000</u>	200 275 000
	Sum Forvaltning av utviklingssamarbeidet		<u>2 338 359 000</u>

Utviklingssamarbeidet

150	Humanitær bistand:		
70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	4 831 700 000	
71	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	300 000 000	
72	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	<u>380 000 000</u>	5 511 700 000
151	Fred, sikkerhet og globalt samarbeid:		
70	Fred og forsoning, <i>kan overføres</i>	435 900 000	
71	Globale sikkerhetsspørsmål og nedrustning, <i>kan overføres</i>	287 700 000	
72	Stabilisering av land i krise og konflikt, <i>kan overføres</i>	835 390 000	
73	FN og globale utfordringer, <i>kan overføres</i>	311 514 000	
74	Pliktige bidrag til FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	<u>304 690 000</u>	2 175 194 000
152	Menneskerettigheter:		
70	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	660 277 000	
71	FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR), <i>kan overføres</i>	<u>165 000 000</u>	825 277 000
159	Regionbevilgninger:		
70	Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i>	682 807 000	
71	Europa og Sentral-Asia, <i>kan overføres</i>	809 774 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Afghanistan, <i>kan overføres</i>	550 000 000	
75	Afrika, <i>kan overføres</i>	1 090 584 000	
76	Asia, <i>kan overføres</i>	80 328 000	
77	Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	103 350 000	3 316 843 000
160	Helse:		
70	Helse, <i>kan overføres</i>	3 410 686 000	
71	Verdens helseorganisasjon (WHO), <i>kan overføres</i>	225 500 000	
72	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	60 000 000	3 696 186 000
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid:		
70	Utdanning, <i>kan overføres</i>	2 570 150 000	
71	Forskning, <i>kan overføres</i>	208 846 000	
72	Kunnskapsbanken og faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	888 714 000	3 667 710 000
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi:		
70	Næringsutvikling og handel, <i>kan overføres</i>	461 200 000	
71	Matsikkerhet, fisk og landbruk, <i>kan overføres</i>	1 191 966 000	
72	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	867 000 000	
73	Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC), <i>kan overføres</i>	160 000 000	
75	Norfund - tapsavsetning	480 000 000	
95	Norfund - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	1 365 000 000	4 525 166 000
163	Klima, miljø og hav:		
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
70	Miljø og klima, <i>kan overføres</i>	1 392 542 000	
71	Bærekraftige hav og tiltak mot marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	517 967 000	1 925 509 000
164	Likestilling:		
70	Likestilling, <i>kan overføres</i>	324 019 000	
71	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women), <i>kan overføres</i>	100 000 000	
72	FNs befolkningsfond (UNFPA)	530 000 000	
73	Sårbare grupper, <i>kan overføres</i>	466 000 000	1 420 019 000
170	Sivilt samfunn:		
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	2 028 471 000	2 028 471 000
171	FNs utviklingsarbeid:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	615 000 000	
71	FNs barnefond (UNICEF)	410 000 000	
72	Andre tilskudd (FN), <i>kan overføres</i>	167 700 000	1 192 700 000
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	1 086 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	869 000 000	
72	Strategisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	139 000 000	
73	Gjeldslette, <i>kan overføres</i>	326 500 000	2 420 500 000
179	Flyktningiltak i Norge:		
21	Spesielle driftsutgifter	718 575 000	718 575 000
	Sum Utviklingssamarbeidet		33 423 850 000
	Sum Utenriksdepartementet		47 979 643 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kunnskapsdepartementet			
Administrasjon			
200	Kunnskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	389 977 000	
21	Spesielle driftsutgifter	16 712 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 012 000	409 701 000
201	Analyse og kunnskapsgrunnlag:		
21	Spesielle driftsutgifter	216 285 000	216 285 000
	Sum Administrasjon		625 986 000
Grunnopplæringen			
220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	364 427 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	205 059 000	
70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	70 549 000	640 035 000
221	Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene:		
1	Driftsutgifter	15 913 000	15 913 000
222	Statlige skoler og fjernundervisningstjenester:		
1	Driftsutgifter	136 065 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 964 000	138 029 000
225	Tiltak i grunnopplæringen:		
1	Driftsutgifter	23 611 000	
21	Spesielle driftsutgifter	109 614 000	
60	Tilskudd til landslinjer	240 373 000	
63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	80 107 000	
64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	62 111 000	
65	Rentekompensasjon for skole- og svømme- anlegg, <i>kan overføres</i>	248 556 000	
66	Tilskudd til skoleturer i forbindelse med handlingsplan mot antisemittisme	15 480 000	
67	Tilskudd til opplæring i kvensk eller finsk	8 967 000	
68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	292 537 000	
74	Prosjekttilskudd	9 437 000	
75	Grunntilskudd	86 687 000	1 177 480 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 270 426 000	
22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 543 467 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	57 400 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
61	Tilskuddsordning til veiledning for nyutdannede nytilsatte lærere	61 920 000	
63	Forskning på effektene av økt lærertetthet	50 687 000	
64	Programfinansiering av 0-24-samarbeidet	39 310 000	
71	Tilskudd til vitensentre	82 705 000	3 105 915 000
227	Tilskudd til særskilte skoler:		
63	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	41 467 000	
78	Tilskudd	168 654 000	210 121 000
228	Tilskudd til frittstående skoler mv.:		
70	Frittstående grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	2 873 533 000	
71	Frittstående videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 678 612 000	
72	Frittstående skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	169 916 000	
73	Frittstående grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	124 389 000	
74	Frittstående videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	23 235 000	
75	Frittstående skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	347 299 000	
76	Andre frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	34 671 000	
77	Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	28 288 000	
78	Kompletterende undervisning	23 004 000	
79	Toppidrett	48 808 000	
81	Elevutveksling til utlandet	2 122 000	
82	Kapital- og husleietilskudd til friskoler	66 218 000	5 420 095 000
230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem:		
1	Driftsutgifter	676 395 000	
21	Spesielle driftsutgifter	35 088 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 414 000	720 897 000
	Sum Grunnopplæringen		11 428 485 000

Barnehager

231	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	464 683 000	
60	Tilskudd til bemanningsnorm i barnehage	111 210 000	
63	Tilskudd til tiltak for å styrke den norsk-språklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage	144 549 000	
66	Tilskudd til økt barnehagedeltakelse for minoritetsspråklige barn	17 342 000	
70	Tilskudd til svømming i barnehagene	69 993 000	807 777 000
	Sum Barnehager		807 777 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Høyere yrkesfaglig utdanning			
240	Fagskoler:		
60	Driftstilskudd til fagskoler	782 138 000	
61	Utviklingsmidler til fagskoler	43 204 000	825 342 000
241	Felles tiltak for fagskoler:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 893 000	30 893 000
242	Norges grønne fagskole - Vea:		
1	Driftsutgifter	30 299 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 271 000	31 570 000
	Sum Høyere yrkesfaglig utdanning		887 805 000
Kompetansepolitikk og livslang læring			
251	22. juli-senteret:		
1	Driftsutgifter	11 723 000	11 723 000
253	Folkehøyskoler:		
70	Tilskudd til folkehøyskoler	950 766 000	
71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	5 377 000	
72	Tilskudd til Nordiska folkhögskolan	686 000	956 829 000
254	Studieforbund mv.:		
70	Tilskudd til studieforbund	209 641 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	13 236 000	222 877 000
255	Tilskudd til freds- og menneskerettighets- sentre:		
75	Det europeiske Wergelandsenteret	10 740 000	
77	Tilskudd til freds- og menneskerettighetssentre	97 711 000	108 451 000
256	Kompetanse Norge:		
1	Driftsutgifter	104 369 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 814 000	113 183 000
257	Kompetansepluss:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	174 334 000	174 334 000
258	Tiltak for livslang læring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	233 376 000	233 376 000
	Sum Kompetansepolitikk og livslang læring		1 820 773 000
Høyere utdanning og forskning			
260	Universiteter og høyskoler:		
50	Statlige universiteter og høyskoler	36 902 096 000	
70	Private høyskoler	1 686 038 000	38 588 134 000
270	Studentvelferd:		
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	822 442 000	822 442 000
271	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen:		
1	Driftsutgifter	174 821 000	
21	Spesielle driftsutgifter	10 000	174 831 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
272	Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning:		
50	Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning	601 000 000	601 000 000
273	Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning:		
50	Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning	164 495 000	164 495 000
274	Universitetssenteret på Svalbard:		
70	Tilskudd til Universitetssenteret på Svalbard	139 842 000	139 842 000
275	Tiltak for høyere utdanning og forskning:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	179 803 000	
45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 514 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	97 304 000	286 621 000
284	De nasjonale forskningsetiske komiteene:		
1	Driftsutgifter	19 303 000	19 303 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 830 078 000	
53	Sektorovergripende og strategiske satsinger	1 408 881 000	
54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	791 409 000	
55	Virksomhetskostnader	783 617 000	4 813 985 000
286	Regionale forskningsfond:		
60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	189 119 000	189 119 000
287	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter:		
57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	218 120 000	218 120 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	141 073 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	288 845 000	
73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, <i>kan overføres</i>	2 390 128 000	
74	EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett	646 902 000	
75	UNESCO-kontingent	24 944 000	
76	UNESCO-formål	4 109 000	3 496 001 000
289	Vitenskapelige priser:		
51	Holbergprisen	17 341 000	
71	Abelprisen	16 288 000	
72	Kavliprisen	11 340 000	44 969 000
	Sum Høyere utdanning og forskning		49 558 862 000

Integrering og mangfold

290	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	292 960 000	292 960 000
291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 512 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 530 000	
50	Norges forskningsråd	7 210 000	
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	7 545 633 000	
61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 714 150 000	
62	Kommunale innvandrertiltak	225 011 000	
70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 284 000	
71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	124 443 000	
72	Statsautorisasjonsordningen for tolker mv.	8 103 000	
73	Tilskudd	20 114 000	9 765 990 000
292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 268 000	
22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	31 420 000	
60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunns- kunnskap for voksne innvandrere	1 234 850 000	1 346 538 000
	Sum Integrering og mangfold		11 405 488 000
	Sum Kunnskapsdepartementet		76 535 176 000

Kulturdepartementet

Administrasjon

300	Kulturdepartementet:		
1	Driftsutgifter	176 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 210 000	177 310 000
	Sum Administrasjon		177 310 000

Frivillighetsformål

315	Frivillighetsformål:		
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 290 000	
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 700 000 000	
72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 540 000	
75	Herreløs arv til frivillige organisasjoner	8 168 000	
76	Tilskudd til fritidsaktivitet for barn og unge	10 000 000	
78	Ymse faste tiltak	13 220 000	
79	Til disposisjon	6 810 000	
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	194 500 000	
86	Tilskudd til internasjonale idretts- arrangementer i Norge	26 000 000	1 969 528 000
	Sum Frivillighetsformål		1 969 528 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kulturformål			
320	Norsk kulturråd:		
1	Driftsutgifter	187 800 000	
51	Fond for lyd og bilde	43 960 000	
55	Norsk kulturfond	1 008 060 000	1 239 820 000
321	Kunstnerformål:		
71	Statsstipend	10 410 000	
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	208 680 000	
74	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	154 780 000	
75	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	220 120 000	593 990 000
322	Bygg og offentlige rom:		
1	Driftsutgifter	23 750 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 470 000	
50	Kunst i offentlige rom	12 500 000	
70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	290 600 000	
78	Ymse faste tiltak	3 960 000	368 280 000
323	Musikk og scenekunst:		
1	Driftsutgifter	99 135 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 190 000	
22	Forsvarets musikk	48 750 000	
60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	22 200 000	
70	Nasjonale institusjoner	1 548 890 000	
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	817 730 000	
73	Region- og distriktsopera	64 870 000	
78	Ymse faste tiltak	329 069 000	2 995 834 000
325	Allmenne kulturformål:		
1	Driftsutgifter	74 550 000	
21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 800 000	
52	Norges forskningsråd	14 155 000	
71	Kultur som næring	65 940 000	
72	Kultursamarbeid i nordområdene	11 860 000	
75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	40 000 000	
78	Ymse faste tiltak	51 220 000	
79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	10 600 000	
82	Nobels Fredssenter	32 890 000	
86	Talentutvikling	39 250 000	365 265 000
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
1	Driftsutgifter	722 180 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 055 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 800 000	
73	Språkorganisasjoner	32 310 000	
74	Det Norske Samlaget	19 195 000	
75	Tilskudd til ordboksarbeid	11 830 000	
78	Ymse faste tiltak	63 475 000	
80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	49 055 000	966 900 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.:		
1	Driftsutgifter	79 350 000	
70	Utenlandske krigsgraver i Norge	3 710 000	
71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	6 100 000	89 160 000
328	Museum og visuell kunst:		
70	Det nasjonale museumsnettverket	2 076 125 000	
78	Ymse faste tiltak	128 520 000	2 204 645 000
329	Arkivformål:		
1	Driftsutgifter	392 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 582 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	49 200 000	
78	Ymse faste tiltak	12 015 000	457 897 000
	Sum Kulturformål		9 281 791 000

Medieformål m.m.

334	Filmformål m.m.:		
1	Driftsutgifter	115 150 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 540 000	
50	Filmfondet	527 160 000	
72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	71 360 000	
73	Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	110 210 000	
75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	18 670 000	
78	Ymse faste tiltak	9 170 000	858 260 000
335	Medieformål:		
1	Driftsutgifter	53 220 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 420 000	
70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000	
71	Mediestøtte	415 230 000	
73	Medieforskning	22 706 000	
74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	20 400 000	
79	Norsk rikskringkasting AS - NRK	6 413 342 000	7 062 318 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk:		
70	Kompensasjon	50 500 000	50 500 000
339	Pengespill, lotterier og stiftelser:		
1	Driftsutgifter	86 120 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 780 000	91 900 000
	Sum Medieformål m.m.		8 062 978 000

Likestilling og ikke-diskriminering

350	Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda:		
1	Driftsutgifter	22 260 000	22 260 000
351	Likestilling og ikke-diskriminering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	14 240 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	18 465 000	
72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	12 235 000	
73	Likestillingsentre	15 745 000	60 685 000
352	Nedsatt funksjonsevne:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	21 470 000	
70	Funksjonshemmedes organisasjoner	232 995 000	
71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 875 000	
72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	17 860 000	302 200 000
353	Likestillings- og diskrimineringsombudet:		
50	Basisbevilgning	48 020 000	48 020 000
	Sum Likestilling og ikke-diskriminering		433 165 000
	Sum Kulturdepartementet		19 924 772 000

Justis- og beredskapsdepartementet

Administrasjon

400	Justis- og beredskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	477 434 000	
23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting, <i>kan overføres</i>	34 593 000	
50	Norges forskningsråd	56 193 000	
70	Overføringer til private	12 315 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	14 889 000	595 424 000
	Sum Administrasjon		595 424 000

Rettsvesen

410	Domstolene:		
1	Driftsutgifter	2 596 717 000	
21	Spesielle driftsutgifter	84 135 000	
22	Vernesaker/sideutgifter, jordskiftedomstoler, <i>kan overføres</i>	2 653 000	2 683 505 000
414	Forliksråd og andre domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	231 486 000	
21	Spesielle driftsutgifter	36 998 000	268 484 000
	Sum Rettsvesen		2 951 989 000

Kriminalomsorg

430	Kriminalomsorgen:		
1	Driftsutgifter	4 780 033 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430, post 1</i>	92 054 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	195 036 000	
60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	83 608 000	
70	Tilskudd	30 231 000	5 180 962 000
432	Kriminalomsorgens høyskole og utdannings- senter:		
1	Driftsutgifter	191 272 000	191 272 000
	Sum Kriminalomsorg		<u>5 372 234 000</u>

Politi og påtalemyndighet

440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Driftsutgifter	18 622 616 000	
21	Spesielle driftsutgifter	137 495 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	9 436 000	
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	26 819 000	
25	Retur av asylsøkere med avslag og andre utlen- dinger uten lovlig opphold, <i>overslagsbevilgning</i>	95 528 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	950 030 000	
48	Tildeling fra EUs indre sikkerhetsfond (ISF), <i>kan overføres</i>	92 100 000	
70	Tilskudd	66 446 000	
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	6 197 000	
73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	236 635 000	20 243 302 000
442	Politihøgskolen:		
1	Driftsutgifter	633 984 000	633 984 000
444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST):		
1	Driftsutgifter	982 580 000	982 580 000
445	Den høyere påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	277 795 000	277 795 000
446	Den militære påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	9 058 000	9 058 000
448	Grensekommisæreren:		
1	Driftsutgifter	5 745 000	5 745 000
	Sum Politi og påtalemyndighet		<u>22 152 464 000</u>

Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap

451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap:		
1	Driftsutgifter	908 219 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 606 000	
22	Spesielle driftsutgifter - Nødnett	477 543 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	173 194 000	
70	Overføringer til private	6 878 000	1 573 440 000
452	Sentral krisehåndtering:		
1	Driftsutgifter	26 849 000	26 849 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
453	Sivil klareringsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	32 527 000	32 527 000
454	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	700 023 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 315 361 000	3 015 384 000
455	Redningstjenesten:		
1	Driftsutgifter	111 310 000	
21	Spesielle driftsutgifter	28 959 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 074 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	56 819 000	
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	122 320 000	
73	Tilskudd til Redningsselskapet	106 393 000	431 875 000
457	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	370 306 000	370 306 000
	Sum Redningstjenesten, samfunnsikkerhet og beredskap		5 450 381 000

Andre virksomheter

460	Spesialenheten for politisaker:		
1	Driftsutgifter	48 316 000	48 316 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1	Driftsutgifter	1 068 646 000	1 068 646 000
467	Norsk Lovtidend:		
1	Driftsutgifter	4 404 000	4 404 000
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker:		
1	Driftsutgifter	20 230 000	20 230 000
469	Vergemålsordningen:		
1	Driftsutgifter	259 847 000	
21	Spesielle driftsutgifter	138 546 000	398 393 000
	Sum Andre virksomheter		1 539 989 000

Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.

470	Fri rettshjelp:		
1	Driftsutgifter	619 338 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	57 955 000	677 293 000
471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning:		
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	113 141 000	
72	Erstatning i anledning av straffefølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	63 399 000	
73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	26 536 000	203 076 000
473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Driftsutgifter	77 021 000	
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	359 600 000	436 621 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	139 495 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	13 202 000	
70	Tilskudd	21 921 000	174 618 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	148 999 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 825 000	156 824 000
	Sum Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.		1 648 432 000

Svalbardbudsjettet

480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	375 808 000	375 808 000
	Sum Svalbardbudsjettet		375 808 000

Beskyttelse og innvandring

490	Utlendingsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	1 012 202 000	
21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	643 848 000	
22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	22 083 000	
23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 632 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	66 972 000	
60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	163 510 000	
70	Stønader til beboere i asylmottak	85 374 000	
71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	8 217 000	
72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	73 078 000	
73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291, post 60</i>	21 920 000	
74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres</i>	36 424 000	
75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	28 233 000	2 166 493 000
491	Utlendingsnemnda:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	285 316 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	12 625 000	297 941 000
	Sum Beskyttelse og innvandring		2 464 434 000
	Sum Justis- og beredskapsdepartementet		42 551 155 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
-----------	--------	--------

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Administrasjon

500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	417 296 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	76 599 000	
23	Husleie for fellesareal m.m.	25 326 000	
25	Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	4 039 000	
27	Felles IKT-løsning, <i>kan overføres</i>	40 596 000	
50	Forskningsprogrammer	70 632 000	
70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 994 000	637 482 000
502	Tariffavtalte avsetninger:		
71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	195 000 000	195 000 000
510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	640 329 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	61 157 000	
22	Fellesutgifter	134 672 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 083 000	
46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan overføres</i>	8 779 000	866 020 000
	Sum Administrasjon		<u>1 698 502 000</u>

Fylkesmannsembetene

525	Fylkesmannsembetene:		
1	Driftsutgifter	1 896 952 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	172 308 000	2 069 260 000
	Sum Fylkesmannsembetene		<u>2 069 260 000</u>

Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning

530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:		
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	179 000 000	
31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 471 200 000	
34	Statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	829 600 000	2 545 300 000
531	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Driftsutgifter	27 207 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	63 605 000	90 812 000
532	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	97 000	
30	Investeringer, <i>kan overføres</i>	200 000	297 000
533	Eiendommer utenfor husleieordningen:		
1	Driftsutgifter	21 008 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 000 000	56 008 000
	Sum Statlige byggeprosjekter og eiendoms- forvaltning		2 692 417 000

Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk

540	Digitaliseringsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	233 339 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 108 000	
22	Bruk av nasjonale felleskomponenter	80 000 000	
23	Utvikling og forvaltning av nasjonale felles- komponenter, <i>kan overføres</i>	111 585 000	
25	Medfinansieringsordning for digitaliserings- prosjekter, <i>kan overføres</i>	146 077 000	
26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	20 298 000	
28	Altinn, <i>kan overføres</i>	221 548 000	
71	IT-standardisering	811 000	857 766 000
541	IT- og ekompolitikk:		
22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i>	20 723 000	
50	Forskningsprogrammer	205 617 000	
60	Bredbåndsutbygging	256 142 000	
70	Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk, <i>kan nyttes under post 22</i>	15 287 000	497 769 000
542	Internasjonalt samarbeid:		
1	Driftsutgifter	4 882 000	
70	Internasjonale program, <i>kan overføres</i>	73 788 000	78 670 000
543	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	231 933 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 785 000	
70	Telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	141 369 000	389 087 000
	Sum Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk		1 823 292 000

Personvern

545	Datatilsynet:		
1	Driftsutgifter	66 478 000	66 478 000
546	Personvernemnda:		
1	Driftsutgifter	2 564 000	2 564 000
	Sum Personvern		69 042 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Distrikts- og regionalpolitikk			
553	Regional- og distriktsutvikling:		
61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	763 307 000	
62	Kompetansepiloter, <i>kan overføres</i>	16 411 000	
63	Interreg og Arktis 2030	101 404 000	
65	Omstilling	66 000 000	
74	Klynger og innovasjon	215 954 000	
76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 870 000	1 193 946 000
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling:		
1	Driftsutgifter	33 343 000	
73	Merkur, <i>kan overføres</i>	59 409 000	92 752 000
	Sum Distrikts- og regionalpolitikk		<u>1 286 698 000</u>
Samiske formål			
560	Samiske formål:		
50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	512 861 000	
51	Divvun	7 428 000	
55	Samisk høyskole	5 363 000	525 652 000
563	Internasjonalt reindriftssenter:		
1	Driftsutgifter	6 508 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 789 000	9 297 000
	Sum Samiske formål		<u>534 949 000</u>
Nasjonale minoriteter			
567	Nasjonale minoriteter:		
22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 107 000	
60	Rom, <i>kan overføres</i>	3 617 000	
70	Nasjonale minoriteter	7 257 000	
72	Det Mosaiske Trossamfund	7 186 000	
73	Kvensk språk og kultur	10 500 000	
74	Kultur- og ressursenter for norske rom	14 024 000	
75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i>	5 027 000	48 718 000
	Sum Nasjonale minoriteter		<u>48 718 000</u>
Kommunesektoren mv.			
571	Rammetilskudd til kommuner:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	34 542 000	
60	Innbyggertilskudd	137 050 768 000	
61	Distriktstilskudd Sør-Norge	785 079 000	
62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 204 969 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i>	1 084 000 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	65	Regionsentertilskudd	196 855 000
	66	Veksttilskudd	203 885 000
	67	Storbytilskudd	581 233 000
	572	Rammetilskudd til fylkeskommuner:	142 141 331 000
	60	Innbyggertilskudd	35 761 708 000
	62	Nord-Norge-tilskudd	697 702 000
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i>	382 000 000
	573	Kommunereform:	36 841 410 000
	60	Kommunesammenslåing	871 786 000
	575	Ressurskrevende tjenester:	871 786 000
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	10 767 694 000
	577	Tilskudd til de politiske partier:	10 767 694 000
	1	Driftsutgifter	8 600 000
	70	Sentrale organisasjoner	322 462 000
	71	Kommunale organisasjoner	33 592 000
	73	Fylkesorganisasjoner	73 402 000
	75	Fylkes ungdomsorganisasjoner	21 803 000
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 215 000
	578	Valgdirektoratet:	468 074 000
	1	Driftsutgifter	57 436 000
	579	Valgutgifter:	57 436 000
	1	Driftsutgifter	11 662 000
		Sum Kommunesektoren mv.	191 159 393 000

Bolig, bomiljø og bygg

581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 842 343 000
	76	Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	485 067 000
	78	Boligosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	11 229 000
	79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	50 000 000
	585	Husleietvistutvalget:	3 388 639 000
	1	Driftsutgifter	30 821 000
	587	Direktoratet for byggkvalitet:	30 821 000
	1	Driftsutgifter	105 022 000
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	51 085 000
		Sum Bolig, bomiljø og bygg	156 107 000
			3 575 567 000

Planlegging, byutvikling og geodata

590	Planlegging og byutvikling:		
	61	Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	21 348 000
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	63 235 000
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	20 175 000
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 696 000
	595	Statens kartverk:	111 454 000
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	913 380 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01 og 45</i>	293 827 000
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	7 636 000
			1 214 843 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Sum Planlegging, byutvikling og geodata		<u>1 326 297 000</u>
Sum Kommunal- og moderniserings- departementet		<u>206 284 135 000</u>

Arbeids- og sosialdepartementet

Administrasjon

600	Arbeids- og sosialdepartementet:		
1	Driftsutgifter	<u>219 270 000</u>	219 270 000
601	Utredningsvirksomhet, forskning mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter	59 575 000	
22	Kunnskapsutvikling i IA-avtalen mv., <i>kan overføres</i>	33 000 000	
50	Norges forskningsråd	171 205 000	
70	Tilskudd	43 130 000	
71	Tilskudd til bransjeprogrammer under IA-avtalen mv., <i>kan overføres</i>	70 000 000	
72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk mv.	<u>16 715 000</u>	<u>393 625 000</u>
	Sum Administrasjon		<u>612 895 000</u>

Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken

604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferds- forvaltningen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	72 910 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	<u>361 310 000</u>	434 220 000
605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Driftsutgifter	12 164 655 000	
21	Spesielle driftsutgifter	34 215 000	
22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	58 635 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>308 205 000</u>	12 565 710 000
606	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	<u>82 545 000</u>	<u>82 545 000</u>
	Sum Administrasjon av arbeids- og velferds- politikken		<u>13 082 475 000</u>

Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse

611	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>16 000 000</u>	16 000 000
612	Tilskudd til Statens pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 458 000 000	
22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i>	-13 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	179 000 000	5 624 000 000
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	24 000 000	25 000 000
614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter	31 000 000	
70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	10 300 000 000	10 333 000 000
615	Yrkesskadeforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	93 000 000	93 000 000
616	Gruppelivsforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	214 000 000	214 000 000
	Sum Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse		16 305 000 000

Tiltak for bedre levekår mv.

621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering:		
21	Spesielle driftsutgifter	83 150 000	
63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	151 460 000	
70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	125 250 000	
74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	14 100 000	373 960 000
	Sum Tiltak for bedre levekår mv.		373 960 000

Arbeidsmarked

634	Arbeidsmarkedstiltak:		
1	Driftsutgifter	259 745 000	
76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 079 465 000	
77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 603 812 000	
78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	70 300 000	
79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	73 900 000	9 087 222 000
635	Ventelønn:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	7 000 000	7 000 000
	Sum Arbeidsmarked		9 094 222 000

Arbeidsmiljø og sikkerhet

640	Arbeidstilsynet:		
1	Driftsutgifter	689 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	16 100 000	706 000 000
642	Petroleumstilsynet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	294 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter	30 200 000	324 600 000
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt:		
50	Statstilskudd	152 200 000	152 200 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
646	Pionerdykkere i Nordsjøen:		
72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 388 000	3 388 000
648	Arbeidsretten, Riksmekleren mv.:		
1	Driftsutgifter	20 730 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 100 000	
70	Tilskudd til faglig utvikling	2 000 000	23 830 000
649	Treparts bransjeprogrammer:		
21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 410 000	2 410 000
	Sum Arbeidsmiljø og sikkerhet		<u>1 212 428 000</u>

Kontantytelser

660	Krigspensjon:		
70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	48 000 000	
71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	144 000 000	192 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
70	Tilskudd	29 000 000	29 000 000
665	Pensjonstrygden for fiskere:		
70	Tilskudd	43 000 000	43 000 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 760 000 000	2 760 000 000
667	Supplerende stønad til personer over 67 år:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	328 000 000	328 000 000
	Sum Kontantytelser		<u>3 352 000 000</u>
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		<u>44 032 980 000</u>

Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet mv.

700	Helse- og omsorgsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	240 179 000	240 179 000
701	E-helse, helseregistre mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	486 537 000	
70	Norsk Helsenet SF	152 297 000	
71	Medisinske kvalitetsregistre	38 666 000	
72	Nasjonale e-helseløsninger	490 900 000	1 168 400 000
702	Beredskap:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	25 426 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 002 000	29 428 000
703	Internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 926 000	
71	Internasjonale organisasjoner	53 017 000	58 943 000
704	Helsearkivet:		
1	Driftsutgifter	64 590 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 542 000	73 132 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
708	Eldreombud:		
1	Driftsutgifter	7 000 000	7 000 000
709	Pasient- og brukerombud:		
1	Driftsutgifter	73 326 000	73 326 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet mv.		1 650 408 000
Folkehelse mv.			
710	Vaksiner mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	303 925 000	303 925 000
712	Bioteknologirådet:		
1	Driftsutgifter	14 944 000	14 944 000
714	Folkehelse:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i>	142 324 000	
60	Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	94 813 000	
70	Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	133 966 000	
74	Skolefrukt mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 565 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	65 146 000	456 814 000
717	Legemiddeltiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 775 000	
70	Tilskudd	60 020 000	71 795 000
	Sum Folkehelse mv.		847 478 000

Spesialisthelsetjenester

732	Regionale helseforetak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19 401 000	
70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	945 110 000	
71	Kvalitetsbasert finansiering, <i>kan overføres</i>	566 434 000	
72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	56 113 159 000	
73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	19 588 777 000	
74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	14 916 217 000	
75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	13 261 484 000	
76	Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	39 960 745 000	
77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i>	3 145 547 000	
78	Forskning og nasjonale kompetansetjenester, <i>kan overføres</i>	1 234 392 000	
80	Kompensasjon for merverdiavgift, <i>overslagsbevilgning</i>	7 378 243 000	
81	Protonsenter, <i>kan overføres</i>	26 032 000	
82	Investeringslån, <i>kan overføres</i>	5 782 762 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
83	Opptreksrenter for lån f.o.m. 2008, <i>overslagsbevilgning</i>	186 000 000	
86	Driftskreditter	4 459 000 000	167 583 303 000
733	Habilitering og rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	12 755 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	134 432 000	
72	Kjøp av opptrening mv., <i>kan overføres</i>	1 245 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 340 000	151 772 000
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak:		
1	Driftsutgifter	72 707 000	
21	Spesielle driftsutgifter	57 335 000	
70	Hjemhenting ved alvorlig psykisk lidelse mv.	2 873 000	
71	Tvungen omsorg for psykisk utviklings- hemmede	89 841 000	
72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus	13 138 000	235 894 000
737	Historiske pensjonskostnader:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	94 944 000	94 944 000
	Sum Spesialisthelsetjenester		168 065 913 000

Sentral helseforvaltning

740	Helsedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	1 222 348 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 441 000	
60	Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger	84 529 000	
70	Helsetjenester i annet EØS-land	66 915 000	1 401 233 000
741	Norsk pasientskadeerstatning:		
1	Driftsutgifter	218 255 000	
70	Advokatutgifter	47 285 000	
71	Særskilte tilskudd	20 634 000	286 174 000
742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten:		
1	Driftsutgifter	149 132 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 755 000	164 887 000
744	Direktoratet for e-helse:		
1	Driftsutgifter	177 280 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	148 913 000	326 193 000
745	Folkehelseinstituttet:		
1	Driftsutgifter	1 065 075 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	145 287 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 789 000	1 223 151 000
746	Statens legemiddelverk:		
1	Driftsutgifter	308 275 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 805 000	339 080 000
747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet:		
1	Driftsutgifter	110 648 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 127 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 606 000	128 381 000
748	Statens helsetilsyn:		
1	Driftsutgifter	161 466 000	161 466 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
749	Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten:		
1	Driftsutgifter	40 092 000	40 092 000
	Sum Sentral helseforvaltning		<u>4 070 657 000</u>
Helse- og omsorgstjenester i kommunene			
761	Omsorgstjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	192 152 000	
60	Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	10 449 000	
61	Vertskommuner	940 311 000	
63	Investeringsstilskudd - rehabilitering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 69</i>	4 035 632 000	
64	Kompensasjon for renter og avdrag	866 000 000	
65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, <i>overslagsbevilgning</i>	1 518 382 000	
67	Utviklingstiltak	66 602 000	
68	Kompetanse og innovasjon	400 857 000	
69	Investeringsstilskudd - netto tilvekst, <i>kan overføres</i>	403 300 000	
71	Frivillig arbeid mv.	17 969 000	
72	Landsbystiftelsen	83 181 000	
73	Særlige omsorgsbehov	55 829 000	
75	Andre kompetansetiltak	10 942 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	<u>119 632 000</u>	8 721 238 000
762	Primærhelsetjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	121 061 000	
60	Forebyggende helsetjenester	453 458 000	
61	Fengselshelsetjeneste	181 184 000	
63	Allmennlegetjenester	322 781 000	
64	Opptrappingsplan habilitering og rehabilitering	4 018 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	45 040 000	
73	Seksuell helse, <i>kan overføres</i>	58 119 000	
74	Stiftelsen Amatheia	<u>25 228 000</u>	1 210 889 000
765	Psykisk helse, rus og vold:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	129 598 000	
60	Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i>	238 690 000	
62	Rusarbeid, <i>kan overføres</i>	492 460 000	
71	Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i>	168 797 000	
72	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	412 935 000	
73	Utviklingstiltak mv.	160 503 000	
74	Kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	308 898 000	
75	Vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	<u>215 145 000</u>	2 127 026 000
769	Utredningsvirksomhet mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	14 894 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	<u>1 601 000</u>	16 495 000
	Sum Helse- og omsorgstjenester i kommunene		<u>12 075 648 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Tannhelse			
770	Tannhelsetjenester:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	34 912 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	<u>307 346 000</u>	<u>342 258 000</u>
	Sum Tannhelse		<u>342 258 000</u>
Kunnskap og kompetanse			
780	Forskning:		
50	Norges forskningsråd mv.	<u>252 167 000</u>	252 167 000
781	Forsøk og utvikling mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	52 978 000	
79	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	<u>75 544 000</u>	128 522 000
783	Personell:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	125 686 000	
61	Tilskudd til kommuner	132 508 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	<u>25 745 000</u>	<u>283 939 000</u>
	Sum Kunnskap og kompetanse		<u>664 628 000</u>
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>187 716 990 000</u>
Barne- og familiedepartementet			
Administrasjon			
800	Barne- og familiedepartementet:		
1	Driftsutgifter	151 109 000	
21	Spesielle driftsutgifter	<u>11 549 000</u>	<u>162 658 000</u>
	Sum Administrasjon		<u>162 658 000</u>
Familie og oppvekst			
840	Tiltak mot vold og overgrep:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62</i>	23 683 000	
61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	101 762 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858, post 1</i>	104 954 000	
73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	<u>31 925 000</u>	262 324 000
841	Samliv og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	11 623 000	
22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	11 989 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 160 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842, post 1 og kap. 858, post 1</i>	24 636 000	53 408 000
842		Familievern:		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	353 905 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 902 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	219 201 000	605 008 000
843		Adopsjonsstøtte:		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	11 000 000	11 000 000
844		Kontantstøtte:		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 560 000 000	1 560 000 000
845		Barnetrygd:		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	16 459 000 000	16 459 000 000
846		Familie- og oppveksttiltak:		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61 og post 71</i>	36 792 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 073 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	42 890 000	
	61	Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, <i>kan nyttes under post 71</i>	356 969 000	
	62	Utvikling i kommunene	111 842 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	160 288 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	21 393 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	11 739 000	749 986 000
847		EUs ungdomsprogram:		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 597 000	8 597 000
848		Barneombudet:		
	1	Driftsutgifter	22 364 000	22 364 000
		Sum Familie og oppvekst		<u>19 731 687 000</u>

Barnevernet

853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker:		
	1	Driftsutgifter	234 427 000	234 427 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	76 772 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 814 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 116 000	
	50	Forskning og utvikling	17 411 000	
	60	Kommunalt barnevern	800 000 000	
	61	Utvikling i kommunene	53 871 000	
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i>	25 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	37 026 000	
72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	121 518 000	1 160 428 000
855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 942 140 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 768 000	
22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 772 493 000	
60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	373 459 000	7 112 860 000
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
1	Driftsutgifter	118 729 000	118 729 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten:		
1	Driftsutgifter	590 813 000	
21	Spesielle driftsutgifter	19 723 000	610 536 000
	Sum Barnevernet		9 236 980 000

Forbrukerpolitikk

860	Forbrukerrådet:		
50	Basisbevilgning	138 545 000	
51	Markedsportaler	20 711 000	159 256 000
862	Stiftelsen Miljømerking i Norge:		
70	Driftstilskudd	10 915 000	10 915 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 304 000	
50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	9 922 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 492 000	
79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	6 514 000	20 232 000
867	Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukerklageutvalget:		
1	Driftsutgifter	14 361 000	14 361 000
868	Forbrukertilsynet:		
1	Driftsutgifter	34 078 000	34 078 000
	Sum Forbrukerpolitikk		238 842 000

Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn

880	Den norske kirke:		
70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 198 279 000	
71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	104 622 000	2 302 901 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
881	Tilskudd til trossamfunn m.m.:		
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	414 915 000	
75	Tilskudd til private kirkebygg	5 135 000	
78	Ymse faste tiltak	14 899 000	434 949 000
882	Kirkebygg og gravplasser:		
60	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	60 741 000	
61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	17 890 000	98 631 000
	Sum Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn		2 836 481 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		32 206 648 000

Nærings- og fiskeridepartementet

Forvaltning og rammebetingelser

900	Nærings- og fiskeridepartementet:		
1	Driftsutgifter	436 511 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	57 150 000	
22	Nukleære utredninger og prosjektledelse, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
31	Miljøtiltak Svea og Lunckefjell, <i>kan overføres</i>	248 000 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	38 750 000	
71	Miljøtiltak Raufoss	2 050 000	
72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 900 000	
73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap Norge	30 750 000	
74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	3 050 000	
75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	10 270 000	
76	Tilskudd til Standard Norge	34 550 000	
77	Tilskudd til sjømattiltak, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
81	Tilskudd til nasjonalt program for leverandør- utvikling	10 550 000	
83	Tilskudd til Senter for hav og Arktis	5 150 000	903 681 000
902	Justervesenet:		
1	Driftsutgifter	124 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	80 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 150 000	133 430 000
903	Norsk akkreditering:		
1	Driftsutgifter	56 100 000	56 100 000
904	Brønnøysundregistrene:		
1	Driftsutgifter	348 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 850 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	188 000 000	558 150 000
905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Driftsutgifter	189 300 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69 000 000	258 300 000
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Driftsutgifter	60 000 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	7 500 000	74 500 000
907	Norsk nukleær dekommisjonering:		
1	Driftsutgifter	49 950 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	177 000 000	
30	Opprydding Søve	21 600 000	248 550 000
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:		
73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	2 173 300 000	2 173 300 000
910	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	428 350 000	428 350 000
911	Konkurransetilsynet:		
1	Driftsutgifter	120 850 000	120 850 000
912	Klagenemndssekretariatet:		
1	Driftsutgifter	28 920 000	28 920 000
915	Regelrådet:		
1	Driftsutgifter	11 200 000	11 200 000
917	Fiskeridirektoratet:		
1	Driftsutgifter	417 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	11 200 000	
22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	90 000 000	518 700 000
919	Diverse fiskeriformål:		
22	Innsats mot marin forsøpling	5 000 000	
73	Tilskudd til kompensasjon for CO ₂ -avgift	255 000 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 900 000	
75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
76	Tilskudd til fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	7 300 000	272 200 000
	Sum Forvaltning og rammebetingelser		5 786 231 000

Forskning og innovasjon

920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd til forskning	2 089 400 000	2 089 400 000
922	Romvirksomhet:		
50	Norsk Romsenter	72 150 000	
70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	225 300 000	
71	Internasjonal romvirksomhet	486 800 000	
72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	21 500 000	
73	EUs romprogrammer	415 600 000	
74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	43 700 000	
95	Egenkapital Space Norway AS	72 558 000	1 337 608 000
923	Havforskningsinstituttet:		
1	Driftsutgifter	633 250 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	416 600 000	
22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	170 000 000	1 219 850 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd	6 850 000	6 850 000
926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy:		
1	Driftsutgifter	168 450 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	42 000 000	298 450 000
928	Annen marin forskning og utvikling:		
50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	65 500 000	
72	Tilskudd til Nofima AS	98 550 000	164 050 000
929	Institutt for energiteknikk:		
70	Tilskudd til drift av atomanlegg	328 150 000	
71	Tilskudd til sikring av atomanlegg	73 100 000	401 250 000
930	Design og arkitektur Norge:		
70	Tilskudd	65 000 000	65 000 000
935	Patentstyret:		
1	Driftsutgifter	283 300 000	283 300 000
936	Klagenemnda for industrielle rettigheter:		
1	Driftsutgifter	8 150 000	8 150 000
	Sum Forskning og innovasjon		<u>5 873 908 000</u>

Markedsadgang og eksport

940	Internasjonaliseringstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 500 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	48 900 000	59 400 000
	Sum Markedsadgang og eksport		<u>59 400 000</u>

Statlig eierskap

950	Forvaltning av statlig eierskap:		
21	Spesielle driftsutgifter	22 800 000	
52	Risikokapital, Nysnø Klimainvesteringer AS	245 000 000	
54	Risikokapital, Investinor AS	50 000 000	
90	Kapitalinnskudd, Nysnø Klimainvesteringer AS	455 000 000	
91	Kapitalinnskudd, Investinor AS	92 000 000	864 800 000
	Sum Statlig eierskap		<u>864 800 000</u>
	Sum Nærings- og fiskeridepartementet		<u>12 584 339 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

Administrasjon m.m.

1100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Driftsutgifter	163 404 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 738 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 720 000	
50	Større utstyranskaffelser og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	288 000	182 150 000
	Sum Administrasjon m.m.		<u>182 150 000</u>

Matpolitikk

1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	<u>120 606 000</u>	120 606 000
1115	Mattilsynet:		
1	Driftsutgifter	1 369 024 000	
22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 331 000	
71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>4 200 000</u>	<u>1 386 555 000</u>
	Sum Matpolitikk		<u>1 507 161 000</u>

Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling

1136	Kunnskapsutvikling m.m.:		
50	Kunnskapsutvikling, formidling og beredskap, Norsk institutt for bioøkonomi	<u>233 816 000</u>	233 816 000
1137	Forskning og innovasjon:		
50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	241 761 000	
51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	187 815 000	
54	Næringsrettet matforskning m.m.	170 000 000	
70	Innovasjonsaktivitet m.m., <i>kan overføres</i>	1 000 000	
71	Bioøkonomiordningen, <i>kan overføres</i>	<u>2 908 000</u>	<u>603 484 000</u>
	Sum Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling		<u>837 300 000</u>

Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak

1138	Støtte til organisasjoner m.m.:		
70	Støtte til organisasjoner	39 302 000	
71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	1 298 000	
72	Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK)	<u>7 927 000</u>	48 527 000
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:		
71	Tilskudd til genressursforvaltning og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	<u>30 205 000</u>	30 205 000
1140	Høstbare viltressurser - forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.:		
1	Driftsutgifter	16 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	22 000 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	<u>41 278 000</u>	79 278 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1141	Høstbare viltressurser - jegerprøve, tilskudd til organisasjoner m.m.:		
23	Jegerprøve m.m., <i>kan overføres</i>	4 500 000	
75	Organisasjoner - høstbare viltressurser	6 889 000	11 389 000
1142	Landbruksdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	241 733 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 051 000	
50	Arealressurskart	7 676 000	
60	Tilskudd til veterinærdekning	170 286 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	816 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	4 513 000	
72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsbevilgning</i>	452 000	
73	Tilskudd til erstatninger m.m. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i>	55 610 000	
74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	
77	Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
78	Tilskudd til omstilling ved avvikling av pelsdyrhold, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	500 000	674 637 000
1148	Naturskade - erstatninger:		
71	Naturskade - erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	168 000 000	168 000 000
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket:		
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 488 000	
71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	79 774 000	
73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	38 944 000	122 206 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 533 000	
50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond (LUF)	1 250 553 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	303 747 000	
71	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 800 600 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 404 044 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	281 980 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 547 195 000	16 645 652 000
1151	Til gjennomføring av reindrifftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	36 600 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	7 300 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	88 200 000	
79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	4 000 000	136 100 000
1161	Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn:		
70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	14 123 000	
75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	10 090 000	24 213 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Sum Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak		17 940 207 000
Sum Landbruks- og matdepartementet		<u>20 466 818 000</u>

Samferdselsdepartementet

Administrasjon m.m.

1300	Samferdselsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	184 800 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	28 400 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	69 000 000	
72	Tilskudd til samferdselsberedskap	<u>3 000 000</u>	285 200 000
1301	Forskning og utvikling mv.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv.	14 500 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	<u>144 900 000</u>	159 400 000
	Sum Administrasjon m.m.		<u>444 600 000</u>

Luftfartsformål

1310	Flytransport:		
70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres</i>	<u>718 100 000</u>	718 100 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres</i>	<u>29 800 000</u>	29 800 000
1313	Luftfartstilsynet:		
1	Driftsutgifter	<u>245 500 000</u>	245 500 000
1314	Statens havarikommisjon for transport:		
1	Driftsutgifter	<u>84 900 000</u>	84 900 000
	Sum Luftfartsformål		<u>1 078 300 000</u>

Veiformål

1320	Statens vegvesen:		
1	Driftsutgifter	4 872 700 000	
22	Drift og vedlikehold av riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30</i>	6 431 800 000	
28	Trafikant- og kjøretøytilsyn, <i>kan overføres</i>	2 214 600 000	
29	OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	1 212 000 000	
30	Riksveiinvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22, post 29 og post 31 og kap. 1330, post 66</i>	13 229 400 000	
31	Skredsikring riksveier, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	1 080 000 000	
36	E16 over Filefjell, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	254 300 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
64	Utbedring på fylkesveier for tømmertransport	25 800 000	
65	Tilskudd til fylkesveier	100 000 000	
72	Kjøp av riksveiferjetjenester, <i>kan overføres</i>	1 487 900 000	
73	Tilskudd for reduserte bompengetakster utenfor byområdene	<u>1 400 000 000</u>	32 358 500 000
1321	Nye Veier AS:		
70	Tilskudd til Nye Veier AS	<u>5 605 700 000</u>	5 605 700 000
1323	Vegtilsynet:		
1	Driftsutgifter	<u>19 200 000</u>	<u>19 200 000</u>
	Sum Veiformål		<u>37 983 400 000</u>

Særskilte transporttiltak

1330	Særskilte transporttiltak:		
60	Utvidet TT-ordning for brukere med særskilte behov, <i>kan overføres</i>	236 500 000	
63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 070 000 000	
65	Konkurransen Smartere transport, <i>kan overføres</i>	16 100 000	
66	Belønningsmidler til tilskuddsordninger i byområder, <i>kan overføres</i>	2 650 500 000	
70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	856 100 000	
76	Reiseplanlegger og elektronisk billettering, <i>kan overføres</i>	57 200 000	
77	Kjøp av tjenester fra Entur AS	<u>14 600 000</u>	<u>5 901 000 000</u>
	Sum Særskilte transporttiltak		<u>5 901 000 000</u>

Jernbaneformål

1352	Jernbanedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	365 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter - planer og utredninger, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	248 700 000	
70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres</i>	4 024 200 000	
71	Kjøp av infrastrukturtenester - drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72, post 73 og post 74</i>	8 677 500 000	
72	Kjøp av infrastrukturtenester - planlegging av investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71 og post 73</i>	1 602 900 000	
73	Kjøp av infrastrukturtenester - investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71, post 72 og post 74</i>	11 569 700 000	
75	Tilskudd til godsoverføring fra vei til jernbane	<u>88 000 000</u>	26 576 600 000
1354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Driftsutgifter	74 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter - tilsyn med tau- og kabelbaner og fornøylesinnretninger	<u>21 100 000</u>	<u>95 900 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
1357	Mantena AS:		
72	Tilskudd til pensjonsforpliktelser, <i>kan overføres</i>	109 100 000	109 100 000
	Sum Jernbaneformål		<u>26 781 600 000</u>

Kystforvaltning

1360	Kystverket:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	1 869 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	45 200 000	
30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	244 300 000	
34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	25 800 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	192 500 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	33 300 000	
71	Tilskudd til havnesamarbeid	10 900 000	
72	Tilskudd for overføring av gods fra vei til sjø, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
73	Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner, <i>kan overføres</i>	51 300 000	
74	Tilskudd til kystkultur	<u>10 500 000</u>	2 532 800 000
1361	Samfunnet Jan Mayen:		
1	Driftsutgifter	<u>55 500 000</u>	55 500 000
1362	Senter for oljevern og marint miljø:		
50	Tilskudd	<u>27 300 000</u>	27 300 000
	Sum Kystforvaltning		<u>2 615 600 000</u>

Posttjenester

1370	Posttjenester:		
70	Kjøp av post- og banktjenester, <i>kan overføres</i>	<u>617 400 000</u>	617 400 000
	Sum Posttjenester		<u>617 400 000</u>
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>75 421 900 000</u>

Klima- og miljødepartementet

Fellesoppgaver, forskning, internasjonalt arbeid m.m.

1400	Klima- og miljødepartementet:		
1	Driftsutgifter	293 006 000	
21	Spesielle driftsutgifter	102 724 000	
50	Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 514 000	
51	Den naturlige skolesekken	10 169 000	
70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser	52 541 000	
71	Internasjonale organisasjoner	89 371 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 002 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	101 328 000	664 655 000
1410	Kunnskap om klima og miljø:		
21	Miljøovervåking	268 937 000	
22	Miljøkartlegging	122 208 000	
23	MAREANO, <i>kan overføres</i>	45 577 000	
50	Basisbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	200 961 000	
51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	334 753 000	
53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	7 083 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	38 007 000	
72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	5 145 000	1 022 671 000
1411	Artsdatabanken:		
1	Driftsutgifter	32 587 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	7 122 000	
70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 666 000	69 375 000
1412	Meteorologiformål:		
50	Meteorologisk institutt	339 635 000	
70	Internasjonale samarbeidsprosjekt	146 127 000	485 762 000
	Sum Fellesoppgaver, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		2 242 463 000

Klima, naturmangfold og forurensning

1420	Miljødirektoratet:		
1	Driftsutgifter	712 534 000	
21	Spesielle driftsutgifter	306 097 000	
22	Statlige vannmiljøtiltak	242 770 000	
23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	149 260 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 167 000	
31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	89 419 000	
34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 053 000	
35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	454 612 000	
36	Statlige erverv, marint vern, <i>kan overføres</i>	6 200 000	
38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	16 625 000	
39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	187 832 000	
63	Returordning for kasserte fritidsbåter	2 000 000	
64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200 000	
65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 560 000	
69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	74 962 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	40 792 000	
71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	70 290 000	
72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	141 361 000	
73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	80 426 000	
74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	1 472 500 000	
75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	586 176 000	
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	170 659 000	
77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 416 000	
78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	183 891 000	
79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000	
81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	66 311 000	
82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	45 355 000	
83	Tilskudd til tiltak mot fremmede arter, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
84	Internasjonalt samarbeid	5 508 000	
85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	75 413 000	5 267 322 000
1422	Miljøvennlig skipsfart:		
21	Spesielle driftsutgifter	7 706 000	
70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	26 188 000	33 894 000
1423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø:		
1	Driftsutgifter	28 518 000	28 518 000
1425	Fisketiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	99 000	
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 145 000	17 244 000
1428	Enova SF:		
50	Overføring til Klima- og energifondet	3 184 450 000	3 184 450 000
	Sum Klima, naturmangfold og forurensning		8 531 428 000

Kulturminner og kulturmiljø

1429	Riksantikvaren:		
1	Driftsutgifter	149 268 000	
21	Spesielle driftsutgifter	31 731 000	
22	Flerårige prosjekt kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i>	30 371 000	
60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600 000	
70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	33 164 000	
71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015 000	
72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 045 000	
73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575 000	
74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	63 926 000	
75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	15 949 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232 000	
79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	63 690 000	679 566 000
1432	Norsk kulturminnefond:		
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	126 362 000	126 362 000
	Sum Kulturminner og kulturmiljø		805 928 000
Nord- og polarområdene			
1471	Norsk Polarinstitutt:		
1	Driftsutgifter	244 359 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	83 238 000	
50	Stipend	522 000	328 119 000
1472	Svalbards miljøvernfond:		
50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	20 658 000	20 658 000
1473	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	34 893 000	34 893 000
1474	Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning:		
50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	23 891 000	
70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 812 000	52 703 000
	Sum Nord- og polarområdene		436 373 000
Internasjonalt klimaarbeid			
1481	Klimakvoter:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 002 000	
22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	290 000 000	
23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000	293 312 000
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak:		
1	Driftsutgifter	99 573 000	
73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	3 081 543 000	3 181 116 000
	Sum Internasjonalt klimaarbeid		3 474 428 000
	Sum Klima- og miljødepartementet		15 490 620 000
Finansdepartementet			
Finansadministrasjon			
1600	Finansdepartementet:		
1	Driftsutgifter	401 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	84 600 000	
70	Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet	13 100 000	499 300 000
1602	Finanstilsynet:		
1	Driftsutgifter	419 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 100 000	444 000 000
1605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring:		
1	Driftsutgifter	607 400 000	
22	Opplæringskontoret OK stat	6 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 600 000	630 300 000
	Sum Finansadministrasjon		<u>1 573 600 000</u>

Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon

1610	Tolletaten:		
1	Driftsutgifter	1 552 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	212 800 000	1 765 000 000
1618	Skatteetaten:		
1	Driftsutgifter	6 716 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter	212 500 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	247 100 000	
23	Spesielle driftsutgifter, a-ordningen	94 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	111 100 000	
70	Tilskudd	5 500 000	7 387 200 000
1619	Skatteklagenemnda:		
1	Driftsutgifter	71 200 000	71 200 000
	Sum Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon		<u>9 223 400 000</u>

Offisiell statistikk

1620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Driftsutgifter	607 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	259 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 900 000	893 700 000
	Sum Offisiell statistikk		<u>893 700 000</u>

Andre formål

1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	27 000 000 000	
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 280 000 000	29 280 000 000
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	7 400 000 000	7 400 000 000
	Sum Andre formål		<u>36 680 000 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter mv.:		
89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	10 015 800 000	10 015 800 000
	Sum Statsgjeld, renter og avdrag mv.		10 015 800 000
	Sum Finansdepartementet		58 386 500 000
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	830 361 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, overslagsbevilgning</i>	132 900 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	9 467 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	86 226 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	85 393 000	
78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	349 024 000	1 493 371 000
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 414 351 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 47</i>	2 994 219 000	7 408 570 000
1716	Forsvarets forskningsinstitutt:		
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	198 975 000	198 975 000
1720	Felleskapasiteter i Forsvaret:		
1	Driftsutgifter	9 473 868 000	
71	Overføring til andre, <i>kan overføres</i>	22 739 000	9 496 607 000
1731	Hæren:		
1	Driftsutgifter	5 979 989 000	5 979 989 000
1732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsutgifter	4 545 051 000	4 545 051 000
1733	Luftforsvaret:		
1	Driftsutgifter	5 992 775 000	5 992 775 000
1734	Heimevernet:		
1	Driftsutgifter	1 439 422 000	1 439 422 000
1735	Etterretningstjenesten:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 188 783 000	2 188 783 000
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	1 638 693 000	
44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonal-finansiert andel, <i>kan overføres</i>	83 794 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	10 179 932 000	
48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	350 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	98 154 000	12 350 573 000
1761	Nye kampfly med baseløsning:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	178 076 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	5 863 471 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1710, post 47</i>	779 532 000	6 821 079 000
1790	Kystvakten:		
1	Driftsutgifter	1 184 726 000	1 184 726 000
1791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	876 527 000	876 527 000
1792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsutgifter	940 928 000	
70	Tilskudd Afghan National Army (ANA) Trust Fund	60 000 000	1 000 928 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>60 977 376 000</u>

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	190 278 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	16 500 000	
50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	500 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	6 500 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	12 800 000	
72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 500 000	231 078 000
	Sum Administrasjon		<u>231 078 000</u>

Petroleum

1810	Oljedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	309 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69 000 000	
23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	119 000 000	497 500 000
1815	Petoro AS:		
70	Administrasjon	360 000 000	360 000 000
	Sum Petroleum		<u>857 500 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Energi og vannressurser			
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Driftsutgifter	595 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	220 000 000	
23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	87 000 000	
25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	45 000 000	
26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndigheten for energi	57 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	20 000 000	
60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	66 000 000	
72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000	
74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 200 000	1 135 700 000
	Sum Energi og vannressurser		<u>1 135 700 000</u>
Forskning og næringsutvikling			
1830	Forskning og næringsutvikling:		
50	Overføring til Norges forskningsråd	765 000 000	
70	Tilskudd til Nordisk Energiforskning	10 000 000	
72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 000 000	809 000 000
	Sum Forskning og næringsutvikling		<u>809 000 000</u>
CO ₂ -håndtering			
1840	CO ₂ -håndtering:		
50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	160 000 000	
70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	110 000 000	
71	Tilskudd til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	143 000 000	
72	Fullskala CO ₂ -håndtering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	215 000 000	628 000 000
	Sum CO ₂ -håndtering		<u>628 000 000</u>
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>3 661 278 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Ymse			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	5 000 000 000	5 000 000 000
	Sum Ymse		<u>5 000 000 000</u>
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning:		
1	Driftsutgifter	414 877 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	7 343 311 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 552 532 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	725 460 000	
72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 339 845 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	787 385 000	
74	Tap på utlån	392 500 000	
90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>30 728 717 000</u>	45 284 627 000
2412	Husbanken:		
1	Driftsutgifter	365 288 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 841 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	70 565 000	
71	Tap på lån	12 000 000	
72	Rentestøtte	3 000 000	
90	Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>14 810 000 000</u>	15 272 694 000
2421	Innovasjon Norge:		
50	Innovasjon - prosjekter, fond	495 000 000	
70	Basiskostnader	169 450 000	
71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	97 450 000	
72	Innovasjonskontrakter, <i>kan overføres</i>	328 750 000	
74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	480 000 000	
76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	565 500 000	
78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede sårkornfond	3 400 000	
80	Næringstiltak på Svalbard	2 000 000	
90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>58 900 000 000</u>	61 041 550 000
2426	Siva SF:		
70	Tilskudd	37 200 000	
71	Tilskudd til testfasiliteter	<u>100 000 000</u>	137 200 000
2429	Eksportkredittordningen:		
70	Tilskudd til Eksportkreditt Norge AS	118 200 000	
71	Viderefakturerte utgifter	200 000	
90	Utlån	<u>5 000 000 000</u>	5 118 400 000
	Sum Statsbankene		<u>126 854 471 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Statlig petroleumsvirksomhet			
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
30	Investeringer	<u>28 000 000 000</u>	<u>28 000 000 000</u>
	Sum Statlig petroleumsvirksomhet		<u>28 000 000 000</u>
Statens forretningsdrift			
2445	Statsbygg:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-5 322 749 000	
	2 Driftsutgifter	1 974 228 000	
	3 Avskrivninger	1 464 300 000	
	4 Renter av statens kapital	100 808 000	
	5 Til investeringsformål	<u>1 132 272 000</u>	-651 141 000
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		515 000 000
31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		187 000 000
32	Prosjektering og igangsetting av bruker- finansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		327 000 000
33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		799 745 000
34	Videreføring av brukerfinansierte bygge- prosjekter, <i>kan overføres</i>		800 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		303 864 000
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	<u>103 763 000</u>	2 385 231 000
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-203 000 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>203 000 000</u>	<u>0</u>
2470	Statens pensjonskasse:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-627 825 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	466 000 000	
	3 Avskrivninger	121 027 000	
	5 Til investeringsformål	67 000 000	
	6 Til reguleringsfond	<u>-42 000 000</u>	-15 798 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		<u>137 062 000</u>
			121 264 000
2490	NVE Anlegg:		
24	Driftsresultat:		
	6 Reguleringsfond	<u>-10 000 000</u>	<u>-10 000 000</u>
	Sum Statens forretningsdrift		<u>2 496 495 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Folketrygden			
Foreldrepenger			
2530	Foreldrepenger:		
70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	19 230 000 000	
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	825 000 000	
72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	485 000 000	
73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	49 000 000	20 589 000 000
	Sum Foreldrepenger		<u>20 589 000 000</u>
Arbeidsliv			
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000	80 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	8 964 800 000	8 964 800 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	925 000 000	925 000 000
	Sum Arbeidsliv		<u>9 969 800 000</u>
Sosiale formål			
2620	Stønad til enslig mor eller far:		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 678 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	122 740 000	
73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	58 820 000	
76	Bidragforskott	715 000 000	2 574 560 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	39 890 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 460 000 000	
72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 100 000 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 260 000 000	
76	Tilskudd til ekspertbistand og kompetanse-tiltak for sykmeldte, <i>kan overføres</i>	102 000 000	44 812 000 000
2651	Arbeidsavklaringspenger:		
70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	28 489 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	168 000 000	
72	Legeerklæringer	395 000 000	29 052 000 000
2655	Uførhet:		
70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	100 699 500 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	38 000 000	100 807 500 000
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 616 300 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 570 200 000	
72	Stønad til servicehund	5 310 000	
73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	130 000 000	
74	Tilskudd til biler	799 700 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 417 400 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	330 000 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	1 685 700 000	
78	Høreapparater	772 000 000	
79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	52 064 000	10 378 674 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	78 750 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	154 780 000 000	
72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	4 360 000 000	
73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 410 000 000	244 300 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 100 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	810 000 000	
72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	82 000 000	
74	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 200 000	
75	Stønad til barnetilsyn til gjenlevende i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	3 900 000	1 997 100 000
2686	Stønad ved gravferd:		
70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	220 000 000	220 000 000
	Sum Sosiale formål		434 141 834 000

Helsetjenester

2711	Spesialisthelsetjeneste mv.:		
70	Spesialisthjelp	2 276 700 000	
71	Psykologhjelp	336 100 000	
72	Tannbehandling	2 200 500 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitut	1 147 500 000	5 960 800 000
2751	Legemidler mv.:		
70	Legemidler	10 332 000 000	
71	Legeerklæringer	8 000 000	
72	Medisinsk forbruksmateriell	2 110 000 000	12 450 000 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Egenandelstak 1	5 451 274 000	
71	Egenandelstak 2	1 039 600 000	6 490 874 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2755	Helsetjenester i kommunene mv.:		
62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	454 000 000	
70	Allmennlegehjelp	5 434 911 000	
71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 238 200 000	
72	Jordmorhjelp	70 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	199 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	<u>192 000 000</u>	7 588 111 000
2756	Andre helsetjenester:		
70	Helsetjenester i annet EØS-land	17 000 000	
71	Helsetjenester i utlandet mv.	405 000 000	
72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	<u>245 000 000</u>	667 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag	<u>247 000 000</u>	247 000 000
	Sum Helsetjenester		<u>33 403 785 000</u>
	Sum Folketrygden		<u>498 104 419 000</u>

Statens pensjonsfond utland

2800	Statens pensjonsfond utland:		
50	Overføring til fondet	<u>244 951 000 000</u>	<u>244 951 000 000</u>
	Sum Statens pensjonsfond utland		<u>244 951 000 000</u>

Totale utgifter: 1 812 560 945 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3021	Statsrådet:		
2	Diverse refusjoner	100 000	100 000
3024	Regjeringsadvokaten:		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	19 600 000	19 600 000
	Sum Regjering	<u>19 700 000</u>	<u>19 700 000</u>
Stortinget og tilknyttede organ			
3041	Stortinget:		
1	Salgsinntekter	6 300 000	
3	Leieinntekter	1 100 000	7 400 000
3051	Riksrevisjonen:		
1	Refusjon innland	2 000 000	
2	Refusjon utland	300 000	2 300 000
	Sum Stortinget og tilknyttede organ	<u>9 700 000</u>	<u>9 700 000</u>
Utenriksdepartementet			
3100	Utenriksdepartementet:		
1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	27 368 000	
2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	199 348 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	45 540 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	
91	Tilbakebetaling av kortsiktig overgangslån til Somalia	3 135 000 000	3 407 574 000
	Sum Utenriksdepartementet	<u>3 407 574 000</u>	<u>3 407 574 000</u>
Kunnskapsdepartementet			
3220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Inntekter ved oppdrag	13 612 000	
2	Salgsinntekter mv.	1 295 000	14 907 000
3222	Statlige skoler og fjernundervisningstjenester:		
2	Salgsinntekter mv.	8 884 000	8 884 000
3225	Tiltak i grunnopplæringen:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	23 617 000	23 617 000
3230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem:		
1	Inntekter ved oppdrag	35 088 000	
2	Salgsinntekter mv.	10 775 000	45 863 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3242	Norges grønne fagskole - Vea:		
2	Salgsinntekter mv.	4 878 000	
61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 268 000	6 146 000
3256	Kompetanse Norge:		
1	Inntekter ved oppdrag	8 425 000	
2	Salgsinntekter mv.	378 000	8 803 000
3271	Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen:		
1	Inntekter fra oppdrag	10 000	
2	Salgsinntekter mv.	617 000	627 000
3275	Tiltak for høyere utdanning og forskning:		
1	Inntekter fra oppdrag	10 000	10 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	6 236 000	6 236 000
3291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	11 223 000	11 223 000
3292	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	28 055 000	28 055 000
	Sum Kunnskapsdepartementet		154 371 000

Kulturdepartementet

3300	Kulturdepartementet:		
1	Ymse inntekter	88 000	88 000
3320	Norsk kulturråd:		
1	Ymse inntekter	4 334 000	4 334 000
3322	Bygg og offentlige rom:		
1	Ymse inntekter	139 000	
2	Inntekter ved oppdrag	31 832 000	31 971 000
3323	Musikk og scenekunst:		
1	Ymse inntekter	345 000	
2	Billett- og salgsinntekter m.m.	28 772 000	29 117 000
3325	Allmenne kulturformål:		
1	Ymse inntekter	2 170 000	2 170 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
1	Ymse inntekter	21 018 000	
2	Inntekter ved oppdrag	16 310 000	37 328 000
3327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.:		
1	Ymse inntekter	30 710 000	
2	Leieinntekter m.m.	4 103 000	34 813 000
3329	Arkivformål:		
1	Ymse inntekter	6 804 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 104 000	11 908 000
3334	Filmformål m.m.:		
1	Ymse inntekter	5 969 000	
2	Inntekter ved oppdrag	6 870 000	12 839 000
3335	Medieformål:		
2	Inntekter ved oppdrag	2 554 000	

Kap.	Post		Kroner	Kroner
	70	Gebyr	1 400 000	3 954 000
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser:		
	2	Gebyr - lotterier	8 253 000	
	4	Gebyr - stiftelser	163 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	6 988 000	15 404 000
		Sum Kulturdepartementet		183 926 000
Justis- og beredskapsdepartementet				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet:		
	1	Diverse inntekter	5 631 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 000 000	6 631 000
3410		Domstolene:		
	1	Rettsgebyr	260 596 000	
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	24 390 000	
	3	Diverse refusjoner	1 910 000	
	4	Vernesaker jordskiftedomstolene	2 452 000	289 348 000
3430		Kriminalomsorgen:		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	92 653 000	
	3	Andre inntekter	25 665 000	
	4	Tilskudd	2 454 000	120 772 000
3432		Kriminalomsorgens høyskole og utdannings-		
		senter:		
	3	Andre inntekter	1 087 000	1 087 000
3440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	1	Gebyr - pass og våpen	450 693 000	
	2	Refusjoner mv.	269 583 000	
	3	Salgsinntekter	77 756 000	
	4	Gebyr - vaktelskap	4 376 000	
	6	Gebyr - utlendingssaker	296 273 000	
	7	Gebyr - sivile gjøremål	1 121 054 000	
	8	Refusjoner fra EUs grense- og visumfond	30 998 000	2 250 733 000
3442		Politi- og høyskolen:		
	2	Diverse inntekter	17 090 000	
	3	Inntekter fra Justisdepartementets kurs- og		
		øvingssenter	19 003 000	36 093 000
3444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST):		
	2	Refusjoner	17 640 000	17 640 000
3445		Den høyere påtalemyndighet:		
	2	Refusjoner	3 096 000	3 096 000
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og		
		beredskap:		
	1	Gebyr	154 511 000	
	2	Refusjoner driftsutgifter Nødnett	33 183 000	
	3	Diverse inntekter	27 468 000	
	4	Refusjoner større utstyrsanskaffelser og		
		vedlikehold Nødnett	73 155 000	
	5	Abonnementsinntekter og refusjoner Nødnett	455 876 000	
	6	Refusjoner	6 808 000	751 001 000
3454		Redningshelikoptertjenesten:		
	1	Refusjoner	27 479 000	27 479 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3457	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Inntekter	33 815 000	33 815 000
3469	Vergemålsordningen:		
1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	4 295 000	4 295 000
3470	Fri rettshjelp:		
1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	4 192 000	
2	Fri rettshjelp, ODA-godkjente utgifter	5 255 000	9 447 000
3473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Diverse inntekter	5 000	5 000
3474	Konfliktråd:		
2	Refusjoner	723 000	723 000
3490	Utlendingsdirektoratet:		
1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	769 000	
3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	31 094 000	
4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	343 876 000	
5	Refusjonsinntekter	7 018 000	
6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	21 982 000	
7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	20 635 000	
8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegre- ring i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	113 692 000	539 066 000
	Sum Justis- og beredskapsdepartementet		4 091 231 000

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3510	Departementenes sikkerhets- og service- organisasjon:		
2	Diverse inntekter	22 761 000	
3	Brukerbetaling	62 295 000	85 056 000
3525	Fylkesmannsembetene:		
1	Inntekter ved oppdrag	172 308 000	172 308 000
3533	Eiendommer utenfor husleieordningen:		
2	Diverse inntekter	2 447 000	2 447 000
3540	Digitaliseringsdirektoratet:		
3	Diverse inntekter	433 000	
5	Bruk av nasjonale felleskomponenter	80 000 000	
6	Tilleggstjenester til nasjonale felles- komponenter	799 000	
7	Altinn	91 545 000	
86	Tvangsmulkt	100 000	172 877 000
3542	Internasjonalt samarbeid:		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 259 000	2 259 000
3543	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:		
1	Diverse gebyrer	597 000	597 000
3563	Internasjonalt reindriftssenter:		
2	Diverse inntekter	2 789 000	
3	Leieinntekter	279 000	3 068 000
3585	Husleietvistutvalget:		
1	Gebyrer	1 915 000	1 915 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3587	Direktoratet for byggkvalitet:		
1	Diverse inntekter	108 000	
4	Gebyrer	41 000 000	41 108 000
3595	Statens kartverk:		
1	Gebyrinntekter tinglysing	450 000 000	
2	Salg og abonnement m.m.	149 207 000	
3	Samfinansiering	210 324 000	809 531 000
	Sum Kommunal- og moderniserings- departementet		<u>1 291 166 000</u>

Arbeids- og sosialdepartementet

3605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Administrasjonsvederlag	9 715 000	
4	Tolketjenester	2 740 000	
5	Oppdragsinntekter mv.	28 025 000	
6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	25 825 000	66 305 000
3614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
1	Gebyrinntekter, lån	27 000 000	
90	Tilbakebetaling av lån	10 400 000 000	10 427 000 000
3615	Yrkesskadeforsikring:		
1	Premieinntekter	101 000 000	101 000 000
3616	Gruppelivsforsikring:		
1	Premieinntekter	98 000 000	98 000 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak:		
85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000	200 000
3635	Ventelønn mv.:		
1	Refusjon statlig virksomhet mv.	6 000 000	6 000 000
3640	Arbeidstilsynet:		
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 725 000	
5	Tvangsmulkt	6 580 000	
6	Refusjoner	3 300 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	21 725 000	
8	Refusjon utgifter regionale verneombud	16 420 000	
9	Overtredelsesgebyr	27 000 000	79 750 000
3642	Petroleumstilsynet:		
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 770 000	
3	Gebyr tilsyn	73 450 000	81 220 000
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		<u>10 859 475 000</u>

Helse- og omsorgsdepartementet

3701	E-helse, helseregistre mv.:		
2	Diverse inntekter	128 618 000	128 618 000
3704	Helsearkivet:		
2	Diverse inntekter	3 000 000	3 000 000
3710	Vaksiner mv.:		
3	Vaksinesalg	95 585 000	95 585 000
3714	Folkehelse:		
4	Gebyrinntekter	2 477 000	2 477 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3732	Regionale helseforetak:		
80	Renter på investeringslån	264 000 000	
85	Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008	580 000 000	
90	Avdrag på investeringslån t.o.m. 2007	<u>632 000 000</u>	1 476 000 000
3740	Helsedirektoratet:		
2	Diverse inntekter	20 107 000	
3	Helsetjenester i annet EØS-land	65 282 000	
4	Gebyrinntekter	47 390 000	
5	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	78 653 000	
6	Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger	<u>84 529 000</u>	295 961 000
3741	Norsk pasientskadeerstatning:		
2	Diverse inntekter	6 779 000	
50	Premie fra private	<u>17 713 000</u>	24 492 000
3742	Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten:		
50	Premie fra private	<u>2 406 000</u>	2 406 000
3745	Folkehelseinstituttet:		
2	Diverse inntekter	<u>189 747 000</u>	189 747 000
3746	Statens legemiddelverk:		
2	Diverse inntekter	30 805 000	
4	Registreringsgebyr	<u>76 917 000</u>	107 722 000
3747	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet:		
2	Diverse inntekter	17 463 000	
4	Gebyrinntekter	<u>14 966 000</u>	32 429 000
3748	Statens helsetilsyn:		
2	Diverse inntekter	<u>1 600 000</u>	1 600 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>2 360 037 000</u>
Barne- og familiedepartementet			
3842	Familievern:		
1	Diverse inntekter	<u>760 000</u>	760 000
3847	EUs ungdomsprogram:		
1	Tilskudd fra Europakommisjonen	<u>2 364 000</u>	2 364 000
3855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Diverse inntekter	16 534 000	
2	Barnetrygd	3 959 000	
60	Kommunale egenandeler	<u>1 484 948 000</u>	1 505 441 000
3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	<u>113 082 000</u>	113 082 000
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten:		
1	Diverse inntekter	<u>499 000</u>	499 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		<u>1 622 146 000</u>
Nærings- og fiskeridepartementet			
3900	Nærings- og fiskeridepartementet:		
1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter	188 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
2	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesielle driftsutgifter	5 900 000	
86	Tvangsmulkt	10 000	6 098 000
3902	Justervesenet:		
1	Gebyrinntekter	25 550 000	
3	Inntekter fra salg av tjenester	24 650 000	
4	Oppdragsinntekter	80 000	
86	Overtredelsesgebyr	50 000	50 330 000
3903	Norsk akkreditering:		
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	50 450 000	50 450 000
3904	Brønnøysundregistrene:		
1	Gebyrinntekter	507 850 000	
2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	31 350 000	539 200 000
3905	Norges geologiske undersøkelse:		
3	Oppdragsinntekter og andre inntekter	71 000 000	71 000 000
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	100 000	
2	Behandlingsgebyrer	800 000	
86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	1 000 000	1 900 000
3907	Norsk nukleær dekommisjonering:		
1	Innbetaling fra stiftelsen IFEs dekommisjoneringsfond	36 400 000	36 400 000
3909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:		
1	Tilbakeføring av tilskudd	5 000 000	5 000 000
3910	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	217 800 000	
2	Maritime personellsertifikater	14 700 000	
3	Diverse inntekter	425 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	54 600 000	
86	Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	4 800 000	292 325 000
3911	Konkurransetilsynet:		
3	Refusjoner og andre inntekter	200 000	
86	Lovbruddsgebyr	100 000	300 000
3912	Klagenemndssekretariatet:		
1	Klagegebyr	1 150 000	
2	Refusjoner og andre inntekter	200 000	
87	Overtredelsesgebyr	100 000	1 450 000
3917	Fiskeridirektoratet:		
1	Refusjoner og diverse inntekter	5 850 000	
5	Saksbehandlingsgebyr	18 700 000	
22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og utvikling	4 700 000	
86	Forvaltningssanksjoner	1 000 000	30 250 000
3923	Havforskningsinstituttet:		
1	Oppdragsinntekter	430 400 000	430 400 000
3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy:		
1	Oppdragsinntekter	88 150 000	88 150 000
3935	Patentstyret:		
1	Inntekter av informasjonstjenester	4 700 000	
2	Inntekter knyttet til NPI	5 100 000	
3	Gebyrer immaterielle rettigheter	96 300 000	
4	Ymse inntekter	4 100 000	110 200 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter:		
1	Gebyrer	735 000	735 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap:		
51	Tilbakeføring av tapsavsetning for egenkapitalinnskudd til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	7 000 000	
90	Avdrag på lån, Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	2 800 000	
95	Tilbakeføring av egenkapitalinnskudd til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	7 000 000	
96	Salg av aksjer	25 000 000	41 800 000
	Sum Nærings- og fiskeridepartementet		<u>1 755 988 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

4100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Refusjoner m.m.	126 000	
30	Husleie	972 000	1 098 000
4115	Mattilsynet:		
1	Gebyr m.m.	199 828 000	
2	Driftsinntekter og refusjoner m.m.	5 962 000	205 790 000
4136	Kunnskapsutvikling m.m.:		
30	Husleie, Norsk institutt for bioøkonomi	18 533 000	18 533 000
4141	Høstbare viltressurser:		
1	Jegerprøve, gebyr m.m.	4 500 000	4 500 000
4142	Landbruksdirektoratet:		
1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	44 363 000	44 363 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
85	Markedsordningen for korn	50 000	50 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		<u>274 334 000</u>

Samferdselsdepartementet

4300	Samferdselsdepartementet:		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	500 000	500 000
4312	Avinor AS:		
90	Avdrag på lån	444 400 000	444 400 000
4313	Luftfartstilsynet:		
1	Gebyrinntekter	148 500 000	148 500 000
4320	Statens vegvesen:		
1	Salgsinntekter m.m.	227 000 000	
2	Diverse gebyrer	513 400 000	
3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	115 300 000	855 700 000
4322	Svinesundsforbindelsen AS:		
90	Avdrag på lån	104 000 000	104 000 000
4330	Særskilte transporttiltak:		
1	Gebyrer	14 600 000	14 600 000
4331	Infrastrukturfond:		
85	Avkastning infrastrukturfond	2 053 000 000	2 053 000 000
4352	Jernbanedirektoratet:		
1	Diverse inntekter	3 800 000	3 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Gebyrer for tilsyn med tau- og kabelbaner og fornyelsesinnretninger	15 200 000	15 200 000
4360	Kystverket:		
2	Andre inntekter	12 700 000	12 700 000
4361	Samfunnet Jan Mayen:		
7	Refusjoner og andre inntekter	6 300 000	6 300 000
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>3 658 700 000</u>

Klima- og miljødepartementet

4400	Klima- og miljødepartementet:		
2	Diverse inntekter	455 000	
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	30 565 000	31 020 000
4411	Artsdatabanken:		
2	Diverse inntekter	428 000	428 000
4420	Miljødirektoratet:		
1	Oppdrag og andre diverse inntekter	7 571 000	
4	Gebyrer, forurensningsområdet	52 045 000	
6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	36 832 000	
7	Gebyrer, kvotesystemet	8 492 000	
8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	655 000	
9	Internasjonale oppdrag	45 218 000	150 813 000
4423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø:		
1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 000 000	1 000 000
4429	Riksantikvaren:		
2	Refusjoner og diverse inntekter	2 721 000	
9	Internasjonale oppdrag	3 420 000	6 141 000
4471	Norsk Polarinstittutt:		
1	Salgs- og utleieinntekter	11 575 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	63 790 000	
21	Inntekter, Antarktis	14 250 000	89 615 000
4481	Salg av klimakvoter:		
1	Salgsinntekter	8 288 459 000	8 288 459 000
	Sum Klima- og miljødepartementet		<u>8 567 476 000</u>

Finansdepartementet

4600	Finansdepartementet:		
2	Diverse refusjoner	400 000	400 000
4602	Finanstilsynet:		
3	Saksbehandlingsgebyr	12 300 000	
86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	12 800 000
4605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring:		
1	Økonomitjenester	52 632 000	
2	Opplæringskontoret OK stat	9 700 000	62 332 000
4610	Tolletaten:		
1	Særskilt vederlag for tolltjenester	7 200 000	
2	Andre inntekter	2 100 000	
4	Diverse refusjoner	1 100 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
5	Refusjon fra Avinor AS	25 200 000	
85	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	23 000 000	58 600 000
4618	Skatteetaten:		
1	Refunderte utleggs- og tinglysningsgebyr	89 500 000	
3	Andre inntekter	40 900 000	
5	Gebyr for utleggsforretninger	50 000 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	3 500 000	
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	3 500 000	
85	Inngått på tapsførte lån mv.	250 000 000	
86	Bøter, inndragninger mv.	1 400 000 000	
87	Trafikantsanksjoner	60 000 000	
88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	220 000 000	
89	Overtredelsesgebyr	5 000 000	2 122 400 000
4620	Statistisk sentralbyrå:		
2	Oppdragsinntekter	265 800 000	
85	Tvangsmulkt	15 000 000	280 800 000
4670	Den nordiske investeringsbank:		
50	Tilbakeføring av tapsfondsmidler	70 237 000	70 237 000
	Sum Finansdepartementet		<u>2 607 569 000</u>

Forsvarsdepartementet

4700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsinntekter	40 856 000	40 856 000
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsinntekter	3 954 288 000	
47	Salg av eiendom	270 475 000	4 224 763 000
4720	Felleskapasiteter i Forsvaret:		
1	Driftsinntekter	404 358 000	404 358 000
4731	Hæren:		
1	Driftsinntekter	93 538 000	93 538 000
4732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsinntekter	56 020 000	56 020 000
4733	Luftforsvaret:		
1	Driftsinntekter	111 532 000	111 532 000
4734	Heimevernet:		
1	Driftsinntekter	21 626 000	21 626 000
4760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold:		
1	Driftsinntekter	33 979 000	
48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter	350 036 000	384 015 000
4790	Kystvakten:		
1	Driftsinntekter	1 158 000	1 158 000
4791	Redningshelikopter tjenesten:		
1	Driftsinntekter	774 340 000	774 340 000
4792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsinntekter	38 919 000	38 919 000
4799	Militære bøter:		
86	Militære bøter	500 000	500 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>6 151 625 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Olje- og energidepartementet			
4800	Olje- og energidepartementet:		
10	Refusjoner	700 000	
70	Garantiprovisjon, Gassco	1 400 000	2 100 000
4810	Oljedirektoratet:		
1	Gebyrinntekter	30 000 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	119 000 000	149 000 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Gebyrinntekter	33 000 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	87 000 000	
40	Flom- og skredforebygging	27 000 000	147 000 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>298 100 000</u>
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	300 000 000	300 000 000
5310	Statens lånekasse for utdanning:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	13 000 000	
29	Termingebyrer	7 835 000	
89	Purregebyrer	112 335 000	
90	Redusert lån og rentegjeld	11 653 207 000	
93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	6 211 553 000	17 997 930 000
5312	Husbanken:		
1	Gebyrer m.m.	10 743 000	
11	Diverse inntekter	61 920 000	
90	Avdrag	12 710 000 000	12 782 663 000
5325	Innovasjon Norge:		
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
70	Låneprovisjoner	65 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	57 800 000 000	
91	Tilbakeført kapital, såkornfond	10 000 000	57 880 000 000
5326	Siva SF:		
70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	7 000 000
5329	Eksportkredittordningen:		
70	Gebyrer m.m.	20 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	11 800 000 000	11 820 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
95	Avdrag på lån til andre stater	500 000	500 000
5351	Overføring fra Norges Bank:		
85	Overføring	13 900 000 000	13 900 000 000
	Sum Ymse inntekter		<u>114 688 093 000</u>
	Sum Inntekter under departementene		<u>162 001 211 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet			
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	142 300 000 000	
	2 Driftsutgifter	-27 500 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 100 000 000	
	4 Avskrivninger	-22 900 000 000	
	5 Renter av statens kapital	-2 600 000 000	87 200 000 000
30	Avskrivninger	22 900 000 000	
80	Renter av statens kapital	2 600 000 000	112 700 000 000
	Sum Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		<u>112 700 000 000</u>

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445	Statsbygg:		
39	Avsetning til investeringsformål	<u>1 132 272 000</u>	1 132 272 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter	<u>200 000</u>	200 000
5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt:		
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	14 500 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	<u>2 000 000</u>	16 500 000
5470	Statens pensjonskasse:		
30	Avsetning til investeringsformål	<u>67 000 000</u>	67 000 000
5490	NVE Anlegg:		
1	Salg av utstyr mv.	<u>100 000</u>	100 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:		
30	Avskrivninger	<u>1 585 327 000</u>	<u>1 585 327 000</u>
	Sum Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.		<u>2 801 399 000</u>

Skatter og avgifter

5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Trinnskatt, formuesskatt mv. fra personlige skattytere	80 900 000 000	
72	Fellesskatt mv. fra personlige skattytere	119 000 000 000	
74	Selskapsskatter mv. fra upersonlige skattytere utenom petroleum	<u>86 700 000 000</u>	286 600 000 000
5502	Finansskatt:		
70	Skatt på lønn	2 080 000 000	
71	Skatt på overskudd	<u>2 460 000 000</u>	4 540 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	41 800 000 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	72	Særskatt på oljeinntekter	90 600 000 000
	74	Arealavgift mv.	1 600 000 000
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleums- virksomhet på kontinentalsokkelen:	134 000 000 000
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	5 900 000 000
5509		Avgift på utslipp av NO _x i petroleums- virksomheten på kontinentalsokkelen:	5 900 000 000
	70	Avgift	1 000 000
5511		Tollinntekter:	1 000 000
	70	Toll	3 100 000 000
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	300 000 000
5521		Merverdiavgift:	3 400 000 000
	70	Merverdiavgift	325 600 000 000
5526		Avgift på alkohol:	325 600 000 000
	70	Avgift på alkohol	14 500 000 000
5531		Avgift på tobakkvarer mv.:	14 500 000 000
	70	Avgift på tobakkvarer mv.	6 700 000 000
5536		Avgift på motorvogner mv.:	6 700 000 000
	71	Engangsavgift	12 000 000 000
	72	Trafikkforsikringsavgift	9 100 000 000
	73	Vektårsavgift	340 000 000
	75	Omregistreringsavgift	1 250 000 000
5538		Veibruksavgift på drivstoff:	22 690 000 000
	70	Veibruksavgift på bensin	4 900 000 000
	71	Veibruksavgift på autodiesel	10 100 000 000
	72	Veibruksavgift på naturgass og LPG	20 000 000
5541		Avgift på elektrisk kraft:	15 020 000 000
	70	Avgift på elektrisk kraft	11 300 000 000
5542		Avgift på mineralolje mv.:	11 300 000 000
	70	Grunnavgift på mineralolje mv.	1 900 000 000
	71	Avgift på smøreolje mv.	115 000 000
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.:	2 015 000 000
	70	CO ₂ -avgift	8 700 000 000
	71	Svovelavgift	1 000 000
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:	8 701 000 000
	71	Tetrakloreten (PER)	1 000 000
5548		Miljøavgift på visse klimagasser:	1 000 000
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	390 000 000
5549		Avgift på utslipp av NO _x :	390 000 000
	70	Avgift på utslipp av NO _x	55 000 000
5550		Miljøavgift på plantevernmidler:	55 000 000
	70	Miljøavgift på plantevernmidler	65 000 000
5551		Avgifter knyttet til mineralvirksomhet:	65 000 000
	70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum	1 000 000
	71	Årsavgift knyttet til mineraler	6 000 000
5555		Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.:	7 000 000
	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 490 000 000
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:	1 490 000 000
	70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	3 200 000 000
5557		Avgift på sukker mv.:	3 200 000 000
	70	Avgift på sukker mv.	200 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5559	Avgift på drikkevareemballasje:		
70	Grunnavgift på engangsemballasje	2 100 000 000	
71	Miljøavgift på kartong	50 000 000	
72	Miljøavgift på plast	30 000 000	
73	Miljøavgift på metall	5 000 000	
74	Miljøavgift på glass	95 000 000	2 280 000 000
5561	Flypassasjeravgift:		
70	Flypassasjeravgift	1 900 000 000	1 900 000 000
5562	Totalisatoravgift:		
70	Totalisatoravgift	120 000 000	120 000 000
5565	Dokumentavgift:		
70	Dokumentavgift	10 800 000 000	10 800 000 000
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet:		
71	Årsavgift - stiftelser	24 094 000	
73	Refusjon - Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	44 366 000	
74	Avgift - forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	
75	Kino- og videogramavgift	32 000 000	105 960 000
5570	Sektoravgifter under Kommunal- og moderniseringsdepartementet:		
70	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	247 880 000	247 880 000
5571	Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet:		
70	Petroleumstilsynet - sektoravgift	119 150 000	119 150 000
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet:		
70	Legemiddeldetaljistavgift	62 685 000	
72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	5 700 000	
73	Legemiddelleverandøravgift	211 000 000	
74	Tilsynsavgift	3 770 000	
75	Sektoravgift tobakk	15 000 000	298 155 000
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet:		
71	Avgifter immaterielle rettigheter	164 300 000	
72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	29 600 000	
73	Årsavgift Merkerregisteret	8 550 000	
74	Fiskeriforskningsavgift	267 300 000	
75	Tilsynsavgift Justervesenet	49 650 000	519 400 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:		
70	Forskningsavgift på landbruksprodukter	170 000 000	
72	Jeger- og fellingsavgifter	90 000 000	260 000 000
5577	Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet:		
74	Sektoravgifter Kystverket	814 500 000	814 500 000
5578	Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet:		
70	Sektoravgifter under Svalbards miljøvernfond	20 670 000	
72	Fiskeravgifter	19 460 000	
73	Påslag på nettatariffen til Klima- og energifondet	690 000 000	730 130 000
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet:		
70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	445 700 000	445 700 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5582	Sektoravgifter under Olje- og energi- departementet:		
71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	171 500 000	
72	Beredskapstilsyn og tilsyn med damsikkerhet	50 000 000	221 500 000
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70	Avgift på frekvenser mv.	342 900 000	342 900 000
	Sum Skatter og avgifter		<u>865 580 275 000</u>
Renter og utbytte mv.			
5603	Renter av statens kapital i statens forretnings- drift:		
80	Renter av statens faste kapital	100 808 000	100 808 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	917 400 000	
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	915 300 000	
83	Av alminnelige fordringer	25 000 000	
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	293 700 000	
86	Renter av lån til andre stater	100 000	2 151 700 000
5607	Renter av boliglånordningen i Statens pensjonskasse:		
80	Renter	1 034 000 000	1 034 000 000
5611	Aksjer i Vygruppen AS:		
85	Utbytte	185 000 000	185 000 000
5612	Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS:		
80	Renter	3 200 000	3 200 000
5613	Renter fra Siva SF:		
80	Renter	15 550 000	15 550 000
5615	Husbanken:		
80	Renter	3 386 000 000	3 386 000 000
5616	Kommunalbanken AS:		
85	Aksjeutbytte	510 000 000	510 000 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning:		
80	Renter	5 120 420 000	5 120 420 000
5619	Renter av lån til Avinor AS:		
80	Renter	22 200 000	22 200 000
5622	Aksjer i Avinor AS:		
85	Utbytte	208 000 000	208 000 000
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS:		
80	Renter	2 000 000	2 000 000
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:		
80	Renter på lån fra statskassen	260 000 000	
81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	20 000 000	
85	Utbytte, lavrisikolåneordningen	75 000 000	355 000 000
5629	Renter fra eksportkredittordningen:		
80	Renter	1 600 000 000	1 600 000 000
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet:		
85	Statens overskuddsandel	66 100 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
86	Utbytte	2 000	66 102 000
5652	Statskog SF - renter og utbytte:		
85	Utbytte	33 750 000	33 750 000
5656	Aksjer under Nærings- og fiskeri- departementets forvaltning:		
85	Utbytte	20 209 700 000	20 209 700 000
5680	Statnett SF:		
85	Utbytte	1 135 000 000	1 135 000 000
5685	Aksjer i Equinor ASA:		
85	Utbytte	20 350 000 000	20 350 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
85	Utbytte	84 200 000	84 200 000
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.:		
85	Utbytte fra Folketrygdfondet	900 000	900 000
	Sum Renter og utbytte mv.		56 573 530 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	156 500 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	202 600 000 000	359 100 000 000
5701	Diverse inntekter:		
71	Refusjon ved yrkesskade	850 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	230 000 000	
80	Renter	1 700 000	
86	Innkreving feilutbetalinger	1 200 000 000	
87	Diverse inntekter	18 960 000	
88	Hjelpemiddelsentraler mv.	77 500 000	2 378 160 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs:		
70	Dividende	210 000 000	210 000 000
5705	Refusjon av dagpenger:		
70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	19 000 000	
71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	300 000	19 300 000
	Sum Folketrygden		361 707 460 000

Statens pensjonsfond utland

5800	Statens pensjonsfond utland:		
50	Overføring fra fondet	241 084 213 000	241 084 213 000
	Sum Statens pensjonsfond utland		241 084 213 000

Statslånemidler

5999	Statslånemidler:		
90	Lån	10 112 857 000	10 112 857 000
	Sum Statslånemidler		10 112 857 000

Totale inntekter: 1 812 560 945 000

Andre fullmakter

II

Statslån o.a.

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan:

1. ta opp nye langsiktige innenlandske statslån til et beløp inntil 75 000 mill. kroner.
2. ha utestående kortsiktige markedslån til et beløp inntil 100 000 mill. kroner.
3. ta imot innskudd i form av kontolån fra statsinstitusjoner og statlige fond, og fra institusjoner som kan bli pålagt å plassere likviditet som kontolån til staten.
4. inngå rentebytteavtaler og tilsvarende derivatavtaler, samt foreta sikkerhetsplasseringer knyttet til slike avtaler.

III

Utvidet innsparingsperiode

Kongen kan gi bestemmelser om forlenget prøveordning for budsjettårene 2020–2022 med adgang til å overskride driftsbevilgninger med inntil fem prosent til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de følgende fem budsjettår.

Utenriksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 postene 02 og 05
kap. 140 post 01	kap. 3140 post 05

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.
2. overskride bevilgningen under kap. 116 Internasjonale organisasjoner, post 90 Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB) som følge av valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser overfor AIIB på USD 22 mill.

3. overskride bevilgningen under kap. 116 Internasjonale organisasjoner, post 91 Kortsiktig overgangslån til Somalia innenfor en ramme på 200 mill. kroner som følge av valutakursjusteringer og eventuelle forsinkelser i utbetalingstidspunkt som fører til en økning av lånebehov.
4. overskride bevilgningene under kap. 117 EØS-finansieringsordningene, post 77 EØS-finansieringsordningen 2014–2021, og post 78 Den norske finansieringsordningen 2014–2021, med en samlet øvre ramme på 440 mill. kroner som følge av usikkerhet i fremdrift og valutakursjusteringer, dersom dette er nødvendig for å oppfylle norske forpliktelser gjennom avtale inngått med EU.

IV

Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutatap (disagio)/valutagevinst (agio) som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementet, postene 89 Valutatap (disagio)/Valutagevinst (agio).

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til tematisk støtte, multilaterale fond, multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører, kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om:

1. støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
117		EØS-finansieringsordningene	
	77	EØS-finansieringsordningen 2014–2021	7 011 mill. kroner
	78	Den norske finansieringsordningen 2014–2021	6 497 mill. kroner
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	
	70	Næringsutvikling og handel	50 mill. kroner
	72	Fornybar energi	100 mill. kroner

2. tilskudd til en global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse med inntil 5 400 mill. kroner samlet i perioden 2015–2023 under kap. 160 Helse.
3. tilskudd til Koalisjonen for innovasjon for epidemiberedskap (CEPI) med inntil 1 600 mill. kroner under kap. 160 Helse, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Inntil 1 000 mill. kroner gis i direkte støtte til CEPI i årene 2017–2021, og inntil 600 mill. kroner i årene 2021–2025. Hele eller deler av disse midlene kan fra 2019 gå via en finansieringsmekanisme forvaltet av Verdensbanken eller IFFIm.

4. tilskudd til Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria med inntil 2 020 mill. kroner samlet i perioden 2020–2022 under kap. 160 Helse, post 70 Helse.
5. tilskudd til Det grønne klimafondet med inntil 2 800 mill. kroner i perioden 2020–2023 under kap. 163 Klima, miljø og hav.

VII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for gamle og nye garantier på inntil 500 mill. kroner. Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, lagring og i visningsperioden.

VIII

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen, Mekanismen for internasjonale straffedomstoler (MICT) og for regulært bidrag til FN.

Andre fullmakter

IX

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 *Om gjeldslette for utvikling* innenfor den resterende ramme på 834 mill. kroner under Garantiinstituttet for eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet inklusive påløpte renter, belastes gjeldsplanens ramme og ettergis uten bevilgning over bistandsbudsjettet. Rammen belastes ikke ved en eventuell ettergivelse av statlige fordringer på Sudan som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976–1980), jf. Prop. 110 S (2012–2013).

X

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas en gang i året.
2. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.
3. Eventuelle utbetalinger av regjeringens gave til TV-aksjoner kan i sin helhet utbetales som et engangsbeløp.
4. Utbetalinger av tilskudd til Climate Investment Funds (CIF) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
5. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD) kan foretas i henhold til regelverket til det enkelte fond.
6. Utbetalinger av tilskudd til Ukraine Trust Fund for Military Career Transition forvaltet av NATO, kan foretas i henhold til fondets regelverk.
7. Utbetalinger av tilskudd til akutt nødhjelpsarbeid kan i enkelte tilfeller foretas for opptil ett år frem i tid når dette er påkrevd for å sikre raske og nødvendige investeringer.

8. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av Verdensbanken, Afrikabanken, Asiabanken, Den interamerikanske utviklingsbanken og Det internasjonale fond for jordbruksutvikling kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.
9. Utbetalinger til Vaksinealliansen Gavi kan foretas årlig i tråd med organisasjonens finansieringsstrategi og regelverk.
10. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) kan foretas i samsvar med fondets strategi og prosedyrer for fondsoppbygging.

XI

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 kan fravike Bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Den globale miljøfasiliteten.

XII

Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale banker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar, i forbindelse med formalisering av Sør-Sudans medlemskap i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB), i en selektiv kapitaløkning i banken, med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen UA 0,57 mill. (UA tilsvarende IMF's spesielle trekkrettigheter SDR). Innbetalingen foretas i løpet av årene 2016–2023, og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med UA 8,93 mill.
2. Norge deltar i kapitalpåfyllingen til Den interamerikanske utviklingsbankens (IDB) organisasjon for privat sektor, Inter-American Investment Corporation (IIC), med en andel på USD 10,1 mill. innbetalt i syv årlige avdrag for perioden 2016–2022. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
3. Norge deltar i den 5. kapitaløkningen i Den internasjonale bank for rekonstruksjon og utvikling (IBRD) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 47,6 mill. i perioden 2020–2023, som belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken. Den norske statsgarantien i IBRD økes samtidig med inntil USD 354 mill. Økningen i statsgarantien vil skje i takt med de årlige kapitalinnskuddene.
4. Norge deltar i kapitaløkningen i Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil USD 46,1 mill. innbetalt over perioden 2020–2024, som belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 73 Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC).
5. Norge deltar i kapitalpåfyllingen i Den globale miljøfasiliteten (GEF) med en innbetalt andel på inntil 520 mill. kroner over perioden 1. juli 2018 – 30. juni 2022. Innbetalingene belastes kap. 163 Klima, miljø og hav, post 70 Miljø og klima.
6. Norge deltar i den 11. kapitalpåfylling i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD-11) med et bidrag på til sammen 360 mill. kroner for perioden 2019–2021, innbetalt i tre årlige bidrag på 120 mill. kroner per år i 2019–2021. Innbetalingene belastes kap. 162 Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi, post 71 Matsikkerhet, fisk og landbruk.
7. Norge deltar i den 7. generelle kapitaløkningen i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av inntil 69 500 000 Units of Accounts, UA (UA tilsvarende IMF's spesielle trekkrettigheter SDR) i perioden 2020–2027. Innbetalingene foretas i åtte like årlige beløp og belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond. Kapitaløkningen innebærer også en økning i den norske statsgarantien i AfDB med inntil UA 1 088 830 000. Forpliktelser inngås i SDR, og kronebeløpet må valutajusteres i forbindelse med årlige utbetalinger.
8. Norge deltar i den 15. påfyllingen av giverlandsbidrag til Den afrikanske utviklingsbankens fond for de fattigste landene, Afrikafondet (ADF-15), med et bidrag på til sammen inntil 2 052 mill. kroner for peri-

- oden 2020–2022, innbetalt i tre like årlige beløp. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
9. Norge deltar, i forbindelse med den 15. kapitalpåfyllingen av AfDF-15 for perioden 2020–2022, i Det internasjonale gjeldsletteinitiativet for de fattigste landene, Heavily Indebted Poor Countries initiative (HIPC), med et bidrag på til sammen 55,92 mill. kroner til «Grant Compensation» (kompensasjon til Afrikafondet for at land med gjeldsproblemer i større eller mindre grad mottar gaver framfor lån på myke vilkår). Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.
 10. Norge kan delta i forhandlingene om den 13. påfyllingen av Den asiatiske utviklingsbankens fond for de fattigste landene som skal fremforhandles for fireårsperioden 2021–2024, med en ramme på til sammen 250 mill. kroner. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 71 Regionale banker og fond.
 11. Norge deltar i den 19. påfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA-19) med et bidrag på til sammen 2 928 mill. kroner for perioden 2020–2022, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 70 Verdensbanken.
 12. Norge deltar, i forbindelse med den 19. kapitalpåfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA-19) for perioden 2020–2022, i det internasjonale gjeldsletteinitiativet for de fattigste landene, Heavily Indebted Poor Countries initiative (HIPC), med et bidrag på 313,6 mill. kroner innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 172 Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette, post 73 Gjeldslette.

XIII

Det internasjonale gjeldsletteinitiativet (MDRI)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 kan utstede en bindende forpliktelse til Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) og Det afrikanske utviklingsfondet (AfDF) for Norges bidrag til Det internasjonale gjeldsletteinitiativet (MDRI) i perioden 1. juli 2025 til 30. juni 2028 for Det internasjonale utviklingsfondet og i perioden 1. januar 2030 til 31. desember 2032 for Det afrikanske utviklingsfondet.

Kunnskapsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2020 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 01	kap. 3200 post 02
kap. 220 post 01	kap. 3220 post 02
kap. 222 post 01	kap. 3222 post 02
kap. 230 post 01	kap. 3230 post 02
kap. 242 post 01	kap. 3242 postene 02 og 61
kap. 256 post 01	kap. 3256 post 02
kap. 271 post 01	kap. 3271 post 02
kap. 290 post 01	kap. 3290 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. avhende fast eiendom, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom mv., og bruke inntekter fra salg av eiendommer ved selvforvaltende universiteter til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Norges forskningsråd.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2020 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	236,9 mill. kroner
270		Studentvelferd	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	830 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale 20 pst. av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.
3. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2021 (andre halvdel av undervisningsåret 2020–21) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2020 (første halvdel av undervisningsåret 2020–21), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
4. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2021 (andre halvdel av undervisningsåret 2020–21) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2020 (første halvdel av undervisningsåret 2020–21), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 150 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 302 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale 981 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 966 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2020 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a. opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b. bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - c. bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
 - d. bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 3 135 kroner per måned fra 1. januar 2020 og 34 485 kroner per år fra 1. januar 2020, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.
4. inntektsgrensen for fritak i foreldrebetalingen i barnehage for 20 timer settes til 566 100 kroner per år fra 1. august 2020, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 3.
5. Kunnskapsdepartementet i 2020 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å inntektsføre utestående midler mot Konverteringsfondet i samme periode som konvertering av lån til stipend gjøres, og mot Lånekassens mellomværende med statskassen. Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra Konverteringsfondet.

Kulturdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 02
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 02
kap. 325 post 01	kap. 3325 post 01
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 02
kap. 327 post 01	kap. 3327 postene 01 og 02
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 02
kap. 339 post 01	kap. 3339 postene 02 og 04
kap. 339 post 01	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 07

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	10 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	768,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 15 000 mill. kroner med varighet inntil 1. mai 2021.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2020:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk- og scenekunst, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2020 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiftene per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.

VII

Fullmakt til å benytte åremål

Stortinget samtykker i at det i 2020 gis adgang til i henhold til statsansattelovens regler å benytte åremål for kuratorer som forestår utvikling og gjennomføring av kunstproduksjoner i KORO. For disse gis det mulighet for åremål i en periode på fire år for konsulentene og inntil seks år for leder, med mulighet til én gangs fornyelse.

VIII

Fastsetting av langsiktige rammer for mediestøtten

1. Den direkte mediestøtten, jf. kap. 335 Medieformål, post 71 Mediestøtte, skal for årene 2020 til 2022 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst.
2. NRKs økonomiske ramme, jf. kap. 335 Medieformål, post 79 Norsk rikskringkasting AS – NRK, skal for årene 2020 til 2022 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst, minus et effektiviseringskrav på 0,5 pst.

Andre vedtak

IX

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 694, 7. mai 2018 oppheves.

Justis- og beredskapsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 01	kap. 3061 post 03
kap. 400 post 01	kap. 3400 post 01
kap. 410 post 01	kap. 3410 postene 02 og 03
kap. 410 post 22	kap. 3410 post 04
kap. 430 post 01	kap. 3430 postene 03 og 04
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 02
kap. 432 post 01	kap. 3432 post 03
kap. 440 post 01	kap. 3440 postene 02, 03 og 04
kap. 442 post 01	kap. 3442 postene 02 og 03
kap. 444 post 01	kap. 3444 post 02
kap. 451 post 01	kap. 3451 postene 03 og 06
kap. 451 post 22	kap. 3451 post 05
kap. 454 post 01	kap. 3454 post 01
kap. 455 post 01	kap. 3455 post 01
kap. 473 post 01	kap. 3473 post 01
kap. 474 post 01	kap. 3474 post 02
kap. 490 post 01	kap. 3490 post 05
kap. 491 post 01	kap. 3491 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 21 Spesielle driftsutgifter med inntil 50 mill. kroner dersom det oppstår en situasjon med ekstraordinært mange skogbranner, og det i den forbindelse er nødvendig med innsats for slokking og beredskap utover det som må påregnes i et normalår, uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	150,0 mill. kroner

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan:

1. gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.
2. gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en samlet ramme på inntil 10 mill. kroner inkludert tidligere gitte tilsagn under kap. 430 Kriminalomsorgen, post 70 Tilskudd.

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i byggeprosjekt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggingen av politiets nasjonale beredskapssenter som omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) under kap. 440 Politi- og lensmannsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, innenfor en kostnadsramme på 2 620 mill. kroner.

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 under kap. 430 Kriminalomsorgen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å anskaffe brukerutstyr til nytt fengsel i Agder. Samlede forpliktelser og utbetalinger kan ikke overskride kostnadsrammer omtalt i Prop. 129 S (2016–2017) på 125 mill. kroner for avdelingen i Froland og 75 mill. kroner for avdelingen i Mandal.

Andre fullmakter

VIII

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

IX

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 01 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

X

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettsferdsvederlag får i 2020 fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for HIV-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

XI

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

XII

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan inngå avtaler med varighet utover 2020 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet utover 2020 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2020.

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Domstolsadministrasjonen i 2020 kan postere sideutgifter som forskutteres i henhold til rettsgebyrloven, mot mellomværendet med statskassen.

Andre vedtak

XIV

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtakene nr. 875, 11. juni 2018 og nr. 1002, 15. juni 2018 oppheves.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap. 510 post 01	kap. 3510 postene 02 og 03
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 01
kap. 533 post 01	kap. 3533 post 02
kap. 540 post 01	kap. 3540 post 03
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 03
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 05
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 06
kap. 540 post 28	kap. 3540 post 07
kap. 554 post 01	kap. 3554 post 01
kap. 563 post 01	kap. 3563 post 03
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 02
kap. 585 post 01	kap. 3585 post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587 post 04
kap. 595 post 01	kap. 3595 postene 02 og 03
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 02 og 03
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 04

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 350 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2021 til kommuner.
2. inntil 150 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2021 til fylkeskommuner.

IV

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværendet med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

V

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 03 Samfinansiering.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 120 mill. kroner.
2. foreta bestillinger utover gitt bevilgning under kap. 540 Digitaliseringsdirektoratet, post 28 Altinn, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider 50 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	150,7 mill. kroner
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressurscenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger	384,8 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	45,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

Andre fullmakter

VIII

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2020 kan gi tilsagn om lån for 16 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2020 og senere år.

IX

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, post 62 Kompetansepiloter, post 63 Interreg og Arktis 2030 og post 65 Omstilling.
2. tildele midler til Innovasjon Norge og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 553 Regional- og distriktsutvikling, post 74 Klynger og innovasjon.

X

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2020 kan pådra forpliktelser utover bevilgningen på kap. 1, post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 606,9 mill. kroner i prisnivå per juli 2020.

XI

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

XII

Overføring av udisponert beløp

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet gis fullmakt til å overføre udisponert beløp på kap. 567 Nasjonale minoriteter, post 75 Romanifolket/taterne fra 2020 til 2021.

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. gi Husbanken fullmakt til å føre utbetalinger knyttet til utlegg i låne- og tilskuddsforvaltningen samt tilhørende refusjoner mot mellomværendet med statskassen.
2. gi Nasjonal kommunikasjonsmyndighet fullmakt til å kompensere for tilfeldige inntektsvariasjoner knyttet til gebyr- og avgiftsfinansiert virksomhet ved å overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra reguleringsfondet, som inngår som del av virksomhetens mellomværende med statskassen.

Bygge- og eiendomsfullmakter*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

XIV

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarende netto gevinst fra salg av eiendommer.

XV

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 01 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 01 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

XVI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2019–2020) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

XVII

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

Andre fullmakter

XVIII

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 800 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XIX

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan gi Statsbygg fullmakt til å:

1. foreta posteringer til og fra reguleringsfondet som del av mellomværendet med statskassen.
2. føre inn- og utbetalinger knyttet til bruksavhengige driftskostnader og tilleggsavtaler mot mellomværendet med statskassen.
3. føre utlegg som skal viderefaktureres kunde og tilhørende innbetalinger mot mellomværendet med statskassen.
4. føre innbetalinger knyttet til delfinansiering av investeringsprosjekter fra oppdragsgiver mot mellomværendet med statskassen. Innbetalingene nettoføres på investeringspostene i takt med når investeringskostnadene påløper.

Arbeids- og sosialdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 02
kap. 605 post 01	kap. 3605 postene 01, 04 og 05
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 02
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 02
kap. 640 post 01	kap. 3640 postene 06 og 07
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 08
kap. 642 post 01	kap. 3642 postene 06 og 07
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan:

- omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 01 Driftsutgifter til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
- omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
- omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
- omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634, post 79.
- omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
- omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 768,3 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	860,9 mill. kroner

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en samlet ramme på inntil 10 mill. kroner inkludert tidligere tilsagn på kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte.

Andre fullmakter

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605, Arbeids- og velferdsetaten, postene 01, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av NAV-kontorer.

VIII

Fullmakt til endring i mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2020 kan gi Arbeids- velferdsetaten fullmakt til å:

1. postere utgifter som Arbeids- og velferdsetaten betaler på vegne av Statens pensjonskasse mot mellomværendet konto 715510 Statens pensjonskasse. Konto 715510 utlignes ved at Statens pensjonskasse resultatfører og rapporterer de utbetalte ytelsene i sitt regnskap.
2. postere utgifter som Arbeids- og velferdsetaten betaler på vegne av ikke-statlige aktører knyttet til AFP-ordningen og kommunal tilleggspensjon mot mellomværendet med statskassen.

Andre vedtak

IX

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtakene nr. 525, 6. mars 2018, nr. 437, 31. januar 2018, nr. 322, 15. desember 2017, nr. 167, 11. desember 2017 og nr. 163, 11. desember 2017 oppheves.

Folketrygden

Andre fullmakter

II

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2020 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene¹:

		kroner
1a.	Grunnstønad for ekstrautgifter grunnet varig sykdom, skade eller lyte etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 232
1b.	Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	12 564
1c.	eller til	16 464
1d.	eller til	24 252
1e.	eller til	32 868
1f.	eller til	41 052
2a.	Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til de som må ha særskilt tilsyn og pleie grunnet varig sykdom, skade eller lyte	14 748
2b.	Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til barn under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie	29 496
2c.	eller til	58 992
2d.	eller til	88 488
3.	Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	24 734
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ²	
	for første barn	48 636
	for to barn	63 468
	for tre og flere barn	71 916

¹ Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

² Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønad til barnetilsyn for enslige forsørgere og etterlatte som er i arbeid. Stønaden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Helse- og omsorgsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 701 post 21	kap. 3701 post 02
kap. 703 post 21	kap. 3703 post 02
kap. 704 post 21	kap. 3704 post 02
kap. 710 post 21	kap. 3710 post 03
kap. 714 post 21	kap. 3714 post 04
kap. 740 postene 01 og 21	kap. 3740 postene 02 og 04
kap. 740 post 01	kap. 5572 post 75
kap. 740 post 70	kap. 3740 post 03
kap. 740 post 60	kap. 3740 post 06
kap. 741 post 01	kap. 3741 postene 02 og 50
kap. 742 post 01	kap. 3742 post 50
kap. 745 post 01	kap. 3710 post 03
kap. 745 postene 01 og 21	kap. 3745 post 02
kap. 745 post 01	kap. 3740 post 04
kap. 746 postene 01 og 21	kap. 3746 post 02
kap. 747 postene 01 og 21	kap. 3747 postene 02 og 04
kap. 748 post 01	kap. 3748 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Vaksiner mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter	580 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Omsorgstjeneste	
	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering	6 624,3 mill. kroner
	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst	3 379,7 mill. kroner
	79	Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020:

1. aktiverer investeringslån og driftskredittrammen til regionale helseforetak i statens kapitalregnskap.
2. i tilknytning til oppgjørsordningene for h-reseptlegemidler og fritt behandlingsvalg kan føre utgifter og inntekter uten bevilgning over kap. 740 Helsedirektoratet, hhv. post 71 Oppgjørsordning h-reseptlegemidler og post 72 Oppgjørsordning fritt behandlingsvalg. Netto mellomregning med helseforetakene føres ved årets slutt i kapitalregnskapet for hver av ordningene.

Andre vedtak

VI

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtakene nr. 437.2, 12. januar 2016 og nr. 34, 20. november 2018 oppheves.

Barne- og familiedepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 847 post 01	kap. 3847 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postene 01, 02 og 60
kap. 856 post 01	kap. 3856 post 01
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Andre fullmakter

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i henhold til *lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd* § 10 kan betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 054 kroner per barn per måned fra 1. januar til og med 31. august 2020. Dette tilsvarer 12 648 kroner per år. Fra 1. september til 31. desember 2020 kan Arbeids- og velferdsdirektoratet betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 354 kroner per barn per måned. Dette tilsvarer 16 248 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan for 2020 betale ut barnetrygd til barn i alderen 6 til og med måneden før fylte 18 med 12 648 kroner per år.

Utvidet stønad til enslige forsørgere utbetales med 12 648 kroner per år.

Enslige forsørgere som oppfyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2020 i henhold til *lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre* § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgende beløp for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13– 23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2020 i henhold til *lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd* § 14-17 kan betale ut:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	84 720 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

Nærings- og fiskeridepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 01	kap. 3900 post 01
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 02
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03 og kap. 5574 post 75
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 903 post 01	kap. 3903 post 01
kap. 904 post 01	kap. 3904 post 02
kap. 904 post 21	kap. 3904 post 02
kap. 905 post 21	kap. 3905 post 03
kap. 910 post 01	kap. 3910 post 03

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 912 post 01	kap. 3912 post 01
kap. 917 post 01	kap. 3917 post 01
kap. 917 post 21	kap. 3917 post 22
kap. 923 post 21	kap. 3923 post 01
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 01
kap. 935 post 01	kap. 3935 post 04

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

- overskride bevilgningen under kap. 917, post 22, kap. 919, post 76 og kap. 923, post 22, slik at summen av overskridelser tilsvarer merinntekter under kap. 5574, post 74.

III

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

- foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.
- foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (skipsgarantiordningen) overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 150 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 92 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – skipsgarantiordning.

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss, for miljøtiltak innenfor gitt garantiramme på 168 mill. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
- overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkredittordningen, post 90 Utlån, men slik at utlån i 2020 ikke overstiger 35 mrd. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 905 Norges geologiske undersøkelse, post 21 Spesielle driftsutgifter, kap. 923 Havforskningsinstituttet, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 21 Spesielle driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3905 Norges geologiske undersøkelse, post 03 Oppdragsinntekter og andre inntekter, kap. 3923 Havforskningsinstituttet, post 01 Oppdragsinntekter og kap. 3926 Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy, post 01 Oppdragsinntekter. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2021 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

5. overskride bevilgningen under kap. 922 Romvirksomhet, post 95 Egenkapital Space Norway AS innenfor en totalramme på 101 mill. USD.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421		Innovasjon Norge	
	72	Innovasjonskontrakter	400 mill. kroner
	76	Miljøteknologi	750 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 245,1 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning, for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 290,1 mill. euro.

VI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan gi:

- Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 160 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 414 mill. kroner.
- Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning.
- Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, samt innenfor en øvre rammebegrensning på syv ganger det til enhver tid innestående beløp på ordningens grunnfond.
- Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 7 000 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien.
- Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.
- Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 10 000 mill. kroner ved kjøp av skip fra verft i Norge når disse skipene skal brukes i Norge.

VIII

Garantifullmakt og fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan inngå standardavtaler for leie av grunn til bolig- og næringsformål på Svalbard med garantier overfor långiver som har pant i bygg som står på statens grunn. Garantiansvar kan kun utløses dersom staten sier opp avtalen eller nekter overføring av leierett. Samlet garantiramme for avtalene begrenses oppad til 25 mill. kroner. Det kan utgiftsføres utbetalinger knyttet til garantiene uten bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 80 Lånesikringsordning, bolig- og næringsformål på Svalbard, innenfor en ramme på 10 mill. kroner.

IX

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

X

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 1 400 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

XI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

1. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for inntil 212 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak i Lunckefjell og Svea.

Andre fullmakter

XII

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan bortfeste hjemfalte gruveieendommer til museale formål vederlagsfritt.

XIII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIV

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Ambita AS helt eller delvis.
2. redusere eierskapet i Baneservice AS helt eller delvis.
3. redusere eierskapet i Entra ASA helt eller delvis.
4. redusere eierskapet i Mesta AS helt eller delvis.
5. redusere eierskapet i Telenor ASA ned mot 34 prosent.

XV

Salgs- og avviklingsfullmakt GIEK Kredittforsikring AS

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan redusere eierskapet i GIEK Kredittforsikring AS helt eller delvis. Alternativt kan Nærings- og fiskeridepartementet avvikle GIEK Kredittforsikring AS.

XVI

Salgsfullmakt og nettobudsjettering av salgsmkostninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan avhende ikke-aktive gruveeieendommer. Utgifter knyttet til eventuell avhending kan trekkes fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 3900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 30 Inntekter fra salg av gruveeieendommer.

XVII

Endring av forvalter av statlig kapital i såkornfond

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan overføre forvaltningen av statlig kapital i såkornfond fra Innovasjon Norge til Investinor AS under kontogruppe 63 Utlån og utestående fordringer i statens kapitalregnskap.

Landbruks- og matdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2020 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1115 post 01	kap. 4115 post 02
kap. 1137 post 54	kap. 5576 post 70
kap. 1141 post 23	kap. 4141 post 01
kap. 1142 post 01	kap. 4142 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrsanskaffelser og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom, avgrenset oppad til 25 mill. kroner. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 01 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1137		Forskning og innovasjon	
	71	Bioøkonomiordningen	6,6 mill. kroner
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade – erstatninger	90,5 mill. kroner
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket	116,2 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2020 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 110 mill. kroner. Departementet kan trekke utgifter ved salget fra salgsinntektene før disse inntektsføres.

VI

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Landbruk- og matdepartementet i 2020 kan gi Landbruksdirektoratet fullmakt til regnskapsføring av a konto forskudd til slakteri og meieri, og til forskningsavgift, omsetningsavgift og overproduksjonsavgift, mot mellomværendet med statskassen.

Samferdselsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1313 post 01	kap. 4313 post 02
kap. 1320 postene 01, 22, 28 og 30	kap. 4320 post 01
kap. 1320 post 28	kap. 4320 post 02
kap. 1320 post 22	kap. 4320 post 03
kap. 1352 post 01	kap. 4352 post 01
kap. 1354 post 21	kap. 4354 post 01
kap. 1360 postene 01 og 45	kap. 4360 post 02 og kap. 5577 post 74
kap. 1361 post 01	kap. 4361 post 07

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap. 4360, post 02 til følgende formål under kap. 1360, post 30:
 - a. dekning av salgsomkostninger forbundet med salget
 - b. oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 1360 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 70 mill. kroner per aksjon dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensing uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1352		Jernbanedirektoratet	
	74	Tilskudd til eksterne	1 340 mill. kroner
1360		Kystverket	
	72	Tilskudd for overføring av gods fra vei til sjø	90 mill. kroner
	73	Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	50 mill. kroner

V

Fullmakter til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan inngå avtaler om forskuttering av midler utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Ramme for samlede, løpende refusjonsforpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30 og 31	Investeringer, riksvei	2 000 mill. kroner

Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning. Forpliktelser knyttet til forskutteringer under Statens vegvesen skal føres opp i statens kapitalregnskap konto 840013 Deposita og avsetninger under Samferdselsdepartementet med motpostering mellomværende med statskassen.

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan:

1.

starte opp disse investeringsprosjektene:	innenfor en kostnadsramme på:
E16 Kvamskleiva	748 mill. kroner
E134 Vågsli-, Haukeli- og Svandalsflonatunnelene	604 mill. kroner
Delelektrifisering av Trønderbanen og Meråkerbanen	2 192 mill. kroner
IC Dovrebanen: Kleverud–Sørli	8 592 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

2.

gjennomføre disse tidligere godkjente investeringsprosjektene:	innenfor endret kostnadsramme på:
E6 Helgeland nord	2 460 mill. kroner
Rv. 36 Skyggestein–Skjeldredstrand	892 mill. kroner
Follobanen, Oslo–Ski	30 907 mill. kroner

Fullmakten gjelder også forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor kostnadsrammen for prosjektet. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.

3. pådra forpliktelser som inngås i senere budsjettår, innenfor det enkelte prosjekts kostnadsramme for prosjekter som har startet opp før 2016 og er omtalt i Prop. 1 S. Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammen i senere år.
4. forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget inntil følgende beløp:

a.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	30 og 31	Investeringer, riksvei	6 000 mill. kroner	4 500 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet		
	72	Planlegging nye prosjekter	3 000 mill. kroner	1 500 mill. kroner
	73	Investeringer, jernbane	3 600 mill. kroner	2 000 mill. kroner

b.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser
1360		Kystverket	
	21 og 30	Investeringer	90 mill. kroner

5. forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning for prosjekter med kostnadsanslag over 500 mill. kroner, men der kostnadsramme ikke er lagt frem for Stortinget inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser
1320		Statens vegvesen	
	30 og 31	Planlegging, forberedende arbeider og grunnerverv, riksvei	500 mill. kroner

VII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for drift- og vedlikeholdsarbeider
Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	22	Drift og vedlikehold	12 500 mill. kroner	4 000 mill. kroner
1352		Jernbanedirektoratet		
	71	Drift og vedlikehold	9 000 mill. kroner	3 000 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for riksveiferjedriften
Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	72	Riksveiferjetjenester	13 700 mill. kroner	1 800 mill. kroner

IX

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser for Nye Veier AS
Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1321		Nye Veier AS		
	70	Tilskudd	22 400 mill. kroner	5 600 mill. kroner

X

Fullmakt til å inngå kontrakter om kjøp av persontransport med tog

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan inngå kontrakter om kjøp av persontransporttjenester med tog for perioden 2020–2031 på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog for:

1. Bergensbanen, Ofotbanen og opsjoner på Nordlandsbanen innenfor en samlet ramme for nye forpliktelser på 3 016 mill. kroner målt i prisnivået for 2020.
2. takstsamarbeid med fylkeskommunal kollektivtrafikk innenfor en samlet ramme for nye forpliktelser på 75 mill. kroner.

Andre fullmakter

XI

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

XII

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 for det togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog, kan:

- a. gi en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 7 204 mill. kroner
- b. gi ytterligere restverdigaranti til oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 2 962 mill. kroner. Det legges til grunn 75 pst. restverdigaranti.

XIII

Opprettelse av post uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan opprette kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 74 Tilskudd til eksterne i statsregnskapet uten bevilgning.

XIV

Fullmakt til å fjerne rushtidsavgift på Nord-Jæren

1. Stortinget samtykker i at den innførte rushtidsavgiften i tråd med Prop. 47 S (2016–2017) kan fjernes dersom det er lokalpolitisk tilslutning til dette gjennom vedtak. Vilkårene går frem av Prop. 1 S (2019–2020) for Samferdselsdepartementet.
2. Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

XV

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2020 kan gi Kystverket fullmakt til å postere a konto innbetalinger som Kystverket mottar knyttet til oljevernaksjoner mv. mot mellomværendet med statskassen. Når endelig oppgjør er avklart, gjøres mellomværendet opp og inntektsføres på kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.

Andre vedtak

XVI

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 391, 20. desember 2017, oppheves.

Klima- og miljødepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1411 post 21	kap. 4411 post 02
kap. 1420 post 01	kap. 4420 post 01
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 04, 06, 08 og 09
kap. 1423 post 01	kap. 4423 post 01
kap. 1429 post 01	kap. 4429 postene 02 og 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 postene 01 og 03
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 01 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimavoter.
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimavoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimavoter, post 01 Salgsinntekter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 1 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gjøre bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesiell driftsutgifter	8,7 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	5 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	1,3 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern	1,2 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	16,6 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	351,3 mill. kroner
	36	Statlige erverv, marint vern	2,8 mill. kroner
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	3,1 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	450 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	13,5 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	424,6 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	60 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	1,5 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	21 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	1 650 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 31 mill. kroner.

Andre fullmakter

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og BioCarbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund og Inter-American Development Bank (IDB) kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetalinger av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482, post 73 kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare betingelser.

Andre vedtak

XIII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 753, 2. juni 2017 oppheves.

Finansdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 21 post 01	kap. 3021 post 02
kap. 41 post 01	kap. 3041 post 01
kap. 1600 post 21	kap. 4600 post 02
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1605 postene 01 og 22	kap. 4605 post 02
kap. 1610 post 01	kap. 4610 postene 01, 04 og 05
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 03

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter.

Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2020 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1610		Tolletaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

V

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan inngå avtaler om gjennomføring av de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2019–2020) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammene som der er angitt.

VI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 617 872 455 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 387 086 761 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 57 243 888 euro.

VII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 22,5 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningen under kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VIII

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

IX

Fullmakt om utbetalingsløsning for overtid, reisetid og timelønn i 2020

Stortinget samtykker i at:

1. Statlige virksomheter som blir omfattet av omleggingen av utbetalingsløsningen i Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) for overtid, reisetid og timelønn, kan overskride driftsbevilgningen sin tilsvarende engangseffekten av omleggingen.
2. Finansdepartementet kan ta hensyn til engangseffekten av omleggingen ved utregning av overført, ubrukt driftsbevilgning til 2021 med utgangspunkt i samlet oversikt fra DFØ.

X

Nettoposteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at det i 2020 på kap. 41 Stortinget, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan nettoføres som utgiftsreduksjoner refusjoner fra Oslo kommune og andre aktører i henhold til avtalte utgiftsfordelinger i forbindelse med bygge- og sikringsprosjekter.

XI

Nettoposteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Tolletaten, post 02 Andre inntekter.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1610 Tolletaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Tolletaten framleier lokaler.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Skatteetaten framleier lokaler.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, refusjoner fra andre offentlige institusjoner som etaten utvikler løsninger i samarbeid med.
5. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, refusjoner fra andre offentlige institusjoner for investeringer Skatteetaten gjør i samarbeid med disse.
6. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Statistisk sentralbyrå framleier lokaler.

XII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2020 kan gi Skatteetaten fullmakt til å:

1. inntektsføre statens andel av skatteinngangen i statsregnskapet i samme periode som dette blir rapportert fra skatteregnskapet, og mot skatteregnskapets mellomværende med statskassen. Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra skatteregnskapet.
2. føre uplasserte innbetalinger i merverdiavgiftsregnskapet mot mellomværende med statskassen. Etter at kravene er fastsatt blir innbetalingene resultatført i statsregnskapet og mellomværendet utlignet.

Andre vedtak

XIII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 46, 20. november 2018 oppheves.

Forsvarsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:

- a. Inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
- b. Inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kapittel 1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kapittel 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan:

1. foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	01	Driftsutgifter	34 mill. kroner
1720		Felleskapasiteter i Forsvaret	
	01	Driftsutgifter	2 187 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	30 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 080 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 500 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	01	Driftsutgifter	65 mill. kroner
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	
	01	Driftsutgifter	1 100 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	80 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	65 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel	165 mill. kroner
1761		Nye kampfly med baseløsning	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	39 600 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	1 910 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	01	Driftsutgifter	60 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter	25 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner ut over det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om økonomisk støtte ut over bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	68 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, inntekter, og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2020 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av Prop. 1 S (2019–2020).
2. enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter som er presentert i Prop. 1 S (2019–2020), innenfor de kostnadsrammer som der er omtalt.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2019–2020), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter med en kostnadsramme under 500 mill. kroner.
4. starte opp og gjennomføre eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) med en kostnadsramme under 200 mill. kroner.
5. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2019–2020).
6. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
7. igangsette planlegging og prosjektering av eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter (inkludert tilhørende innredning) innenfor rammen av bevilgningen på de respektive poster.
8. inkludere gjennomføringskostnader i eiendoms-, bygge- og anleggsprosjekter på post 47.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendoms-kategorier:
 - a. rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner
 - b. terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
 - c. områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
 - d. kontorer og lignende
 - e. eiendommer for fremtidig utbygging.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2020 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (NATO *Support and Procurement Agency*), andre internasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

X

Kjøp/innløsning av boliger med fellesgjeld

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet gjennom Forsvarsbygg i 2020 kan kjøpe/innløse boliger med fellesgjeld, slik at samlet gjeld knyttet til eierskap av slike boliger ikke overstiger 100 mill. kroner.

Andre vedtak

XI

Hovemoen leir

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet kan videreføre Hovemoen leir tilpasset Forsvarets organisasjon og struktur.

XII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 86, 5. desember 2017 og nr. 87, 5. desember 2017 oppheves.

Olje- og energidepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved kjøp/salg av aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Equinor ASA.
2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan utgiftsføre uten bevilgning under:

1. kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

2. kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS, inntil 25 mill. kroner til utlån til Norpipe Oil AS.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	150 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	20 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	70 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner

VII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

IX

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tilatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

Andre fullmakter

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XIV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XV

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværende med statskassen

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

Vedlegg 1**Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for
budsjetterterminen 2020**

1 000 kroner

	Utgifter				
	Samlede utgifter	Drifts-utgifter	Nybygg, anlegg mv.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds-avdrag mv.
Det kongelige hus	291 092	22 955	-	268 137	-
Regjering	453 800	453 800	-	-	-
Stortinget og tilknyttede organ	2 073 200	1 677 300	139 600	256 300	-
Høyesterett	116 138	116 138	-	-	-
Utenriksdepartementet	47 979 643	5 373 482	71 668	37 844 133	4 690 360
Kunnskapsdepartementet	76 535 176	6 872 366	136 105	69 526 705	-
Kulturdepartementet	19 924 772	2 286 512	102 000	17 536 260	-
Justis- og beredskapsdepartementet	42 551 155	36 505 146	3 798 767	2 247 242	-
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	206 284 135	6 251 243	2 697 388	197 335 504	-
Arbeids- og sosialdepartementet	44 032 980	19 929 540	669 515	13 133 925	10 300 000
Helse- og omsorgsdepartementet	187 716 990	6 051 872	17 395	181 647 723	-
Barne- og familiedepartementet	32 206 648	8 507 095	20 116	23 679 437	-
Nærings- og fiskeridepartementet	12 584 339	4 513 511	523 250	6 928 020	619 558
Landbruks- og matdepartementet	20 466 818	1 860 263	14 771	18 591 784	-
Samferdselsdepartementet	75 421 900	17 959 900	14 822 000	42 640 000	-
Klima- og miljødepartementet	15 490 620	3 250 997	611 559	11 628 064	-
Finansdepartementet	58 386 500	18 681 600	390 500	39 314 400	-
Forsvarsdepartementet	60 977 376	39 816 450	20 260 415	900 511	-
Olje- og energidepartementet	3 661 278	1 740 778	20 000	1 900 500	-
Ymse	5 000 000	5 000 000	-	-	-
Statsbankene	126 854 471	792 006	70 565	16 553 183	109 438 717
Statlig petroleumsvirksomhet	28 000 000	-	28 000 000	-	-
Statens forretningsdrift	2 496 495	-676 939	3 173 434	-	-
Folketrygden	498 104 419	-	-	498 104 419	-
Statens pensjonsfond utland	244 951 000	-	-	244 951 000	-
Sum utgifter	1 812 560 945	186 986 015	75 539 048	1 424 987 247	125 048 635
			Statsbudsjettet folke-trygden ikke medregnet	Folke-trygden	Statsbudsjettet medregnet folke-trygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond utland)			1 084 720 637	361 707 460	1 446 428 097
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)			1 189 407 891	498 104 419	1 687 512 310
Driftsutgifter			186 986 015	-	186 986 015
Nybygg, anlegg mv.			75 539 048	-	75 539 048
Overføringer til andre			681 931 828	498 104 419	1 180 036 247
Overføringer til Statens pensjonsfond utland			244 951 000	-	244 951 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)			-104 687 254	-136 396 959	-241 084 213
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland			241 084 213	-	241 084 213
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			136 396 959	-136 396 959	-

1 000 kroner

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger mv.
Skatt på formue og inntekt	291 140 000	-	-	291 140 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	359 100 000	-	-	359 100 000	-
Tollinntekter	3 400 000	-	-	3 400 000	-
Merverdiavgift	325 600 000	-	-	325 600 000	-
Avgifter på alkohol	14 500 000	-	-	14 500 000	-
Avgifter på tobakk	6 700 000	-	-	6 700 000	-
Avgifter på motorvogner	22 690 000	-	-	22 690 000	-
Andre avgifter	61 649 275	-	-	61 649 275	-
Sum skatter og avgifter	1 084 779 275	-	-	1 084 779 275	-
Renter av statens forretningsdrift	100 808	-	-	100 808	-
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 801 399	100	2 784 799	16 500	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 902 207	100	2 784 799	117 308	-
Renter fra statsbankene	10 401 970	-	-	10 401 970	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 478 800	-	-	3 478 800	-
Utbytte ekskl. Equinor	22 507 652	-	-	22 507 652	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. statens forretningsdrift og Equinor)	36 388 422	-	-	36 388 422	-
Inntekter under departementene	35 507 193	25 824 300	667 016	9 015 877	-
Overføring fra Norges Bank	13 900 000	-	-	13 900 000	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter	49 407 193	25 824 300	667 016	22 915 877	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	112 700 000	87 200 000	22 900 000	2 600 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	139 901 000	-	-	139 901 000	-
Aksjeutbytte fra Equinor	20 350 000	-	-	20 350 000	-
Sum petroleumsinntekter	272 951 000	87 200 000	22 900 000	162 851 000	-
Tilbakebetalinger	114 935 778	-	-	-	114 935 778
Statens pensjonsfond utland	241 084 213	-	-	241 084 213	-
Sum inntekter	1 802 448 088	113 024 400	26 351 815	1 548 136 095	114 935 778
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
Lånetransaksjoner:					
6. Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt			125 048 635	-	125 048 635
Utlån til statsbanker			109 438 717	-	109 438 717
Gjeldsavdrag			-	-	-
Andre utlån, aksjetegning mv.			15 609 918	-	15 609 918
7. Tilbakebetalinger mv.			114 935 778	-	114 935 778
8. Utlån mv. (netto) (6 - 7)			10 112 857	-	10 112 857
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			-126 284 102	136 396 959	10 112 857

Vedlegg 2**Statsbudsjettet**

Tabell 2.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2014–2020

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2019	Anslag regn- skap 2019	Forslag 2020
	2014	2015	2016	2017	2018			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	199 461	213 942	233 553	210 329	218 699	225 656	228 346	235 202
Driftsresultat forretningsdriften	-349	-593	-334	-176	-428	-364	-364	-677
Renter av statsgjeld	11 117	11 249	10 825	8 833	10 636	10 489	9 960	10 016
Overføringer til andre	881 498	940 912	974 232	1 035 317	1 066 683	1 116 118	1 115 703	1 170 020
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	1 091 727	1 165 509	1 218 276	1 254 303	1 295 590	1 351 900	1 353 645	1 414 561
Inntekter ekskl. lån, oljeskatter og petroleumsvirksomhet	931 719	980 197	1 009 888	1 031 477	1 077 078	1 119 406	1 120 931	1 173 477
Oljekorrigert overskudd	-160 008	-185 312	-208 388	-222 826	-218 513	-232 494	-232 714	-241 084
Overført fra Statens pensjonsfond utland	156 164	186 063	212 516	231 394	225 514	232 494	232 714	241 084
Overskudd før lånetransaksjoner	-3 844	751	4 127	8 568	7 001	0	0	0
Oljeskatter	176 164	110 157	47 606	71 177	117 287	163 302	132 901	139 901
Utbytte fra Equinor	22 646	15 382	10 717	8 398	14 984	16 620	19 470	20 350
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	148 229	121 673	94 270	114 836	141 242	132 900	113 900	112 700
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet	-35 372	-28 955	-27 815	-26 564	-22 555	-27 000	-28 000	-28 000
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	311 667	218 256	124 779	167 847	250 959	285 822	238 271	244 951
Overskudd før overføring til Statens pensjonsfond utland	151 658	32 945	-83 609	-54 979	32 446	53 328	5 557	3 867
Utlån og avdrag, brutto	192 855	222 159	163 718	163 595	148 491	189 470	182 724	125 049
Tilbakebetalinger	215 040	126 087	111 351	120 138	204 612	112 316	108 846	114 936
Utlån, netto	-22 185	96 072	52 367	43 456	-56 120	77 154	73 878	10 113
Overskudd før lånetransaksjoner	-3 844	751	4 127	8 568	7 001	0	0	0
Samlet finansieringsbehov	-18 341	95 321	48 240	34 888	-63 122	77 154	73 878	10 113

Tabell 2.2 Samlede utgifter etter departement 2014–2020

Mill. kroner

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	2020 ²
Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	2 438	2 614	2 871	3 003	3 438	3 310	2 934
Utenriksdepartementet	35 890	40 035	41 352	37 353	37 089	41 932	47 980
Kunnskapsdepartementet	47 844	52 109	55 780	58 242	79 218	78 483	76 535
Kulturdepartementet	12 460	12 790	13 149	13 694	14 126	15 017	19 925
Justis- og beredskapsdepartementet	34 740	35 496	52 667	57 272	39 199	41 577	42 551
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	172 049	176 469	180 774	187 390	188 927	196 730	206 284
Arbeids- og sosialdepartementet	62 493	43 353	40 673	35 828	36 826	35 483	44 033
Helse- og omsorgsdepartementet	131 313	147 936	150 198	158 223	165 686	178 601	187 717
Barne- og familiedepartementet	34 825	37 252	28 421	28 020	27 600	28 810	32 207
Nærings- og fiskeridepartementet	14 722	10 160	10 257	11 098	17 203	12 371	12 584
Landbruks- og matdepartementet	17 459	17 496	17 749	18 283	20 181	19 496	20 467
Samferdselsdepartementet	70 655	94 063	90 981	71 827	66 632	72 999	75 422
Klima- og miljødepartementet	8 616	8 323	8 519	9 858	13 210	14 245	15 491
Finansdepartementet	57 873	107 121	64 082	101 208	98 266	131 288	58 387
Forsvarsdepartementet	46 675	45 339	49 254	52 429	56 945	58 864	60 977
Olje- og energidepartementet	18 614	15 790	25 933	14 312	5 446	3 711	3 661
Ymse utgifter	0	0	1	0	1	4 267	5 000
Statsbankene	124 001	118 410	109 057	106 972	109 815	121 406	126 854
Statlig petroleumsvirksomhet	35 372	28 955	27 815	26 564	22 555	27 000	28 000
Statens forretningsdrift	1 986	2 452	3 188	3 053	4 056	4 202	2 496
Folketrygden	389 928	420 461	437 087	449 831	460 219	478 579	498 104
Statens pensjonsfond utland	311 667	218 256	124 779	167 847	250 959	285 822	244 951
Utgifter i alt	1 631 621	1 634 880	1 534 588	1 612 308	1 717 595	1 854 192	1 812 561

¹ Saldert budsjett 2019.² Forslag 2020 Prop. 1 S (2019–2020).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.3 Driftsutgifter (postene 1–29) etter departement 2014–2020

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	2020 ²
Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	1 854	1 839	1 961	2 002	2 141	2 204	2 270
Utenriksdepartementet	5 510	7 686	10 741	5 544	5 245	5 067	5 373
Kunnskapsdepartementet	3 799	4 160	4 630	5 252	6 292	6 549	6 872
Kulturdepartementet	3 160	3 160	3 219	2 001	2 105	2 123	2 287
Justis- og beredskapsdepartementet	29 223	31 602	35 869	35 767	34 839	35 102	36 505
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	4 965	4 862	5 090	5 556	5 564	5 708	6 251
Arbeids- og sosialdepartementet	23 387	23 927	25 179	18 844	18 643	16 258	19 930
Helse- og omsorgsdepartementet	5 110	5 259	5 470	5 656	5 906	6 027	6 052
Barne- og familiedepartementet	7 319	7 752	8 476	7 886	8 186	7 998	8 507
Nærings- og fiskeridepartementet	4 015	3 641	3 831	4 302	4 589	4 528	4 514
Landbruks- og matdepartementet	1 673	1 586	1 646	1 795	1 847	1 851	1 860
Samferdselsdepartementet	19 789	21 009	23 040	15 121	15 708	18 123	17 960
Klima- og miljødepartementet	2 297	2 329	2 433	2 807	2 902	3 034	3 251
Finansdepartementet	9 027	14 158	14 908	16 225	17 015	17 220	18 682
Forsvarsdepartementet	33 808	32 722	34 045	35 847	39 197	38 140	39 816
Olje- og energidepartementet	1 639	1 562	1 644	1 672	1 730	1 719	1 741
Ymse utgifter	0	0	1	0	1	4 267	5 000
Statsbankene	721	724	725	738	756	757	792
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	-349	-593	-334	-176	-428	-364	-677
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	156 948	167 382	182 574	166 839	172 236	176 311	186 986

¹ Saldert budsjett 2019.² Forslag 2020 Prop. 1 S (2019–2020).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.4 Nybygg, anlegg mv. (postene 30–49) etter departement 2014–2020

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	2020 ²
	Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	209	354	477	543	726	442
Utenriksdepartementet	179	282	63	261	124	91	72
Kunnskapsdepartementet	84	21	57	20	65	126	136
Kulturdepartementet	39	32	29	36	26	33	102
Justis- og beredskapsdepartementet	1 377	1 710	999	1 388	2 398	4 494	3 799
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1 122	1 696	2 053	2 574	2 494	2 645	2 697
Arbeids- og sosialdepartementet	689	549	391	523	608	663	670
Helse- og omsorgsdepartementet	24	27	22	7	17	17	17
Barne- og familiedepartementet	48	71	10	7	0	26	20
Nærings- og fiskeridepartementet	50	776	101	532	1 129	562	523
Landbruks- og matdepartementet	9	46	33	20	24	9	15
Samferdselsdepartementet	22 881	24 634	27 482	17 356	15 854	14 398	14 822
Klima- og miljødepartementet	544	494	606	610	647	602	612
Finansdepartementet	237	185	201	213	245	267	391
Forsvarsdepartementet	12 220	11 982	14 532	15 927	17 113	19 983	20 260
Olje- og energidepartementet	12	8	7	15	16	20	20
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	106	56	62	55	76	39	71
Statlig petroleumsvirksomhet	35 372	28 955	27 815	26 564	22 555	27 000	28 000
Statens forretningsdrift	2 335	3 045	3 522	3 228	4 474	4 565	3 173
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	77 536	74 922	78 460	69 878	68 590	75 982	75 539

¹ Saldert budsjett 2019.² Forslag 2020 Prop. 1 S (2019–2020).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.5 Overføringer til andre (postene 50–89) etter departement 2014–2020

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	2020 ²
Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	374	421	433	459	571	664	524
Utenriksdepartementet	29 279	30 957	29 247	30 234	30 278	35 178	37 844
Kunnskapsdepartementet	43 961	47 928	51 093	52 970	72 861	71 808	69 527
Kulturdepartementet	9 262	9 599	9 902	11 657	11 995	12 862	17 536
Justis- og beredskapsdepartementet	4 139	2 184	15 799	20 118	1 962	1 981	2 247
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	165 962	169 911	173 631	179 257	180 868	188 376	197 336
Arbeids- og sosialdepartementet	11 171	11 033	11 552	12 388	12 208	12 662	13 134
Helse- og omsorgsdepartementet	126 178	142 651	144 706	152 560	159 763	172 557	181 648
Barne- og familiedepartementet	27 458	29 429	19 936	20 127	19 415	20 787	23 679
Nærings- og fiskeridepartementet	5 657	5 538	5 987	6 095	8 812	6 643	6 928
Landbruks- og matdepartementet	15 777	15 865	16 071	16 469	18 309	17 636	18 592
Samferdselsdepartementet	7 985	8 420	10 458	31 651	35 070	40 478	42 640
Klima- og miljødepartementet	5 776	5 500	5 480	6 441	9 661	10 609	11 628
Finansdepartementet	31 403	32 859	34 196	33 695	37 107	37 286	39 314
Forsvarsdepartementet	648	634	676	656	635	741	901
Olje- og energidepartementet	4 463	4 971	5 007	5 084	1 946	1 972	1 901
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	13 194	13 801	13 796	14 460	15 629	15 790	16 553
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	0	0	0	0	10	0	0
Folketrygden	389 928	420 461	437 087	449 831	460 219	478 579	498 104
Statens pensjonsfond utland	311 667	218 256	124 779	167 847	250 959	285 822	244 951
Utgifter i alt	1 204 282	1 170 417	1 109 835	1 211 996	1 328 278	1 412 430	1 424 987

¹ Saldert budsjett 2019.² Forslag 2020 Prop. 1 S (2019–2020).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.6 Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90–99) etter departement 2014–2020

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	2020 ²
	Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	923	1 110	1 301	1 315	1 444	1 597	4 690
Kunnskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	0	0	0	3	0	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	27 246	7 844	3 552	4 074	5 367	5 900	10 300
Helse- og omsorgsdepartementet	1	0	0	0	0	0	0
Barne- og familiedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	5 000	205	338	169	2 673	639	620
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	20 000	40 000	30 000	7 700	0	0	0
Klima- og miljødepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	17 206	59 919	14 778	51 074	43 899	76 515	0
Forsvarsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Olje- og energidepartementet	12 500	9 250	19 275	7 541	1 754	0	0
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	109 980	103 831	94 474	91 719	93 354	104 820	109 439
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	0	0	0	0	0	0	0
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	192 855	222 159	163 718	163 595	148 491	189 470	125 049

¹ Saldert budsjett 2019.² Forslag 2020 Prop. 1 S (2019–2020).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folkeketrygden som vises separat.

Tabell 2.7 Skatter og avgifter i perioden 2014–2020

Kapittel	Regnskap					Budsjett	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹	2020 ²
5501 Skatter på formue og inntekt	238 985	237 996	240 088	252 627	252 257	264 598	286 600
5502 Finansskatt	0	0	0	1 563	2 610	3 529	4 540
5506 Avgift av arv og gaver	1 880	295	206	91	73	0	0
5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum	171 586	105 223	42 496	65 988	112 093	157 700	134 000
5508 Avgift på utslipp av CO ₂ kontinentalsokkelen	4 516	4 959	5 108	5 182	5 193	5 600	5 900
5509 Avgift på utslipp av NO _x kontinentalsokkelen	62	-26	2	7	1	2	1
5511 Tollinntekter	3 205	3 305	3 369	3 498	3 463	3 300	3 400
5521 Merverdiavgift	242 571	252 220	266 172	267 433	295 121	310 000	325 600
5526 Avgift på alkohol	12 643	12 827	13 503	13 692	14 138	14 200	14 500
5531 Avgift på tobakkvarer mv.	7 259	7 265	7 254	7 027	6 699	6 600	6 700
5536 Avgift på motorvogner mv.							
Engangsavgift	18 533	17 995	16 867	16 227	14 820	14 641	12 000
Trafikkforsikringsavgift	9 975	10 170	10 526	9 606	6 878	9 400	9 100
Vektårsavgift	359	352	344	339	337	350	340
Omregistreringsavgift	1 907	1 370	1 404	1 474	1 381	1 480	1 250
5537 Avgift på båter mv.	50	0	0	0	0	0	0
5538 Veibruksavgift på drivstoff	16 562	16 079	15 152	15 430	15 971	16 607	15 020
5541 Avgift på elektrisk kraft	7 538	8 563	10 117	10 884	11 304	11 010	11 300
5542 Avgift på mineralolje mv.	1 876	2 035	2 016	1 924	1 975	1 970	2 015
5543 Miljøavgift på mineralske produkter mv.	5 238	5 766	6 576	7 111	8 616	8 706	8 701
5546 Avgift på sluttbehandling av avfall	53	3	0	0	0	0	0
5547 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	1	8	10	1	0	2	1
5548 Miljøavgift på visse klimagasser	355	345	404	429	430	370	390
5549 Avgift på utslipp av NO _x	58	54	50	52	57	54	55
5550 Miljøavgift på plantevernmidler	71	68	73	39	53	65	65
5551 Avgifter knyttet til mineralvirksomhet	6	5	4	4	5	3	7
5555 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 240	1 401	1 421	1 411	2 242	1 500	1 490
5556 Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 968	1 961	2 026	2 091	2 941	3 050	3 200
5557 Avgift på sukker mv.	197	206	203	206	186	210	200
5559 Avgift på drikkevareemballasje	1 596	1 798	1 921	1 999	2 131	2 170	2 280
5561 Flypassasjeravgift	0	0	927	1 813	1 871	2 040	1 900
5562 Totalisatoravgift	0	0	0	0	136	135	120
5565 Dokumentavgift	7 607	8 446	8 501	9 259	9 483	9 700	10 800
5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet	75	75	106	107	109	103	106
5570 Sektoravgifter under Kommunal- og moderniseringsdepartementet	0	0	0	0	0	0	248
5571 Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdep.	89	79	84	94	101	122	119
5572 Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdep.	167	199	235	233	242	294	298
5574 Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridep.	317	388	486	479	514	479	519
5576 Sektoravgifter under Landbruks- og matdep.	135	138	142	317	266	254	260
5577 Sektoravgifter under Samferdselsdep.	841	847	746	985	1 052	1 041	815
5578 Sektoravgifter under Klima- og miljødep.	105	104	113	110	734	709	730
5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet	309	333	342	362	389	418	446
5582 Sektoravgifter under Olje- og energidep.	160	168	154	847	162	166	222
5583 Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	274	281	297	292	294	302	343
5584 Andre avgifter, etterslep utgåtte avgifter	0	-6	1	4	-1	0	0
5700 Trygdeavgift	119 936	129 807	133 599	137 747	144 130	150 714	156 500
5700 Arbeidsgiveravgift	164 015	169 628	171 325	175 773	183 272	191 806	202 600
Sum skatter og avgifter inkl. folketrygden	1 044 319	1 002 733	964 368	1 014 754	1 103 727	1 195 400	1 224 680

¹ Saldert budsjett 2019.² Forslag 2020 Prop. 1 S (2019–2020).

Tabell 2.8 Samlede inntekter i perioden 2014–2020

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2019	Anslag regn- skap 2019	Forslag 2020
	2014	2015	2016	2017	2018			
Skatter på formue og inntekt	240 865	238 291	240 294	254 280	254 940	268 127	270 415	291 140
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	283 951	299 435	304 924	313 520	327 401	342 520	342 400	359 100
Tollinntekter	3 205	3 305	3 369	3 498	3 463	3 300	3 360	3 400
Merverdiavgift	242 571	252 220	266 172	267 433	295 121	310 000	309 400	325 600
Avgifter på alkohol	12 643	12 827	13 503	13 692	14 138	14 200	14 400	14 500
Avgifter på tobakk	7 259	7 265	7 254	7 027	6 699	6 600	6 700	6 700
Avgifter på motorvogner	30 773	29 887	29 140	27 644	23 416	25 871	24 230	22 690
Andre avgifter	46 888	49 344	52 105	56 483	61 263	61 480	59 810	61 649
Sum skatter og avgifter	868 156	892 576	916 762	943 577	986 440	1 032 098	1 030 715	1 084 779
Renter av statens forretningsdrift	80	76	77	72	72	94	93	101
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 334	2 659	2 527	2 838	3 023	2 888	2 893	2 801
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 413	2 735	2 604	2 910	3 095	2 981	2 986	2 902
Renter fra statsbankene	9 014	9 280	8 445	8 829	8 842	10 147	10 146	10 402
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	5 657	4 841	3 823	3 385	5 495	4 811	4 760	3 479
Utbytte ekskl. Equinor	14 029	19 651	14 703	17 408	25 270	23 601	25 229	22 508
Sum renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Equinor)	28 699	33 772	26 971	29 622	39 607	38 559	40 135	36 388
Inntekter under departementene	32 451	40 696	36 962	37 642	33 603	33 767	32 296	35 507
Overføring fra Norges Bank	0	10 419	26 589	17 726	14 333	12 000	14 798	13 900
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	32 451	51 115	63 550	55 368	47 936	45 767	47 094	49 407
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	148 229	121 673	94 270	114 836	141 242	132 900	113 900	112 700
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	176 164	110 157	47 606	71 177	117 287	163 302	132 901	139 901
Aksjeutbytte fra Equinor	22 646	15 382	10 717	8 398	14 984	16 620	19 470	20 350
Sum petroleumsinntekter	347 039	247 212	152 594	194 411	273 513	312 822	266 271	272 951
Tilbakebetalinger	215 040	126 087	111 351	120 138	204 612	112 316	108 846	114 936
Statens pensjonsfond utland	156 164	186 063	212 516	231 394	225 514	232 494	232 714	241 084
Sum inntekter	1 649 962	1 539 559	1 486 348	1 577 420	1 780 717	1 777 038	1 728 762	1 802 448

Tabell 2.9 Vedtatt budsjett 2019 (des. 2018). Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	1 000 kroner.										
	Samlede utgifter	I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23 og 25-29)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	Utlån, gjeldsavgift mv. (postnr. 90-99)
Det kongelige hus	433 897	22 158	22 158	0	0	0	411 739	411 739	0	0	0
Regjering	431 600	431 600	417 600	14 000	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	2 332 100	1 637 600	1 637 600	0	0	441 800	252 700	8 000	0	244 700	0
Høyesterett	112 195	112 195	112 195	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	41 932 492	5 067 012	4 230 663	836 349	0	91 063	35 177 807	0	0	35 177 807	1 596 610
Kunnskapsdepartementet	78 482 750	6 549 313	2 366 172	4 183 141	0	125 785	71 807 652	41 607 518	17 351 020	12 849 114	0
Kulturdepartementet	15 017 316	2 122 742	1 887 596	235 146	0	32 885	12 861 689	1 571 435	59 261	11 230 993	0
Justis- og beredskapsdepartementet	41 576 986	35 101 982	33 356 479	1 745 503	0	4 493 562	1 981 442	403 035	227 162	1 351 245	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	196 729 702	5 708 430	4 516 444	1 191 986	0	2 644 789	188 376 483	593 526	182 418 840	5 364 117	0
Arbeids- og sosialdepartementet	35 482 643	16 257 988	17 766 708	-1 508 720	0	662 790	12 661 865	291 605	156 750	12 213 510	5 900 000
Helse- og omsorgsdepartementet	178 601 463	6 027 017	3 840 479	2 186 538	0	16 971	172 557 475	338 212	10 582 087	161 637 176	0
Barne- og likestillingsdepartementet	28 810 151	7 998 089	5 118 964	2 879 125	0	25 500	20 786 562	229 448	1 860 661	18 696 453	0
Nærings- og fiskeridepartementet	12 371 446	4 527 668	3 261 470	1 266 198	0	562 340	6 642 938	2 644 288	519 000	3 479 650	638 500
Landbruks- og matdepartementet	19 495 728	1 850 731	1 770 964	79 767	0	9 032	17 635 965	2 090 663	180 471	15 364 831	0
Samferdselsdepartementet	72 999 261	18 123 111	7 391 611	10 731 500	0	14 398 300	40 477 850	206 300	4 441 500	35 830 050	0
Klima- og miljødepartementet	14 244 521	3 033 935	1 538 885	1 495 050	0	602 009	10 608 577	4 150 269	310 100	6 148 208	0
Finansdepartementet	131 287 700	17 219 800	16 109 000	1 110 800	0	267 400	37 285 500	0	24 600 000	12 685 500	76 515 000
Forsvarsdepartementet	58 863 526	38 139 971	36 005 608	2 134 363	0	19 983 010	740 545	193 830	0	546 715	0
Olje- og energidepartementet	3 711 146	1 719 346	1 057 346	662 000	0	20 000	1 971 800	987 500	66 000	918 300	0
Ymse	4 266 600	4 266 600	4 266 600	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	121 406 209	757 383	745 851	11 532	0	38 844	15 790 378	7 677 897	0	8 112 481	104 819 604
Statlig petroleumsvirksomhet	27 000 000	0	0	0	0	27 000 000	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	4 201 876	-363 556	0	0	-363 556	4 565 432	0	0	0	0	0
Folketrygden	478 578 745	0	0	0	0	0	478 578 745	0	413 000	478 165 745	0
Statens pensjonsfond utland	285 822 000	0	0	0	0	0	285 822 000	285 822 000	0	0	0
Sum utgifter	1 854 192 053	1 176 311 115	1 474 420 393	29 254 278	-363 556	75 981 512	1 412 429 712	349 227 265	243 185 852	820 016 595	189 469 714

Tabell 2.10 Forslag for 2020. Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	1 000 kroner										
	Statens egne driftsutgifter			Overføringer				Andre			
	Samlede utgifter	I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23 og 25-29)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)	Utlån, gjeldsavgdrag mv. (postnr. 90-99)
Det kongelige hus	291 092	22 955	22 955	0	0	0	268 137	268 137	0	0	0
Regjering	453 800	453 800	439 400	14 400	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og tilknyttede organ	2 073 200	1 677 300	1 673 700	3 600	0	139 600	256 300	10 000	0	246 300	0
Høyesterett	116 138	116 138	116 138	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	47 979 643	5 373 482	4 371 232	1 002 250	0	71 668	37 844 133	0	0	37 844 133	4 690 360
Kunnskapsdepartementet	76 535 176	6 872 366	2 239 863	4 632 503	0	136 105	69 526 705	42 724 247	13 148 721	13 653 737	0
Kulturdepartementet	19 924 772	2 286 512	2 031 715	254 797	0	102 000	17 536 260	1 653 855	22 200	15 860 205	0
Justis- og beredskapsdepartementet	42 551 155	36 505 146	34 641 768	1 863 378	0	3 798 767	2 247 242	432 001	260 320	1 554 921	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	206 284 135	6 251 243	4 708 760	1 542 483	0	2 697 388	197 335 504	801 901	191 879 143	4 654 460	0
Arbeids- og sosialdepartementet	44 032 980	19 929 540	19 551 245	378 295	0	669 515	13 133 925	323 405	151 460	12 659 060	10 300 000
Helse- og omsorgsdepartementet	187 716 990	6 051 872	3 925 317	2 126 555	0	17 395	181 647 723	252 167	10 245 974	171 149 582	0
Barn- og familiedepartementet	32 206 648	8 507 095	5 470 523	3 036 572	0	20 116	23 679 437	194 662	1 947 434	21 537 341	0
Nærings- og fiskeridepartementet	12 584 339	4 513 511	3 364 331	1 149 180	0	523 250	6 928 020	2 522 050	0	4 405 970	619 558
Landbruks- og matdepartementet	20 466 818	1 860 263	1 790 161	70 102	0	14 771	18 591 784	2 252 603	170 286	16 168 895	0
Samferdselsdepartementet	75 421 900	17 959 900	7 772 000	10 187 900	0	14 822 000	42 640 000	172 200	5 386 500	37 081 300	0
Klima- og miljødepartementet	15 490 620	3 250 997	1 562 847	1 688 150	0	611 559	11 628 064	4 258 998	295 154	7 073 912	0
Finansdepartementet	58 386 500	18 681 600	17 776 900	904 700	0	390 500	39 314 400	0	27 000 000	12 314 400	0
Forsvarsdepartementet	60 977 376	39 816 450	37 494 767	2 321 683	0	20 260 415	900 511	198 975	0	701 536	0
Olje- og energidepartementet	3 661 278	1 740 778	1 094 778	646 000	0	20 000	1 900 500	925 500	66 000	909 000	0
Ymse	5 000 000	5 000 000	5 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	126 854 471	792 006	780 165	11 841	0	70 565	16 553 183	7 838 311	0	8 714 872	109 438 717
Statlig petroleumsvirksomhet	28 000 000	0	0	0	0	28 000 000	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	2 496 495	-676 939	0	0	-676 939	3 173 434	0	0	0	0	0
Folketrygden	498 104 419	0	0	0	0	0	498 104 419	0	454 000	497 650 419	0
Statens pensjonsfond utland	244 951 000	0	0	0	0	0	244 951 000	244 951 000	0	0	0
Sum utgifter	1 812 560 945	186 986 015	155 828 565	31 834 389	-676 939	75 539 048	1 424 987 247	309 780 012	251 027 192	864 180 043	125 048 635

Vedlegg 3**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 3.1 Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet per 1. halvår 2019

Utgifter	Mill. kroner				
	Overført fra forrige termin ¹	Budsjettets stilling 2019	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus	0	434	434	378	56
Regjering	20	440	459	207	253
Stortinget og underliggende institusjoner	335	2 330	2 665	1 169	1 495
Høyesterett	2	114	115	55	61
Utenriksdepartementet	1 115	41 267	42 382	19 319	23 063
Kunnskapsdepartementet	576	78 557	79 133	45 532	33 601
Kulturdepartementet	509	12 789	13 299	7 502	5 796
Justis- og beredskapsdepartementet	1 255	42 154	43 409	19 430	23 979
Kommunal- og moderniserings- departementet	1 188	198 614	199 802	110 754	89 049
Arbeids- og sosialdepartementet	429	40 771	41 200	22 639	18 561
Helse- og omsorgsdepartementet	1 784	178 523	180 307	90 993	89 314
Barne- og familiedepartementet	102	31 166	31 268	16 287	14 981
Nærings- og fiskeridepartementet	642	12 548	13 190	5 756	7 434
Landbruks- og matdepartementet	162	20 096	20 258	14 603	5 655
Samferdselsdepartementet	3 952	72 230	76 182	38 318	37 864
Klima- og miljødepartementet	618	14 104	14 722	7 347	7 374
Finansdepartementet	718	119 861	120 579	95 148	25 432
Forsvarsdepartementet	2 008	59 870	61 878	25 076	36 802
Olje- og energidepartementet	296	3 857	4 154	2 395	1 759
Ymse utgifter	0	5 665	5 665	0	5 665
Statsbankene	479	123 475	123 954	65 480	58 473
Statlig petroleumsvirksomhet	0	29 000	29 000	12 101	16 899
Statens forretningsdrift	461	4 480	4 941	1 349	3 592
Folketrygden	159	474 836	474 996	233 685	241 311
Statens pensjonsfond utland	0	285 822	285 822	21 492	264 330
Sum utgifter	16 811	1 853 002	1 869 813	857 017	1 012 796

¹ Fordelingen av overført beløp fra 2018 avviker noe fra Meld. St. 3 (2018–2019) Statsrekneskapen 2018. Dette er en konsekvens av Prop. 57 S (2018–2019)/Innst. 236 S (2018–2019) om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet og Forsvarsdepartementet (endringer i departementsstrukturen mv.).

			Mill. kroner
Inntekter	Budsjettets stilling 2019	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Skatt på formue og inntekt	268 015	161 132	106 883
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	342 427	168 948	173 479
Tollinntekter	3 300	1 537	1 763
Merverdiavgift	309 982	150 877	159 105
Avgifter på alkohol	14 200	6 992	7 207
Avgifter på tobakk	6 600	3 254	3 346
Avgifter på motorvogner	25 857	12 268	13 589
Andre avgifter	61 491	29 508	31 983
Sum skatter og avgifter	1 031 872	534 517	497 355
Renter av statens forretningsdrift	93	-2	95
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 893	911	1 982
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 986	909	2 077
Renter fra statsbankene	10 146	4 521	5 625
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	4 896	2 668	2 227
Aksjeutbytte ekskl. Equinor	25 229	19 489	5 739
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Equinor)	40 270	26 679	13 592
Inntekter under departementene	31 877	15 446	16 432
Overføring fra Norges Bank	14 798	14 798	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0
Sum andre inntekter	46 676	30 244	16 432
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	129 700	71 391	58 309
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	163 302	65 228	98 074
Aksjeutbytte fra Equinor	19 470	9 522	9 948
Sum petroleumsinntekter	312 472	146 141	166 331
Tilbakebetalinger	108 846	54 778	54 068
Statens pensjonsfond utland	232 494	0	232 494
Sum inntekter	1 775 617	793 268	982 349

Tabell 3.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2018 og 2019

Utgifter	Mill. kroner									
	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Det kongelige hus	303	378	16	17	0	0	287	361	0	0
Regjering	192	207	192	207	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1 286	1 169	803	845	366	192	117	132	0	0
Høyesterett	52	55	52	55	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	17 302	19 319	2 042	2 197	24	39	13 794	15 490	1 443	1 593
Kunnskapsdepartementet	45 052	45 532	2 559	2 630	25	31	42 468	42 870	0	0
Kulturdepartementet	9 117	7 502	971	1 045	9	7	8 136	6 450	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	19 020	19 430	16 993	17 880	1 073	812	954	738	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	105 918	110 754	2 559	2 800	1 098	1 349	102 261	106 604	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	19 048	22 639	10 478	10 848	232	239	6 354	6 351	1 985	5 201
Helse- og omsorgsdepartementet	96 021	90 993	2 643	2 841	5	12	93 373	88 140	0	0
Barne- og familiedepartementet	14 075	16 287	3 899	4 029	0	6	10 176	12 252	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	5 534	5 756	2 065	2 263	785	263	2 684	2 970	0	260
Landbruks- og matdepartementet	13 592	14 603	824	869	1	0	12 767	13 734	0	0
Samferdselsdepartementet	33 911	38 318	6 678	8 628	8 219	7 663	19 014	22 027	0	0
Klima- og miljødepartementet	3 743	7 347	1 146	1 238	127	332	2 470	5 777	0	0
Finansdepartementet	57 625	95 148	7 739	8 150	125	95	22 276	22 801	27 485	64 101
Forsvarsdepartementet	23 264	25 076	17 160	18 088	5 789	6 564	315	424	0	0
Olje- og energidepartementet	6 289	2 395	770	839	4	5	3 762	1 551	1 754	0
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	58 813	65 480	370	368	38	22	7 446	7 847	50 959	57 243
Statlig petroleumsvirksomhet	10 802	12 101	0	0	10 802	12 101	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	1 076	1 349	-959	-1 121	2 025	2 470	10	0	0	0
Folketrygden	225 761	233 685	0	0	0	0	225 761	233 685	0	0
Statens pensjonsfond utland	-7 913	21 492	0	0	0	0	-7 913	21 492	0	0
Sum utgifter	759 882	857 017	78 999	84 716	30 747	32 205	566 509	611 698	83 626	128 398
							Budsjet-	Regn-	Regn-	
							Regn-	End-	skap	End-
							skap	ringer	skap	ringer i
							stilling	i pst.	1. halvår	1. halvår
							2018	2019	2018	2019
										ringer i
										pst.
Lånetransaksjoner										
1 Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra										
Statens pensjonsfond utland					1 350 591	1 434 276	6,2	677 169	738 490	9,1
2 Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)					1 569 104	1 670 278	6,4	676 256	728 620	7,7
Driftsutgifter					172 236	180 751	4,9	78 999	84 716	7,2
Nybygg, anlegg mv.					68 590	78 934	15,1	30 747	32 205	4,7
Overføringer til andre					1 077 319	1 124 771	4,4	574 422	590 206	2,7
Overføringer til Statens pensjonsfond utland					250 959	285 822	13,9	-7 913	21 492	-371,6
3 Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra										
Statens pensjonsfond utland (1-2)					-218 513	-236 001	-	913	9 870	-
4 Overføring fra Statens pensjonsfond utland					225 514	232 494	-	0	0	-
5 Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)					7 001	-3 507	-	913	9 870	-

Inntekter	Mill. kroner									
	Samlede inntekter		Driftsinntekter		Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger mv.	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Skatt på formue og inntekt	150 219	161 132	0	0	0	0	150 219	161 132	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift	160 669	168 948	0	0	0	0	160 669	168 948	0	0
Tollinntekter	1 497	1 537	0	0	0	0	1 497	1 537	0	0
Merverdiavgift	144 468	150 877	0	0	0	0	144 468	150 877	0	0
Avgifter på alkohol	6 885	6 992	0	0	0	0	6 885	6 992	0	0
Avgifter på tobakk	3 243	3 254	0	0	0	0	3 243	3 254	0	0
Avgifter på motorvogner	10 736	12 268	0	0	0	0	10 736	12 268	0	0
Andre avgifter	29 932	29 508	0	0	0	0	29 932	29 508	0	0
Sum skatter og avgifter	507 650	534 517	0	0	0	0	507 650	534 517	0	0
Renter av statens forretningsdrift	-1	-2	0	0	0	0	-1	-2	0	0
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	796	911	0	1	744	895	51	15	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift	794	909	0	1	744	895	50	13	0	0
Renter fra statsbankene	4 468	4 521	0	0	0	0	4 468	4 521	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 238	2 668	0	0	0	0	3 238	2 668	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Equinor	10 817	19 489	0	0	0	0	10 817	19 489	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Equinor)	18 523	26 679	0	0	0	0	18 523	26 679	0	0
Inntekter under departementene	15 143	15 446	8 911	9 063	212	237	6 020	6 145	0	0
Overføring fra Norges Bank	14 333	14 798	0	0	0	0	14 333	14 798	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	29 476	30 244	8 911	9 063	212	237	20 352	20 943	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	66 075	71 391	53 300	58 281	11 220	11 734	1 556	1 376	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	48 378	65 228	0	0	0	0	48 378	65 228	0	0
Aksjeutbytte fra Equinor	6 273	9 522	0	0	0	0	6 273	9 522	0	0
Sum petroleumsinntekter	120 726	146 141	53 300	58 281	11 220	11 734	56 206	76 126	0	0
Tilbakebetalinger	137 765	54 778	0	0	0	0	0	0	137 765	54 778
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	814 933	793 268	62 211	67 346	12 176	12 867	602 781	658 278	137 765	54 778
						Budsjet-		Regn-	Regn-	Regn-
						skap	End-	skap	skap	End-
						2018	ringer	1. halvår	1. halvår	ringer
						2019	i pst.	2018	2019	i pst.
Låntransaksjoner										
6 Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt					148 491	182 724	23,1	83 626	128 398	53,5
Utlån mv. til statsbankene					93 354	106 223	13,8	50 959	57 243	12,3
Gjeldsavdrag					43 899	64 101	-	27 485	64 101	-
Andre utlån, aksjetegning mv.					11 238	12 400	10,3	5 182	7 054	36,1
7 Tilbakebetalinger mv.					204 612	108 846	-46,8	137 765	54 778	-60,2
8 Utlån mv. netto (6-7)					-56 120	73 878	-231,6	-54 139	73 620	-236,0
9 Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹⁾					-63 122	77 385	-	-55 052	63 749	-
10 Statslånemidler					-63 122	0	-	0	0	-
11 Endring i diverse beholdninger					0	77 385	-	-55 052	63 749	-

¹ Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Vedlegg 4**Virksomheter med særskilte fullmakter
(nettobudsjetterte forvaltningsorganer)**

Finansdepartementet har i samråd med berørte departementer etablert prosedyrer for innrapportering av standardiserte nøkkeltall for nettobudsjetterte virksomheter, jf. omtale i Gul bok 2010, kapittel 9.3. Tabellene 4.1 - 4.3 nedenfor oppsummerer tall som Finansdepartementet har mottatt fra de berørte departementene. Tabell 4.4 gir en oversikt over aktuelle departementer og tilhørende nettobudsjetterte virksomheter. De enkelte departementene gir i sine fagproposisjoner et mer detaljert tallgrunnlag for sine nettobudsjetterte virksomheter.

Tabellene nedenfor er en ren oppsummering av tall for enkeltvirksomheter, og det er ikke foretatt noen eliminering av overføringer eller trans-

aksjoner mellom virksomhetene. Som følge av dette vil for eksempel bevilgninger til Norges Forskningsråd som viderefordes til øvrige nettobudsjetterte virksomheter, fremkomme som inntekter fra statlige bevilgninger to ganger i den aggregerte fremstillingen. Videre vil bevilgninger og tildelinger som de nettobudsjetterte virksomhetene mottar fra andre departementer eller statlige virksomheter, og som ikke tilflytter virksomheten direkte over den statlige nettobevilgning (post 50-59), fremkomme som inntekter fra statlige bevilgninger i tabellene 4.1 og 4.2 nedenfor. Det er gjort noen reklassifiseringer i sammenligningstall for 2016 og 2017, basert på tallgrunnlag mottatt fra departementene.

Tabell 4.1 Utgifter og inntekter fordelt etter art ¹

<i>Beløp i mill. kroner</i>	Budsjett			
	2016	2017	2018	2019
1. Utgifter				
<i>Driftsutgifter</i>				
Lønnsutgifter	28 710	29 630	31 325	32 847
Varer og tjenester	14 019	15 398	16 038	17 034
<i>Sum driftsutgifter</i>	<i>42 729</i>	<i>45 028</i>	<i>47 364</i>	<i>49 880</i>
<i>Investeringsutgifter</i>				
Investeringer, større utstysanskaffelser og vedlikehold	2 641	2 549	3 070	1 279
<i>Sum investeringsutgifter</i>	<i>2 641</i>	<i>2 549</i>	<i>3 070</i>	<i>1 279</i>
<i>Overføringer fra virksomheten</i> ²				
Utbetalinger til andre statlige regnskaper	4 354	4 687	5 059	5 423
Andre utbetalinger	5 882	6 260	6 404	7 481
<i>Sum overføringsutgifter</i>	<i>10 237</i>	<i>10 947</i>	<i>11 462</i>	<i>12 903</i>

Tabell 4.1 fortsetter

	Budsjett			
<i>Beløp i mill. kroner</i>	2016	2017	2018	2019
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Kjøp av aksjer og andeler	8	10	46	0
Andre finansielle utgifter	17	11	39	1
<i>Sum finansielle utgifter</i>	<i>25</i>	<i>21</i>	<i>85</i>	<i>1</i>
Sum utgifter	55 631	58 545	61 980	64 064
2. Inntekter				
<i>Driftsinntekter</i>				
Inntekter fra salg av varer og tjenester	3 478	3 767	4 137	3 632
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	15	15	16	16
Refusjoner	620	303	331	316
Andre driftsinntekter	2 114	2 979	2 680	2 873
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>6 227</i>	<i>7 064</i>	<i>7 163</i>	<i>6 836</i>
<i>Investeringsinntekter</i>				
Salg av varige driftsmidler	7	34	68	0
<i>Sum investeringsinntekter</i>	<i>7</i>	<i>34</i>	<i>68</i>	<i>0</i>
<i>Overføringer til virksomheten</i>				
Inntekter fra statlige bevilgninger ³	49 628	52 264	54 945	56 830
Andre innbetalinger	925	829	531	715
<i>Sum overføringsinntekter</i>	<i>50 554</i>	<i>53 093</i>	<i>55 476</i>	<i>57 545</i>
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler	36	9	6	0
Andre finansielle innbetalinger	14	22	6	2
<i>Sum finansielle inntekter</i>	<i>49</i>	<i>31</i>	<i>11</i>	<i>2</i>
Sum inntekter	56 837	60 223	62 718	64 383
3. Netto endring i kontantbeholdningen (2-1)⁴	1 206	1 679	738	319

¹ Tabell 4.1 gir et uttrykk for virksomhetenes samlede brutto utgifter og inntekter fordelt etter art for årene 2016, 2017 og 2018, samt summen av virksomhetenes interne budsjetter for 2019. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egen oppstilling av brutto utgifter og inntekter på en standard mal.

² Overføringer fra Norges Forskningsråd (NFR) utgjør den vesentligste delen av overføringsutgiftene, med samlede overføringer på henholdsvis 8,7 mrd. kroner, 9,5 mrd. kroner og 9,7 mrd. kroner i årene 2016, 2017 og 2018, og estimerte utbetalinger i 2019 på om lag 10,2 mrd. kroner.

³ Inntekter fra statlige bevilgninger omfatter blant annet bevilgninger fra overordnet fagdepartement, bevilgninger fra andre departementer, bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer og tildelinger fra NFR. Det vises til innledende kommentarer til tabellene, hvor det fremgår at det ikke er foretatt noen eliminering av overføringer eller transaksjoner mellom virksomhetene i oppstillingen.

⁴ Netto endring i kontantbeholdningen i tabell 4.1, beregnet ut fra sum inntekter med fradrag av sum utgifter, tilsvarer endringen i kontantbeholdningen mellom årene i tabell 4.3.

Tabell 4.2 Inntekter etter inntektskilde¹

Inntektskilde	Budsjett			
	2016	2017	2018	2019
<i>Beløp i mill. kroner</i>				
<i>Bevilgninger til finansiering av statsoppdraget</i>				
Bevilgninger fra fagdepartementet	38 438	39 665	42 591	44 720
Bevilgninger fra andre departement	5 890	6 301	5 420	5 662
Bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer	1 301	1 587	1 657	1 127
Tildelinger fra Norges forskningsråd	3 270	3 594	3 740	2 724
<i>Sum bevilgninger</i>	<i>48 898</i>	<i>51 147</i>	<i>53 408</i>	<i>54 233</i>
<i>Offentlige og private bidrag</i>				
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner	287	330	311	250
Bidrag fra private	1 056	998	767	754
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	509	625	815	523
<i>Sum bidrag</i>	<i>1 851</i>	<i>1 953</i>	<i>1 892</i>	<i>1 527</i>
<i>Oppdragsinntekter mv.</i>				
Oppdrag fra statlige virksomheter	1 231	1 380	1 777	1 481
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	99	113	139	95
Oppdrag fra private	614	643	634	500
Andre inntekter	4 143	4 988	4 868	6 548
<i>Sum oppdragsinntekter mv.</i>	<i>6 087</i>	<i>7 123</i>	<i>7 418</i>	<i>8 624</i>
Sum inntekter	56 837	60 223	62 718	64 383

¹ Tabell 4.2 gir et uttrykk for virksomhetenes samlede inntekter spesifisert etter inntektskilde for årene 2016, 2017 og 2018, samt summen av virksomhetenes interne budsjetter for 2019. Sum inntekter i tabell 4.2 skal samsvare med summen av inntekter i tabell 4.1, men gir supplerende informasjon om hva som er kilden til inntektene. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egen spesifisering av brutto inntekter på en standard mal.

Tabell 4.3 Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger per 31.12 ¹

<i>Beløp i mill. kroner</i>	2016	2017	2018	Endring
				2017 til 2018
Kontantbeholdning				
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank ²	17 592	18 989	19 701	712
Beholdning på andre bankkonti	626	880	948	68
Andre kontantbeholdninger	16	43	1	-43
Sum kontanter og kontantekvivalenter	18 234	19 912	20 650	738
Netto gjeld og forpliktelser³				
<i>Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår</i>				
Feriepenger mv.	2 407	2 524	2 656	132
Skattetrekk og offentlige avgifter	1 954	2 030	2 301	271
Gjeld til leverandører ⁴	1 974	2 216	2 223	7
Gjeld til oppdragsgivere	-347	-431	-334	97
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	930	975	1 327	352
<i>Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår</i>	<i>6 918</i>	<i>7 314</i>	<i>8 173</i>	<i>859</i>
<i>Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i fremtidige budsjettår</i>				
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	254	346	467	122
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	-355	-396	743	1 139
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet ⁴	3 840	4 491	3 629	-862
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål ⁵	4 421	4 292	4 074	-218
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	115	110	87	-23
<i>Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår</i>	<i>8 275</i>	<i>8 843</i>	<i>9 000</i>	<i>157</i>
<i>Andre avsetninger</i>				
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	2 334	2 988	2 856	-132
Fri virksomhetskapital	728	744	708	-37
<i>Sum andre avsetninger</i>	<i>3 063</i>	<i>3 733</i>	<i>3 563</i>	<i>-169</i>

Tabell 4.3 fortsetter

<i>Beløp i mill. kroner</i>	2016	2017	2018	Endring
				2017 til 2018
<i>Langsiktig gjeld (netto)</i>				
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler	-80	-65	1	66
Annen langsiktig gjeld	58	88	-87	-175
<i>Sum langsiktig gjeld</i>	<i>-22</i>	<i>23</i>	<i>-86</i>	<i>-109</i>
Sum netto gjeld og forpliktelser	18 234	19 912	20 650	738

¹ Tabell 4.3 viser samlet kontantbeholdning i nettobudsjetterte virksomheter ved utgangen av 2016, 2017 og 2018, og endringen i kontantbeholdningen mellom de to siste årene. Tabellen spesifiserer også de formål som kontantbeholdningen er bundet opp i. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egne balanseoppstillinger basert på en standard mal.

² Samlet bankbeholdning til nettobudsjetterte virksomheter på oppgjørskonto i Norges Bank tilsvarer beholdning bokført i kapitalregnskapets kontogruppe 82, eksklusiv Sametinget (konto 820501) som ikke omfattes av dette sammendraget.

³ Postene på eiendelssiden av balansen er i oppstillingen ikke spesifisert hver for seg, men er inkludert i de relaterte postene på gjeldssiden av balansen. Tallene i tabellen er derfor nettotall, og gruppen *avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår*, inneholder for eksempel også fordringer og andre omløpsmidler.

⁴ Fra 2018 er prosjektgjeld knyttet til oppstartede/gjennomførte forskningsprosjekter under NFR omklassifisert fra linjen *påløpt gjeld til leverandører* til linjen *avsetning til konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter*. Tallene for 2016 og 2017 er omklassifisert tilsvarende.

⁵ Forskningsprogram under behandling i NFR utgjør en betydelig del av denne avsetningen, med henholdsvis 3 305 mill. kroner, 2 929 mill. kroner og 3 007 mill. kroner for årene 2016, 2017 og 2018.

Tabell 4.4 Oversikt over nettobudsjetterte virksomheter

Overordnet departement/virksomhet ¹	Antall
<i>Kunnskapsdepartementet</i> ²	
Norges forskningsråd (NFR)	1
Universiteter ³	10
Statlige vitenskapelige høyskoler ⁴	5
Statlige høyskoler ⁵	6
Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku)	1
Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning	1
NUPI, Norsk utenrikspolitisk institutt	1
<i>Kulturdepartementet</i>	
Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	1
Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) ⁶	1
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>	
Statens arbeidsmiljøinstitutt	1
<i>Barne- og familiedepartementet</i>	
Forbrukerrådet	1
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	
Norsk romsenter	1
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	
Norsk institutt for bioøkonomi	1
Veterinærinstituttet	1
<i>Samferdselsdepartementet</i>	
Senter for oljevern og marint miljø ⁷	1
<i>Klima- og miljødepartementet</i>	
Norsk kulturminnefond	1
Meteorologisk institutt	1
<i>Forsvarsdepartementet</i>	
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	1
Sum virksomheter	36

1 Sametinget (KMD) inngår ikke i tabellverket for nettobudsjetterte virksomheter.

2 Antall virksomheter gruppert under kategoriene universiteter og høyskoler (UH-sektoren), baserer seg på oversikt fra KD per 2019.

3 Universiteter omfatter: Nord Universitet, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, OsloMet – Storbyuniversitetet, Universitet i Agder, Universitet i Bergen, Universitet i Oslo, Universitet i Stavanger, Universitetet i Sørøst-Norge, og Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet.

4 Statlige vitenskapelige høyskoler omfatter: Norges handelshøyskole, Norges idrettshøyskole, Norges musikkhøgskole, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, og Høgskolen i Molde, vitenskapelig høyskole i logistikk.

5 Statlige høyskoler omfatter: Høgskolen i Innlandet, Høgskolen i Østfold, Høgskulen i Volda, Høgskulen på Vestlandet, Kunst- høgskolen i Oslo, og Samisk høyskole.

6 Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) er fra 2019 flyttet fra Barne- og familiedepartementet til Kulturdepartementet.

7 Ny virksomhet etablert i 2018. Det er ikke utarbeidet standardiserte nøkkeltall for virksomheten for 2018 og budsjett 2019. Tallgrunnlag er estimert ut fra tildelingsbrev og tilgjengelig regnskapsinformasjon.

Kilde: Finansdepartementet

Vedlegg 5**Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt****1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter**

I sammenheng med budsjettet for 2020 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 150 622 mill. kroner, mot 150 039 mill. kroner i Gul bok 2019.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 114 856 mill. kroner, mot 108 297 mill. kroner i Gul bok 2019. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 112 836 mill. kroner, mot 106 867 mill. kroner i Gul bok 2019. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt

35 766 mill. kroner, mot 41 742 mill. kroner i Gul bok 2019. Utover fullmaktene i tabellen, foreslås det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2021 etter de samme satser som for høsthalvåret 2020. For øvrige fullmakter til å forplikte staten for fremtidige budsjettår, eksempelvis bygge- og eiendomsfullmakter under KMD og investerings-, drifts- og vedlikeholdsfullmakter under SD, vises det til forslag til romertallsvedtak under det enkelte departement.

Tabell 5.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
117		EØS-finansieringsordningene		
	77	EØS-finansieringsordningen 2014-2021		7 011 000
	78	Den norske finansieringsordningen 2014-2021		6 497 000
162		Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi		
	70	Næringsutvikling og handel		50 000
	72	Fornybar energi		100 000
220		Utdanningsdirektoratet		
	70	Tilskudd til læremidler mv.		30 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter		20 000
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere		236 900
270		Studentvelferd		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		830 000
322		Bygg og offentlige rom		
	50	Kunst i offentlige rom		10 000
	70	Nasjonale kulturbygg		768 300

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
430		Kriminalomsorgen		
	70	Tilskudd		10 000
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten		
	01	Driftsutgifter	150 000	
490		Utlendingsdirektoratet		
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet		50 000
540		Digitaliseringsdirektoratet		
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter		150 700
	28	Altinn	50 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	74	Kultur- og ressurscenter for norske rom		4 100
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	76	Utleieboliger		384 800
	79	Heis og tilstandsvurdering		45 000
590		Planlegging og byutvikling		
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer		22 300
595		Statens kartverk		
	21	Spesielle driftsutgifter	120 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	76	Tiltak for arbeidssøkere		2 768 300
	77	Varig tilrettelagt arbeid		860 900
710		Vaksiner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter	580 000	
761		Omsorgstjeneste		
	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering		6 624 300
	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst		3 379 700
	79	Andre tilskudd		1 000
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 500	
1137		Forskning og innovasjon		
	71	Bioøkonomiordningen		6 600

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
1148		Naturskade – erstatninger		
	71	Naturskade – erstatninger		90 500
1149		Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket		
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket		116 200
1352		Jernbanedirektoratet		
	74	Tilskudd til eksterne		1 340 000
1360		Kystverket		
	72	Tilskudd for overføring av gods fra vei til sjø		90 000
	73	Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner		50 000
1411		Artsdatabanken		
	21	Spesielle driftsutgifter	8 700	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper		13 500
1420		Miljødirektoratet		
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		55 000
	31	Tiltak i verneområder	5 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	1 300	
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern	1 200	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	16 600	
	35	Statlige erverv, skogvern	351 300	
	36	Statlige erverv, marint vern	2 800	
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	3 100	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing		424 600
	71	Marin forsøpling		15 000
	78	Friluftsmål		3 000
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet		400 000
1429		Riksantikvaren		
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner		61 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap		60 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner		10 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring		10 000

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
	74	Tilskudd til fartøyvern		15 000
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene		1 500
	79	Tilskudd til verdensarven		21 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	73	Klima- og skogsatsingen	450 000	1 650 000
1610		Tolletaten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 000	
1618		Skatteetaten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 000	
1700		Forsvarsdepartementet		
	01	Driftsutgifter	34 000	
	73	Forskning og utvikling		68 000
1720		Felleskapasiteter i Forsvaret		
	01	Driftsutgifter	2 187 000	
1731		Hæren		
	01	Driftsutgifter	30 000	
1732		Sjøforsvaret		
	01	Driftsutgifter	1 080 000	
1733		Luftforsvaret		
	01	Driftsutgifter	1 500 000	
1734		Heimevernet		
	01	Driftsutgifter	65 000	
1760		Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold		
	01	Driftsutgifter	1 100 000	
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	80 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	65 000 000	
	48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel	165 000	
1761		Nye kampfly med baseløsning		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	39 600 000	
1790		Kystvakten		
	01	Driftsutgifter	1 910 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten		
	01	Driftsutgifter	60 000	

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
1792		Norske styrker i utlandet		
	01	Driftsutgifter	25 000	
1800		Olje- og energidepartementet		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål		126 000
1810		Oljedirektoratet		
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon		35 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
	22	Flom- og skredforebygging	150 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	20 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging		70 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging		10 000
1840		CO ₂ -håndtering		
	70	Administrasjon, Gassnova SF		20 000
2421		Innovasjon Norge		
	72	Innovasjonskontrakter		400 000
	76	Miljøteknologi		750 000
Sum			114 855 500	35 766 200

Kilde: Finansdepartementet

2 Statlige garantier

For 2020 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under ordningene som fremgår av tabell 5.2.

Tabell 5.2 Oversikt over statlige garantier

<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	
Avtaler for leie av grunn til bolig- og næringsformål på Svalbard	25 mill. kroner
Innovasjon Norge	
– Lån til realinvesteringer og driftskapital	414 mill. kroner
Garantiinstituttet for eksportkreditt	
– Alminnelig garantiordning og Gammel alminnelig ordning	145 000 mill. kroner
– Eksport til og investeringer i utviklingsland	3 150 mill. kroner
– Byggelån innenfor skipsbyggings-industrien	7 000 mill. kroner
– Langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri	20 000 mill. kroner
– Kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge	10 000 mill. kroner
<i>Samferdselsdepartementet</i>	
– Restverdigaranti for togmateriell, bokførte verdier	7 204 mill. kroner
– Restverdigaranti for togmateriell, oppgraderinger og nyinvesteringer	2 962 mill. kroner
<i>Finansdepartementet</i>	
Den nordiske investeringsbank	
– Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	1 618 mill. euro
– Prosjektinvesteringsslån	387 mill. euro
– Miljølån	57 mill. euro

Kilde: Finansdepartementet

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2018 i Meld. St. 3 (2018–2019) *Statsrekneskapen for 2018*, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av

Dokument nr. 3:6 (1995–96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995–96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2020. Vilkårene for de enkelte garantiordningene omtales i departementenes fagproposisjoner.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: 07 Media AS – 10/2019

